Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SØNDERJYSKE STEDNAVNE

UDGIVET

AF

STEDNAVNEUDVALGET

KØBENHAVN

I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD

H. H. THIELES BOGTRYKKERI

1931

1. LEVERING

BOGLADEPRIS KR. 3,00

FORELØBIG FORTEGNELSE OVER DE VIGTIGSTE

KILDE- OG LITTERATURFORKORTELSER

Aarb. = Aarbøger for nordisk Oldkyndighed.
AM = Afskrift i den Arna-Magnæanske Samling.
APhS = Acta Philologica Scandinavica.
Ark. = Arkiv för nordisk filologi.
B = Boniteringssager.
BL = Boniterings- og Landmaalingssager.
BLU = Boniterings-, Landmaalings- og Udskiftningssager.
BrN GG I = Johs. Brøndum-Nielsen, Gammeldansk Grammatik I.
BU = Boniterings- og Udskiftningssager.
Coupon = Couponbøger (Kort) til TM.
Danckw = Teksten i Danckwerts Landesbeschreibung.
DAtl = Pontoppidan, Den Danske Atlas.
DF = Danske Folkemaal.
DS = Danmarks Stednavne Nr. 1 ff.
DSt = Danske Studier.
Feilb. = Feilberg, Ordbog over jyske Almuesmål.
FT = Folketælling.
Förstem. NO. = Förstemann, Altdeutsches Namenbuch. II. Ortsnamen.
Gst = Danske Generalstabskort.
Hellq. EO = E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok.
Hellq. Sjön. = E. Hellquist, Svenska sjönamn.
I = Indberetning til Stednavneudv.
Jb = Jordebog.
Jenssen-Tusch = H. Jenssen-Tusch, Nordiske Plantenavne.
J. Sørensens Kort = Danske Søkort af Jens Sørensen, udg. af Johs. Knudsen.
K = Kort.
Kok = J. Kok, Det danske Folkesprog i Sønderjylland.
Kort Fm = Kort over danske Folkemaal.
L = Landmaalingssager.
LB = Løgumbogen 1578 (SRD VIII).
LDipl = Langebeks Diplomatarium.
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn.
Lind Dopn. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn.
LU = Landmaalings- og Udskiftningssager.
Lundgren-Brate = M. F. Lundgren og E. Brate, Personnamn från medeltiden.
M = Matrikel.
MB = Markbog i Matrikelsarkivet.
Mejer = Mejers Kort i Danckwerts Landesbeschreibung.
Molbech = Dansk Dialect-Lexikon.
Moth = Moths Ordbog, cit. efter Kalkar.
NE = Rygh, Norske Elvenavne.
NecrRip = Necrologium Ripense (SRD V).
NG = Norske Gaardnavne.
NoB = Namn och Bygd.
Oda. Personn. = O. Nielsen, Olddanske Personnavne.
ODS = Ordbog over det danske Sprog.
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län.
Oldekop = Oldekop, Topographie des Herzogtums Schleswig.
Ortschaftsverz. = Ortschafts-Verzeichnis von Schleswig-Holstein 1890.
Postadr9 = Postadressebog, 9. Udg.
Reg = Register.
RO = Ribe Oldemoder.
SchLüb = Schiller und Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch.
Schmidt-Petersen NF = Die Orts- und Flurnamen Nordfrieslands.
SJb = Slesvigbispens Jordebog.
Sk = Skatteliste.
SOÄ = Ortnamnen i Älvsborgs län.
SRD = Scriptores Rerum Danicarum.
TGst = Tyske Generalstabskort.
TM = Tysk Matrikel.
Torp NEO = Torp, Nynorsk etymologisk ordbok.
Trap[1] = Trap, Hertugdømmet Slesvig.
Trap[4] = Trap, Danmark, 4. Udg.
U = Udskiftningssager.
UBl = Blandinger, udg. af Universitets-Jubilæets danske Samfund.
VJb = Valdemars Jordebog.
VSK = Videnskabernes Selskabs Kort.
VSO = Videnskabernes Selskabs Ordbog.
ÆDA = Ældste danske Archivregistraturer.

KØBSTÆDER OG FLÆKKER.

3092. TØNDER KØBSTAD.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Tønder [*tynə, tyn'ə*], i Nabosognene mod Nord [*tyŋ'ə*]. Eks.: u. D. 1215 (RO) Tundær; $^{3}/_{6}$ 1216 Tunder; $^{8}/_{9}$ 1258, $^{21}/_{11}$ 1233, $^{3}/_{8}$ 1240, $^{12}/_{3}$ 1241 Tundær; Annal 1268—1523 (SRD VI 232) Tynder Lybke; 1280 (1575 ÆDA V 777) Tundern; $^{8}/_{4}$ 1284 (Hamsfort) Tondernæ; RO 1291 Tundær; $^{23}/_{7}$ 1305 Tundærheret; $^{5}/_{8}$ 1313 (LB) Tunderherret; $^{13}/_{4}$ 1313 Lytlætunder; $^{1}/_{3}$ 1314 Litlætunder; RO 1330—48 Litlætundær, Tundærhæreth; $^{11}/_{2}$ 1340 Tunderen; $^{8}/_{8}$ 1344 Tundær; $^{15}/_{9}$ 1344 Tunder; $^{11}/_{6}$ 1354 (1386) Lütken Tundern; $^{16}/_{9}$ 1355 Tunderæ; Dag? 1358 Tundern; $^{1}/_{6}$ 1360 (LB) Lylle Tunder; $^{21}/_{10}$ 1365 (LB) Tunderherret; $^{1}/_{12}$ 1365 (LB) Lille Tunder; $^{7}/_{11}$ 1366 (LB) Lylle Tund; $^{1}/_{9}$ 1376 (LB) Lyttlæ Tundær; $^{2}/_{3}$ 1383 (LB) Tundris; $^{7}/_{5}$ 1394 Tunder; udat. Erik af Pommern Konge 1396—1439 Tunne; $^{2}/_{8}$ 1400 Tønderhæret, Tundris; udat. 1401—50 (Afskrift efter Koncept?) Tunderen; udat. 1401—50 (Kopi), $^{21}/_{7}$ 1406 (c. 1700) Tundern; $^{24}/_{8}$ 1411 Lutteken Tunderen, Tunderen, Tundersherde; $^{27}/_{8}$ 1411 Lütke Tunderen, Tundersherde; $^{31}/_{12}$ 1414 (LDipl) Lutteken Tunder, Tundern, Tundersherde; $^{30}/_{11}$ 1417 Tundern; $^{22}/_{11}$ 1420, $^{23}/_{11}$ 1420 Tunder H.; $^{30}/_{6}$ 1421 Tunderen; $^{28}/_{5}$ 1421 Tundern; $^{17}/_{11}$ 1421 Thunderen, Thundern; $^{5}/_{1}$ 1423 (Kejserprocessen 1424) Tunder, Tundern, Tunderstharden; $^{6}/_{1}$ 1423 (Kejserprocessen 1424) Tunderen, Tondern; $^{16}/_{1}$ 1423 (Kejserprocessen 1424) Tundern; $^{11}/_{5}$ 1424 Tunderen; $^{[25]}/_{5}$ 1424 (Kejserprocessen 1424) paruo Tundern; $^{27}/_{6}$ 1424 (Samtidig Afskrift) Lillethonder; $^{4}/_{3}$ 1431 (RegChrl) Tunderen; $^{22}/_{8}$ 1432 Lutken Tunderen; $^{14}/_{2}$ 1436 Tunder H.; Dag? 1437 (RegChrl), Dag? 1438 (RegChrl) Tunderen; $^{25}/_{7}$ 1439 (Vidisse $^{14}/_{9}$ 1442) Tunder; RO 1439—50 Tønderhæreth; $^{15}/_{7}$ 1443 Lüttiken Tunderen, Tunder H.; $^{10}/_{5}$ 1444 Luttikentunderen; $^{31}/_{10}$ 1449 (RegChrl) Lutken Tunderen herde; $^{4}/_{10}$ 1450 (RegChrl) Lutkentundern, Lutken Tunderen; $^{10}/_{10}$ 1450 (Reg Chrl), $^{20}/_{12}$ 1450 (RegChrl) Lutken Tunderen; $^{21}/_{6}$ 1460 (LB) Lille Tunder; $^{9?}/_{1}$ 1479 (LB) Lylle Tund, Tunderherret; $^{22}/_{3}$ 1480 (LB) Luttken Tunderen; $^{15}/_{7}$ 1482 (LB) Lutken Tundern, Tunderherde; $^{25}/_{9}$ 1482 (LB) Lille Tunder, Lylle Tunder; $^{12}/_{11}$ 1488 (LB) Lylle Tunder; $^{28}/_{12}$ 1489 (LB) Tunderherritt; $^{19}/_{4}$ 1490 (LB) Tunder herrit; $^{7}/_{6?}$ 1490 (LB) Tunderharde; $^{2}/_{5}$ 1491 (LB) Tunderherde; $^{9}/_{5}$ 1491 (LB) Tunderherret; $^{23}/_{11}$ 1494 (LB) Lutken Tunderen; 1494 (1575 ÆDA V 773) Lutken Tundern; $^{15}/_{9}$ 1495 Tyndherhwss; $^{11}/_{1}$ 1496 (LB) Tunderen; $^{9}/_{3}$ 1496 (LB) Lylle Tunder; $^{18}/_{6}$ 1496 Lille Tynderherdh; $^{29}/_{11}$ 1501 (LB) Tunderen; $^{9\ el.\ 16}/_{7}$ 1503

(LB) Tunderherde; $^{10}/_{1}$ 1504 (LB) Ludtken Tunderen; $^{1}/_{9}$ 1505 (LB) Tunderherrit; $^{16}/_{12}$ 1510 (LB) Tundherrit; $^{13\ el.\ 20}/_{7}$ 1517 (LB) Tunder, Lutken Tunderenn; $^{4}/_{1}$ 1519 (LB) Tunderherritt; $^{7}/_{1}$ 1521 (LB) Tunder; $^{7}/_{6}$ 1523 (LB) Lutken Tunderen; $^{5}/_{1}$ 1529, $^{16}/_{6}$ 1539 (LB) Lille Tunder; $^{7}/_{8}$ 1539 (LB) Lutken Tunderen; $^{16}/_{8}$ 1539 (LB) Tunderherrit; $^{5}/_{3}$ 1540 (LB) Lutken Tunderen; $^{15}/_{3}$ 1540 (LB) Tunder harde; Jb 1543 Tundernn, Tunderharde; Sk 1543 Tunder Herred; Sk 1548 Tunderharde; $^{22}/_{3}$ 1550 (LB) Tunder; Reg 1581, Jb 1607 Tunderharde; Mejer 1648 Tunder Herde; Mejer 1649 Tunder; Mejer 1652 Tonder Herde; Danckw 1652 Tondern, Tonder-Harde; M 1662 Thønder Herrit; Sk 1676 Tunderharde; Reg 1685 Tundern; Sk 1685 Tondern; DAtl Tønder-Herred; VSK Tønder, Tønder H.; Gst 1857—58, Trap[1] Tønder, Tønder Herred; TGst Tondern; Postadr9, Gst Tønder. — Navnet er i de ældste Originalformer overleveret som Tundær, Tunder; det først senere forekommende -n er af tysk Oprindelse. Byen kaldes ofte i Middelalderen Lille-T. til Adskillelse fra Møgeltønder, det primære Navn, hvortil muligvis enkelte af de anførte 13. Aarh.s usammensatte Navneformer skal henføres. Om Navnets Betydning har været fremsat talrige Formodninger; man har villet sammenholde det med Ord, som begynder med oldn. þ; havde dette været rigtigt, skulde man have haft *Thundær i de ældste Eksempler, men Navnet forekommer altid med T, ikke Th. Derved glipper Muligheden af Sammenstilling med det hallandske Thundrøshæreth (VJb) og dermed sammenhørende Navne. Heller ikke af oldn. tún lader det sig aflede, da u-et i saa Tilfælde skulde ventes bevaret. Det eneste, der rent sprogligt synes at kunne passe, er Stammen tund, i Aflyd til Ordet tænde, med Afledningsendelse -r, altsaa formelt samme Ord som Tønder „Fyrsvamp", glda. tundær, mnty. tunder; med Hensyn til Betydningen kan sammenlignes med Elvenavnsstammen Tundr, der (NE p. 278) formodes at indgaa i no. Stedn. Tundra og Tøndrum (om det rettelig hører herhen, er dog tvivlsomt; Magnus Olsen (Stedsnavn og Gudeminder i Land, p. 53) afleder det af den foran nævnte Stamme Þund-). Tund- med Afledningsendelse -r skulde betyde „Middel til at tænde med" og maatte vel saa nærmest tænkes at staa i Forbindelse med Forekomst af saadanne Ting eller Brændsel (Tørv, Ved?). Af samme Stamme er muligvis St.- og L.-Tønde, Burkal og Hostrup Sogne, 1481 Tunde, og Sognenavnet Tøndering i Harre Hrd., udt. [*tønərŋ*], 1420 Tunderigh, 1425 (1557) Tundring.

Abild Landevej, Gamle-. Jb c. 1760 Abel weg; Jb 1811 bey Abeler Weg; TM Bei Abel-Weg; I 1928 Gamle Abild Landevej [*'gaml 'av'il 'lanəvæj*]. — Landsbynavnet Abild 3121.

Abildvad. Stavenb. c. 1760 Abelwadt.

Allégade. Postadr9 Allégade.

Anlægget. Trap[4] Anlæget. — Anlagt c. 1800 af Justitsrd., Borgmester Richtsen paa det tidl. Nørre-Borgerdige.

Askesodvej. TM Aschesodweg. — Se Askesod under Naturnavne.

Bag Staldene [*æbax æ'sdɔl'*]. Sk 1670 Hinter die Süeder-Stelle; Sk 1721 Hinter den Ställen; DAtl Gaden bag den Vestre Stalde til Skibs-Broe, Gaden bag de Vestre Stalde til Vester-Broe, Gaden bag de Nordre Stalde, Gaden bag de Syndre-Stalde; FT 1835 Hinter den Ställen; Trap[1] Nørre-, Sønd.-, Vest.-, Øster bag Staldene.

Bleghus, Sønder-. Jb 1811 Süderbleich-hause. — Laa ved Landevejen mod S. Se Naturnavne under Bleg.

Borgerdige [æ ˈbɑ̂·ɹˌdi·ɤ]. Regnsk. 1596 de borchdyck; Regnsk. 1659—60 Borgdick; Jb c. 1760 Norder burg-Teich; Stavenb. c. 1760 Norderborgdick, borgteig; DAtl Nørre-, Sønder-Borgdige, Nørre, Synder Borg-Dam, Borg-Dams-Graven; Jb 1811 Burger-Deiche, norder Burgdeich; K 1811 burgdeiche; Trap[1] Nørre-, Sønder Borgdige; TM Süderbürgerdamm, Süderbürgerdeich; Trap[4] Nørre-, Sønder-Borgerdige. — Glda. burghædɪkæ n. „Borgvold (Borggrav?)", se Kalkar V p. 126; et Bordige nævnes ogsaa i Roskilde (Hugo Matthiessen, Gl. Gader p. 28); antagelig Dele af Byens middelalderlige Befæstning; det har, skønt Forholdene er noget uklare, rimeligvis drejet sig om en opkastet Vold; jfr. DAtl Nørre-, Synder Borg Dam (om Dam se Indl.).

Carstensgade. Postadr9, Trap[4] Carstensgade. — Opkaldt efter Provst C. E. Carstens, der 1861 udgav Bogen „Die Stadt Tondern".

Dragonvej. Postadr9 Till2, Trap[4] Dragonvej.

Emmerske Bro [ˈæməsgəˌbɹo]. Carstens Tondern 1861 Emmerscheder Brücke; I 1928 Emmerske Bro. — Se Emmerske 3101.

Galgebro. Jb 1811 Galgenbrücke. — Navn efter et af de NØ. for Byen liggende Rettersteder, Stadens og Herredets.

Galgevad. Jb c. 1760 Gallig Watt. — Se Galgebro foran.

Helenelyst. Carstens Tondern 1861 Helenenlust (die frühere Westerbleiche); Trap[1] Helenelyst. — Kvindenavnet Helene.

Helligaandshospitalet. Carstens Tondern 1861 Das Heiligen-Geist-Hospital; Trap[4] Helligaandshospitalet. — Stiftet 1523 af Frederik I.

Henriettelyst, Gd. [hænɹiˈædəlo̰sd]. Oldekop Henriettenlust; I 1928 Henriettelyst. — Kvindenavnet Henriette.

Hestholm Bro. Regnsk. 1631—32 der broge bey Hestholm; Jb c. 1760 Hest Holmer Brücke. — Paa Vejen til Hestholm i Tønder Landsogn, s. d.

Holmbro. Regnsk. 1596 Hollmbrugge. — Holm, se Indl.

Holmvej [æˈhɔl·mˌvɑ̀j]. Regnsk. 1607 de holm wegh; Regnsk. 1659—60, Jb c. 1760, Stavenb. c. 1760, Jb 1811 Holm weg; DAtl Holm-Veyen; I 1928 Holmvej. — Holm, se Indl.

Horupsgade. Postadr9 Till2 Horupsgade. — Efter Borgmester, Etatsrd. G. F. Horup, † 1839.

Humlekarren [æ ˈh0məlˌkɑ̂·ə]. Carstens Tondern 1861, Trap[4] Humlekærren. — Navn paa et Værtshus. Forled Plantenavnet Humle; Efterled Karre „lille Vogn, Trillebør", der paa Vestslesvigsk udtales med å-Lyd (Feilb.). Ordet Humlekarre brugtes tidl. om de store Vogne eller Karrer, hvorpaa Humleførerne kørte omkring i Landet med deres Humle for at sælge den. De fynske Humleførere havde Bedested her.

Hundehus. Jb 1811 dem Hundehause.

Jomfrustien. Trap[1], Postadr9, Trap[4] Jomfrustien.

Jærnbanegade. Postadr9 Jernbanegade; Trap[4] Jærnbanegade.

Kaadnervej. Jb 1811 Käthner Wege. — Forled Kaadner „Husmand".

Kanalvej [æ kaˈnɑ̂·tˌvɑ̀j]. TM Canalweg; I 1928 Kanalvejen.

Kirkeboderne. Carstens Tondern 1861 Die Kirchenbuden auf dem kleinen Markt, 1786 neuerbaut; Trap[4] Kirkeboderne. — Af da. Bod „mindre Bygning eller Skur, specielt anvendt som Butik", eller ty. Bude, af s. Bet.

Kirkepladsen. Postadr9 Kirkepladsen; Trap[4] Kirkeplads.

Kobbergade. Sk 1670 Küpffer-Straeß; Sk 1721 Kupferstras; DAtl Kaaber-Gade, Kobberstræde; Trap[1], Postadr9, Trap[4] Kobbergade. — Metallet Kobber; muligvis har der boet Kobbersmede i Gaden.

Kogade. Sk 1721 Kuhstraße; DAtl Koegade, Koestræde; FT 1835 Kuhstrasse; Carstens Tondern 1861 Kuhstraße (auch Harmoniestraße genannt); Trap[1], Postadr9 Kogade. — Dyrenavnet Ko; Gaden har været Drivvej for Kreaturerne, naar de skulde paa Græs, jfr. Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 88.

Kristkirke. Trap[1] Christkirken; Oldekop Christkirche; Trap[4] Kristkirke. — Hed tidl. Skt. Nikolai Kirke, s. d.

Kærgaard (forsv.). [4]/10 1492 Keergarde; Jb 1543 Kargarde; Jb 1613 Kirgarde; her? U 1777 Kiergaard. — Af Kær, se Indl. Jfr. Kærgaardeng under Naturnavne.

Langebro. Regnsk. 1659—60 lange Brug.

Sankt Laurentii Kirke (forsv.). [14]/8 1500 (16. Aarh.) ecclesiam b. Laurentii in Tøndher; [4]/11 1563 (Carstens Tondern 1861 p. 103) Sct. Laurentii Kercke. — Helgennavnet Laurentius, jfr. Sankt Laurits Bro ndfr.

Sankt Laurits Bro. Regnsk. 1596 S. Lauritz brugge; DAtl S. Laurentii Broe. — Se Sankt Laurentii Kirke ovfr. Ifl. DAtl lig Vesterbro.

Leos Allé. Postadr9 Till2 Leosallé; Trap[4] Leos Allé. — Efter Købmand Hans Friedrich Leo, † 1812, Stifter af „Det Leo'ske Legat".

Lillebro. Jb 1543 by der Lutken bruggen; Reg 1685 bei der Lütken Brügken.

Lillegade. Sk 1670 Klein-Straeße; Sk 1721 Kleine straße, Kleinstraße; DAtl Lille-Gade, Lillestræde; FT 1835 Kleine Strasse; Trap[1], Postadr9 Lillegade.

Markgade. Postadr9 Markgade.

Markhus, Sønder- [*æ ˈsynə ˈmaɹ·ghus*]. VSK Tønder Mark H.; FT 1835 Süder feld hauss; TM Feldhaus; I 1928 Sønder Markhus.

Markhus, Vester-. Regnsk. 1659—60 wester markhuß.

Markhus, Øster- [*æ ˈjøsdə ˈmaɹ·ghus*]. Regnsk. 1628 des Markmans huß ostert, de oster Markmans huß; Regnsk. 1631—32 datt oster marckmans Hus; Regnsk. 1633—34 de markman huß ostert; Regnsk. 1659—60 de oster markmans schut; I 1928 Øster Markhus. — Markhusene var Bolig for Markmændene, der fører Opsyn med Kvæget paa Byens Mark.

Mejerholms Frijorder. K 1795 Meyerholm; Jb 1811 Meyerholmer feld; K 1857 Meierholm; TM Meierholmer Freiländeien; Coupon 1873 Meierholm Feld; I 1925 Meierholmer-Frijorder. — Mejerholm, se under Tønder Landsogn 3101.

Mellemgade. Sk 1721 Mittelstraß; DAtl Mellem-Gade, Middelstræde; FT 1835 Mittelstrasse; Trap[1] Mellemgd.; Postadr9 Mellemgade.

Møllevej [*æ ˈmøt·ˌvɑj*]. Sk 1670 am Mühlen Wege; Sk 1721 Mühlen weg; Trap[1] Mølleveien; TM Mühlenweg; Postadr9, Trap[4] Møllevej; I 1928 Møllevejen.

Natvægterhusene. Trap[4] Natvægterhusene.

Sankt Nikolai Kirke. [1]/12 1365 (LB) ecclesiæ beati Nicolai; [14]/8 1500 (16. Aarh.) Ecclesiam b. Nicolai in Tønder; Trap[4] Skt. Nikolai Kirke. — Nu Kristkirken. Forled Helgennavnet Nicolaus.

Nordvestkvarteret. Sk 1670 Nord-West-Quarthier; Sk 1721 Nord-

West Quartier; Stavenb. c. 1760 Nordwest quartier; DAtl Nordvest-Qvarteer; Oldekop Nordwest-Quartier; Trap[4] Nordvestkvarteret.

Nordøstkvarteret. Sk 1670 Nord-Oest Quarthier; Sk 1721 Nord-Ost Quartier; Stavenb. c. 1760 Nord ost quartier; DAtl Nordost Qvarteer; Oldekop Nordost-Quartier; Trap[4] Nordøstkvarteret.

Nyholm [*'nyhɔlm*]. VSK Nyeholm; TM Nieholm; I 1928 Nyholm.

Nystaden. TM Neustadt. — Betegner den nyere Del af Byen V. for Jærnbanen, opstaaet siden 1880'erne.

Nyvej. Postadr9 Till2 Nyvej.

Nørreallé. Oldekop Norder-Allee; Trap[4] Nørreallé.

Nørrebro. K 1651 Noder brugke.

Nørregade. Sk 1670 Norder Straeß; Sk 1721 Norder straß; DAtl Nørre-Gade; FT 1835 Norderstrasse; Trap[1], Postadr9, Trap[4] Nørregade.

Nørreport. Trap[1] Nørreport.

Okholm [*'Okhɔlm*]. Sk [15]81, $^{23}/_{3}$ 1480 (Vidisse 1522) Ockholm; Jb 1613 Ockhollm; Reg 1685 die Ockhollmer Ländereyen; Jb c. 1760, Stavenb. c. 1760, Jb 1811, TM Ockholm. — Udtalen med bevaret [*k*] tyder paa gammelt kk; Forleddet er snarest det frisiske eller fra Frisisk laante Mandsnavn Okke, Ok (Waling-Dijkstra, Friesch Woordenboch IV p. 277). Samme Navn er Okholm, Sb. i N.-Gøs H. ($^{14}/_{10}$ 1470 (RegChrI) Ockeholm) og Okholm i V.-Vedsted S. 2708 (s. d.).

Papegøjevej [*æ pabə'gɔ̈y·väj*]. TM Papageiweg; Coupon 1873 Papageienweg; I 1928 Papegøjevejen. — Vej til Papegøjefenne, se under Naturnavne.

Pebergade. Sk 1670 Pfeffer-Straeß; Sk 1671 Pfefferstraeß; Sk 1721 Peperstraß; DAtl Peber-Gade, Peberstræde; Trap[1], Postadr9 Pebergade. — Forled Krydderinavnet Peber; Gadenavnet formodes dog af Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 105, at hidrøre fra Pebersvendene, Navn paa hanseatiske Handelsbetjente.

Peter Andreas Hansensgade. Postadr9 Till2 Peter Andreas Hansensgade. — Opkaldt efter Peter Andreas Hansen, Deltager i den danske Gradmaaling, Direktør for Observatoriet i Gotha, f. i Tønder 1795.

Popsengade. Postadr9, Trap[4] Popsengade. — Efter Kniplinghandleren, Legatstifteren, Raadmand Paul Popsen, † 1800.

Ribe Landevej. Postadr9, Trap[4] Ribe Landevej.

Richtsensgade. Postadr9, Trap[4] Richtsensgade. — Efter Borgmester, Justitsrd. Carsten Richtsen, † 1821.

Rødebro. Jb c. 1760 der Rothen brücke; Jb 1811 die rothe Brücke. — Laa ifl. Jb 1811 paa Landevejen mod S.

Schweizer Halle. TM, TGst, Gst Schweizer Halle. — Navn paa et Traktørsted; af tysk Oprindelse.

Skansegravene. DAtl Skandsegravene.

Skibbrogade. Postadr9 Skibbrogade. — Se Skibbroen ndfr.

Skibbroen. DAtl Skibs-Broe, Skibsbryggen; Jb 1811 Schiffbrücke; FT 1885 Schifbrücke; Postadr9 Skibbroen; Trap[4] Skibsbroen. — Anlægspladser for Skibe.

Slotsgade. Sk 1670 Schloß-Straeße; Sk 1721 Schloßstraß; DAtl Slots-Gade, Slotsstræde; FT 1835 Schloss Strasse; Trap[1], Postadr9, Trap[4] Slotsgade.

Slotspladsen. Sk 1721 Schloß Grund; DAtl Slots-Pladsen, Slots-Grunden; Trap[1] Slotsbakken; Jb 1811 hinterm Schloß, Schloßwall, Slotsbanken.

Smedegade. Sk 1670 Schmiede-Straeße; Sk 1721 Schmiedestraße; DAtl Smede-Gade, Smedestræde; FT 1835 Schmiedestrasse; Trap[1] Smedegade; Oldekop Schmiedestr.; Postadr9, Trap[4] Smedegade.

Spikergade. Sk 1670 Spicker-Straeße; Sk 1671 Spiecker-Straeß; Sk 1721 Spillerstraß; DAtl Spicker-Gade, Spikerstræde; FT 1835 Spicker Strasse; Trap[1] Spickergade; Oldekop Spiekerstr.; Postadr9, Trap[4] Spikergade. — Spiker, af mlat. spicarium „Kornhus", tidligt laant i Ty. som Speicher „Magasinbygning", mnty. spiker, der ogsaa er laant til Dansk. Carstens Tondern p. 57, formoder, at Skibbroen før har ligget ved denne Gade.

Stokgade. DAtl Stock-Gade, Stokken; Carstens Tondern 1861 auf dem Stock. — Formentlig Navn efter Kagen, en 40 Fod høj Pæl, der stod paa Lilletorv i Fortsættelsen af denne Gade.

Storegade. DAtl Store-Gade; FT 1835 Grosse Strasse; Trap[1] Storegade; Oldekop Groszestraße; Postadr9, Trap[4] Storegade.

Strucks Allé. Postadr9 Strucksallé; Trap[4] Strucks Allé, Strucks Allee. — Efter Kniplingshandler Peter Struck, † 1713, Vajsenhusets Stifter.

Svinetorv. Trap[4] Svinetorv, Svinetorvet.

Svinvadsvejen. I 1928 Svinevadvejen (ell. -diget) [*æ ˈsvinˑvɔjvæj* (ell. *-diˑð*)]. — Se Svinvad under Naturnavne.

Sydvestkvarteret. Sk 1670 Süed-West-Quarthier; Sk 1721 Süd-West Quartier; Stavenb. c. 1760 Südwest quartier; DAtl Südvest-Quarteer; Oldekop Südwest-Quartier; Trap[4] Sydvestkvarteret.

Sydøstkvarteret. Sk 1670 Süed-oest Quarthier; Sk 1721 Süd-Ost Quartier; Stavenb. c. 1760 Süd-ost quartier; DAtl Sydost-Qvarteer; Oldekop Südost-Quartier; Trap[4] Sydøstkvarteret.

Sønderallé. Oldekop Süder-Allee; Trap[4] Sønderallé.

Sønderbro. Regnsk. 1607 Suderbrugge; Regnsk. 1631—32 Suder broge; K 1651 Suder brugke; Regnsk. 1659—60 Suderbrug, de Suder Brug Bj Hestholm; DAtl Synder-Broe.

Søndergade. Regnsk. 1659—60 Suderstredt; Sk 1670 Süeder-Straeße; Sk 1721 Süderstraß; DAtl Synder-Gade; FT 1835 Süderstrasse; Trap[1] Søndergade; Oldekop Süderstr.; Postadr9, Trap[4] Søndergade.

Sønderport. Regnsk. 1607, 1628, 1631—32 Suderport; DAtl Synder-Port; K 1836 Süder Thor; Trap[1] Sønderport; Oldekop Südertor; Trap[4] Sønderport.

Søndervej. DAtl Synder-Vey.

Teglgaard. Stavenb. c. 1760 tiegelhoff; Jb c. 1760 Ziegelhoff; Jb 1811, TM Ziegelhof. — Jfr. Teglgaardfenne under Naturnavne. Teglgaard, „Teglbrænderi, Teglværk".

Tochbrugge. Regnsk. 1631—32 dem tochbruge; Regnsk. 1633—34 de tochbroge, de tochbrugge. — Mnty. tochbrugge „Vindebro", et Ord der ogsaa er indlaant i Da. som Togbro (Kalkar). Formodentlig s. Sted som Vindebro, s. d.

Torvet. Sk 1670 Am Marckte; Sk 1721 Am Market, Am Marckt; DAtl Torvet, Lille-Torv; FT 1835 am Markt, Grossen Markt, Kleinen Markt; Trap[1] Store- og Lille-Torv; Postadr9 Torvet; Trap[4] Torvet, Storetorv, Lilletorv.

Tønder Mølle. Jb 1543 Tunder Mølle; MB 1683 (Abild S.) tønderhuusz Mølle; VSK Tønder M.

Udbølling. $^{21}/_{11}$ 1233 (RO) Vtbølingh. — Fl. Adv. glda. ūt „ud“, ofte anvendt om Beliggenhed nærmere Havet; glda. bōling, der findes i adskillige Stednavne, er en Afledning paa -ing af Ordet Bol, oprindl. „Boplads“, se Indl. under Bølling.

Uldgade [ˈʁɫ·ˌɡɑ·]. Regnsk. 1607 wulfstrate; Jb 1613 in der wolff und Wester Strassen; Regnsk. 1633—34 wulff stratte; Regnsk. 1640 Wulffstrassen; Sk 1671 Wulffs Straße; Sk 1673 Wulff-straeß; Reg 1685 der Wulff... straßen; Sk 1721 Wolffstraß; DAtl Ulve-Gade, Wolfsstræde; FT 1835 Wolfstrasse; Trap[1] Uldgade; Oldekop Wulfstr.; Postadr9, Trap[4] Uldgade. — Den nuvær. da. Form Uldgade stemmer ikke med de ældre Former, der tyder paa ty. Wulf, mul. et Personn., eller, om det skulde være Dyrenavnet, da i nederty. Form, svar. til højty. Wolf; imidlertid kunde det, efter Forekomsten i de tyskskrevne Regnskaber og Skattelister, være oversat til Ty. fra da. Ulvegade, som DAtl har. Ifl. stedlig Tradition skal Navnet dog hidrøre fra, at ved denne Gade, langs Aaen, lossedes Baadene, der bragte Uld fra Marsken til Byens Købmænd. Men er Forleddet oprindl. Uld, maa Navnet i hvert Fald i gammel Tid være blevet omtydet.

Vesterbro. Regnsk. 1607 Westerbrugge; Regnsk. 1628 wester brug; Regnsk. 1633—34 wester brogge, wester bruge; Regnsk. 1659—60 westerbrug; DAtl Vester-Broe.

Vestergade. Jb 1613 in der wolff und Wester Strassen; Sk 1670 Wester-Straeße; Register 1685 Westerstraßen; Sk 1721 Westerstraß; DAtl Vester-Gade; Jb 1811 Westerstraße; FT 1835 Wester Strasse; Trap[1] Vestergade; Oldekop Westerstraße; Postadr9, Trap[4] Vestergade.

Vestergade Forstad. Sk 1670 Wester Straeßen Vor Stadt; DAtl Vestergade Forstad; Carstens Tondern 1861 Westerstraße-Vorstadt („das Heidenthum“).

Vesterport. DAtl Vester-Port; Jb 1811 Wester-Thor; Oldekop Westertor.

Vestervej. DAtl Vester-Vey.

Vidaagade. Postadr9 Vidaagade. — Vidaa, se under Tønder-Højer Hrd.

Vidingherredsgade. Carstens Tondern 1861 Wiedingharder Weg; Postadr9 Viddingherredsgade; Trap[4] Vidingherredsgade. — Efter det S. for Tønder liggende Vidingherred.

Vindebro. Regnsk. 1631—32 den winde broge, de windebröge; Regnsk. 1659—60 de winbrug Suden dee Stadt. — Vindebro „Bro til at hejse op“. Antagelig den danske Betegnelse for den forannævnte „Tochbrugge“.

Zug. DAtl Den saakaldte Zug, hvor de smaae Fartøje løbe ind. — Muligvis højty. Zug, der staar i Forb. med Verb. ziehen „drage“, fordi de smaa Fartøjer blev trukket herind.

Østerbleg. Gd. Trap[1] Østerbleg. — Se Naturnavne u. Bleg.

Østerbro. Regnsk. 1631—32 oster bruge; DAtl Øster-Veys-Broe.

Østergade. Sk 1670 Oester-Straeß; Sk 1721 Osterstraß; DAtl Øster-Gade; FT 1835 Osterstrasse; Trap[1] Østergade; Oldekop Osterstraße; Postadr9, Trap[4] Østergade.

Østerport. Regnsk. 1596 de Oster Portte; Regnsk. 1628, 1631—32 de oster Port; Regnsk. 1633—34 datt oster Porthuse; Regnsk. 1659—60 oster porthus; K 1651 Osterphort; Stavenb. c. 1760 bey der Oster Pforte; DAtl Østre-Port; Jb 1811 Osterthor; Oldekop Ostertor; Trap[4] Østerport.

Østervej. DAtl Øster-Veys-Broe; Carstens Tondern 1861 Osterweg.

B. NATURNAVNE.

Amtsforvalterland. Jb 1811 Amtsverwalter Land; TM Amtsverwalterland.

Angelsfenne. I 1928 Angelsfennen [*æ ˈaŋəlsfæn·*]. — Ved Angelsled, se ndfr.

Angelsled [*æ ˈaŋəls¦ðåj*]. I 1928 Angelsleddet. — Slægtsn. Angel.

Askesod [*asgəˈsð·*]. Jb 1613 Asches Odde; Regnsk. 1633—34 aschinsodt, asches odt; Jb c. 1760 Wester-, Oster Aschesodde; Stavenb. c. 1760 Aschesodt, Oster-, Wester Aschesodt; Jb 1811 Oster Aschesoode, Wester Aschesodde; TM Oster-, Wester Aschesod; I 1925 Askesod. — Askesodkule [*æ asgəˈsð·¦kuˑt*]. — Efterl. Od(Odde); Stedet ligger som et Fremspring mod Vidaaen. Forl. mulig et Stednavn Askager, af Trænavnet Ask. Askesodkule er Navn paa et dybt Hul i Aaen. Kule, se Indl.

Bag Slottet [*bax æ ˈslɔt*]. Jb 1543 achter dem vorwarcke; TM Hinterm Schlosz; I 1928 bag Slottet.

Balzers Hjørne. Jb 1811 Balzers hörn; TM Balzershörn. — Forl. Mandsn. Balzer, af Balthasar.

Bleg [*æ bleˑx*], [*blæxvjʃ*]. Jb 1613 bey dem Bleichhoffe; Stavenb. c. 1760 Bleick; Jb c. 1760 die Bleichen, bleich fenne, Blechswisch-, Blegs wisch; Jb 1811 Blegwisch, Blegswisch, Osterbleiche, Bleichfenne; K 1811 Bleegs-Wisch, Oster Bleiche; K 1836 Øster-, Süder Bleiche; Trap[1] Sønderbleg, Østerbleg; TM Osterbleiche, Blegs-Wisch; I 1925 Bleg-eng; I 1928 Sønder-, Østre Blegeplads [*æ ˈsyŋəˈbla·i, æ ˈjøsdəˈbla·i*]. — Ifl. Kortene findes tre forsk. Blegepladser ved Tønder; Sønderbleg S. for Byen, „Blegswisch" i Nørremarken og Østerbleg umiddelbart S. for Byen.

Bockens Aa. Jb c. 1760 Bockens Aue; DAtl Bockens Aa; Jb 1811 Bockens-Auu. — Forleddet mul. et Personnavn.

Borgmesterfenne [*æ bɑˈmæsdə¦fæn·*]. I 1928 Borgmesterfenne.

Bredager [*æ ˈbʁeˑ¦axə*]. Stavenb. c. 1760 Wester bred acker; Jb c. 1760 Breite Ackern; Jb 1811 breit Ackern; TM Breitacker; I 1928 de brede Agre.

Bremsholm [*ˈbʁæmˑshɔlm*]. Jb 1543 Brenszholm; Jb 1613 Brembshollm; Stavenb. c. 1760, L 1795, K 1795 Bremsholm; Jb 1811, TM Bremsholmer Wisch. — Mulig af Bremse, der i Sønderjy. kan betyde Hestebremse, Hveps og andre lign. Insekter, ogsaa Humlebi, jfr. Bremsmade i Kliplev S., eller s. Forled som i Bynavnet Bremsbøl 3122, s. d.

Brummerfenne [*æ ˈbʁOməˌfæn·*]. I 1928 Brummerfennen. — Ifl. I 1928 af Brummer „Ko, der ikke kan blive med Kalv".

Bukselaaret [*æ ˈbɑʁˑs¦ðˑə*]. Jb 1811 Bauslaer; Carstens Tondern 1861 Boxlaar; I 1928 Bukselaaret. — Navnet antagelig givet under Hensyn til Markstykkets Form.

Byhaverne. TM Stadtgärten; I 1925 By-Haverne.

Cikoriefenne [*æ siˈgOˑʁi¦fæn·*]. I 1928 Cikoriefennen. — Plantenavnet Cikorie.

Damstykker [*æ damˑ¦sdǫgə*]. Jb c. 1760 Damstücker; Stavenb. c. 1760 bey dem dam; Jb 1811, TM Dammstücken; I 1928 Damstykkerne. — Dam, se Indl.

Degnekonehullet [*æ ˈdenˑkɔnsˌgaf*]. I 1928 Degnekonehullet.

Dührenhof. Jb c. 1760 Dühren hoff; Stavenb. c. 1760 dühren hof; Jb 1811 Dührenhoff; TM Dührenhof; I 1925 Dyhringgaard. — Navnet, der bruges om en Fenne ved V.-Okshem, er ikke overleveret i dansk Form. Muligvis en Fortyskning af da. Dyrehave, jfr. Dyrhave i Løjt S., 1805 Dyrhof (Kok II p. 114).

Egholm. Jb 1543 Exholm; Stavenb. c. 1760 Jegge Holm. — Forleddet Trænavnet Eg; at diftongerede Former kan forekomme i Sønderjysk, ses af Stedn. Jejsing (af Exing). Formen i Jb 1543 tyder paa Forleddet Egs- med Genitivs-s.

Elleveskaar. Stavenb. c. 1760 In der 11 Schwede.

Emmerske Tavl. K 1811, Coupon 1873 Emmerscheder Tafeln. — Af Bynavnet Emmerske. Tavl, se Indl.

Flægmose [*ftægm0s*]. Jb c. 1760 Fleckmoß, Lange Fleckmoß Ackern, Kurtz Fleckmoß; Stavenb. c. 1760 fleckmos; Jb 1811 Langfleckmoos, Kurze Fleckmooß; TM Lang Fleckmoß, Kurtze Fleckmoos; I 1925, 1928 Flægmose. — Af Plantenavnet Flæg, i Tønder udtalt [*ftɛg*], Navn paa forsk. sværdbladede Vandplanter.

Friborg. Jb 1811, TM Freiburg.

Friland [*æ ˈfʀiɫa·n*]. Jb 1811, TM Freiland; I 1928 Frilandet.

Fru Mettens Land. Reg 1685 frau Metten Landt; I 1928 Fru Mettens Land [*fʀu ˈmædns laŋ'*]. — Kvindenavnet Mette. Navnet synes at være dannet paa Tysk. Fru Mettens Land er Navn paa et Gods, ialt 108 Demat, der mest ligger spredt i Viding og Bøking Hrdr. i Frisland.

Galgefenne [*æ ˈgaɫəˌfæn·*]. Jfr. Herredsgalgepladsen nedenfor.

Galgestrøm [*æ ˈgaɫəˌsdʀø·m*]. TM, TGst Galgenstrom; I 1928 Galgestrømmen; Gst Galgestrøm. — Løber forbi Herreds-Retterstedet.

Gammelaa. Trap[1] Gammelaa.

Gyldenhem [*ˈgɥɫənˈhæm*]. Jb c. 1760 Güldenhem; Stavenb. c. 1760 Guldem Hem; Jb 1811 Gyldenhem; TM Güldenham; I 1925 Gyldenhem. — Gylden „guldfarvet", „af Guld" kunde sigte til Farven paa Bevoksningen eller til Afgrødens Værdi.

Gørresmark Fenner [*æˈgøɹ·smaɹgˈfænə*]. Jb c. 1760 Göritzm*arch* Ackern; Jb 1811 Süder, norder Görritzmarckfenne; TM Norder Gørrismarkfennen, Süder Gørrismarkfennen; I 1928 Gørresmarkfennerne. — Se Gørresmark 3101.

Helligkors Eng [*kɫæ̊ʊəsˈvi̯sg*]. Jb 1613 heilig Creutzes Kirchenlandt; Jb c. 1760 Heiligen Creutz Wisch; Stavenb. c. 1760 Heil. Creutzwisch; Jb 1811 Kreutzwiesen; K 1811 Kreutz Wisch; TM Kreuzwisch; I 1925 Korseng; I 1928 Kløjs (Nikolaus) Visk [*klɔj's vesk*]. — Helligkors er blevet afkortet til Kors. Har antagelig tilhørt et Helligkors-Alter el. en lign. gejstlig Institution. Det tyske Kreutz er i den moderne Overlevering bleven opfattet som Navn paa Kortfarven Klør og oversat til sønderjy. [*kɫæ̊ʊə*]; dette er i I 1928 forstaaet som Kløj, en alm. sønderjy. Form for Mandsn. Nikolaj.

Herredsfogedfenne [*æ ˈhäɹ·sfʊˌfæn·*]. I 1928 Herredsfogedsfennen.

Herredsgalgepladsen. Jb c. 1760 bey Hardes Gericht; Stavenb. c. 1760 Gardes-Gallig; Jb 1811 beym hardesgericht; Coupon 1873 Beim Hardes-Hericht; I 1925 Ved Herredsgalgepladsen; Feilb. Ordb. Till. p. 172 *Galəfæn̲*; I 1928 Galgefennen [*æ ˈgaləfæn·*].

Hestholmstrømmen [æ ˈhœˑsdhɔtmˌsdhʁˑm]. I 1928 Hestholmstrømmen. — Navn efter Hestholm i Tønder Landsogn 3101.

Horsfenner [æ ˈhɔsˌfænə]. Jb 1613 De beden Horßfennen; Jb c. 1760 Oster hors fenne, Wester hors fennen; Stavenb. c. 1760 Horsfenn, Osterhorsfenn; Jb 1811 Wester-, Oster horsfennen; TM Wester Horsfenne, Osterhorsfenne; I 1928 Horsfennerne. — Af Hors „Hest, især Hoppe"; Ordet bruges dog ikke mere paa Egnen.

Hovenge [æ ˈhɑʊˑˌæŋˑ]. Jb 1811 Hofewiesen; K 1811 TM Hofwiesen; I 1925 Hovenge; I 1928 Hovengene. — Efter Beliggenheden S. for Slottet sikkert „Enge, hvor der er udført Hoveriarbejde".

Hungerfenne [æ ˈhOŋəˌfænˑ]. I 1828 Hungerfennen. — Navn paa en sandet Mark.

Høgel. Stavenb. c. 1760 Høgel. — Feilb. anfører som vestslesv. et Ord Høgle [høgəl] „hylster af tækkehalm over en bikube om vinteren". Paa ty. Hügel „Høj" kan næppe tænkes, da Stedet ifl. Kortet er ganske jævnt. Byen Høgel, Breklum S., $^{25}/_{10}$ 1451 Haghelæ, SJb Hoghel, Hugle, er sikkert af anden Oprindelse.

Højmark. Stavenb. c. 1760 Hochefeldt, Hogefeldt, Høgefeldt, Hohefeldt; Jb c. 1760, Jb 1811, TM Hochfeld.

Immenhof. Stavenb. c. 1760 Jmmenhof, -hoeff. — Af mnty. imme „Bi"; Bigaard el. Bihave, jfr. Høgel. Muligvis Oversættelse af et da. Bigaard, som ogsaa findes f. Eks. i Bov og Vodder Sogne.

Jejsingerenge [æ ˈjäjˑsɪŋəˌæŋˑ]. K 1811, Coupon 1873 Jeisinger Wiesen; I 1928 Jejsingerengene. — Af Indbyggernavnet Jejsinger, dannet af Bynavnet Jejsing.

Kaalhave. Stavenb. c. 1760 Kohlhaf.

Kanalen [æ kaˈnɑˑl]. TM der Canal; I 1928 Kanalen.

Kanonsparceller. Coupon 1873 Kanonsparzelle. — Af Kanon „Arvefæsteafgift o. lign. staaende Ydelser af fast Ejendom".

Kapelfenne [æ kaˈpæɬˌfænˑ]. Jb c. 1760 Kapell; Jb 1811, TM Kapellfenne; I 1928 Kapelfennen.

Katteskæg. Jb c. 1760 Katschick; Stavenb. c. 1760 Katschack; Jb 1811 Katschäck. — Ifl. Kortet lav Eng. Plantenavnet Katteskæg, der anvendes om forsk. stivhaarede Græsser og Planter.

Knipmade. Jb c. 1760 Knip; Stavenb. c. 1760 Kniep; Jb 1811 Kneip, Knipmaade; K 1811, TM Knipmaade; I 1928 [æ ˈknepmaˑi]. — Vistnok af et platty. kniep, der rimeligvis har været brugt i s. Bet. som det tilsvarende danske Subst. Knibe „Snævring".

Kofenner [æ ˈkOˌfænə]. Jb c. 1760 Die Kuh-Fenne; K 1811, TM Kuhfennen.

Korstoft. Reg 1685 Creutzer Toft; Stavenb. c. 1760 Creutztofft; Jb 1811, TM Kreuztoft; I 1925 Korstoft. — Maaske oprindelig Helligkors Toft; jfr. Helligkors Eng ovfr. Omtales 1861 (Carstens) som Kirkegods.

Kortskifter [æ ˈkɔˑɹdˌsgæʁˑdə]. I 1928 Kortskifterne.

Kærgaardeng [æ ˈkœɹˑgOˌæŋˑ]. Jb 1613 Cargarderfeldt: Reg 1685 Kiergaarderfeldt; Jb c. 1760 Kargahrd Wisch; Stavenb. c. 1760 Kargardt-, Kaargardt wisch; Jb 1811 Kargahrwisch, Kaargaardwisch; K 1811 Kergahr Wisch; TM Kargahr Wisch; I 1925 Kærgaard eng; I 1928 Kjærgårdeng el. Kirkegaardeng? — Forklares nu paa Stedet som Kirkegaard- og som Kærgaard-Eng. Imidlertid viser ingen af de ældre Former

Forleddet Kirke-, og denne Forklaring er sikkert ogsaa opstaaet, efter at Kirkegaarden i 1814 er blevet anlagt ikke langt Syd for det her behandlede Sted. Forleddet er sikkert Kær, og Navnet staar uden Tvivl i Forb. med den forsvundne Gd. Kærgaard, se Bebyggelsesnavne.

Lamberts Fenne. L 1795, K 1795 Lamberts Fenne; Jb 1811 Lambertfenne. — Mandsnavnet Lambert.

Langager [*lɔŋ·axə*]. Jb c. 1760 Lang Ackern, Lang Acker; Stavenb. c. 1760 Lange Ackern; Jb 1811 Lang Ackern; TM Langacker; I 1928 De lange Agre. — Navn paa 2 forsk. Steder paa Bymarken.

Langenge. Jb 1543 Lange Enge, Oster Lange Enge; Jb 1613 Langh Engh; Reg 1685 lang Enge; Stavenb. c. 1760 Lang-Enge.

Langskifter [*æ ˈlɔŋˌsgæs·t*]. Jb 1613 Langhschifft; Reg 1685 Langeschifft; Stavenb. c. 1760 Langschifft; Jb c. 1760 Langschifften, Kurtze Langschifften; K 1795 Langschift; L 1795 Lang Schift; Jb 1811 Langeschiften, Kurze Langschiften; TM Langschiften, Kurze Langschiften; I 1928 Langskifterne.

Laurentiusstrømmen. Trap[4] Laurentiusstrømmen. — Navn efter den 1542 nedbrudte Sankt Laurentii Kirke.

Lerkuler [*æ ˈleˑˌku·l*]. Jb c. 1760 Leim Kuhlen; Jb 1811, TM Lehmkuhlen; I 1928 Lerkulen. — Lergrave, hvor der har været hentet Ler til Teglværksbrug.

Ludert. Jb 1543 Ludert. — Navnet, der sigter til et Sted med Rørskær, er ellers ukendt, muligvis forskrevet.

Lusborg [*luˑsbåˑɹ*]. Jb 1543 Luszborch; Jb 1613 Lußburg; Reg 1685 Lueßborg; L 1795 Lueßburg; K 1795 Lues-Burg, Lues-Burg Feldt; Jb 1811 Luesberg; K 1811, TM Luesburg; I 1925 Lusborg. — Lusborg indeholder sikkert Ordet Lus „pediculus"; Navne paa -borg med Forled af nedsættende Betydning er ikke sjældne. Beliggenheden i den sydl. Ende af Slottets Mark kunde tyde paa, at Navnet skulde danne en Modsætning til Tønder Slot.

Maderne [*æ maˑj*]. Stavenb. c. 1760 In der Maden; TM Die Maaden. — Made „Eng", se Indl.

Mellemdige. Regnsk. 1596 de Mehlemdick.

Mølledam. Regnsk. 1596 de Mohlendam; Regnsk. 1628 den Mölendam; Regnsk. 1659—60 vnse Stadtzs Borgdich oder mollendahm süden de Stadt; Stavenb. c. 1760 Mühlen dam.

Møllerkule [*æ ˈmœləˌkuˑl*]. I 1928 Møllerkulen. — Et dybt Vandhul nær Møllen.

Møllerland. Jb c. 1760, Stavenb. c. 1760 Möller Landt; Jb 1811 Muller Land.

Møllestrøm [*æ ˈmœlˑˌsdrœˑm*]. Stavenb. c. 1760 Mühlen-strom; K 1811 Der Mühlen Strohm oder eigentlich die Widau; TM Mühlenstrom.

Niskaar [*niˑsga*]. Jb c. 1760 de 9 Schweden; Stavenb. c. 1760 9 Schwede; Jb 1811 die Neuen Schweden; K 1811, TM Neunschweden; I 1928 Niskår.

Nyholm. I 1928 Nyholm.

Nymark Jb c. 1760 das Neue Feld; Stavenb. c. 1760 Neufeldt; Jb 1811, TM Neufeld; I 1928 Nymarker [*æ ˈnymaɐgə*].

Nørremark [*æ ˈnöˑɹˌmaɹg*]. Jb 1811 Norder Feld; I 1925 Nørremark; I 1928 Nörremark.

Okshem [*ɔɔshæm*]. Jb c. 1760 Norder Aushem; Stavenb. c. 1760 wester und Süderste Aushem, Mittelste Aushem, Erste Aushem, Oster Aushem; Jb 1811, TM Süder-, Wester-, Oster-, Mittel Aushem. — Navnet Okshem bruges ikke meget; Stedet kaldes gerne Nørremark (s. d.). Forled Dyrenavnet Okse, Efterl. Hem, se Indl.

Ottedematsfenne [*æ ˈɑ·dɛmɔtsˌfæn·*]. I 1928 Ottedematsfennen. — Af Demat, et Laaneord fra Frisisk, egl. „saa meget som kan slaas paa en Dag"; bruges som Maal paa Enge, omtr. 6 Skæpper Land.

Papegøjefenne [*æ ˈpɔbəgöɣˌfæn·*]. Stavenb. c. 1760 Popegöy-Landt; Jb 1811 Papagoii fenne; I 1928 Papegøjefennen. — Ifl. Jb 1811 skal her have staaet en Fuglestang til at skyde til Papegøjen efter.

Præstefenne. Regnsk. 1596 de Presten Venne. — Formodentlig samme Sted som flg. Navn: Præstetoft.

Præstetoft [*æ prɛ·sdtɔst*]. Regnsk. 1633—34 Prestofft; Regnsk. 1659—60 preste Tofft; Jb c. 1760 Priester Tofft; Stavenb. c. 1760 Priestertofft; Jb 1811, TM Priestertoft; I 1928 Præstetoften.

Pølsekedlen [*æ ˈpœl·sˌke·l*]. I 1928 Pølsekedlen. — Kendes flere Steder i Sønderjyll. som Engnavn, saal. fra Aller, Vedsted og Højer Landsogn.

Rakkerfenne [*æ ˈʀagəˌfæn·*]. I 1928 Rakkerfennen. — Ligger paa det Sted, hvor tidl. Stadens Rettersted fandtes; til Rakkerens Hverv hørte at tage Tyve ned af Galgen og begrave dem.

Ridevold. Reg 1685 Reitwoll.

Sandkuler [*æ ˈsan·ˌku·lə*]. Jb 1811 Sandkuhlen; K 1811, TM Alte Sandkuhlen; I 1928 Sandkulen. — Byens Sand- eller Grusgrave.

Seksskaar [*ˈsäjssga*]. Jb c. 1760 Die 6 Schweden, Die kleinen 6 Schwed.; Stavenb. c. 1760 6 Schwede; K 1811 Sechsschweden; TM Sechs Schweden, Sechs Schwaden; I 1928 Seksskår.

Skidenøst [*sgjˌi·nøsd*]. Jb c. 1760 Schiedeners; Stavenb. c. 1760 Schiedenerß; Jb 1811, TM Norder-, Oster Schieden Ers; Jb 1811 Süder Schieden Ers; I 1928 Skiddenøst. — Subst. Ast, glda. ars, der i vestslesv. Dial. forekommer i Formerne [*ö'ɔs, ö'ɔst*], i Bet. „Bagdel, Rumpe"; Skidenøst er ikke sjældent som Navn paa fugtige, plørede Enge, sagtens fordi Folk under Arbejdet sank i til Bagdelen.

Skyttefenne [*æ ˈsgødəˌfæn·*]. I 1928 Skyttefennen. — Ifl. Traditionen (I 1928) Navn af, at her har været afholdt store Skyttefester; Pladsen tilhørte Skyttelavet.

Smedefenner [*æ ˈsmäjˌfæn*]. Jb c. 1760 Schmiede-fennen, Der Großen Schmiedefenne; Stavenb. c. 1760 Schmiede fenne, Schmedefenn; Jb 1811 Schmiedefenne; TM Schmiedefennen; I 1928 Smedefennerne.

Sommerdige. Regnsk. 1596 de Sommerdick; Jb c. 1760 Schweinholm Sommer-Teich; Jb 1811, TM Sommerdeich. — Sommerdige, et lavere Dige, beregnet paa at skærme mod Oversvømmelse i Sommertiden.

Spangholm [*ˈsbaŋˌhɔlm*]. Jb 1543 Spanckholm; Jb c. 1760 Hoch-Spangholm; Stavenb. c. 1760 Spangholm; K 1795, L 1795 Kleine-, Hoge Spangholm; Jb 1811, TM, I 1928 Spangholm. — Forled Spang „Gangbræt over et Vandløb".

Stadens Galgeplads. Stavenb. c. 1760 Stadt Gericht; Jb 1811 Stadt-Gerichtsplatz; TM Stadtsgericht; I 1925 Ved Stadens Galgeplads.

Stakstoft. Jb c. 1760 Stackstofft; Stavenb. c. 1760 Staxtofft; Jb 1811

Staxtofts Gärten, Staxtoft. — Forleddet maa, hvis der ikke foreligger et Personnavn, rimeligvis være Ordet Stak.

Stendam. Jb c. 1760 Steindam, Stein Dam; Jb 1811, TM Steindamm. — Arealer, liggende ved Landevejen, kaldes paa K 1811 Norden-, Süden dem Steindamm, formentlig et tysk Navn. DAtl bemærker, at man paa 3 Sider af Byen maa passere ind og ud paa Stendæmninger.

Stenvad. Reg 1685 Steinwadt.

Strimmel. Jb 1811 Stremel, K 1811, TM Stremmel. — Strimmel „smalt Jordstykke".

Strømmene. K 1811 beym Strohm, Unten dem Strohm, Zwischen den Ströhmen, Auf der andere Seite des Strohmes; TM Unter den Strom, Zwischen den Strömen, Auf der andern Seite der Stroms. — „Strømmene" betegner Vidaaens Forgreninger S. for Byen.

Stubkær [*sdObkɜ.i*]. Reg 1685 Stubbeckwische, Stuckbeckwische (her?); Jb c. 1760 Stobkar, Stopkar; Stavenb. c. 1760 Stubkar; Jb 1811 Stobkarr; K 1811, TM Stubkarr; I 1928 Nedre-, Øvre-Stubkær [*æ ˈne·ə ˈsdopkjæ*; *æ ˈawə ˈsdopkjæ*]. — Har ifl. Traditionen (I 1928) Navn efter, at man her opgraver mange gamle Træstubbe.

Svangholm. I 1928 Svångholm [ˈ*svåŋhəl'm*]. — Maaske af Subst. Svange „et løst tværstykke, der bruges som led, lægte el. et stykke rundtræ" (Feilb.).

Svinholm [*svɟn·hʌlm*]. Regnsk. 1596 Swinhollm; Regnsk. 1607 Suinholm; Regnsk. 1628 Swinholm wegh; Regnsk. 1631—32 Swinholm; Regnsk. 1633—34 Swinhollem; Jb c. 1760 Schweine-Holm; Stavenb. c. 1760 Schwinholm; Jb 1811, TM Schweinholm; I 1925 Svineholm.

Svinland. Regnsk. 1659—60 Swin landt. — Antagelig lig Svinholm, der ellers plejer at nævnes i Regnskaberne.

Svinvad [*æ ˈsvɟn·vɔ̀ɣ*]. Stavenb. c. 1760 Schweinwadt; L 1795 Schweinewads Koeg; K 1836 Schwienwatter Koeg; K 1795 Schweinewadts Kroeg; I 1928 Svinevad.

Syvskaar [*æ ˈsyəsgɑ*]. Jb c. 1760 Die 7 Schweden; Stavenb. c. 1760 7 Schwede; K 1811, TM Siebenschweden; I 1928 Syvskår.

Søndermark. Jb c. 1760 Süderfelde; Jb 1811 Süder Feld.

Tavl [*æ ˈtaʊ·t*]. Jb c. 1760 Taffel; Stavenb. c. 1760 tawel, taffel; I 1928 Tavlen. — Samme Lokalitet som Emmerske Tavl, se ovfr.

Tavlblokke. Jb c. 1760 Taffel Blöcke; Jb 1811, TM Tafelblöcke; I 1925 Tavl-Blokke; I 1928 Tavlblokkerne [*æ ˈtaw·blɒgə*]. — Tavl, se Indl.

Tavleng. TM Täuwlon-Strom, Täulund Strom; Coupon 1873 Täulund-Strom; I 1925 Tavl-eng. — Tavl, se Indl.

Teglgaardfenne. I 1928 Teglgårdfenne [*tæi·lgɑ̊fæn·*]. — Se Teglgaard, under Bebyggelsesnavne.

Tobaksfenne [*æ tO ˈbags‚fæn·*]. I 1928 Tobaksfenne.

Tolvskaar. Stavenb. c. 1760 die 12 Schwede.

Tornbusk. Jb c. 1760 Dornbusch blöcke; Stavenb. c. 1760 dornbusch, doren busch; K 1811 Dornbuschblöcke; TM Dornbusch; I 1928 Tornebusken [*æ ˈtvɑ̊ɐ·nbosk*].

Tværagre. Jb c. 1760 Lange Dwer Ackckern, Oster Lang oder Dwer Ackern; Stavenb. c. 1760 die Lange dwer Ackere; Jb 1811 Queer Acker; TM Quer Ackern.

Tønder Kog. Jb 1613 Alten Tunderkog; Mejer 1652 Der alte Tonder-

scher-koeg; DAtl Tønderkog; Oldekop Tonder Stadtkoog, Tonderharder und Uberger Koog; Trap[4] Tønder Kog.

Tørfenner [*æ ˈtöˑɹˌfænˑ*]. Jb c. 1760 Dræg-fenne Ackern; Stavenb. c. 1760 Dröge-fenn; Jb 1811, TM Drögfennen; I 1925 Tørfenne; I 1928 Tørfennerne. — Den danske Form Tørfenner svarer ganske til den plattyske Drögfennen, idet drög betyder „tør".

Ved Stenen. Stavenb. c. 1760 bey den Stein; Jb 1811 beym Stein; TM Beim Stein.

Vejrmølleager [*væˑmølˌaxə*]. Jb c. 1760 Wind-Mühle Ackern; Jb 1811 Windmühl-Acker; TM Windmühlenacker; Trap[4] Vindmølleageren.

Vestermark. Regnsk. 1631—32 Westerfelt; Jb c. 1760 Wester Felde; Stavenb. c. 1760 Westerfelt; Jb 1811 Wester Feld.

Vestermarsk. $^{23}/_{3}$ 1480 (Vid. 1522) Westermarßh.

Østermark. Jb c. 1760, Jb 1811 Oster Feld.

3103. HØJER FLÆKKE.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Højer [*hæ̈sə*, Feilb. *Höɯər*]. Her ogsaa Eksempler paa Herredsnavnet. VJb 1231 (13. Aarh.) Høthær, Høthærshæreth; NecrRip 1240—1440 Høthershæreth; $^{28}/_{5}$ 1285 Høthaer; $^{31}/_{3}$ 1286 (Hvitfeld) Hother; RO 1330—48 Høthær, Høthærshæreth; RegCapSlesv 1352 (1661—1670 SRD VI 580) Haderetherrit; $^{15}/_{9}$ 1383 (LB) Høtre, Høierseherret; $^{29}/_{9}$ 1389 (LB) Høder; $^{22}/_{1}$ 1406 Høther H.; $^{24}/_{3}$ 1411, $^{27}/_{8}$ 1411, $^{31}/_{12}$ 1414 Hodersherde; $^{22}/_{11}$ 1420 Hødher, Hødhers H.; $^{17}/_{11}$ 1421 Hodere, Hodesherde; $^{18}/_{7}$ 1429 Høther; 1429 (1553 ÆDA V 332) Høffwer; $^{6}/_{5}$ 1431 Høther; $^{10}/_{9}$ 1432 Høthers H.; 1432 (1553 ÆDA V 352) Høffuer; $^{14}/_{2}$ 1436 Hoders H., Høder, Hoder; 1436 (1553 ÆDA V 350) Høffuer, Høyer; Dag? 1437 (RegChrl) Hoyer; $^{28}/_{7}$ 1438 Høthers H; $^{3}/_{11}$ 1438 Høther; RO 1439—50 Høthersherret, Hørzhæreth; $^{31}/_{3}$ 1443 (RegChrl), $^{15}/_{7}$ 1443 (RegChrl), $^{21}/_{5}$ 1444 (RegChrl) Hodersherde; $^{27}/_{9}$ 1445 Howers S.; 1445 (ÆDA V 351) Høffuer; $^{20}/_{12}$ 1450 (RegChrl) Haderen; $^{18}/_{5}$ 1469 (16. Aarh.) Høyeren; $^{24}/_{8}$ 1470 (16. Aarh.) Hoderen; $^{4}/_{10}$ 1470 (RegChrl) Hoderbu; $^{20}/_{4}$ 1490 (LB) Hödersherde, Höderssen herde; $^{28}/_{5}$ 1490 (16. Aarh.) Høderbu; $^{5}/_{9}$ 1495 Høther H.; $^{28}/_{8}$ 1498 Høyer, Høyger; $^{24}/_{8}$ 1501 Hødher; $^{6}/_{11}$ 1509 (16. Aarh.) Høffuere; u. D. 1509 (16. Aarh.) Hoyer; Jb 1530 Høwrsherret, Høyer; $^{16}/_{2}$ 1540 (LB) Hogerssharde, Höier; Jb 1543 Hoyerby, Hoyer; Sk 1543 Hoyer; Sk 1548 Høyer; Reg 1581 Hoeirsharde; Jb 1607, Jb 1613 Hoyer; Mejer 1648 Hoyers Harde; Mejer 1649 Höyers Herde, Höyer; Mejer 1652 Höyers Herde; Danckw 1652 Hoyers-Harde, Howers-Harde, Hoyer oder Hower; M 1662 Höyer, Høyerss Herrit; M 1664 Hoyer, Höyerß Herrett; Sk 1676 Hoyer; Reg 1685 Höyerdorff; Jb 1686 Höyer; M 1688 Hoyer; Reg 1709, Reg 1712 Hoyer; Jb 1712, Jb 1723, DAtl Høyer; VSK Høyer, Høyermølle, Høyer H.; Gst 1857—58 Höjer, Höjer Herred; Trap[1] Høier, Høier Herred; TGst Hoyer; Postadr9, Gst Højer. — Den ældste Skriveform Høthær, der er fremherskende til c. 1500, har ad normal Vej udviklet sig til Højer. Den frisiske Udtale paa Sild er [*huɑ̯ðər*], der har bevaret det gl. [*ð*]. Den nuværende Udtaleform maa aabenbart skyldes en jævnsides løbende Udvikling, idet [*ð*] ved en Art Spirantforskydning gennem [*ɋ*] er gaaet over til [*ɯ*]. Eksempler paa en saadan Overgang foreligger i Adj. laadden, der ifl. Oplysning fra Museumsdir. Lund, Haderslev, paa Steder i Aabenraa Amt udtales [*löɯ·n*], samt i enkelte Stednavne. Nøvling i Hamrum Hrd. skrives 1330—48 Nythling. Haverslev i Aars Hrd. skrives $^{13}/_{7}$ 1429 (Afskr. $^{26}/_{10}$ 1442) Hadhersløff. Stevns er vistnok udviklet paa samme Maade: VJb 1231 Stethemshæret, $^{21}/_{3}$ 1261 Stæthiumshæræth, $^{19}/_{6}$ 1302 Stethems H., $^{23}/_{11}$ 1306 Stævenshæret, $^{8}/_{11}$ 1321 Stæfæns H. Naar Bev-

toft, N.-Rangstrup Hrd., 1330—48 i RO skrives bethætoft eller bechætoft — Læsningen usikker — kan man under Forudsætning af den første Læsemaades Rigtighed antage en lign. Overgang her. Nejlinge, 1356 Nithlinge, skrives en enkelt Gang Newlinge, hvad der i DS II p. 61 er opfattet som Fejlskrivning, men det kunde muligt forstaas paa samme Maade. Derimod er Skivum, Aars Hrd., VJb 1231 Skithum, muligvis at forklare som Bortfald af ð. Muligheden for en Overgang ð > w i Navnet glda. Høthær tør derfor anses for at være til Stede, og som Overgangsform kan mulig opfattes en Form som $^{16}/_{2}$ 1540 (LB) Hogersshardе. Navnet er antagelig s. Ord som oldn. hauðr, n. „Jord".

Højer, Nørre-, Del af Højer. Oldekop Nord-Hoyer.

Højer, Sønder-, Del af Højer. Jb 1613 Südhoyer; Jb 1712 Süd Hoyer; Oldekop Süd-Hoyer.

Højergaard. Oldekop, Rolfs Geschichte Hoyer Hoyergaard.

Ballumvej. Postadr9 Till2 Ballumvej. — Se Ballum 3111.

Banegaardsgade. Postadr9 Till2, Trap[4] Banegaardsgade.

Frels (forsv. Bebygg.). $^{20}/_{12}$ 1450 (RegChrI) Ffrelssz. — Glda. frælsi „Frihed, Skattefrihed", dernæst anvendt om Gods, som nyder Frihed: „Frigaard".

Gæsten [*gæ·sdən*]. — Gade, nuvær. Kirkegaardsgade.

Herberggade. Postadr9 Till2 Herberggade; Trap[4] Herbergsg. — Af Herberg „Gæstgiversted". Fra 1881 fandtes i Højer et Herberg for gennemrejsende Haandværkssvende (Rolfs Geschichte Hoyer p. 493).

Kirkegaardsgade. Postadr9 Till2, Trap[4] Kirkegaardsgade.

Klostergade. Postadr9 Till2 Klostergade. — I KronSk $^{3}/_{8}$ 1663 nævnes „Vor Frue Toft eller Kloster i Høfver". Efter dette Jordstykke har Gaden Navn (Rolfs Geschichte Hoyer p. 424, Anm.).

Kogade. Postadr9 Till2 Kogade. — Se Kovej ndfr.

Kogsgade. Postadr9 Till2 Koogsgade; Trap[4] Kogsg. — Kog, se Indl.

Kovej [*æ ˈkʌˌvæj*]. Trap[4] Kovej. — Vejen gaar langt ud i Kogen og bærer ogsaa der Navnet Kovej, den Vej, ad hvilken Køerne drives ud til Græsning i Engene.

Lillievej. Postadr9 Till2 Lillievej.

Lygten (forsv. Hs.) [*æ ˈtʏˑdə*]. — Huset „lignede en Lygte", deraf Navnet.

Markedsgade [*æ ˈmæɾˑgəŋsˌgɑ·*], nuvær. Torvegade. — Af Marked, vestslesv. *mærkəð* (Feilb.) i Betydningen „torvet, hvorpaa markedet holdes".

Mellemgade [*æ ˈmælˑˌgɑ·*]. Postadr9 Till2 Mellemgade; Trap[4] Mellemg.

Møllegade. Postadr9 Till2 Møllegade; Trap[4] Mølleg.

Nygade. Postadr9 Till2 Nygade.

Nørregade. Postadr9 Till2, Trap[4] Nørregade.

Nørrevej. Postadr9 Till2, Trap[4] Nørrevej.

Postgade [*ˈpʌsdˌgɑ·*]. Postadr9 Till2, Trap[4] Postgade. — Gaden har Navn efter Postholderen, som har boet her, og ikke efter noget egentligt Posthus (Rolfs Geschichte Hoyer p. 317).

Sjøvgaard [*æ ˈsjæʁˑˌgɑˀə*]. Postadr9 Søgaard. — Sjøv, se Indl.

Skippergade [*ˈsgebəˌgɑ·*]. Postadr9 Till2 Skippergade; Trap[4] Skipperg.

Skolegade. Postadr9 Till2, Trap[4] Skolegade.

Storegade. Postadr9 Till2, Trap[4] Storegade.

Søndergade. Postadr9 Till2, Trap[4] Søndergade.

Søndervej. Postadr9 Till2 Søndervej.

Toldgade. Postadr9 Till2, Trap[4] Toldgade.
Torvegade. Postadr9 Till2 Torvegade; Trap[4] Torveg. — Se Markedsgade ovfr.
Torvet. Postadr9 Till2 Torvet.
Ved gamle Dige. Postadr9 Till2 Ved gamle Dige.
Østerende, Hse [*jo̤sdəˈæ·n̥*]. — Den østre Ende af Højer By.
Østergade. Postadr9 Till2 Østergade; Trap[4] Østerg.
Østervej. Trap[4] Østervej.

B. NATURNAVNE.

Adantager. MB 1683 Wester Odandagere, Wester Adandtager, Øster Adantager, Øster Ademagr, Aadandager.
Appelsig [*abəlˈsi̯d̥əx*]. Rolfs Geschichte Hoyer Abelzig. — Forleddet kan være Personnavnet Appel.
Armehjørne [*æ ˈaɹ·mˌjö·ɹn*]. — Forled er best. Form af Adj. arm i Bet. „elendig, fattig, mager, ussel", eller det dertil svarende Substantiv.
Birckebymark. MB 1683 Bircke bye marck. — Da dette Jordstykke ligger paa Højer Bymark, er det ikke sandsynligt, at vi her har et ældre Navn paa -by. Rimeligvis foreligger Skrivefejl for Kirckebymark.
Blok [*æ blɔk*]. TM Block. — Blok, se Indl.
Blomstereng. TM Blomstereng.
Bommerskrald [*bOməˈsgʀal̥'*]. — Feilb. anfører ved Ordet Bommerskrald: „svares af fiskere, når der spørges om fangsten og der ingen er"; det sættes i Forb. med Subst. Bommert og Verb. bomre. Her rimeligvis anvendt om et Jordstykke, hvor Afgrøden er tilbøjelig til at mislykkes.
Bottelsfenne. Rolfs Geschichte Hoyer Botelsfenne. — Af Subst. sønderjy. Buttel „Flaske".
Bredeng. TM Beeeng, Breeng, Banneng; I 1925 Bredeng; Rolfs Geschichte Hoyer Brede Wisch. — Af Adj. bred.
Bredsø. VSK Breede Søe; Gst 1858 Bredsø; Rolfs Geschichte Hoyer Breedsee, Bredsee.
Brofenner [*æ ˈbʀOˌfænə*]. TM Brofennen.
Brohem. TM An Brohom; I 1925 Brohemme; Rolfs Geschichte Hoyer Brudehemm. — Forleddet er Bro.
Brødskab [*æ bʀøsgaf*]. — „Brødskabet" er ifl. Optegnelsen Navn paa en meget mager Fenne og sigter vel til dennes Magerhed, idet Brød uden Sul maa betragtes som mager Kost, eller det er ironisk ment, idet Brødskab „Fenne, der giver rigeligt Korn" kan være haanende anvendt om en mager Fenne.
Chausséfenner [*æ sgaˈseˈˌfænə*]. — Ligger ved Landevejen til Møgeltønder, deraf Navnet.
Daler Nyvej [*ˈda·lə ˈnyd̥ˌvæi̯*]. — Vej fra Højer Kog til Daler.
Digefenne. TM Digsfenne, Deichfennen. — Dige, se Indl.
Ellehjørne. Rolfs Geschichte Hoyer Ellhörn.
Faarefenne. I 1925 Faarefenne; Rolfs Geschichte Hoyer Schaffenne.
Firespeciesfenne. Rolfs Geschichte Hoyer Vier Speciesfenne. — Fire er Talordet og Specie en Møntbetegnelse (= 2 Rigsdaler); jfr. Tospecie ndfr.

Ved Flækken. TM im Flecken, am Flecken. — Af Flæk „Plet, Sted", om et lille Stykke Jord; eller Flække „mindre Købstad", her sigtende til Højer.

Gaasepyt. Rolfs Geschichte Hoyer Gaaspyt.

Gassefenne. TM Gassefenne. — Se Gassehem ndf.

Gassehem. Rolfs Geschichte Hoyer Gassehemm. — Af Fuglenavnet Gasse.

Geestager. $^{25}/_{6}$ 1389 (LB) Gestagger; MB 1683 Wester Gestagger, Østre Gestager. — Geest „det højere og tørrere Land i Modsætning til Marsken", se Indl.

Harshem. Rolfs Geschichte Hoyer Harshemm. — Maaske samme Navn som Herreshem ndfr.

Haver. MB 1683 Hawer, HaWer; TM, I 1912 Hauer. — Haverkog. Rolfs Geschichte Hoyer Haberkoog. — Haversjøv [*håʊəˈsjåʊ̈*]. TM Hauerschoiv, Hauerschöw, Hauersjo; Rolfs Geschichte Hoyer Hawertsee. — Højhaver [*ˈhyˑˌhåʊ̈ˈə, ˈhyˑhåʊəs ˈvæj*]. Rolfs Geschichte Hoyer Hoch-Hower. — Lillehaver [*ˈlɪjləˌhåʊ̈ˈə, ˈlɪjləhåʊəs ˈvæj*]. Rolfs Geschichte Hoyer Lille Havre. — Storehaver. Rolfs Geschichte Hoyer Store Hawre.

Havkant. MB 1683 Haufkantz. — Sandsynligvis menes hermed Diget ud mod Havet eller Randen af Forlandet.

Hemme. Jb 1588 Hemme; Rolfs Geschichte Hoyer Himmer. — Hem, se Indl.

Herreshem. Rolfs Geschichte Hoyer Herreshemm. — Jfr. Harshem ovfr.

Hesten, Grund. [*æ hæsd*].

Hjørne, Lille-. TM Lille Hjörn. — Storhjørne. TM Storjörn. — Hjørnefenne [*æ ˈjöˑˌnˌfænˑ*].

Hojemstykke. Rolfs Geschichte Hoyer Hojemstück, die Hoymstücke. — Jfr. jy. Hvoddemsager „den tværpløjede Ager for Enden af de lange Agre, Pladsen, hvor Ploven vender", glda. hodomsager, se Kalkar II p. 249.

Hoppefenne [*æ ˈhɔbˌfænˑ*]. TM Hopffenne; Rolfs Geschichte Hoyer Hoppfenne. — Af Hoppe „Føløg", jfr. Horsfenne, Horshem.

Horsfenne. TM Horsfenne. — Af glda. Hors „Hoppe, Øg".

Horshem [*ˈhɔsˌhæmˑ*]. Rolfs Geschichte Hoyer Horszhemm. — Af Subst. Hors „Hoppe, Øg".

Huk [*æ huk*]. — Af Subst. Huk „Hjørne, Krog", der iøvrigt findes som Laaneord i Stednavne over hele Danmark, f. Eks. Blaavandshuk, Fandenshuk paa Romsø, Smedehuk paa Bornholm.

Husfenne. TM Hausfenne.

Huskog. Rolfs Geschichte Hoyer Klein- und Groß-Huß-Koog.

Husvang. TM Husewang.

Husumeng [*ˈåʊə hʊsʊmˈæŋˈ, ˈnœˑ hʊsʊmˈæŋˈ, tɔŋˑ hʊsʊmˈæŋˈ*]. TM, Rolfs Geschichte Hoyer Husumeng. — Indeholder Stednavnet Husum; snarest efter Landsbyen H. i Ballum S. eller Købstaden H.

Højer Dyb, Farvand. Søkort 1921 Højer-Dyb. — Højer, se under A.

Højer Forland [*ˈhåʊə ˈfɔtaŋ*]. K 1857 Vorland zu Hoyer-Koege; TM Vorland. — Forland er Landet udenfor Digerne.

Højer Højstrand. Oldekop Hoyer-Hoher Strand. — Ligger paa Geesten nær Marsken, her begynder Digerne, der beskytter Kysten (Oldekop). Det er saaledes Navn paa en ældre Strandlinie, der ligger højere end den nuværende.

Højer Kog [ˈhæ̊ʁə ˈkåʁ]. Jb 1613 im alten Hoyer Coeg; DAtl Høyer og Tønderkog; K 1851 Der Hoyer Koeg; Trap[1] Høier Marsk; TGst Hoyer Koog; Gst Højer Kog; Rolfs Geschichte Hoyer Hoyerkoog. — Højer, se under A.

Hørfenne. Rolfs Geschichte Hoyer Flachsfenne. — Flachsfenne er antagelig oversat fra da. Hørfenne.

Høvej [æ ˈhǫˌvæj]. — Vej ad hvilken man kører Høet hjem fra Engene.

Jordbosig Ager. MB 1683 Jordboesie Ager, Jordboese Ager. — Af Jordbo „Jordhumlens Bolig". Efterleddet er mulig Sig; om dette se Indl.

Kaarubesfenner [æ ˈkåˈʀʁbəsˌfænə]. — Snarest et Person-Tilnavn Kaarup.

Kampesfenne. Rolfs Geschichte Hoyer Kampesfenne. — Af jy. Kamper, sv. og no. Dial. kamp, „gammel knoklet Hest", eller Subst. Kamp „en Mark eller et Stykke Jord, der ligger for sig selv eller er indhegnet", se Indl.

Kampeshjørne [kambəsˈjö·ɹ̇n]. TM Kampsjörn, Kampesjörn; I 1925 Kampeshjörne; Rolfs Geschichte Hoyer Kampeshörn. — Se Kampesfenne.

Kampmeder. MB 1683 Kampmeeder Ager; B 1842 Campmeeden. — Se Kampesfenne.

Klint [æ ktjŋd]. TM Klint; Rolfs Geschichte Hoyer Klint.

Klommerhjørne. Rolfs Geschichte Hoyer Klommerhörn. — Af nty. Klommer „groszes Tier, z. B. groszes, feistes Kaninchen" (Mensing); i Sønderjy. findes Ordet i Betydningen „Klodrian", desuden et Verb. klomre „kludre med noget".

Kløv. MB 1683 under Cløf; Rolfs Geschichte Hoyer Kliff (Klöv). — Kløv, se Indl.

Knoreng [knO·ɹ̇ŋ]. TM, Rolfs Geschichte Hoyer Knorreng. — Ordet Knorre, der undertiden forekommer i Stednavne, f. Eks. Knorren, Tolne S., Horns Hrd., staar vistnok i Aflydsforhold til det hyppigere Knarre „Knast", i Stednavne formentlig i Betydn. „knudret, tuet Jordstykke" eller „Knold"; jfr. sønderjy. Knarregaas „Knortegaas". Om Knarre se DS II p. 99.

Kobrofenne. TM Kobrofenne.

Kofenner [æ ˈjøsdə ˈkOˌfænə, æ ˈmɛd ˈkOˌfænə, æ ˈvæsdə kOˌfænə]. TM Kuhfenner, Kofenner; I 1925 Kofenne. — Kofenner, Sure- [æ ˈsu·kOˌfænə]. — Ligger ved Siden af Kofenne og er „den sure Kofenne", idet det vokaliske ɹ̇ i sur forsvinder i Dialekten i Sammensætninger.

Kuler [æ kutə]. — Plur. af Subst. Kule „Grav, gravet Hul".

Lansteeng. Rolfs Geschichte Hoyer Langste Eng. — Vistnok nty. Lanste, af mnty. lant-sate, lant-sete „Fæstebonde", eller forskrevet for „længste Eng".

Lillefælled. Rolfs Geschichte Hoyer das Oster-Klein-Gemeinfeldt, das Wester-Klein-Gemeinfeldt.

Made. TM May. — Made, se Indl.

Meldæmning. TM Möldämning, Mäldämning; Rolfs Geschichte Hoyer Meldæmning.

Melkær. MB 1683 Melckers Agre, Melckiers Agre. — Forled er Adj. glda. mæthal, som i Jysk har Formen mel-.

Modhem. Rolfs Geschichte Hoyer Modhemm. — Forled kan være Subst. Made „Eng", idet o kan skyldes en Fejllæsning af Originalens a;

maaske kunde man ogsaa tænke paa Mor „Mosejord", idet eftervokalisk r i Dialekten svarer til Skriftsprogets d.

Møllefenne. Rolfs Geschichte Hoyer Mühlenfenne.

Nøreng [*nø'ræŋ·*]. TM Noreng, Nöreng.

Nørremark [*æ 'nø'·ɐ‿ma·lgøs‚fænə*]. MB 1683 Höyer Bye Nörre marck; U 1842 das Norderfeld, Nörmarken; TM Nörmark, Normark.

Oksefenner [*æ 'Ogsən‚fæn·*]. TM Yssenfenner; Rolfs Geschichte Hoyer Ochsenfennen. — Forled er Plur. af Okse; TM Yssen- gengiver den danske Dialektudtale *ysən-*, medens den optegnede Udtale er tyskfarvet.

Oldermandseng. Rolfs Geschichte Hoyer Oldermannseng.

Sankt Peterskaar. Rolfs Geschichte Hoyer S. Peterschaer. — Højer Kirke var indviet til Skt. Peter.

Præsteeng. Rolfs Geschichte Hoyer Præsteng.

Præstehem [*præsd'hæm'*]. $^{29}/_{4}$ 1800 (Rolfs Geschichte Hoyer p. 101) Prestham; Rolfs Geschichte Hoyer Præsthemm. — Hører til Emmerlev Præstegaard, deraf Navnet.

Præsteland. MB 1683 Prestland.

Puster. TM Puster; Rolfs Geschichte Hoyer In die Puster. — Maaske *Pusteager, idet -ager ofte bliver til -er i Sammensætning. *Pusteager er da Ageren, hvor man puster, hviler sig under Arbejdet, jfr. Pustekulle, Landvetters S., Sävedals H. (OGB I p. 252), eller et Sted, hvor Vinden har Magt, jfr. Pusteren, en Bakke i Bjærge Hrd., Fyn, der har Navn af, at den særlig farlige Nordenvind kastedes ud over denne Bakke (I 1925, Top. 900).

Raahem [*rɔ'hæm'*]. MB 1683 Raahem; Jb 1712 Roch-Ham; Rolfs Geschichte Hoyer Raahemm, Raahemmshörn, Raahemms Hörner; I 1912 Rohem. — Raahemsvej [*rɔ'hæm's‚væj*]. — Af Raa i Betydningen „Stang, Pæl".

Rabstedfenne. TM Rapstedtfenne. — Af Rabsted, Sogneby i Slogs H.; Byen kan have haft Ejendoms- eller Græsningsret herude.

Randhat [*æ 'ra·ŋhvt*]. Rolfs Geschichte Hoyer Randhat. — Paa Stedet forklaret som „høj Hat", jfr. sønderjy. Rand „skygge på mandshat" (Feilb.).

Rendsfenne. Rolfs Geschichte Hoyer Rennes Fenne, Rennesfenne. — Af Bynavnet Rends i Burkal Sogn.

Robbesand, Grund. Søkort 1921 Robbe-Sand. — Af ty. Robbe „Sælhund".

Rojfenne. TM Roisfenne; I 1925 Rojfenne. — Roj, se Indl.; muligt af Gaardnavnet Roj i Møgeltønder S.

Rugfenner [*æ 'rås·‚fænə*]. TM Rofenne, Hofenne.

Sandfenne. TM Sandfenne.

Silfenner [*æ 'si·l‚fænə*]. TM Sielfenne. — Forleddet sandsynligvis = mnty. sîl „Kanal", fris. sîl „Sluse". Ordet er optaget i jy. Dial. og betyder „stenkiste, hvorigennem vand ledes" (Feilb.) eller „stenlagt Vadested". Eller Verb. sile.

Sjøv [*æ sjæ̂s*]. I 1912 Sjøv. — Sjøveng. TM Sjöreng; Rolfs Geschichte Hoyer Seeeng; I 1925 Sjøveng. — Sjøvengholm. TM Schingholm; I 1925 Sjøvengholm; Rolfs Geschichte Hoyer Schlingholm. —

Sjøvfenne. TM Sjöfenne. — Sjøvvej [æ ˈʂiæ̊ʊ·ˌvæi̯]. — Sjøv, Lille. TM Kleiner See. — Sjøvvej, Lille- [æ ˈli̯i̯əʂjæ̊ʊ·ˌvæi̯]. — Sjøv, se Indl.

Skidhjørne [sgiˈjö·ɹ̇n]. TM Skyörn, Skjörn; I 1925 Skidhjørne; Rolfs Geschichte Hoyer Scheedhörn. — Af Subst. Skid, jfr. at Adj. skiden ofte anvendes om sølede og plørede Enge og Veje.

Skævbro [æ ˈsɕjæ̊ʊ·ˌbʀoˀ]. — Af Adj. skæv.

Sliberskrog. TM Schliweskrog, Sleveskrog; I 1925 Sliberskrog. — Mulig samme Sted som Slipperskog ndfr.

Slipperskog [ˈnæ· stibəsˈkåʊ, ˈåʊə stibəsˈkåʊ]. Rolfs Geschichte Hoyer Schliperskoog. — Forkortelse af „Skærslipperskog".

Sniphem. Rolfs Geschichte Hoyer Schniphemm. — Af Snip „lille Hjørne, Flig", mest anvendt om Dele af Klædningsstykker, her om et Jordstykke.

Snuromsdige [snOˈʀOm'sˌdi·x]. — Navn efter Snurom, et Hus, tidl. Kro, i Daler Sogn. Snurom er Imperativ af Verbet snurre efterfulgt af Adv. om. Saadanne Dannelser, bestaaende af Imper. + Adv., findes flere Steder i Danmark, især i spøgende Navne og i Kronavne, f. Eks. Kørom, Bilidt. Ved Sammensætning med -dige er Snur-om behandlet som en Enhed og har faaet Gen.-s.

Sommersfenne. TM Sommersfenne. — Af et Mandsn. Sommer, eller Aarstidsbetegnelsen Sommer.

Spedland. TM Speetland, Spätland; I 1925 Spedland. — Spedland er en dansk Gengivelse af nordfris. Spætloîn, Spēdlunn „Spadeland", Land som hører til Diget og hvorfra man tager Jord til Vedligeholdelsen; jy. Sped „et Spadeslag i Dybden" er et Laaneord.

Spigerbor. Rolfs Geschichte Hoyer Spieker Bahr, Spikerbahr. — Vistnok Subst. ænyda. Spegerbor, Spigerbor „større Bor", jfr. den billedlige Anvendelse af Naverskaft og Vimmelskaft i Stednavne. I Holland forekommer Navnet Spijkerboor oftere, se Nomina Geographica Neerlandica VII p. 155.

Stakeng. Rolfs Geschichte Hoyer Stackewisch. — Mulig af Adj. oldn. stakkr „kort", og Navnet er da givet som Modsætning til Storeng. Maaske dog snarest Subst. Stak „Hø- eller Tørvestak".

Stampemøllesand, Grund [æ ˈsdambmɵtˌsaˀŋ]. — En Stampemølle er „Mølle, hvorved et Stampeværk drives, f. Ex. til at valke og stampe Klæde" (VSO).

Storeng. Rolfs Geschichte Hoyer Grosze Wisch.

Strandmede. B 1842 Die Strandmeeden; TM Strandmaden, Strandmeden.

Tagfenne. TM Tagfenne. — Tag er her anvendt om „Rør hvormed Huse tækkes"; Tag kan efter Feilb. betyde „langhalm, hvormed huse tækkes", og Ordet bruges ligeledes alm. om Rør som Tækkeemne; Tagmose, Tagsø, Tagkær forekommer ofte andensteds som Stednavn og maa være Navn paa den Mose el. Sø, hvor man høster Rør til Brug ved Tækning.

Tapfenne. Rolfs Geschichte Hoyer Tappfenne. — Af Tap i Betydningen „Spids, Fremspring, hvad der har Form som en Tap".

Terneholm. TM Tereholm; I 1925 Ternholm. — Af Fuglenavnet Terne.

Tidselfenner [æ ˈtisətˌfænə]. TM Tisselfenne; Rolfs Geschichte Hoyer Distelfenne.

Tospecie [*æ 'to'ˌsbe'siə*]. — To- er Talordet, og Specie er Navn paa en Sølvmønt (= 2 Rigsdaler); jfr. Firespeciesfenne.

Trekant. TM Dreieck.

Tværmedeager. MB 1683 Quermed agere; B 1842 die Quermeeden. — Med i Bet. „Mærke, Grænseskel", jfr. UBl I p. 334.

Tørvefenne. TM Förefenne, Törvefenne. — Formen med F i TM maa vel betragtes som Fejlskrivning.

Udmark [*æ 'u'ma.ig*]. TM Urmark; I 1912 Urmark; I 1925 Udmark; Rolfs Geschichte Hoyer Utmark. — Udmarksvej [*æ 'u'ma.igəsˌvæj*]. — Udmark er „fjærntliggende mark" (Feilb.).

Vestermarker [*æ væsdəma.igə*]. Rolfs Geschichte Hoyer Westerfeld.

Vilbare. TM Wilbare, Wilbarn, Milbarn. — Forleddet er Adj. vild eller Verbet hvile, og Efterleddet Baare, se Indl.

Vold [*æ vɔl'*]. TM Woll; I 1912 Vold; Rolfs Geschichte Hoyer Westerwoldt, Osterwoldt. — Voldsdam [*vɔlsˈdam'*]. TM Wollsdamm; Rolfs Geschichte Hoyer Woldsdamm. — Voldshjørne. Rolfs Geschichte Hoyer Woldtshörn. — Vold, se Indl.

Østermark [*æ 'østəma.ig*].

3118. LØGUMKLOSTER FLÆKKE.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Løgumkloster [*kłɔsdə*]. Som Eksempler kan anføres: Annal 1084—1314 (Hamsfort SRD III 306) Løum; udat. Omer Bisp i Ribe 1178—1204 (LB) Løghum; udat. Valdemar II Konge 1202—1241 (LB) Løgum; udat. Valdemar II Konge 1202—41 (1575 ÆDA V 781) Lugem; Tuvo Bisp i Ribe 1214—1230 (1575 ÆDA V 767) Loco Dei; 1228 (1575 ÆDA V 769, 770) Loci Dei, Lugem; $^{14}/_{4}$ 1237 (LB) Løghum; 1246 (1575 ÆDA V 778), 1251 (1575 ÆDA V 777), 1252 (1575 ÆDA V 767), Dag? 1255 (Hamsfort) Loci Dei; $^{6}/_{5}$ 1263 (Exordium Caræ Insulæ), $^{21}/_{10}$ 1263 (Exordium Caræ Insulæ) Loco Dei; $^{18}/_{8}$ 1266 (Hamsfort), $^{25}/_{1}$ 1269 (Hamsfort), Dag? 1272 (Hamsfort) Loci Dei; $^{8}/_{11}$ 1277 (LB) Lugum; 1277 (1575 ÆDA V 768) Lugem, Lugum; $^{30}/_{3}$ 1280 (LB) Løghum; Udat. 1250—1300 (17. Aarh.) Lyom Closter; RO 1300—20 (her?), $^{8}/_{9}$ 1313 (LB), u. D. 1320 (LB), RO 1330—48 (her?) Løghum; $^{3}/_{8}$ 1334 (LB) Loci Dei; $^{18}/_{10}$ 1340 (LB) Løghum; $^{20}/_{8}$ 1344 (LB) Løgum; $^{20}/_{8}$ 1344 (LDipl) Løghum; $^{29}/_{11}$ 1345 (LB) Løgum; $^{10}/_{3}$ 1347 Lyyghum; $^{6}/_{4}$ 1347 (LB), $^{15}/_{6}$ 1347 (LB) Løghum; $^{30}/_{8}$ 1348 (LB), $^{3}/_{9}$ 1349 (LB) Løgum; $^{22}/_{1}$ 1365 (Hamsfort) Loci Dei; 1367 (1575 ÆDA V 773) Lugem; Dag? 1371 (Hamsfort), $^{1}/_{9}$ 1376 (LB), $^{17}/_{10}$ 1376 (LB), $^{29}/_{7}$ 1386 (Hamsfort), $^{17}/_{5}$ 1397 (LB) Loci Dei; $^{6}/_{10}$ 1397 Lughumcloster, Lugumcloster; $^{2}/_{3}$ 1400 Løghm claster, Loci Dei; $^{10}/_{4}$ 1412 (LB) Løgum Closter; $^{27}/_{12}$ 1414 (LB), $^{23}/_{3}$ 1420 Loci Dei; $^{21}/_{12}$ 1425 (LB) Lugum Closter; $^{21}/_{4}$ 1444 (LB) Lyom Closter; $^{18}/_{12}$ 1447 (LDipl), $^{31}/_{12}$ 1447 (LDipl), $^{22}/_{2}$ 1461 (LB) Loci Dei; $^{17}/_{3}$ 1461 (Voss) Lugum; $^{23}/_{12}$ 1462 (LB) Loci Dei; $^{13}/_{9}$ 1463 (LB) Lyom Closter; $^{28}/_{9}$ 1463 (LB) Loci Dei; $^{4}/_{4}$ 1464 Lyom Closter; $^{22}/_{8}$ 1470 (LB), $^{7}/_{11}$ 1470 (LB), $^{29}/_{4}$ 1472 (LB) Lugum Closter; $^{15}/_{5}$ 1473 (RegChrI) Lumekloster; $^{26}/_{9}$ 1474 (LB) Lyom Closter; $^{7}/_{8}$ 1475 (LB) Lugum Closter; $^{30}/_{11}$ 1476 (LB) Loci dei; $^{18}/_{9}$ 1477 (LB), $^{21}/_{5}$ 1478 (LB) Lyom Closter; $^{22}/_{8}$ 1480 (LB) Lugum Closter; $^{1}/_{2}$ 1481 Lyom closter; $^{27}/_{8}$ 1482 (LB) Ludemcloster; $^{5}/_{5}$ 1484 Lume kloster; $^{25}/_{1}$ 1487 (16. Aarh.) Lugum; $^{4}/_{7}$ 1487 (LB) Loci dei; $^{28}/_{12}$ 1489 (LB), $^{10}/_{5}$ 1490 (LB), $^{24}/_{5}$ 1490 (LB), $^{29}/_{5}$ 1490 (LB) Lyom Closter; $^{10}/_{8}$ 1490 (LB) Luum closter; $^{2}/_{5}$ 1491 (LB), $^{4}/_{5}$ 1491 (LB) Lyom Closter, Lugum Closter; $^{9}/_{5}$ 1491 (LB) Lugum Closter; $^{20}/_{2}$ 1492 (LB) Lyom Closter; $^{18}/_{3}$ 1492 (LB) Lugum Closter; $^{25}/_{8}$ 1492 (LB), $^{24}/_{4}$ 1493 (LB), $^{9}/_{7}$ 1494 (LB) Lyom Closter; $^{12}/_{8}$ 1495 (LB) Loco dei; $^{11}/_{1}$ 1496 (LB) Lyom Closter; $^{17}/_{1}$ 1496 (LB) Lugum Closter; $^{9}/_{3}$ 1496 (LB), $^{11}/_{3}$ 1496 (LB), $^{16}/_{3}$ 1496 (LB) Lyom Closter; $^{10}/_{5}$ 1496 (LB) Loco dei; $^{6}/_{7}$ 1496 (LB), $^{5}/_{9}$ 1496 (LB), $^{17}/_{10}$ 1496 (LB), $^{12}/_{5}$ 1498 (LB), $^{12}/_{9}$ 1498 (LB), $^{5}/_{5}$ 1499 (LB), $^{1}/_{6}$ 1499 (LB), $^{31}/_{7}$ 1499 (LB), $^{23}/_{5}$ 1500 (LB) Lyom Closter; $^{25}/_{5}$ 1500 Lumecloster; $^{15}/_{12}$ 1501 (LB) Løgum Closter; $^{25}/_{5}$

1502 (LB) Lugum Closter; $^{15}/_{11}$ 1504 (LB), $^{14}/_{1}$ 1505, $^{26}/_{2}$ 1505 (LB) Lyom Closter; $^{30}/_{4}$ 1505 Lume klostere; $^{7}/_{5}$ 1505 (LB), $^{10}/_{5}$ 1505 (LB) Lyom Closter; $^{1}/_{9}$ 1505 (LB) Lugum Closter; $^{4}/_{4}$ 1506 (LB) Lyom Closter; $^{22}/_{11}$ 1506 (LB) Lugum Closter; $^{21}/_{3}$ 1508 (LB), $^{10}/_{4}$ 1508 (LB), $^{14}/_{5}$ 1508 (LB) Lyom Closter; $^{23}/_{9}$ 1508 (LB) Loci dei; $^{6}/_{6}$ 1509 (LB) Lyom Closter, Lugum Closter; $^{7}/_{6}$ 1509 (LB) Lyom Closter; $^{13}/_{6}$ 1509 (LB) Lum Closter; $^{4}/_{7}$ 1509 (LB), $^{14}/_{7}$ 1509 (LB), $^{24}/_{8}$ 1509 (LB), $^{20}/_{12}$ 1509 (LB), $^{28}/_{12}$ 1509 (LB) Lyom Closter; $^{14}/_{4}$ 1510 (LB) Lugum Closter; $^{9}/_{7}$ 1510 (LB) Lyom Closter; $^{28}/_{7}$ 1510 (LB) Lumcloster; $^{25}/_{8}$ 1510 (LB), $^{15}/_{10}$ 1510 (LB), $^{24}/_{11}$ 1510 (LB), $^{30}/_{11}$ 1510 (LB), $^{16}/_{12}$ 1510 (LB), $^{2}/_{5}$ 1512 (LB) Lyom Closter; $^{26}/_{7}$ 1512 Lum Kloster; $^{18}/_{8}$ 1512 (LB) Leomkloster, Lyom Closter, Lugum Closter; $^{4}/_{11}$ 1512 (LB), $^{27}/_{8}$ 1512 (LB) Lyom Closter; Sk 1543 Lugumcloster, Luumkloster; Sk 1548, Jb 1607 Closterdorp; Mejer 1649 Löhm Closter; Danckw 1652 Löhm-Closter oder Closter-Dorff; Sk 1676 Lügumcloster, Closterdorff; Jb 1686 Closterdorff; Reg 1704 Lugumkloster; Reg 1709 Lügum-Kloster; Jb 1723 Lügum Kloster, Lügum Closter; U 1777 Closter; VSK Lugumkloster; Gst 1857—58, Trap[1] Løgumkloster; TGst Lügumkloster; Postadr9, Gst Løgumkloster. — Navnet Løgum er sikkert ikke fra først af knyttet til den Lokalitet, hvor Løgumkloster senere blev anlagt, men Klosteret er ved sin Grundlæggelse blevet opkaldt efter Sognekirken, der har Navn efter den en Mil nordligere liggende Landsby, der nu hedder Nørre-Løgum, 3117 (Løgumgaarde nævnes først 1510). Løgum er antagelig en gl. Dat. Plur., ikke noget Navn paa -hēm. En af Nabobyerne til N.-Løgum, Løjtved (s. d.), der i nogle af de ældste Former fra Løgumbogen skrives Løg-, tolkes nemlig naturligst som et opr. *Lauga-þwæit, hvor *Lauga- er Gen. af Stednavnet *Laugar Plur., svarende til Dativsformen *Laugum, nu Løgum. Paa samme Maade er Herredsnavnet Lø (3110; ældre Løghæ) Gen. af dette Navn. Løgum forekommer to Gange til som Sognenavn i Sønderjylland: Ø.-Løgum S. (3204) i S.-Rangstrup H. og S.-Løgum S. i Kær H. (SJb 1436 Lugum). Endvidere maa man formodentlig sammenstille Landsbynavnet Løve, Bryrup S., Tyrsting H. (1423 (1558 ÆDA II 65) Løffue) og det sjællandske Løve (VJb Løghæ), Lb. i Gierslev S., hvoraf Løve Herred har faaet Navn. Disse Navne kan ikke, som antaget af O. Nielsen (UBl I p. 241 f.) indeholde Subst. oldn. lœkr m. „Bæk", da baade Udtalen og de ældste Former viser, at de alle har glt. gh. Derimod kan de indeholde Subst. glda. lōgh f., oldn. laug f. „Vaskevand", et Ord, der antages at indgaa baade i no. og sv. Sønavne (NG, Indl. p. 64; Hellq. Sjön. I p. 381); jfr. J. Brøndum-Nielsen i APhS V p. 33. N.-Løgum ligger umiddelbart ved Lobækken og baade Ø.- og S.-Løgum er omgivet af betydelige Mosestrækninger. Magnus Olsen har i Hedenske Kultminder I p. 278 i Forbigaaende nævnt Løgum som en mulig Parallel til de norske Stednavne Lýgi, Ljúg-, der ifl. M. O. betyder „fredlyst Sted, Tingsted" og hører sammen med got. liuga „Ægteskab". Denne Forklaring er nærmere uddybet af Vilh. la Cour i Jyllandsposten $^{11}/_{2}$ 1930 og Sønderjy. Maanedsskr. II p. 130 ff., men Løgum kan i alt Fald ikke direkte sammenstilles med de norske Navne, da den ældre Form er Lōgh-, ikke Lȳgh- ell. Lūgh-; hvis Navnene alligevel er beslægtede, maa man, som Svend Aakjær har gjort i Sønderjy. Maanedsskr. I p. 1 f., antage et andet Aflydstrin Laug-, der dog ellers er ukendt. Det latinske Navn paa Klosteret Locus Dei „Guds

Sted", der forekommer allerede fra Begyndelsen af det 13. Aarh., er givet paa Grund af en vis lydlig Lighed med det danske Navn, men det er ikke, som antaget af O. Nielsen a. A., noget Indicium for, at dette oprindelig har haft k i første Led.

Alléen. TM Allee; Trap[4] Alleen.

Allégade. TM Allee Straße; Oldekop Alleestr.; Postadr9, Trap[4] Allégade.

Bag Gaardene, Gade [*bax æ ˈgå·ə*]; Oldekop Gartenstr.; I 1922 Baggaarden; Postadr9, Trap[4] Bag Gaardene. — Gaard antagelig i ældre Betydning „Have".

Barakkerne, Bryggeri [*æ baˈʀagə*]. U 1777 Brakke-Boel, Brakker Boel, Brakker Landet; FT 1860 Barakkerne; I 1922 Bragger. — Formerne i U 1777 og I 1922 tyder paa en ældre Udtale [*bʀagə*]; jfr. Feilb. u. Barakke. Jfr. ogsaa Brakker, Lb. i Ø.-Starup S., Brusk H. (DAtl Nygaards Baraqver) og Barakkerne, Gd. i Draaby S., Horns H. (udt. [*bragɹnə*]; DS II p. 135).

Elmeallé. Trap[4] Elmeallé. — Trænavnet Elm.

Frihed, Hs. I 1922 Frihed. — Jfr. Frihed under B.

Gloende Gab, Hs. I 1922 Glune-Gaf. — Ifl. I 1922 et lavt Hus, hvor der altid var Ild. Jfr. Gloende Gab i Brede S., 3116, der var Navn paa et Par Huse, der laa tæt ved Teglovnen.

Grisemose, Gd. TGst Griismoos; Oldekop Griesmoose; Gst Grismose; Postadr9 Grisemose. — Jfr. Grisemose under B.

Guldager, Hs [*ˈguḷaqə*]. I 1922 Guldager. — Se Guldager under B.

Hellet, Hs [*hæt·d*]. I 1922 Hællet. — Helvede udt. *hæḷət* (Feilb.). Jfr. Himmerig ndfr.

Himmerig, Hs [*hɛmərə*]. I 1922 Himmered.

Holmen, Gd [*æ hɔt'm*]. — Tidligere Navn paa et helt Kvarter. Holm, se Indl.

Holmplads [*æ ˈhɔt·mˌpɫas, æ ˈhɔt'msˌpɫas*]. TM Holmsplatz (Weg); Postadr9, Trap[4] Holmplads.

Hotelgade. TM Hotel Straße.

Jærnbanegade. Postadr9 Jernbanegade.

Jørgensgaard [*ˈjøɹ'ənsgɷ*]. TGst Jörgensgaard; Oldekop Jörgensgaarde; Postadr9, Gst Jørgensgaard. — Har ifl. Indberetning Navn efter Jørgen Andersen, der byggede Gaarden.

Jørgensgaardsvej. I 1912 Jørgengaardvej; Postadr9, Trap[4] Jørgensgaardsvej. — Se Jørgensgaard ovfr.

Kleinwiese, Gd. TGst Kleinwiese. — Rimeligvis en tysk Oversættelse af et da. Lilleeng.

Knappergade. DAtl Knappergaden. — Muligt sammentrukket af Knapmagergade eller sammensat med Adj. knabret „ujævn, knortet".

Koldkaadvej [*ˈkå·ḷk0ˌvæj*]. I 1912 Kolkaavej; Postadr9 Kolgodvej. — Koldkaad se 3117.

Ladegaard, Gammel- [*gaməɫˈɫa·jgɷ*]. Jb 1704 Gammellei gaard; Jb 1783 Gammel Laygaard; K 1783 Gammel Laygard; Coupon 1875 Gammel Ladegaard; I 1912 Gamle Ladegaard.

Landebyvej. I 1912, Trap[4] Landebyvej. — Landeby se 3117.

Lillegade. DAtl Lillegaden; FT 1860 Lillegade; TM Kleine Strasße; Oldekop Kleinstr.; Postadr9 Lillegade.

Markedsgade. Oldekop Marktstr.; Postadr9, Trap[4] Markedsgade.

Markedsplads. TM Marktplatz; Postadr9, Trap[4] Markedsplads.

Markledgade. Postadr9, Trap[4] Markledgade.

Mellemgade. FT 1860 Mellemgade; TM Mittel Straße; Oldekop Mittelstr.; Postadr9 Mellemgade; Trap[4] Mellemg.

Møllegade. FT 1860 Møllergade, Møllegade; TM Mühlenstraße; Oldekop Mühlenstr.; Postadr9, Trap[4] Møllegade.

Nygade. FT 1860 Nygade; TM Neue Strasße; Oldekop Neuestr.

Nørregade. TM Norder Straße; Oldekop Norderst.

Otting, Gd [*ɔdəŋ*]. I 1922 Odding. — Otting, et Jordmaal, $^1/_8$ Bol, se Feilb. II p. 764 f. Her er Otting brugt om en Fjerdeparts-Gaard, idet 2 Gaarde normalt udgjorde eet Bol.

Slotsgade. FT 1860 Slotsgade; TM Schloß Straße; Oldekop Schloßstraße; Postadr9, Trap[4] Slotsgade.

Slottet. Tinghuset i Løgumkloster. Trap[4] Slottet, e Slot.

Smedegade. Postadr9 Smedegade.

Starup [*sdɑ'ʁɐp*]. $^{24}/_5$ 1490 (LB), $^{20}/_2$ 1492 (LB), $^{13}/_6$ 1509 (LB), $^{24}/_{11}$ 1510 (LB) Starup; Jb 1704 Starrup; Gst 1857—58, FT 1860, Trap[1], TGst, Postadr9, Gst Starup. — Navn paa den østlige Del af Løgumkloster. Forleddet er snarest Appellativet glda. stath „Sted", uvist i hvilken Betydning. Starup forekommer oftere som Stednavn; ældst overleveret er Starup, Lb i V.-Starup S., Skast H. (RO 1291 Stathorp; $^4/_{12}$ 1342 Stathorp) og Ø.-Starup, S. i Brusk H. (RO 1330—48 Stathorp; $^{25}/_9$ 1427 Stadrop).

Starupgade. Postadr9 Starupgade. — Se Starup ovfr.

Storegade. DAtl Storegaden; FT 1860 Storegade; Postadr9, Trap[4] Storegade.

Sølstedgaard [*'sœl'sdə,gɑ'ə*]. Oldekop Söllstedt; I 1922 Sølvsted. — Antagelig Opkaldelse efter en Mand fra Landsbyen Sølsted i Abild S. (3121). Jørgen (Andersen) Sølsted i Løgumkloster nævnes i U 1777.

Søndergade. DAtl Søndergaden; FT 1860 Søndergade; Oldekop Süderstr.; Postadr9 Søndergade.

Tutfabrikken [*æ 'tudfa,bʁik*]. I 1922 Tutfabrik. — Fhv. Cikoriefabrik. Tut bruges ifl. Feilb. om „cikorie som kaffetilsætning".

Tyske Hjørne [*æ 'tysg,jɔ'ɔ'n*]. I 1922 Tyske Hjørne. — Ifl. I 1922 boede der mange tysksindede her.

Tønder Landevej. Postadr9, Trap[4] Tønder Landevej.

Ulvemose, Gd. TGst Ulwemoos; Oldekop Ullemoose; Postadr9, Gst Ulvemose. — Jfr. Ulvemose under B.

Vestergade. DAtl Vestergaden; FT 1860 Vestergade; TM Wester Straße; Oldekop Westerstr.; Postadr9, Trap[4] Vestergade.

Vejrmøllegade [*æ 'vœ'mœl,gɑ'ə*]. Oldekop Windmühlenstr.; I 1922, Postadr9 Vindmøllegade, Trap[4] Vindmølleg.

Østergade. FT 1860 Østergade; TM Oster Straße; Oldekop Osterstr.; Postadr9, Trap[4] Østergade.

B. NATURNAVNE.

Aaeng. Jb 1783 Au wisch; K 1783 Au Wiese.

Asset Enge. Jb 1704 Aßitt Enge. — Se Asset 3119.

Bommereng [*æ ˈbOmə,æŋ'*]. Jb 1704 bommer Enge; TM Bommereng; I 1912 Bommereng. — Bommer- er antagelig et sammensat Navn paa -ager, der i Sønderjysk ofte svækkes til -er, udt. -ə. Første Led er da snarest Ordet Bom i Bet. „Bom til Vejspærring".

Bossens Vej. U 1786 Bossens Weg. — Af Familienavnet Bossen.

Brededrav. U 1777 Breed Drav.

Brændevinskrog [*æ bʀæŋ·vịns,kʀoˈx*]. I 1912 Brendeviinskro, Brendevinskrog; I 1922 Brændevinskrog. — Var tidligere fælles Saddejord. Jfr. m. H. t. Navnets Oprindelse Brændevinskrog i Brede S. 3116.

Bunker [*bOŋgə*]. I 1912 Bunker. — Efterleddet er rimeligvis, som i andre Navne paa -er, Ordet Ager. Forleddet kunde være Subst. Bunke, der i Stednavne bl. a. bruges om Forhøjninger i Jordsmonnet, eller Plantenavnet Bunke „Aira cæspitosa" (Jenssen-Tusch p. 10).

Bækenge [*æ ˈbæg,æŋ·*]. Jb 1607 Beek Enge; Jb 1704 beck Eng(e); K 1783 Bek Eng; TM Backeng; Coupon 1875 Beckeng; I 1912 Bekeng; I 1922 Bæk-Eng.

Bækkrog. I 1912 Bekkrog.

Dam. TM Damm; I 1912 Damm, Dam. — Dameng [*æ ˈdam·,æŋ'*]. I 1922 Dam Eng. — Dam, se Indl.

Dejret [*dæjəɹid*]. Jb 1783, K 1783 Deyret; B 1806 Deyrett Wiese, Deyrett Drav; L 1806 Deyret-Drav; U 1806 Deyret, Deyret Draw, Deyret Wiese; Deiret-Damm; TM Deiret; I 1912 Deiert, Dejert; I 1922 Deyert; Gst Dejret. — Af Adj. glda. dighær „stor". Om Lydudvikl. se BrNGG I p. 273. Efterleddet er snarest glda. with „Skov", som i det nærliggende Asset 3119, men kunde ogsaa være glda. hōvæth som i Dejret, Tved S., Mols H. (SRD VI 429 c. 1300 Digherhoveth).

Drav. TM Draw; I 1912 Drav, Drau. — Dravvej ell. Sortevej [*æ dʀåʁ·væj*]. I 1922 Sorte Vej. — Drav, se Indl. Navnet Sortevej skyldes ifl. Indber., at der blev kørt sort Al paa Vejen.

Dyrhof [*ˈdy'əhɔf*]. TM Dürrhoff, Dörrhoff; I 1912 Dyrhof, Dyrhoff; I 1922 Dyhof; I 1925 Dyrhof. — Marknavn. Forleddet er Subst. Dyr, Efterleddet rimeligvis en ældre, tysk Oversættelse af et dansk -gaard i Bet. „Gærde" ell. „Indhegning", eller af da. Have, jfr. Dührenhof under Tønder.

Døjte [*æ dɔj·də*]. (her?) Jb 1704 dodit; U 1777 Døytøe-Drav; U 1801 Doyte; TM Döite, Wester Döite; I 1912 Døjte, Døite; I 1922 Døjde. — Synes at kunne være Plantenavnet Dodder „Camelina", idet dd i Dialekten gaar over til jd (Kort Fm Nr. 53). Plantenavne anvendes ofte usammensat som Stednavne, f. Eks. Vibusk, Katteskæg.

Ellum Bjærg. Jb 1783, K 1783 Norder Ellumbierre, Sünder Ellumbierre. — Se Ellum 3119.

Faarager [*æ ˈfå·,aqəɹ·*]. TM Faarager. — Af Dyrenavnet Faar.

Favrby Bro [*ˈfåʁ·by,bʀoˈ*]. I 1912 Fauerbykro; I 1922 Fauerby Bro. — Favrby Dam. Jb 1783 Fauerbyedamm; K 1783 Fouerbuy-Damm. — Favrby Eng. Jb 1704 Fauerbuy wische. — Favrby Fenne. I 1912

Feuerby-Fenne. — Favrby Grøneng [*'fåu·tby gʀøn'æŋ'*]. — Favrby Vej. I 1912 Fauerbyvej. — Se Favrby 3119.

Flægfly. U 1801 Flekflye. — Af Plantenavnet Flæg, Navn paa Iris o. a. Vandplanter, der, i alt Fald tildels, gaar tilbage til en Form med glt. gg, der i Stedets Dialekt kan udvikles til *g* (*k*) (Kort Fm Nr. 54). Jfr. Feilb. under Fleg.

Fløjbro [*æ 'ftɔj'ˌbʀo'*]. I 1912 Fløjbro. — Se ndfr. under Fløjkule.

Fløjkule [*æ 'ftɔj'ˌku·t*]. I 1922 Flöjtkule. — Dam, der benyttedes, naar der var „Fløj" ɔ: for meget Vand. [*ftɔj*] synes ikke at kunne gaa tilbage til glda. flot (Kalkar I, p. 562 under Flod), men forudsætter et glda. floth (Kort Fm Nr. 50 & 56), hvortil maaske ogsaa nogle af Kalkars Former skal henføres.

?Folen [*æ fo·l*]. U 1801 Norden Fold; TM Fold. — Synes, hvis Udtalen er rigtig, at maatte betyde Folen (Fole „ung Hest"), men Anledningen til Navnet er ganske ukendt. Skriftformerne tyder dog paa Ordet Fold „Indhegning".

Frihed. TM Frihed.

Fælled. TM Fälle, Felled; Coupon 1875 Fälled.

Gaasepyt [*æ 'gå·spʊt*]. TM Gaasputt, Lille Gaasputt; I 1912 Gaaspøt, Gaaspytvej; I 1922 Gaasepyt.

Gadeløkke. U 1801 Sønden Gadlyk. — Gade, se Indl.

Galgehede [*'gatəˌhe'*]. Jb 1783 Gallemoosheyde; K 1783 Gallemooshеide; TM Galgenheide; I 1912 Gallehede.

Galgemose [*æ 'gatəˌmo·s*]. Jb 1783, K 1783 Gallemoos; TM Galgenmoor; I 1912 Gallemose, Gallemoos; I 1922 Gallemose.

Galgepold [*æ 'gatəˌpOl'*]. I 1912 Gallepold; I 1922 Galgepælen. — Løgumkloster Birks Rettersted.

Gammelled. Jb 1704 gammelley; U 1778 Gammel-Leys Agger.

Graamose [*gʀɔ'mo·s*]. Jb 1783, K 1783 Graamoos; TM Graa Mose; I 1912, I 1922 Graamose. — Navnet efter Tørvens eller Bevoksningens Farve.

Granløkke. Jb 1783, K 1783 Grannlück. — Snarest af Subst. Grande, „Nabo, Bymand".

Grantoft. Jb 1783, K 1783 Granntoft. — Se ovfr. under Granløkke.

Grisemose [*æ 'gʀi·sˌmo·s*]. Jb 1704 Gries Mohr; U 1801 Griesmoos; B 1806, U 1806 Griismoos; TM Griese-Mose; I 1912 Grismose, Griismose.

Græsvad [*æ 'gʀæj·sˌvɔj, 'gʀæj·svɔjˌbʀo'*]. TM Gries-Weg; Coupon 1875 Greis Weg; I 1912 Greisvad, Grejsvajbro, Græsvoi; I 1922 Græsvojbro.

Grønnereng [*æ 'gʀönəˌæŋ'*]. Jb 1607 Gröner Enge; Jb 1704 Grünner Enge; Jb 1783 Gröner Eng, Grönner-Eng; K 1783 Grönereng, Starup Grönnereng; B 1806 die Grönereng-Wiesen; L 1806 Grönner Engsiig; U 1806 Grönner Eng, Gröner Engsiig, Grüner Eng, Grüneng-Wiese; TM Grönnereng; I 1912 Grønnereng, Grønneeng; I 1922 Grøn Eng. — Udtalen viser, at Forleddet er et opr. sammensat Navn, snarest et Grønager; -ager svækkes ofte til -er, udt. [-ə] i sønderjyske Stednavne.

Grønnevang. I 1912 Grønnevang.

Grønningen [*æ gʀönəŋ*]. I 1922 Grønningen. — Grønning „et lavt sted i græsmarken; en græsmark som ikke slaas, grønsvær" (Feilb.). Se Indl.

Guldager. TM Guldacker, Guldackertoft; I 1912 Guldager. — Navnene paa Guld-: Guldmose, Guldager, Guldpold, ligger i Nærheden af hverandre. Guld- optræder overordentlig almindeligt som Forled i Naturnavne og skyldes vel i de fleste Tilfælde Bevoksning med gulblomstrede Planter. I et og andet Navn kan det muligvis staa i Forb. med Jordens Frugtbarhed. Jfr. NG, Indl. p. 39.

Guldmose [*æ ˈgulˑˌmoˑs*]. U 1801, U 1806 Guldmoos; B 1806 Gullmoos, TM Güldmose; Coupon 1875 Guldmoose; I 1912, I 1922 Guldmose. — Se ovfr. under Guldager.

Guldpold [*æ ˈgulˑˌpɔlˀ*]. I 1922 Guldpold. — Se ovfr. under Guldager.

Hedeløkker [*æ ˈheˑˌtygə*]. U 1801 Nörre-Heede-Lükke; TM Heidelücken; I 1912 Hedelykke; I 1922 Hedelykken.

Hellet. Jb 1704 Hellod; TM Hellet. — Se ovfr. under A.

Holbæk Bro. Jb 1704 Holbeck brügge. — Af Subst. glda. hol n., sønderjy. *hål* (Feilb.) „Hul", eller det tilsvarende Adj. hol.

Holm. B 1780, L 1780, TM Holm. — Holm, se Indl.

Husedam. B 1780 Huusedamm; L 1780 Huuse Damm; Jb 1783 Nordre Huusedamm, Norden Huusedamm. K 1783 Huuse Damm, Norden Huusedamm.

Hørløcks Eng. U 1806 Hörlöcks-Wiese. — Hørløcks Kobbel. B 1806 Hörlucks Koppel. — Antagelig Familienavnet Hørløck.

Kalveløkke [*æ ˈkalˑˌtyk*]. I 1912 Kalvelykke.

Kattemose. Jb 1783 Kattemoos. — Af Dyrenavnet Kat eller mulig elliptisk udviklet af en opr. Sammensætning med et af de talrige Plantenavne paa Kat(te)-, som Katteskæg o. lign.

Kelhale [*kjɛlˈhaˑl*]. U 1777 Kieldhale; U 1801 Kildhale; U 1806 Kielhal; TM Kjer Hale; I 1912 Kjelhall, Kjælhal. — Paa Grund af Udtalen med [*l*] kan Forleddet næppe, trods de ældste Formers d, være Ordet Kilde. Snarere Kedel, der undertiden indgaar i Stednavne, formodentlig brugt om Fordybninger i Jorden.

Klostereng. K 1783 Kloster Eng.

Kaadnerdrav. K 1783 Kötner Drau. — Af Kaadner „Husmand".

Koldkaad Bro [*ˈkɔlˑlkɔˌbʁoˀ, ˈkoˑlkɔˌbʁoˀ*]. I 1912 Kolkobro. — Koldkaad Bæk [*ˈkɔlˑlkɔˌbæk, ˈkoˑlkɔˌbæk*]. TM Koldkaadbeck; I 1912 Koldkaabeck. — Koldkaad Løkker. TM Koldkaadlücken. — Koldkaad Stok. Jb 1704 Kohli Kath stock. — Se Koldkaad 3117. Stok i Bet. „gangtræ, tømmerstok, lagt over et vandløb som gangbro" (Feilb.). Koldkaad Stok er antagelig samme Lokalitet som Koldkaad Bro.

Kær. Jb 1704 Kier. — Kær, se Indl.

Ladegaardsager. Jb 1704 das Vorwercks Acker.

Landeby Bæk [*lanˌˈbyˈbæk*]. TM Landeby Beck; I 1912 Landbybæk. — Landeby Bæks Hedeløkker. TM Landebybecks Heidelücken. — Se Landeby 3117.

Langager. TM Langacker.

Maarbækmark. I 1922 Morbækmarken. — Antagelig af Landsbynavnet Maarbæk i Nabosognet Bedsted.

Made. TM Mai; I 1912 E Maj. — Made, se Indl.

Mettes Mose [*ˈmædəsˌmoˑs*]. U 1801 Mettes Moos; TM Mette's Mose; I 1912 Mettesmose; I 1922 Mettes Mose.

Middagssted [*æ ˈmɛˑsdə*]. U 1777 Middagsted Drav; U 1801 Mid-

dagsted; TM Mittagsstädte, Mittagstödte, Mittagssted; Coupon 1875 Mittagsstadet; I 1912, I 1922 Middagssted. — Sted, hvor Kvæget blev drevet sammen om Middagen.

Moseskrog. Jb 1783 Moseskrog; K 1783 Moosis Kroog, Moses Krog. — Af Familienavnet Moos.

Møllebroen [*æ ˈmœtˑˌbʁoˀ*]. I 1912 Møllebroen.

Mølledam [*æ ˈmœtˑˌdamˀ, æ ˈmœtˑˌkuːtˀ*]. TM Mühlenteich; I 1912 Mølledammen, Møldam; Gst Mølledam; Trap[4] Møllesøen.

Mølle kule. — Se ovfr. under Mølledam.

Mølle kær. Jb 1704 Moelkier.

Mølle strøm. Jb 1704 Mühlen Strohm.

Mølle sø. — Se ovfr. under Mølledam.

Mølle vej. TM Mühlen Weg.

Nis Abels Eng. Jb 1704 Nisz Abels Wische. — Efternavnet Abel er maaske opr. Navnet paa den nærliggende Landsby Abild.

Nittenager [*æ ˈnɛdənˌaqəˀ*]. I 1912, I 1922 Nittenager. — Af Talordet nitten. Mark bestaaende af 19 Agre.

Nyenge [*æ ˈnyˀˌæŋˀ*]. Jb 1704 die Neue Wische; U 1777 Ny-Eng-Drav; U 1778 Ny-Eng; U 1786 Neue-Wisch; B 1806 Nieengs-Wiese, Nieengs-Krog; U 1806 Nie Eng, Nie Engskroog; TM Neue Wiese; I 1912 Nyeng, Nyengvej; I 1922 Nyeng.

Nymark [*æ nyˀmaːɪgˀ*]. Jb 1704 Neue feld; U 1786 das Neue-Feld, Nyemarck; TM Nümark; I 1912, I 1922 Nymark.

Nørredrav [*æ ˈnɔɔˈˌdʁåʊ*]. L 1806, U 1806 Nörr-Drav; TM Nörer Draw, Nörre Draw; I 1922 Nørre Drave.

Nørreholm. TM Norder Holm.

Nørrekær. Jb 1704 Nor Kehr, Nordtkier.

Nørremark [*æ nɔɔˈmaːɪgˀ*]. Jb 1704 Norderfeldt; U 1778 Lygum Closter Nør Mark; U 1786 das Norder-Feld, Nör-Mark; TM Nørremark, Nørremark Fennen; I 1912 Nørmark, Nøremark; I 1922 Nørremark.

Ottingstoft. I 1912 Oddingstoft. — Se Otting u. Bebyggelsesnavne.

Over Broen [*åʊəɪ æ ˈbʁoˀ*]. I 1912 Over e Bro.

Paddedam. Jb 1607 Paydams Koppel; Jb 1783 Paydamstoft; K 1783 Pajdamstoft; Paydam Toft. — Se ndfr. under Paddekrog.

Paddekrog [*æ ˈpaɟdˌkʁoˀx*]. I 1912 Paitkro; I 1922 Paitkro. — Af Dyrenavnet Padde, i Sønderjy. i Bet. „Frø"; om Lydudviklingen se Kort Fm Nr. 53.

Pers Mose. [*ˈpœˀəsˌmoːsˀ*]. I 1922 Pers Mose.

Pottemose. Jb 1783 Pottmoos. — Af Subst. Potte.

Povls Vandsted. U 1777 Pauls Vandsted.

Præstens Mose. Jb 1783 Prestens Moos.

Runde Eng. Jb 1704 die Runde wische.

Rykøst [*ʁǫgˈəˀsdˀ*]. I 1912 Røkøst; I 1922 Rykøst. — Forleddet er Imperativ af Verb. rykke, Efterleddet Subst. sønderjy. Øst „Bagdel" (Feilb. under Ast). Her Betegnelse for en Vejstigning.

Samuelsens Skov [*såˈlmənsəns sgåʊ*]. I 1922 Salomonsens Skov; I 1930 Samuelsens Skov.

Skallepyt [*æ ˈsgaɬəˌpǫt*]. — Af Fiskenavnet Skalle. Man fiskede Skaller her, ifl. Oplysning fra Stedet.

Skibelund [*skjɛlsŋˈæŋˀ, sgjɛlsŋˈbʁoˀ*]. Jb 1607 Schiblum; Jb 1704

Schiebelum; Jb 1783 Skibelum, Schibelum; K 1783 Skibelum; L 1806 Schiebelume Brücke, Schibelumer Brücke; B 1806 Schibelundter Brükke, Schibelundter Wiese; U 1806 Schibelumer-Brucke, Schiebelum, Schiebelumer-Wiese; TM Skibslund, Skibelund; Coupon 1875 Skibelund; I 1912 Skibelund, Skibelundeng, Skibelundbro, Skibelundbæk; I 1922 Skibelund, Skibelundbro; Gst Skibelund Bro. — Efterleddet er snarest Ordet Lund; de gl. Former paa -lum kunde dog tyde paa en ældre Udtale [*-łum*], der kan forklares som udviklet i Sammensætningen Skibelund Bro. Forleddet kan være Ordet Skive, der i Vestslesvig udtales med i-Lyd (Feilb. har kun Former med y), men er maaske snarere Skib. Dette Ord udtales ganske vist i Dialekten [*sgif*], men i Lydforb. pl i *Skip(a)lund, kunde p vistnok udvikles til [*s*]. Navnet bliver i saa Fald identisk med Skibelund, Nustrup S. (3048), Gram H.: [*sgivelǫŋ*], Sk 1542 Schiplunt. Skib indgaar oftere som Forled i Stednavne, der ligger inde i Landet, men hvorledes Ordet skal forstaas i saadanne Tilfælde er usikkert. I SOÄ II p. 92 forklares et sv. Skepplanda som „möjligen „båtnejd", t. e. därför att båtar där tillverkats el. dyl."; maaske har Stederne dog snarere Navn efter, at man har hugget Skibstømmer der.

Skoleløkke [*æ ˈsgoˑtˌtyk*]. TM Schullücke.

Skovlhat [*æ ˈsgåsˑtˌhat*]. I 1912, I 1922 Skovlhat. — Subst. Skovlhat „høj hat, som f. eks. bruges ved jordefærd" (Feilb. Tillæg, fra Agerskov). Det kunde være Mosens Form, der har givet Anledning til Navnet.

Skøtvej. K 1783 Sckött weg; U 1806 die Schott wege, Skottwey Drav. — Skotvej „mindre bivej fra by til by" (Feilb.).

Slotsbro [*æ ˈstɔdsˌbʁoˀ*]. I 1912 Slottesbro.

Slotvej. L 1806, U 1806 Schlottweg, Schlottwey-Drav. — Maaske Fejl for Skøtvej ovf.

Smaabjærge [*æ ˈsmɔˌbjæˑiˑ*]. Jb 1783 Schmanbiere; Jb 1783, K 1783 Smaabierre; I 1912, I 1922 Smaabjerge.

Smaaenge [*smɔˈæŋˀ*]. Jb 1704 Schma-eng; U 1778 smaae Eng; TM Kleine Wiesen; Coupon 1875 Kleine Wiese; I 1912, I 1922 Smaaeng.

Smedemose. Jb 1783 Schwey Moos; K 1783 Schmeymoos.

Sorte Bro [*æ ˈsåˑiˑdˌbʁoˀ*]. I 1922 Sorte Bro. — Se ovfr. under Dravvej.

Sortevej. Se ovfr. under Dravvej.

Startue [*æ ˈsdaˑˌtuˑ*]. Jb 1704 Starthur; U 1777 Stare-Tuer; K 1783 Startuur; TM Startue; I 1912 Startude; I 1922 Statue. — Startue „Tue af Stargræs".

Stavnenge. Jb 1704 Staufn Enge. — Af Subst. Stavn, snarest i Bet. „Hjemsted, Gaard".

Storeeng [*æ ˈsdoˑəˌæŋˀ*]. TM Storeng, I 1912 Storeng, Storeng-Acker; I 1922 Storeeng.

Storefenner. TM Große Fennen; Coupon 1875 Grosse Fenne.

Svinemose [*æ ˈsvinˑˌmoˑs*]. I 1922 Svinemose.

Svinepold. Jb 1704 Schwien søhl poll; U 1777 Svine-Pold. — Svinepold synes udviklet af den ældre Form Svinesøle Pold; Svinesøle, se ndfr.

Svinesøle [*æ ˈsvinˑˌsøˑt*]. U 1777 Sviinsööle; TM Swiinsööl; Coupon 1875 Schwiinööl; I 1912 Svinsøll, Svinsøl; I 1922 Svinsøle.

Sønderdrav [*æ søŋˀə dʁås*]. U 1806, L 1806 Sünder-Drav; TM Sönner Draw, Söder Draw, Süder Draw; I 1922 Synder Drave.

Sønderfælled. TM Sönner Fälle.

Sønderløkkerne. U 1801 Sønden Lykerne; U 1806 Süder-Lück.

Søndermark [*æ søŋəmaɹg*]. Jb 1704 Süderfeldt; U 1777 Lügum-Closter Synder-Mark; TM Südermark; I 1912 Søndermark, Südermark-Acker; I 1922 Sydmarken.

Teglovnsbjærg [*æ ˈtæjtåʊnsˌbjæɹ'ə*]. I 1912 Teglonsbjerg; I 1922 Teglovnbjerg. — Ifl. I 1912 skal Stenene til Kirken være brændt her.

Truelshøj [*ˈtʀuˈtsəsˌhy'*]. I 1912 Truelseshøj. — Af Mandsn. Truels.

Truelsmark. Jb 1607 Trulßmarck; Jb 1783 Lille Truelsmarck, Store Truelsmarck; K 1783 Lille Truelsmark u. Beckeng, Store Truels Feld; K 1783 Lille Truelsmark, Stoor Truelses Feld. — Af Mandsn. Truels; jfr. Truelshøj ovfr.

Tøndringer Vandsted [*æ ˈtɥŋəʀɪŋə ˈvaŋ·ˌsdæj*]. I 1912 Tyneringer Vandsted. — Af Indbyggernavnet Tøndring „Mand fra Tønder".

Tøndringer Vej [*æ ˈtɥŋəʀɪŋə ˈvæj*]. I 1912 Tynneringervej. — Af Indbyggernavnet Tøndring; jfr. foregaaende Navn.

Udendiges Render. L 1806, U 1806 Udendiigs-Render. — „Renderne udenfor Diget".

Ulvemose [*æ ˈutəˌmo·s*]. TM Ulwemose; I 1912 Ullemose, Ulvemose.

Ved Galgen. Jb 1783, K 1783 Beim Galgen.

Vejrmøllefenner. TM Windmühlen-Fennen.

Venneshede [*vænəsˈhe·*]. TM Wennesheide; Coupon 1875 Wennersheide; I 1912 Venneshede. — Forleddet er det samme som i Vennesmose ndfr. og er sikkert et opr. selvstændigt Stednavn. Det er da en nærliggende Mulighed, at Vennes- er sammentrukket af Vennemose, Navn paa en Landsby i Abild S. (3121), Nabosogn til Løgumkloster Lands.

Vennesmose [*ˈvɛnəsˌmo·s*]. I 1912 Vennesmose, Vennersmos; I 1922 Vennes-Mose. — Se ovfr. under Venneshede.

Vestertoft. Jb 1783 Westertoft; I 1912 Vestertoft. K 1783 Wester Toft.

Villems Enge. Jb 1704 Willims Enge, Willems wische. — Af Mandsn. Villem „Vilhelm" (Kok II p. 57).

Østereng. Jb 1704 Oster wische.

Østertoft. Jb 1704 Oster Tofft; Jb 1783 Oster-Toft; K 1783 Oster Toft.

2700. RIBE HERRED.

Herunder behandles de tidligere under Sønderjylland henhørende Sogne, der før Oprettelsen af Ribe Herred 1859 regnedes til Hviding Herred.

NATURNAVNE.

Ribe Aa eller **Nibsaa** [ˈʀiɐəɹ ˈå', ˈnɛbs ˈå']. Dag? (Udt. 1542) Riiber aae, Ryber aae; Dag? 1460 (Udt. c. 1600) Riber aa, Riiber aa; Dag? 1460 (Udt. 1601) Riber aa; M 1664 Riber Aae; Terpager Ripæ Cimbricæ 1736 p. 16 Nips vel Nibs-Aa, Riber-Aa; Guide 1869 Nibsaa, ogsaa Ribe Aa; Gst Ribe Aa, Gle Ribeaa. — De gamle Former og den moderne Udtale af Ribe Aa indeholder den tyske Adjektivform af Bynavnet Ribe, Riber-, der ogsaa er kendt fra Riberhus. Nibsaa betegner ifl. Kinch, Ribe Bys Historie I p. 1 egentlig kun den nærmeste Del af Aaen ovenfor Byen, hvad der stemmer med Navnets Oprindelse fra Svend Neb, der i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede byggede den saakaldte Midtmølle. Flere Ekspl. paa Navnet findes hos Terpager p. 16 ff.

2701. RIBE DOMKIRKES LANDSOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Ribe Domkirkes Landsogn. M 1664 Wor Frue Kierche Sogenn; M 1688 Wor Frue Sogn; M 1844 Ribe Domkirkes Landsogn; Gst Ribe Domkirke Landsogn.

Aldinggaard. M 1664 Aldinggaard. — Forsaavidt Forleddet ikke er en delabialiseret Form af Ordet Olding, foreligger snarest et Personnavn.

Bjærgum, Uder-. Jb 1537—38 Uderberum; M 1661 Bierumb; M 1664 Wderbierumb; M 1688 Uder Bierum; Postadr9 Ydre-Bjerrum. — Se Uder-Bjærgum 2708.

Hedelands Jord. M 1688 Hiellands Jord (øde Gd.). — Se Hedeland under B.

Klaabygaard [*kłåby'gå'ɹ*]. RO 1291 Klaby; Jb 1530 Klaaby; M 1664 Klaabyegaardt; M 1688 Klaabyegaard; VSK Klaaebye; M 1844 Klaabygaard; Gst Klaaby Gd; Postadr9 Klaaby. — Samme Navn som Klovby, Udby S., Ars H. (RJb c. 1370 Klaby). Fl. synes ogsaa at indgaa i det to Gange forekommende norske Gaardnavn Klaastad (Klástaðir) (NG VI p. 186, 299) og i sv. Klåstad (1421 og 1423 Klastadha; Styffe, Skandinavien under Unionstiden 1. Udg. p. 188). Etymologien er usikker; mulig er Klā- udviklet af et *klanha-, af samme Rod som Stedn. Klank, S.-Galten S., Framlev H., der vistnok er identisk med Subst. no. klank „Klump".

Klapris, Kanonikat og Præbende. $^{26}/_{1}$ 1484 (Pavens Kopibog) Klabrimarth; Jb 1530 Klaprys. — Klabrimarth staar antagelig for -march „Mark". Forleddet er sikkert Navnet Klaaby, se ovfr.

Mosehus. Postadr9 Mosehus (Tradsborg Kro).

Skønagergaard. I 1922 Skønagergaard. — Ifl. Meddelelse fra Stedet fremkommet ved Forvanskning af Marknavnet Skjoldager, se under B.

Trasborg [*tʀasbɷɹ·*]. Gst Tradsborg, Trap[4] Tradsborg Kro. — Muligt af Subst. Trods, der i Jysk ofte udtales med a, jfr. Trasborg i Tjæreborg S., der i E. Tang Kristensen, Sagn III 306 afledes af Trods. Eller et Ord svar. til sv. trasa „Pjalt", der synes at forekomme i danske Dialekter, jfr. Molbech Trase „den ved Kartningen dannede Rulle af Uld", fra Laaland. Navne paa -borg indledes ofte med Ord af nedsættende Betydning; jfr. Pjaltenborg.

Vedsted, Øster- [*o̤sdə've·sdə*]. NecRip 1240—1440 Østerwithstæt; $^{12}/_{9}$ 1288 Osterwitstæth; Paaskr. paa s. Dok. Østær wistæth; RO 1291 Østærwithstath, Østærwithestath, Østærwithæstath; RO 1300—1320 Østerwethstæthe, Østærwithstath, Østærwitstath, Østærwithæstath; Tilskr. i Randen i RO Østerwithstath; NecRip 1300—1440 Østerwithstathmark; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Østerwithstath, Østærwithæstath; $^{10}/_{7}$ 1335 Østerwithsteth; $^{28}/_{4}$

1337 Øster Withstæd; RO 1350—1400 Østerwitstæth; NecRip 1400—1440 Østerwitthet; Tilskr. i Randen i NecRip Østerwedstedt; RO 15. Aarh. Østerwythsteth; $^{24}/_{4}$ 1385 Withstet; Paaskr. 15. Aarh. paa Dok. af $^{24}/_{4}$ 1385 Østherweesthet; $^{28}/_{9}$ 1403 Østerwithstet; $^{1}/_{11}$ 1424 Østerwetstet; $^{4}/_{8}$ 1451 Østre Wedhstet; $^{27}/_{3}$ 1460 Ostra Widstethe; $^{30}/_{8}$ 1502 (Terpager) Oesterwitsteth; $^{14}/_{8}$ 1503 Øster Wistet; $^{23}/_{6}$ 1504 ($^{5}/_{6}$ 1527) Østre Vested; $^{10}/_{5}$ 1508 Østerweested; Jb 1530 Østher westedt; Jb 1537—38 Øster Vested; Sk 1541—43 Osterwestede; Sk 1542 Øster Vestede, Oster Westede; udat. (1553 ÆDA V 424) Øster Westedt; Mandt 1606 Øster wedsted; Jb 1639—40 Østerwidstedt; M 1664 Østerwedstedt; Jb 1672 Østerwidstedt; M 1688 Øster Wested; M 1844 Østervedsted; Gst Ør Vedsted; Postadr9 Ø.-Vedsted. — Tilføjelsen Øster tjener til at adskille Byen fra Vester-Vedsted, se 2708. Af Mandsn. Withi, som i Veddelev, Himmelev S., Sømme H., eller af glda. with „Skov"; efter de omkr. 1300 forekommende Former som Østærwithæstath at dømme maa Forleddet da have staaet i Genitiv.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene: Klaabygaard (K) og Øster-Vedsted (V).

Andelstykke V. [*æ ˈanɟəlˌsdəˈg*]. I 1922 Andelstykke. — Snarest af Plantenavnet jy. Andel „Glyceria" ell. „Salicornia" (Feilb.).

Bjærgum Banke. V. [*ˈbjæɹˑm ˈbaŋˈg*]. Guide 1869 Bjerrumbanke; Gst Bjerrum Banke.

Bjærgum Mark. V. [*ˈbjæɹˑm ˈmaɹg*]. MB 1683 Øster Bierum Marck; I 1922 Bjerrummark. — Se Uder-Bjærgum under 2708.

Bredeeng. V. [*æ ˈbʁeˑˌæŋˈ*]. I 1922 Bredeeng.

Broagre. V. [*æ ˈbʁOˌaʁəɹˑ*]. I 1922 Broagre.

Bønneagre. V. [*æ ˈbøˑnˌaʁəɹˑ*]. MB 1683 Bønn(e) Agerne; I 1922 Bønneagre. — Plantenavnet Bønne.

Daffenner. V. [*æ ˈdaˌfænəɹ*]. I 1922 Dafenner. — Daf betyder „bred lavning i mærskenge, hvor der jævnlig staar vand" (Feilb. under Dob).

Daneng. V. [*daˈnæŋˈ*]. MB 1683 Dan Enng; I 1922 Daneng. — Forleddet muligt et Ord, der svarer til mnty. dan „Skov" (beslægtet med ty. Tanne „Gran"), eller til mnty. dane, dene „Lavland, Mark som overskylles af Flodvandet", besl. med eng. den „Hule, Kløft". Jfr. ogsaa DS II p. 130.

Daterlike. V. RO 1300—1320 Daterlike.

Degnesti. V. [*æ ˈdæjˑnˌsdi*].

De syvs Eng. Se ndfr. under Riberaa.

Dymose. V. [*ˈdyˌmʁˑəs*]. I 1922 Dybmose. — V. [*ˈdymʁs ˌaʁəɹˑ*]. I 1922 Dybmoseagre. — Af Subst. Dy, en Sideform til Dynd.

Farup Kærs Agre. V. MB 1683 Farup Kiærs Agre; I 1922 Farupkjærsagre. — Bynavnet Farup.

Femhøjagre. V. [*fæmˈhyʁˑˌaʁəɹˑ*]. I 1922 Femhøjeagre; Trap[4] Femhøjsagrene.

Forenge. V. [*æ ˈfɔɹˌæŋˈ*] I 1922 Forenge. — De forreste Enge, antagelig efter Beliggenheden nærmest ved Aaen.

Gaasevrøvl. V. [*æ ˈgɑˑsˌvʁöʊˈl*]. I 1922 Gaasevrøvl. — Jy. Gaasevrøvl „Gaaserede".

Gammelmose. V. [æ ˈgamət̩mʊ·əs].

Gedeagre. V. [æ ˈgi̯·əɹ̩aʊəɹ̩·]. MB 1683 Stackede Gire Agre, Stackede Giri Agre, Gire Lang Agre, Girri Lang Agre; I 1922 Gedeagre. — Af Dyrenavnet Ged.

Geestmark. V. Gst ældre Kort Gestmark. — Geest, se Indl.

Gerkrog, Vester- og **Øster-** [æ ˈɵsdə ˈɕjæɹ̩·ˌkʀʊ̯ˀq, æ ˈvæsdə ˈɕjæɹ̩·kʀʊ̯ˀq]. — Af Plantenavnet Ger „Spergel".

Gor. RO 1300—1320 (in) Gore. — Glda. gor „halvfordøjet Føde, Tarmindhold", et Ord der i No. bruges i Bet. „Dynd, Søle, blødt Mudder", en Betydning som maa forudsættes i Stednavne. Se Gurre DS II p. 8.

Græsskifte. V. MB 1683 Græiß schifft.

Grønfenne. V. MB 1683 Grøn fænned.

Havretægt. V. MB 1683 Nørr Hafre Tegt, Uder Nøre Hafre Tegt. — Plantenavnet Havre.

Hedeagre. V. MB 1683 Heed Agerne.

Hedeblokke. V. MB 1683 Heed Blockene.

Hedefenner. V. [æ ˈhi̯·əˌfænəɹ̩]. I 1922 Hedefenner.

Hedeland. V. RO 1300—1320 Hetheland; MB 1683 Heedlandß Blocke; Heedlands Tegt, Heelands Lang Agre, Oster Heelands Blocke, Heellandz Jorden, Helliandz Jord.

Hedetoft. V. [ˈhi̯·əˌtɔʊt]. I 1922 Hedetoft.

Hedetægt. V. MB 1683 Heede Tegten, Heede Tegts Blocke.

Helmismose. V. [ˈhæt̩·məsˌmʊ·əs]. I 1922 Helmismose. — Af Subst. Helmis „gammel, mager, udslidt Hest".

Hvide Aages Toft. V. 27/3 1460 (omtr. samtidig Afskr.) Hwide Aages Toft. — Personn. Aage, oldn. Áki, med foransat Kendingsnavn, Adj. hvid i best. Form.

Hyldeager. V. [æ ˈhyl̩·ˌaʊəɹ̩·]. RO 1300—1320 Hølle agher; MB 1683 Hyl Agerne, Hylle Agre. I 1922 Hyldeagre. — Formerne tyder nærmest paa Trænavnet Hyld, glda. hyllæ.

Højholm (her?). NecRip 1240—1440 (SRD V 545) hygholm; Tilskr. i Randen sammesteds Hyffholm, Hywholm; 10/9 1504 Hywgehollem. — Ifl. NecRip ligger H. i Nærheden af Uder-Bjærgum. Forleddet antagelig Adj. glda. høgh „høj", med Overgang af ø > y foran gh, som i den stedlige Dialekt.

Hørgaard. V. [æ ˈhöɹ̩·ˌgå·ɹ̩]. MB 1683 Hør(r)egaards Agre. — Hørgaard er i Sønderjy. en gl. Betegnelse for indhegnet Hørager (Feilb.); Gaard her i den ældre Betydning „Indhegning".

Høversholm (her?). U. D. 1460 (Udt. c. 1600) Haffr hollomß sø, Høffuershallom søø, Høffuersholmsø; u. D. 1460 (Udt. 1542) Høffuershalmsøø. — Forled muligvis Ordet Høved „Kreatur", i Gen. Sing. eller maaske Gen. Plur. Eller Bynavnet Højer, se 3103.

Kalveeng. V. [æ ˈkat̩·ˌæŋ']. I 1922 Kalveeng.

Keldstoft. V. 1462 (1553 ÆDA V 446) Kieldstofft; 1480 (1553 ÆDA V 446) Kieldztofft; u. D. c. 1487 (Terpager) Kields Toft; 1492 (1553 ÆDA V 447) Kieldztoft; 28/4 1509 (Afskr. efter Vid. 1531) Kielsetofft; 1513 (1553 ÆDA V 447), 1545 (1553 ÆDA V 423) Kieldstofft. — Mandsn. Keld.

Kirkesti. V. [æ ˈk̩jeɹ̩ˈgəˌsdi̯].

Kirstensgab. V. [ˈk̩jɛsdəns ˈgaf]. — Kvinden. Kirsten.

Klaabygaard Plantage. V. [kt̩åbyˈgåˀɹ̩ pt̩aŋˈtaˀsə]. Gst Klaabygaard

Plantage; Trap[4] Klaabygaard Pl. — Klaabylund. K. MB 1683 Klaabyelund. — Klaaby Skov. V. [ˈkl̥å·by sgɔʊ̯]. — Se Klaaby under A.

Knudeager. V. [æ ˈknʊ̯u·ɹˌæʊ̯ə̯ɹ·]. I 1922 Knudagre. — Knude betyder i Stednavne ofte „Forhøjning, lille Bakke".

Koldestoft. V. $^{27}/_{1}$ 1507 Koldesstofft. — Forleddet uden Tvivl Adj. kold; muligt foreligger en Sammensætning som Koldagerstoft el. lign., eller ogsaa er Ordet brugt som Persontilnavn.

Kortsholm, Eng. V. $^{4}/_{8}$ 1451 Kortesholm; $^{16}/_{8}$ 1451 Korthesholm; $^{20}/_{7}$ 1503 (Grønlund) Korsholm; $^{14}/_{8}$ 1503 Kortzhollum; $^{10}/_{5}$ 1508 Koortzholm; udat. (1553 ÆDA V 424) Kortzholm; I 1922 Kostholm. — Muligt Mandsn. Kort.

Krogfenne. V. [ˈkʁɔ·q̥ˌfæn·]. — Krogsagre. V. MB 1683 Krogß Agre. — Krog, se Indl.

Kværnsten. V. K 1838—39 Quærn Steen. — Subst. Kværnsten „Møllesten".

Køllehøj. V. RO 1300—1320 Kiølf hough, Kiølfhøugh; MB 1683 Køelhøys Tegt, Kølhøyß Agre. — Kølleskifter. V. [æ ˈkʊ̯ɛ̯·ˌsg̥ɣʊ̯s'd]. I 1922 Kølleskifter. — De gl. Former tyder paa da. Kølle „Knippel, Hammer", glda. kylvæ f.

Langagre. 2 Steder i V. [æ ˈlɔŋ·ˌæʊ̯ə̯ɹ·]. RO 1300—1320 Langhe agræ; MB 1683 Lang Agers Tegt, Wester Lang Agre, Øster Lang Agre; K 1838—1839 Lang Agre; I 1922 Langagre.

Langmarsk. V. [æ ˈlɔŋ·ˌmæsg].

Løkkeagre. V. MB 1683 Lyck Agre.

Markskelgrob. V. [æ ˈmaɹ'gsg̥æɛ̯ˌgʁɔ'v].

Marskfenner. V. K 1838—39 Mersk Fenner. — Marsk, se Indl.

Melbrøder. V. [æ ˈmæl̥·ˌbʁø·ə̯ɹ·]. MB 1683 Mælbrøde Agre, Mælbrøed Agre; I 1922 Mellembrødre. — Brød „opbrudt Jord; Jord, som er under Opdyrkning" findes i Stednavne Landet over, jfr. Feilb. Brødejord; her foreligger Sammensætningen Melbrødager, jfr. de ældre Former, udviklet til Melbrøder, idet -ager her som alm. paa Egnen er blevet reduceret til -er.

Møgelenge. V. NecRip 1240—1440 Mykæl ængi; Tilskr. i Randen i NecRip Møgelengi; RO 1291, RO 1300—1320 Mykælængi; Tilskr. i Randen i RO Mygilængæ; NecRip 1300—1440 Mylgilhengy; Tilskr. i Randen i NecRip 1330—1440 Møgelengi; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Mykælængi; Tilskr. i Randen i RO Mygilængi; $^{28}/_{4}$ 1509 (Afskr. efter Vid. 1531) Møgle Enge; udat. (1553 ÆDA V 452) Møgellenghi. — Adj. glda. mykæl, oldn. mikill „stor".

Møllehøj. V. RO 1300—1320 Møllehøugh.

Nederhede. V. [æ ˈnæjə ˈhj̥·əˌæʊ̯ə̯ɹ·]. I 1922 Nederhede.

Nordvestfenne. B. MB 1683 Nord Vest fænid.

Nyenge. V. RO 1300—1320 Nyængi.

Nørbys Tægt. V. MB 1683 Nørbyes Tegt. — Nørby er ikke Navn paa nogen særlig By, men uden Tvivl anvendt appellativisk om den nordl. Del af Øster-Vedsted.

Nørreenge. V. [nöɹˈæŋ·]. MB 1683 Nør Enng; K 1838—1839 Nørre Enge; I 1922 Nørenge.

Nørrefenner. V. K 1838—39 Nørre Fenner.

Nørremark. K. MB 1683 Nørre Marcks Tegt.

Nørremarsk. V. [æ ˈnöɹˌmæsgə]. I 1922 Nørremærsk.

Nørretoft. V. [*æ* ˈ*nöɹ̇*ˈ*tɔʊt*].

Oldemodertoft. V. U. D. 1487 (Terpager) Oldemoder Toft. — Subst. Oldemoder, der i Jy. alm. betyder „Bedstemoder".

Ovre. V. [*æ ɔʊəɹ̇*]. Guide 1860 Uren eller Overet (Eng); I 1922 Ovre. — Overenge. K 1838—39 Overenge. — Ovre, se Indl.

Overhede. V. K 1838—39, I 1922 Overhede. — Adj. øvre, jy. over.

Pugflo. 25/5 1338 Puukfloo. — Sikkert samme Forled som i Puggaard og Pughus i Ribe; om sidstn. oplyses i et Testamente af 1386, trykt i Terpager, Ripæ Cimbricæ p. 477, at dets Ejendomme var skænkede af Kanniken Peder Nielsen kaldet Puk; sandsynligvis er derfor Forleddet dette Tilnavn.

Riberaa, Areal. V. [ˈ*ʀivəɹ̇*ˌ*å*ˈ] el. [*æ* ˈ*syʊ*ˈ*d̥jəɹ̇*ˌ*æŋ*ˈ]. I 1922 Riberaa.

Sandager. B. RO 1300—1320 Sandakær.

Sandvad. 1500? (1553 ÆDA V 340) Sandwadt; 1/6 1500 Sandwad.

Sigpyt. V. [*sɪ̥qpøt*]. MB 1683 Sieg Pøet Agre, Sieg Pøetß Agre, Sieg Pøtt Agre; I 1922 Sædpøtter. — Sig, se Indl.

Sivkrog. V. [*æ* ˈ*syvəˌkʀO*ˈ*q*]. I 1922 Sivkrog. — Plantenavnet Siv.

Skanelbro. V. [*æ* ˈ*sgaɪ̥·tˌbʀɔʊ*ˈ]. RO 1300—1320 Scanbro; MB 1683 Skalbroe Agere; Gst ældre Kort Skanel Bro; Gst Skanet Bro. — Ældste Form synes at indeholde et Ord Skan „Skorpe", oldn. skán, sv. Dial. skån, skan, no. Dial. skaan. Formen Skalbro fra 1683 skulde saa være opstaaet ved, at n er gaaet over til l, muligt ved Paavirkning fra r i følgende Stavelse; jfr. at Ordet Bund i enkelte jy. Dial. hedder Bold, at Ravnkilde 8/7 1511 skrives Raffwelkell, og at Teglstrup formodes muligt at være sammensat med glda. thægn „fri Mand", se DS II p. 16. De moderne Former er ganske usikre; Udtalen tyder nærmest paa Skadelbro.

Skjoldager. V. [ˈ*sqjɔl̥·*ˌ*aʊəɹ̇·*]. — Skjold i Betydn. „Forhøjning" synes at foreligge i flere Stednavne, se Steenstrup, De danske Stedn.[2] p. 69.

Skolejord. V. K 1838 Skole Jorde. — Har formentlig tilhørt Katedralskolen i Ribe.

Skovbrøder. V. [*æ* ˈ*sgɔʊ·*ˌ*bʀø·əɹ̇*]. RO 1300—1320 Stoubrod; MB 1683 Westen Skoufbrødre Agre, Øster Schouf Brødre Agre; I 1922 Skovbrødre. — Jfr. Melbrøder ovfr.

Skrivertoft. V. I 1922 Skrivertoft.

Slaget. 4/8 1451 Slawit. — Slag, se Indl.

Smaaagre. V. [*æ* ˈ*små*ˈ*aʊəɹ̇·*].

Spjælde. V. [*æ* ˈ*sbjo·l̥*ˌ*aʊəɹ̇·*]. RO 1300—1320 Spielde; 1/11 1424 Spiallæ; MB 1683 Øster og Wester Spioller; K 1838—39 Sniald; I 1922 Spjoldagre. — Spjæld, se Indl.

Stadager. V. [*æ sdaɹ̇·*]. MB 1683 Staa Agers Tegt, Store Staa Agre, Smaa Staa Agre, Staabloche; I 1922 Stader. — Stedet ligger nær ved Ribe Aa. Stade bruges i Jy. om „Landingssted for Baade", jfr. DS I p. XI; en anden Mulighed er Betydn. „Sted, hvor Fiskergarn anbringes", som i Rusestade, Bundgarnsstade.

Stakagre. V. MB 1683 Norden Stackagre. — Subst. Stak, vel i Bet. „Høstak".

Stisagre. V. [*æ* ˈ*sdis*ˌ*aʊəɹ̇·*] MB 1683 Stiis Agre; I 1922 Stisagre. — Antagelig Subst. Sti „Gangsti".

Storefenne. V. [*æ* ˈ*sdʊ·ɹ̇*ˌ*fæn·*].

Storeng. V. [*æ* ˈ*sdʊ·ɹ̇*ˌ*æŋ*ˈ]. I 1922 Storenge. — Jfr. Møgelenge foran, maaske samme Sted.

Strenge. V. [*æ sdʁæŋə*]. RO 1300—1320 Stræng, Strenghe; MB 1683 Streng(e) Agre. — Streng, se Indl.

Sønderbyvej. V. [*æ ˈsøŋˈəbyˌvœj*]. — Jfr. Nørby ovfr.; Sønderby maa være Betegnelse for den sydl. Del af Sognebyen.

Sønderfenner. V. [*æ ˈsøŋˈəˌfænəˑ*]. K 1838—39 Sønder Fenner; I 1922 Sønderfenner.

Sønderleds Agre. V. MB 1683 Synder Leedß Agere.

Søndermarsk. V. [*æ ˈsøŋˈəˌmæsgə*]. I 1922 Søndermærsk.

Søndertoft. V. [*æ ˈsøŋˈəˌtɔʊt*].

Søndertægt. V. MB 1683 Synder Tegt.

Søndervang. V. MB 1683 Synderwangs Tegt.

Toftagre. V. [*æ ˈtɔʊˈdˌaʊəˑ*]. MB 1683 Tofft Agerne; I 1922 Toftagre.

Tomtot. RO 1300—1320 Thomtot. — Navnet rimeligvis forskrevet; Endelsen kunde minde om -toft (mon Thorntoft?).

Tornhøj. V. MB 1683 Tornhøys Agre. — Af Torn „Tjørn".

Tradsborg Plantage. V. [*ˈtʁasbɔˑ pˈtaŋˈtaˈsə*]. Guide 1892, I 1922, Gst Tradsborg Plantage; Trap[4] Tradsborg Pl. — Se Tradsborg under A.

Tvigaardvej. V. [*ˈtwigɔˌvœj*]. — Et Gaardnavn Tvigaard synes ikke at forekomme hverken her eller i Nabosognet V.-Vedsted; man kunde derfor sammenligne med jy. Tvemarkvej „markvej som er fælles for to gaarde" (Feilb.).

Tørvsagre. V. [*æ ˈtöˑsˌaʊəˑ*]. RO 1300—1320 Thorfsagre; MB 1683 Tørris Tegt, Torris Tegt, Øster og Wester Tørris [Tørnis, Tøres, Tores, Tørs] Agre; I 1922 Tørresagre. — Forled Subst. Tørv.

Tøvtløsblokke. V. MB 1683 Tøyfft Læß Blocke, Tøufft Læs Blocke, Toufft Læs Blocke. — Af Adj. jy. tøvtløs „unyttig, forgæves", anvendt om Jord, der ikke egner sig til Dyrkning.

Vandrind. V. [*æ vanəˑiŋə*]. RO 1300—1320 Wanrynd; MB 1683 Wand(d)rich(ß) Agre; I 1922 Vandlinger. — Rind „Løb", beslægtet med Rende, se dette i Indl. Forleddet er Subst. glda. watn „Vand" med Assimilation af tn allerede i RO; jfr. Necr Lund. 130 wannabiargh.

Vejagre. V. I 1922 Vejagre.

Vesterenge. V. U. D. 1214 (RO), u. D. 1215 (RO) Wæsterængi; $^{3}/_{6}$ 1216 Westerenge; s. Dok. (RO) Westerengi; NecRip 1240—1440 Wæsterængi; Tilskr. i Randen i NecRip Westerengi; $^{12}/_{6}$ 1294 Wæstærængi; $^{29}/_{6}$ 1338 Westerængi; $^{24}/_{3}$ 1350 (Vid. 1387) Westerengii; s. Dok. (1553 ÆDA V 453) Westerenghi; $^{28}/_{6}$ 1352 Wæster engy.

Vestermark. V. [*æ ˈvæsdəˌmaˑig*]. I 1922 Vestermark. — K. MB 1683 Vester Marcks Tegt.

Vestermarsk. V. I 1922 Vestermærsk.

Vestertoft. V. [*æ ˈvæsdəˌtɔʊt*].

Vestertægt. V. MB 1683 Wester Tegt.

Østeragre. V. MB 1683 Synder Øster Agre.

Østerfald. V. $^{12}/_{8}$ 1454 Øster fald.

Østerfenner. V. [*æ ˈʊsdəˌfænəˑ*]. I 1922 Østerfenner.

Østermark. V. [*æ ˈʊsdəˌmaˑig*]. MB 1683 Øster Marck. — K. MB 1683 Øster Marck.

2707. SEEM SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Seem [*se'm*], ['ʂ*jɛm*· '*sɔʊ'n*]. Absalon Ærkebisp 1177—1201 (LB), Omer Bisp i Ribe 1178—1204 (LB), $^{21}/_{1}$ 1206 (LB), $^{23}/_{3}$ 1228 (LB), s. Dok. (1575 ÆDA V 770) Seem; Tyge Bisp i Ribe 1273—1288 (RO) Seemmarch; RO 1291 Seem; Annal 14. Aarh. (1767 SRD II 524) Semm; RO 1300—1320 Seem; $^{31}/_{5}$ 1314 (Hvitfeld) Sem; RO før $^{24}/_{6}$ 1317, RO 1330—1348, $^{13}/_{5}$ 1380 (LB), $^{1}/_{2}$ 1396 (Vid. 1396), $^{15}/_{7}$ 1399, $^{22}/_{3}$ 1400, $^{14}/_{6}$ 1400, $^{22}/_{1}$ 1406, $^{22}/_{10}$ 1406, $^{21}/_{12}$ 1425 (LB) Seem; $^{6}/_{5}$ 1429 Zeem; $^{29}/_{7}$ 1433, $^{7}/_{6}$ 1438, $^{28}/_{7}$ 1438, $^{20}/_{12}$ 1438 (Terpager) Seem; $^{8}/_{3}$ 1440 Sem; $^{20}/_{5}$ 1454 Seem; $^{12}/_{5}$ 1458 (Terpager) Zeem; Dag? 1460 (Udt. 1542) Sym; Dag? 1460 (Udt. c. 1600), Dag? 1460 (Udt. 1601) Siem; $^{22}/_{9}$ 1479 Sseem; $^{27}/_{3}$ 1480 (Kopibog 1666) Siem; $^{23}/_{2}$ 1481 Syem; $^{24?}/_{1}$ 1482 Ssemæ; $^{30}/_{4}$ 1487 Sseem; $^{16}/_{4}$ 1501 (LB) Seemsogen; $^{27}/_{2}$ 1514 (LB) Siæmsoghen; Jb 1530, udat. (1553 ÆDA V 330) Seem; Mandt 1606 Siemb; Jb 1639—40 Sehem; M 1664 Siemb; Jb 1672 Sehem; M 1688 Sem; Jb 1690 Sehem; DAtl Seem; VSK Sem; M 1844, Gst Seem; Postadr9 Sem (Seem). — Forleddet er Subst. glda. sǣ „Sø", Efterleddet hēm (se Indl. under -um). Efter Beliggenheden ved Varming Sø. Navnet forekommer flere Gange i Danmark og er almindeligt som Gaardnavn i Norge.

Aabjærg (forsv. Gd.). $^{22}/_{9}$ 1479 Aaberii; $^{24?}/_{1}$ 1482 Aabergh.

Favrholt [*fɑʊ·ɹhɔl̥d*]. Udat. Tyge Bisp i Ribe 1273—88 (RO) Fogherhalt; $^{2}/_{6}$ 1279 (RO) Fogherolt; $^{21}/_{11}$ 1391 Fogerholt; $^{7}/_{8}$ 1486 Fowerholth; Mandt 1606 Foffuerhollt; M 1664 Fourholt; M 1688 Fauerholt; DAtl Fourholt; M 1844 Faurholt; Guide 1869 Fourholt; Gst Favrholt; Postadr9 Faverholt. — Af Adj. glda. faghær „smuk".

Favrlund, Hse. K. Aagaard, Tørning Lehn 1815 Faurlund; Gst Favrlund; Postadr9 Faverlund.

Gelsbro. — Se under Gram S. (3061), Haderslev Amt.

Godthaab, Hs. Gst, Postadr9 Godthaab.

Høm [*hø'm*]. $^{13}/_{5}$ 1380 (LB), $^{21}/_{12}$ 1425 (LB) Høm; $^{6}/_{5}$ 1429 Høøm; $^{22}/_{11}$ 1479 Høm; $^{23}/_{2}$ 1481 Høm, Høøm; $^{7}/_{8}$ 1486 Høm; $^{30}/_{4}$ 1487 Høøm; $^{27}/_{2}$ 1514 (LB) Hæm; Jb 1530 Høm; Sk 1542 Heym; Jb 1604—05 Høim; Mandt 1606 Høemb; Jb 1639—40 Høim; M 1664 Hømb; Jb 1672 Høemb; M 1688 Høm; Jb 1690 Høemb; DAtl Høm; M 1844 Høhm; Gst, Postadr9 Høm. — Samme Navn som Høm, Sb. i Ringsted H., $^{18}/_{4}$ 1368 Høøm. Efterleddet er hēm (se Indl. under -um). Forleddet kunde være Subst. Hø. Ved Høm i Sem Sogn ligger ret betydelige Engstrækninger. En anden Mulighed er, at Forleddet er Adj. glda. *hō(r) „høj" (udviklet af hō(r) ved Paavirkning fra Komparativen hōri; jfr. BrNGG I p. 167), hvorved Navnet vilde blive parallelt med det ofte forekommende norske Hó(h)eimr.

Hømlund. DAtl, K 1839, Gst, Postadr9 Hømlund.

Hømvejle [*hømˈvæj·t*]. K 1839 Hemveile; Gst Hømvejle.

Høm Vestermark, Hse [*ˈhø'm ˈvæsdəˌma·ig*]. Postadr9 Høm Vestermark.

Høm Østermark [*ˈhø'm ˈøsdəˌma·ig*]. Gst Høm Østermark.

Karkov, Gd [*ka·i'gə*]. RO 1300—1320 Karchouæth; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Carchouæth, Carchoueth; Tilskr. i Randen i RO Carchoueth; $^{5}/_{5}$ 1469 (RO) Karko, Karkoo; $^{23}/_{7}$ 1492 Karthoff; Mandt 1606 Karckhow; M 1664 Karchou; MB 1683 Karkou; M 1688 Karchousgaard; DAtl Karkau; M 1844 Karkougaard; Gst Karkov Gd; Postadr9 Karkov. — Rimeligvis, som antaget i Oda. Personn. p. 55, af et Mandsn. *Karki, der ogsaa indgaar i karkys bool i Skærbæk S. (s. d.); jfr. det oldn. Tiln. Karkr. Efterleddet Hoved, se Indl.

Klaaby, Lille-, Gd [*leˌlə kld·by*]. — Opkaldt efter Klaabygaard i Ribe Domkirkes Landsogn 2701.

Majborg, Hs. Guide 1892 Majenborghus; Gst Majnborghus; Postadr9 Majborg. — Forleddet er antagelig Made, se Indl.; der ligger et lille Kær lige ved Huset. Omdannet til Maj(e)n- efter de mange Navne paa -borg, der efter tysk Forbillede har n i Forleddet.

Munkegaard, Gd [*mOŋ'gə·i*]. $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Munckegaardt; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Munckegaard, Munckegaardt; $^{17}/_{11}$ 1494 (LB), $^{16}/_{4}$ 1501 (LB) Munckegaard; Mandt 1606 Munckgaardt; M 1664 Munchgaard; MB 1683 Munche Gaardtz Wang; M 1688 Munchegaard; DAtl Munkegaard; M 1844 Munkgaard; Gst, Postadr9 Munkegaard. — Navnet minder om det tidligere Benediktinerkloster i Sognet; se Trap[4] VIII p. 639 f.

Munkegaard, Lille-, Hse [*ˈleˌlə ˈmOŋ'gə·i*]. Guide 1892 Lillemunke; Gst Lillemunk. — Se ovfr. under Munkegaard.

Munkehøjgaard [*mOŋgəˈhöj·ˌgå'·i*]. Guide 1892 Munkehøj Gd; Postadr9 Munkehøj; Trap[4] Munkehøjgd. — Se ovfr. under Munkegaard.

Munkemølle (forsv.). $^{16}/_{4}$ 1501 (LB) Muncke mhølle. — Se ovfr. under Munkegaard.

Nørregaard [*æ ˈnɔ·i'ˌgå'·i*]. — I Høm.

Seemgaard [*ʂjemˈgå'·i*]. $^{7}/_{6}$ 1438 Seemgarth; $^{20}/_{12}$ 1438 (Terpager) Seemgardh; VSK Sem Gd; Guide 1869 Sem Gaard; Gst Seem Gd; Postadr9 Sem (Gd.). — Se Seem ovfr.

Skallebæk Mølle [*ˈsgaɬəbəg ˈmøl·*]. $^{4}/_{6}$ 1432 (LB) Schalebech Mølle; Mandt 1606 Skallebeck Mølle; M 1661 Schallebech Mølle; MB 1683 Skallebecks Mølle, M 1688 Schallebech Mølle; VSK Skamsebæk M.; M 1844, Guide 1869 Skallebæk Mølle; Gst Skallebæk Ml.; Postadr9 Skallebæk (Kro, Ml.). — Skallebæk Kro [*ˈsgaɬəbəg ˈkʀo'*]. Gst Skallebæk Kro; Postadr9 Skallebæk (Kro, Ml.). — Skallebæk [*sgaɬəbək*]. Trap[4] Skallebæk. — Af Fiskenavnet Skalle.

Smaahuse [*æ ˈsmɔˌhəu·s*]. — Andet Navn paa Favrlund.

Snepsgaarde, Gde. [*snɛbsˈgå·i*]. Mandt 1606 Snepsgaarde; M 1664 Snebßgaard; M 1688 Snepsgaard; DAtl Snebsgaard; VSK, M 1844 Snepsgaarde; Gst Snebsgaarde; Postadr9 Snepsgaarde. — Af Subst. Snip „Spids", her brugt om den Odde, hvor Gaardene ligger. Snip forekommer ofte i danske Stednavne, f. Eks. kaldes det nordøstl. Hjørne af Øen Langeland for „Snippen". Ogsaa i Norge forekommer Snipp som Gaardnavn (NG III p. 132). Efter mundtlig Tradition skal Stedet tidligere have heddet „Munkegaarden paa Snippen".

Stavnager, Gd [*sdɑʊ·nəɹ*]. Sk 1542, Jb 1604—05 Stauenacker; Jb 1639—40 Staffuenacker; Jb 1672, Jb 1690 Staffensagger; DAtl Staunager; Guide 1869 Stavnager; Gst Stavnager Gd; Postadr9 Stavnager. — Af Subst. Stavn „Grund, Jord, hvor een har Bolig", el. ænyda. stavn „Stub, Stamme" (Kalkar). Eller mulig i den fra norske Stednavne kendte Betydning „fremspringende Højde, Odde" (NG, Indl. p. 78), i saa Fald snarest efter Højdedraget SV. for Gaarden.

Søndergaard [*æ ˈsøŋˈəˌgɑ̊ˈɹ*]. — I Høm.

Varming [*vɑɹ·məŋ*]. RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Warmhøgh, Warmhøghmarch; Tilskr. i Randen i RO, $^{29}/_{7}$ 1433 Warmyngh; $^{20}/_{5}$ 1454 Wermingh; $^{22}/_{9}$ 1479 Warmingh; $^{27}/_{3}$ 1480 (Kopibog 1666) Warming; $^{28}/_{2}$ 1481 Warmyng, Warning; $^{24?}/_{1}$ 1482 Warmingh; $^{10}/_{4}$ 1508 (LB) Warning; $^{28}/_{4}$ 1509 (Afskr. efter Vid. 1531), Jb 1537—38 Warming; Sk 1542 Warninge; Sk 1542 Warminge; Sk 1543 Warming; udat. (1553 ÆDA V 330) Warmyng, Warmyngh; Reg. 1580, Jb 1604—05, Mandt 1606 Warming; Jb 1639—40 Warningh; M 1664 Warming; Jb 1672 Warning; M 1688 Warminge; Jb 1690 Warning; DAtl, M 1844, Gst, Postadr9 Varming. — Forleddet er næppe her, som i mange andre Navne paa -hōgh, et Personnavn, men er et glt. *Warma, Navn paa den nuværende Varming Sø. Navnet, en Afledning af Adj. varm, maatte sigte til, at Søen var frostfri længere end sædvanligt. Varma forekommer som Elvenavn i Norge (NE p. 291 f.), og beslægtede Afledninger indgaar i svenske Sønavne (Hellq. Sjön. I p. 744 ff.).

Varminglund. K 1839 Lund Huse; Gst, Postadr9 Varminglund.

Vestergaard [*æ ˈvæsdəˌgɑ̊ˈɹ*]. — I Varming.

Vesterlund, Gde. Gst, Postadr9 Vesterlund.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene: Favrholt (F), Høm (H), Karkov (K), Munkegaard (M), Seem (S) og Varming (V).

Aaeng. S. MB 1683 Aae Engen.

Almisseblok. H. MB 1683 Almiße blache. — Subst. Almisse „Barmhjærtighedsgave". Mulig Jord, der har været skænket til de fattiges Underhold (henlagt til et Hospital?). Navnet kunde formodentlig ogsaa sigte til Jordens ringe Kvalitet. — Blok staar formentlig i den i Marknavne alm. Betydning, se Indl.; der kan næppe tænkes paa Almisseblok „Fattigbøsse".

Alsum Bæk. S. MB 1683 Alsum Bech. — Efterleddet i Alsum er snarest Subst. Holm, om hvilket se Indl., Forleddet antagelig et Personnavn.

Ankule. H. K 1839 Ankule. — Navn paa en Eng. Forleddet er antagelig Fuglenavnet And.

Bertelskær. M. [ˈ*bæɹdəlsˌkjæɹˈ*]. — Af Mandsn. Bertel.

Bispeeng. H. [*æ ˈbɛsbˌæŋˈ*]. — Ribe Bispestol har haft Ejendomme i Sognet. Se Trap[4] VIII p. 640.

Bjærgager. V. [*æ ˈbjæɹ·ˌɑʊəjə*].

Bløde, Store-. M. [*æ ˈsdʊ·ɹ ˈblʊ·ɹ*]. — Jy. Bløde „dynd, blødt sted paa mark" (Feilb.); se Indl.

Brødkær. H. [*bʁɜˈkjæɹˈ*]. K 1839 Bredkjer.

?**Bredning.** F. MB 1683 Brenning Tegt, Brening Tegt. — Snarest af Subst. Bredning „et bredt sted i en eng el. et vandløb" (Feilb.); smlgn. no. Breiðingr, NG XII p. 529 f. Der kunde dog ogsaa foreligge Subst. Brænding, der i nyere Stednavne forekommer dels som Navn paa et afbrændt Hedeareal (Bække S., Anst H.), dels som Navn paa Agre, der i tørre Aar „svider" Sæden (Lerup S., Øster-Han H.). Jfr. ogsaa det flere Gange forekommende sv. Stednavn Bränninge, som Hellquist (Ortn. på -inge p. 237 f.) sikkert med Rette anser for en Afledning af Subst. brænna „Svedjeland".

Bremmingager. M. MB 1683 Bremming ager. — Maaske blot en Fejlskrivning for *Brenning; se foreg. Navn. Er det rigtigt overleveret, foreligger der vel snarest en Sammensætning af -eng med Verb. bræmme „tage Varme" (bl. a. om Hø; se Feilb.) eller mulig med Subst. Bræm(me) „Kant, Rand".

Brokmose. V. [*æ ˈbʁɔˈgˌmʊˑs*]. Gst Brokmose. — Af Dyrenavnet Brok „Grævling". Eller Subst. Brokke „lille Stykke af noget", muligt sigtende til, at Tørven smuldrer.

Brudeseng. V. [*æ ˈbʁuɥˈˌsæŋˈ*]. — Sandsynligvis er det her, som ved mange andre Navne paa Brude-, et Sagn eller en Tradition, der har givet Anledning til Navnet.

Digeende. H. [*diqˈœˑŋ*].

Dravagre. S. MB 1683 Drauf agre. — Drav, se Indl.

Elleholm. V. [*ˈæťˌhɔťˈm*]. — Af Trænavnet El.

Falbjærg. F. Falbjærg Høj [*fatbjæˑiˈhöɣ*]. MB 1683 Fald baar høy, Falborre Høyen; Guide 1869 Falbjerghøi; Gst Falbjerg; Trap[4] Falbjærg. — F. Falbjærg Sig [*fatbjæˑiˈsˌiˈq*]. K 1785 Falbierre Siig. — Af Subst. jy. Falg „den pløjede mark" (Feilb.).

Favragre. S. MB 1683 Fau(e)r Aggere, Fau(e)ragre. — Af Adj. fager. Maaske skyldes baade dette og de følgende Navne Opkaldelse efter Favrholt; se ovfr. under A.

Favrblok. S. MB 1683 Fauerbloch agre. — Se ovfr. under Favragre.

Favrholt Plantage. F. Gst Favrholt Plantage. — Se Favrholt ovfr. under A.

Favrmose. S. MB 1683 Fauer moeße. — Se ovfr. under Favragre.

Favrvang. S. MB 1683 Fauer-Wang. — Se ovfr. under Favragre.

Flyd. F. [*æ fťɥjˈˌiˑ*]. — Af Subst. jy. Flyd „et kort vandløb, der gaar ud i havet, med brak vand; en vandpyt, mosehul på marken" (Feilb.), her i den sidstnævnte Betydning. Samme Ord som oldn. fljót n. „Vandsamling". Se Indl.

Forenge. H. [*æ ˈfɔˑiˌæŋˑ*]. K 1839 Foreng. — „De forreste Enge", jfr. Forenge 2701.

Fællesbjærge. V. [*æ ˈfæťˈəsˌbjæˑiˑ*]. — Fællesjord ligesom de følgende Lokaliteter.

Fællesgrave. V. [*ˈfæťˈəsˌgʁaʊˑ*]. — Ifl. Opt. 1929 fælles Mergelgrave.

Fælleskæret. V. [*æ ˈfæťˈəsˌkjæˑiˈ*].

Fællessand. V. [*æ ˈfæťˈəsˌsɑˈŋ*].

Gaardtægt. K. MB 1833 Wester Gaard Tegt (och Aggre), Østergaard Tegt, Østergaards Agre.

Gaaseholm. S. [*ˈgɑˑsˌhɔťˈm*]. Gst Gaaseholm.

Gaasekrog. V. [*ˈgɑˑsˌkʁoˈq*]. Gst Gaasekrog.

Gade. H. [*æ gɑ·ɹ*]. — S. [*æ ˈgɑ·ɹ*]. — Gade, se Indl.

Gammelaa. V. [*æ ˈgɑmətˌɑ̊ˀ*].

Gammelhede. M. MB 1683 Gammell Heede ager.

Gejlholm. F. MB 1683 Geill holums Tegt. — Af Plantenavnet Gejl „Gyvel“,

Gelsaa. Se under Frøs og Kalvslund H. (3050), Haderslev Amt.

Grøndal. M. [*grɑnˈdal*]. MB 1683 Grøndal. — Af Adj. grøn. Udviklingen til [*grɑn*] maa skyldes den tryksvage Stilling.

Grønning. F. Vester-Grønning. K 1785 Wester Grønning. — H. Grønninger [*æ gʀönənə*]. — H. Roseng Grønning [*ʀɔsəŋˈgʀönəŋ*]. — M. Lille-Grönning [*æ ˈlelə ˈgʀönəŋ*]. — M. Store-Grønning [*æ ˈsdɔ·ɹ ˈgʀönəŋ*]. — Grønning, se Indl.; Roseng, se ndfr.

Grønvej. H. MB 1683 Grøn Wey ager.

Havedel. V. [*hɑʊ·dəl*]. — Have, se Indl.

Havetægt. F. MB 1683 Hawe Tegt. — Have, se Indl.

Havreager. H. MB 1683 Hauer agerne, Haufer agerne. — M. MB 1683 Hofuer ager. — Samme Lokalitet som „Hauere Bierigß ager“, se ndfr.

Havrebjærg. H. [*ˈhɑʊəˌbjæɹˀə*]. Udat. Tyge Bisp i Ribe 1273—1288 (RO) Hauærbiærg; MB 1683 Hauere Bierigß ager; K 1839 Haverberg; Gst Havrebjerg; Trap[4] Havrebjærg. — F. Havrebjærg Mose. K 1785 Havbierre Moese. — Af Plantenavnet Havre.

Havredal. V. MB 1683 Haugerdahls berg, Hafuer dahls berg.

Havreland. M. MB 1683 Hafuer Lands ager.

Hedefenner. H. [*æ ˈheˑˌfænəɹ*].

Hedeland. S. MB 1683 Heedelandtz agre.

Helmbjærge. V. [*æ ˈhæɬ·mˌbjæɹ·*]. — Af Plantenavnet Helme „Psamma arenaria“.

Hesselager. M. MB 1683 Hesell agerne.

Hesselblok. H. MB 1683 Hesel Blachsager.

Hesteblok. H. MB 1683 Heste blache.

Hesteholm. S. Dag? 1460 (Udt. 1442) Hæstholm søø; u. D. 1460 (Udt. 1601) Hesteholmen.

Hestevang. M. [*æ ˈhæ·sdˌvɔŋˀ*].

Hiering. S. MB 1683 Hiering agre. — Da Navnet kun er overleveret den ene Gang, bliver Tolkningen ganske usikker. Hvis Formen i MB turde antages at staa for *Hering, kunde det mulig være et Hyrdeeng, idet Hyrde vistnok i Sognets Dialekt udtales [*heˑr*].

Holm. V. [*æ hɔɬˈm*]. — V. Holme [*æ hɔɬ·məɹ*]; Gst Holmen. — Holm, se Indl.

Holmenge. S. [*ˈseˀm ˈhɔɬ·m*]. M 1844 Seem Byes Holm Enge.

Humlekarre. H. [*ˈhʌməlkœɹˌfænəɹ*]. K 1839 Hummelkoer. — H. Humlekarrevej [*æ ˈhʌməlkœɹˌvœj*]. — Humlekarre, se u. Humlekarren i Tønder (3092).

Hømlund. H. [*hømˈlʌuˀŋ*]. K 1839 Lund. — Jfr. ovfr. under A.

Hømvejle. H. [*hømˈvœjˑl*]. — Jfr. ovfr. under A.

Ildenbjærg. H. [*ˈelˀənsˌbjæɹˀə*]. Udat. Tyge Bisp i Ribe 1273—88 (RO) Yldærbiærgh; K 1838 Ildenberg; Gst, Trap[4] Ildenbanke. — Hvis Formen i RO er rigtigt overleveret, er Forleddet antagelig Dyrenavnet Ilder, et Ord, som ellers ikke kendes fra Middelalderen og som man derfor har

formodet kunde være et tysk Laaneord. Forekomsten i en saa gl. Kilde som RO taler dog for Ordets ægte nordiske Oprindelse. I Udtalen er da r i tryksvag Stavelse gaaet over til n; det tilføjede s synes at være af ganske ny Oprindelse. Jfr. Ilderbakken (I 1928) i Hvornum S., Onsild H.

Imellem Digerne. M. [*imæl ə ˈdiqə*].

?Indrinds Tægt. M. MB 1683 Indrechs Thegt. — Formen Indrechs Thegt kan sammenlignes med en anden Markbogsform Wand(d)rich(ß) Agre i Ø.-Vedsted S., der svarer til en Udtaleform [*vanəˌiŋə*], udviklet af et ældre Wanrynd. Se Vandrind 2701. I saa Fald af Rind „Løb", se Indl. under Rende. Forled antagelig Adv. ind.

Kil. V. [*æ kiˀˈt*]. Gst Kilen. — Kil, en Enstavelses-Sideform til Kile, se Indl.

Kirkekær. S. MB 1683 Kirche-kiers agre.

Klint. H. [*æ kteŋd*]. — Klint, se Indl.

Kobler. S. [*æ kɔvəl*]. — Plur. af Kobbel, se Indl.

Kohede. H. [*kOˈheˑ*]. K 1839 Koehede.

Kokagrene. M. MB 1683 Koch Agerne, Kach Agerne. — Af Fuglenavnet jy. Kok „Hane".

Krogagre. H. [*æ ˈkʀoˑqˌasəˌiə*]. — Krog, se Indl.

Krusfenne. H. [*æ ˈkʀəuˑsˌfænˑ*]. — Forleddet kunde være Verb. Kruse, jfr. no. krus n. „Samling af smaa vantrevne Tingester — Fæ, Træer" (Ross), der antages at indgaa i no. Stednavne (NG V p. 107).

Kærhale. F. [*kjæɹˈhaˑl*]. K 1785 Kierhale.

Landeng. V. [*æ lanjəŋ*]. — Eng i Kanten af den udtørrede Munkesø. Navnet er vel snarest at forstaa som Land-eng, da en Grøft, der gaar langs Kanten af Arealet, kaldes Landgrob (se ndfr.). Efter Udtalen kunde der ellers foreligge Subst. Landing i Betydn. „Bred"; jfr. jy. Moselanding „den inderste kant af mosen ind mod det tørre land" (Feilb.).

Landgrob. V. [*æ ˈlanˌgʀOˈv*]. MB 1683 Landgro Aae. — Af Land, her brugt om den faste Jord i Modsætning til Engen; jfr. foreg. Navn.

Landsbjærg. S. MB 1683 Landsbierg Wang, Landsbierg agre. — Af Subst. Land, her vel om det faste Land i Modsætning til Søen.

Langager. K. MB 1683 Lang Agger Tegt (och Agger). — S. [*æ ˈtɔŋˌasəˌiə*] MB 1683 Lang-agre. — M. [*æ ˈtɔŋˌasəˌiə*]. MB 1683 Nørre Tegt kaldes Langagre. — V. MB 1683 Øster Langa(g)ger, Øster Lang Agger Tegt, Øster Lang-Agger Tegtis Agre.

Langkær. F. [*tɔŋˑkjəɹ*]. K 1785 Lang Kier.

Langvejle. H. [*tɔŋˈvæjˑl*]. — V. [*tɔŋˈvæjˑl*]. MB 1683 Langweilstegt, Lang-Weile Tegt, Lang Weile Tegtis Agre.

Lilleeng. V. Gst Lilleeng.

Lillefenne. V. [*æ ˈleləˌfænˑ*].

Lund. S. MB 1683 Lunden.

Lundhave. S. [*lʌnˈhaʌˑ*]. MB 1683 Lundhauge.

Lundsbjærg. H. [*lʌnsˈbjæɹˑə*]. K 1839 Lundsberg.

Lustruplund. Trap[4] Lustruplund. — Af Landsbynavnet Lustrup 2701.

Malsland. H. [*ˈmaˑtsˌlaˑˈn̥*]. MB 1683 Malßager. — Antagelig af et ikke overleveret Subst. glda. *mal „Sten, Grus", svarende til oldn. mǫl f. „Samling, Dynge, Vold, bestaaende af Smaadele" (Fritzner), no. mol f.,

bl. a. i Bet. „fast Grusbund af rundagtige Smaastene under Muldlaget“ (Ross), sv. Dial. mal m. „groft grus och småstenar vid stranden af haf, sjö eller å“ (Rietz).

Mannes Otting. V. 29/7 1433 Mannys ottyngh. — Af Mandsn. glda. Manni.

Markskelagre. S. MB 1683 Marche-schiel agre.

Midtrende. H. [*æ ˈmɛ'dˌʀæŋ·*].

Moseeng. V. Guide 1869 Moseeng; Gst Moseng.

Munkeeng. H. [*ˈmOŋ'gˌæŋ'*]. — Ligesom de flg. Navne paa Munke- et Minde om det tidligere Benediktinerkloster i Sognet; se Trap[4] VIII 639 f.

Munkehave. S. [*mOŋgˈhaʁ·*]. MB 1683 Munch(e)haug(e) agre. — V. [*mOŋgˈhaʁ·*].

Munkeløkke. S. [*mOŋgˈly'g*]. MB 1683 Munche Lyche Wang, Muncke Lycke agre. — M. MB 1683 Lille Mong Lych ager.

Munkesø. V. [*mOŋgəˈsø'*]. 17/11 1494 (LB) Munckesø; Gst, Trap[4] Munkesø. — V. Ved Munkesø [*və mOŋgəˈsø'*].

Møgelmade. V. [*möʁ.tmɒ*]. K 1839 Møger Mai. — Af Adj. glda. mykil „stor“, jy. Møgel- i Stednavne.

Mølleager. M. MB 1683 Møl Ager Aas, Mølle Agre.

Mølleeng. S. MB 1683 Mølling Wang, Mølling agre. — Forleddet Subst. Mølle. Efterleddet antagelig -eng, i Udtalen svækket til [*əŋ*], der i MB er blevet skrevet -ing.

Møllevej. F. [*æ mɵt·væj*].

Nørbæk. M. og S. [*æ ˈnöɹ'ˌbæk*] — M. og V. [*æ nöɹ'ˌbæk*]. Guide 1869 Nørrebæk; Gst Nørbæk. — M. [*æ ˈnöɹ'ˌbæk*], Bæk og Eng. MB 1683 Nørbek.

Nøreng. V. [*æ ˈnöɹ'ˌæŋ·*]. K 1839 Nør Eng; Guide 1869 Nørre Eng; Gst Nøreng.

Nørreagre. S. [*æ nöɹ'aʁəɹə*]. MB 1683 Nørre Agre. — V. MB 1683 Nørre Agger Tegt, Nørre Agger Tegtis Agre.

Nørrebjærg. V. MB 1683 Nør berg.

Nørrehedefenner. H. [*æ ˈnɔ̈ɹ' ˈhe·ˌfænəɹ*].

Nørreløkke. V. [*nöɹˈly'g, nOˈly'g*]. MB 1683 Nordlycke, Nør Lycke Tegt, Nør Lycke Tegtis Agre.

Nørremark. M. [*æ ˈnöɹ'ˌmaɹg*]. MB 1683 Nøre Marck. — V. [*æ ˈnöɹ'maɹg*].

Nørretoft. H. [*æ ˈnɔ̈ɹ'ˌtɔʁt*]. K 1839 Nortofter.

Nørretægt. M. MB 1683 Nørre Tegt. — V. MB 1683 Nordtegt, Nøre tegt.

Pebelblok. S. MB 1683 Pebel-Bloch-agre, Pewell Bloch agre. — Af Subst. Pebel, se lndl.

Pebermose. S. MB 1683 Pebermoeße. — Peber, formentlig Plantenavn, Vandpeber „Polygonum Hydropiper“ eller Frøpeber „Ranunculus Flammula“, findes ikke sjælden i Navne paa Moser, Kær o. lign. Her er Forleddet maaske Pebel som i foreg. Navn, med Overgang fra l > r i tryksvag Stavelse, eller mulig blot fejlskrevet i MB.

Pors. M. [*æ pɔs*]. — Af Plantenavnet Pors „Myrica“, her anvendt usammensat som Stednavn.

Præstehøj. H. [*ˈpʀæ·sdˌhöɥ'*]. MB 1683 Præst høys ager; K 1839 Præsthøi.

Risblokker. H. MB 1683 Riis Blockene. — Af Ris „Krat", se Indl.

Roseng. H. [*æ ˈʀɔsˌæŋˀ*]. K 1839 Raas Enge. — Af Subst. ænyda. ros „Hest", et tysk Laaneord, der endnu kendes i Jysk i Sammensætninger som Rosbjælde, Rosmølle (Feilb.).

Rydning. F. [*æ ʀyˑnəŋ*]. MB 1683 Ofuer drifft kaldiß Ryning. — H. [*ʀyˑnəŋ*]. — S. [*æ ʀyˌɹˑnəŋ*]. — Rydning, se Indl.

Rævegrav. H. MB 1683 Refs grafs ager. — Vistnok samme Lokalitet som Rævehøj ndfr.

Rævehøj. H. MB 1683 Refue Høys agerne. — Dyrenavnet Ræv.

Sandagre. H. [*æ ˈsɑˑnˌɹəwəɹə*]. K 1839 Sandager.

Sandbjærg. V. MB 1683 Sand berg høy.

Sande. M. [*æ sɑˑnˌ*]. — V. [*æ sɑˑnˌ*]. Gst Lillesand, Storesand, Nysand. Sand(e), se Indl.

Seem Skov. S. [*ˈsˌjemˑ ˈsgɔʊ*]. Guide 1869 Sem Skov; Gst Seem Skov; Trap[4] Seem Sk. — Se Seem ovfr. under A.

Sjapmose. V. [*sˌjabˈmʊˑs*]. K 1839 Siap Mose; Gst Sjapmose. — Af Subst. Sjap „skident og dyndet føre" (Feilb.), her vel i Bet. „Dynd".

Skallebæk. M. [*sgaɬəbɛk*]. Guide 1869 Skalbæk. — Se Skallebæk under A.

Skarnkær. S. MB 1683 Schankier. — Af Subst. Skarn, her vel i Bet. „Dynd".

Skidenholm. S. Guide 1869 Skidenholm. — Af Adj. skiden.

Skolefenne. S. [*æ ˈsgʊˑtˌfænˑ*].

Skrøp. M. [*æ ˈsgʀɔvˀ*]. — Skrøp, se Indl.

Slas. V. [*slɑˀs*]. — Navn paa en smal Engstrækning. Rimeligvis samme Ord som sv. Dial. slas m. „flik, stycke" (Rietz); jfr. m. H. t. Betydningen, at en sydligere liggende, med Slas sammenhængende Eng kaldes Kil; jfr. Kil ovfr.

Slunde. M. [*æ sloŋˌ*]. — Slunde, se Indl.

Sluseende. H. MB 1683 Slus End ager. — Enden af Slusen; jfr. Digeende ovfr.

Smaahusfenner. S. [*æ ˈsmɔhʊsˌfænəɹ*]. — Efter Smaahuse; se ovfr. under A.

Smaamose. V. Gst Smaamose.

Sortemose. V. [*æ ˈsʊɔˀdˌmʊˑs*]. — Efter Tørvens eller Bevoksningens Farve.

Spillebjærg. S. [*æ ˈsbɛɬˑˌbjæɹˀə*]. Gst Spillebjerg. — Af Verb. spille. Der har muligvis eksisteret et Sagn om, at man har hørt Spil inde i Bakken; se Henvisninger hos Feilb. III p. 488.

Stakketbloks Agre. M. MB 1683 Stackede Blackes Agere. — Af Adj. stakket „kort".

Staldbæk. S. [*sdɔlˑbɛk*]. — Af Subst. Stald eller Verb. stalde „lade Vandet", om Heste.

Standen. S. [*æ sdɑˈnˌ*]. — Subst. Stand „Staaplads", her om et Sted, hvor Kvæget opholder sig, jfr. Indl.

Stavnager Hede. V. [*ˈsdaʊˑnəɹ ˈhˌiˑə*]. Gst, Trap[4] Stavnager Hede. — Se Stavnager ovfr. under A.

Stavnagre. V. [*æ ˈsdaʊˑnˌaʊəɹə*]. — Ved Stavnager Gd.; se ovfr. under A.

Storefenner. H. [*æ ˈsdoˑˌfænəɹ*].

Storeng. K. MB 1683 Stor Engen. — V. [*æ ˈsdʊˑɹˌæŋˀ*]. Gst Storeng

Storholm. S. [æ ˈsdʁˑɹˌhɔlˈm]. Gst Storholm.

Stormose. M. [ˈsdʁˑɹˌmʁˑs].

Stubagre. S. [æ ˈsdOfˌaʁəɹə]. — M. MB 1683 Stub agerne. — Af Subst. Stub, snarest i Bet. „Træstub".

Surkær. S. [sɨʁuˑɹkjəɹ]. MB 1683 Suurkier-Høys Wang, Suurkier Høy agre. — Af Adj. sur.

Svanekær. S. og V. [sɯanˑkjəɹ]. K 1839 Svankier; Gst Svanekjær. — S. og V. [sɯanˑkjəˈʀæŋˑ] Gst Svanekjær Rende. — Af Fuglenavnet Svane.

Svinestiblok. H. MB 1683 Lasis Suinsti Blachis ager.

Sønderagre. S. MB 1683 Søndre Agre.

Sønderbæk. M. [æ ˈsøŋˈəˌbæk]. Gst Sønderbæk. — Samme Lokalitet som Nørbæk.

Sønderenge. H. [æ ˈsøŋˈəˌʀæŋˑ]. K 1839 Sønder Eng.

Sønderhede. H. [æ ˈsøŋˈəˌheˑ]. — K. MB 1683 Sønder Heede Tegt.

Sønderløkke. V. MB 1683 Synderlyck, Synder Lycke Tegt, Synder Lyckis Aggre.

Søndermade. V. [søŋˈmaj].

Søndermark. M. [æ ˈsøŋˈəˌmaɹg]. MB 1683 Synder March Tegt. — S. [æ ˈsøŋˈəˌmaɹg]. — V. [æ ˈsøŋˈəˌmaɹg]. MB 1683 Synden marck, Sønder march Tegt, Sønder marchis Aggre.

Søndermose. M. [æ ˈsøŋˈəˌmʁˑs].

Sønderskov. H. MB 1683 Synder Skoufs Tegt; K 1839 Sønder Skov.

Søndertoft. M. MB 1683 Synder Tofft.

Tanggade. S. Guide 1869 Tanggade. — Forleddet er antagelig Bynavnet Tange (under Ribe Kbst.).

Tejls. H. [tæjˑʦ]. MB 1683 Teils agerne; K 1839 Teiels. — Navn paa en Mark Nord for Høm. Ordet er en sammentrukket Form af Subst. ænyda. teglhus „Teglværk"; et saadant maa altsaa tidligere have ligget her; jfr. at Stedet ifl. K 1839 ligger umiddelbart ved Byens „Fælleds Leergrave".

Tenkær. S. [ʧenˑkjəɹ]. MB 1683 Teenkier-Wang, Teenkier-agre. — Af Subst. Ten „Kvist" eller snarere det deraf afledede Tene „ruse til fiskefangst" (Feilb. under tejne), oldn. teina f., et Ord, der ogsaa antages at indgaa i det no. Stedn. Teinin (NG XII p. 525). Tenkær er en Strækning langs Varming Sø.

Terpagre. S. [æ ˈtæɹˈbˌaʁəɹə]. MB 1683 Terp-agre. — Maa have Navn efter en forsv. Bebygg. Torp; se Indl.

Tidselager. H. MB 1683 Tidsell agerne. — Plantenavnet Tidsel.

Tinghøj. V. Trap[4] Tinghøj. — Udpløjet Gravhøj ved Stavnagergaard.

Toft. F. MB 1683 Tofft Blachene. — H. [æ ˈtɔʁˈd], [æ ˈtɔʁˈdˌæŋˑ]. — S. [æ tɔʁt]. MB 1683 Toffte agre, Toffte Wang. — V. [æ tɔʁˈd]. Gst Nysand.

Tolvskaar. H. [ˈtɔlˈˌsgaɹ].

Toreng. F. [æ ˈtOɹˌæŋˑ], [æ ˈtɔŋˑ ˈtOɹˌæŋˑ]. — Af Plantenavnet sønderjy. Torre „Equisetum", „Padderokke" (Jenssen-Tusch p. 299).

Tornryd. H. MB 1683 Toren Rye ager, Toren Rue ager. — Af Plantenavnet Torn.

Trehøje. V. [tʁəˈhyəˑ]. MB 1683 Treyhøys Agre.

Trindlund. H. K 1839 Trindlund. — Af Adj. trind „rund".

Træholm. S. [*tʀæhɔlm*]. Gst Trætteholm. — Formen i Gst maa bero paa en Fejl. Ifl. Opt. 1929 har der altid groet Træer paa Holmen.

Tudsekær. H. [*ˈtusˌkjæɹ̓*]. — Dyrenavnet Tudse.

Tværager. K. MB 1683 Tuer Agger.

Tykke. H. [*ty'g*]. MB 1683 Tyches ager Tegt; K 1839 Tyk. — Tykke, se Indl.

Tyvebjærg. H. MB Tiufue Bierigs ager. — Gammelt Rettersted?

Tøjring. V. [*æ tyʊəɹ̓ŋ*]. — Af Verbet tøjre.

Ulhøj. H. [*æ ˈul̓ˌhöɥ̓*]. — Af Dyrenavnet Ulv.

Ullesager. H. MB 1683 Wllys ager. — Formodentlig Ulhøjs Ager; se ovfr.

Vandrassel. S. MB 1683 Wand Raßel Wang, Wandradßel Wang, Vandradtzels agre. — Vandrassel er snarest et ellers ukendt Plantenavn; jfr. jy. Rassel „Rhinanthus", „Skjaller" (Feilb., Jenssen-Tusch p. 198 f., p. 333).

Varming Eng. V. Gst Varming Eng. — Varming Hede. V. [*ˈvaɹ̓·məŋ ˈhj̓·ə*]. Gst, Trap[4] Varming Hede. — Varming Lunde. V. [*vaɹ̓.məŋˈlʊ̓u·ŋ*]. — Varming Sø. S. og V. [*ˈvaɹ̓·məŋ ˈsø̓*]. MB 1683, DAtl Warming Søe; Guiden 1869 Varminge Sø; Gst, Trap[4] Varming Sø. — Se Varming ovfr. under A.

Vesterager. M. MB 1683 Westeragers Tegt. — V. MB 1683 Wester Agger Tegt, Wester Agger Tegtis Agre.

Vesterbæk. M. [*æ ˈvæsdəˌbæk*].

Vesterenge. H. [*æ ˈvæsdəˌʀæŋ·*]. Gst Vesterenge. — S. [*ˈvæsdəˌʀæŋ̓*]. — V. [*æ ˈvæsdəˌʀæŋ·*]. K 1839 Vester Eng; Gst Vestereng.

Vesterfenner. H. K 1839 Wester Fenner.

Vesterhede. H. [*æ ˈvæsdəˌhe·*]. — K. MB 1683 Wester Heede Tegt (och Aggre). — S. MB 1683 Wester Heede agre.

Vestermark. S. [*æ ˈvæsdəˌmaɹ̓g*]. — V. [*æ ˈvæsdəˌmaɹ̓g*]. MB 1683 Wester Marck.

Vesterskov. H. [*æ ˈvæsdəˌsgɔʊ*]. K 1839 Westerskov.

Vestertoft. H. MB 1683 Vester Tofft.

Vestertægt. M. MB 1683 Wester Tegt.

Vældekilde. F og H. [*æ ˈvæl̓əˌkel̓·*]. MB 1683 Welle Kille ager, Wille Kielde.

Østerager. M. MB 1683 Øster Ager.

Østerbæk, Eng. M. [*æ ˈo̤sdəˌbæk*]. — Bæk. M og V. [*æ ˈo̤sdəˌbæk*]. — Sidstnævnte er samme Lokalitet som Nørbæk.

Østerenge. S. [*æ ˈo̤sdəˌʀæŋ·*]. — K. MB 1683 Øster Eng tegt.

Østerhede. K. MB 1683 Øster Heede Tegt (och Agre).

Østermark. M. V. [*æ ˈo̤sdəˌmaɹ̓g*].

Østermose. H. [*æ ˈɵsdəˌmo·s*]. Gst Østermose.

Østerskov. S. MB 1683 Østerschouff Wang, Østerschouf agre.

Østertoft. M. MB 1683 Øster Tofftis Agre. — H. MB 1683 Øster Tofft.

Østertægt. M. BM 1683 Øster Tegt.

2708. VESTER-VEDSTED SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Vedsted, Vester- [*ve·sdə*]. Udat. Gunnar Bisp i Ribe 1230—45 (LB) Withstedt; NecRip 1240—1440 Withæstath, Withstath, Wistæthmark, Westerwistet; Tilskr. i Randen i NecRip Wiidstedt; $^{12}/_{9}$ 1288 Vitthæstæth; Paaskr. paa s. Dok. Wistæth; RO 1291 Withæstath, Witstæth, Wæstærwithæstath; RO 1300—1320 Withæstath, Witstath, Wæstærwitstath; Tilskr. i Randen i RO Wæsterwithstath; NecRip 1300—1440 Withæstath, Witstæthmark; Tilskr. i Randen i NecRip Witstedt, Widstedmark; $^{26\text{-}31}/_{12}$ 1314 Widhesteed; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Withst[ath], Wæstærwithstat; Tilskr. i Randen i RO Wæsterwithstath; RO 1330—48 Witstath; $^{12}/_{8}$ 1370 Withestet; $^{26}/_{7}$ 1374 Withstæth; $^{24}/_{4}$ 1385 Withsteth; Paaskr. fra 15. Aarh. paa s. Dok. Westerwedstet; $^{25}/_{9}$ 1394 Withstet; $^{7}/_{1}$ 1398 Withstet, Withsteth; RO 15. Aarh. Wæsterwythsteth, Wæstærwythsteth; $^{28}/_{9}$ 1403 Westeruithstet; $^{3}/_{2}$ 1412 Westede; $^{5}/_{11}$ 1425 Wistetmark; $^{24}/_{9}$ 1428 Westerwestet Gaard; $^{10}/_{5}$ 1434 Wæsterwitzstet; Februar 1438 (Kopibog 1666) Westetgaarden; $^{12}/_{1}$ 1439 (Kopibog 1666) Wedstedgaard; $^{1}/_{6}$ 1439 (RO) Westeruisteth; s. Dok. (Terpager) Westerwisted; $^{17}/_{8}$ 1441 Westerwystet, Westerwystetgaardh; $^{7}/_{4}$ 1442 Vestherwesteth; $^{31}/_{8}$ 1443 Westerwedhstedh; $^{23}/_{4}$ 1454 Wester Wistet; omtr. samt. Paaskr. paa s. Dok. Wester Westeth; $^{16}/_{12}$ 1454 Westherwetstædh; $^{28}/_{2}$ 1455 (Terpager) Westerwitzstedh; $^{30}/_{7}$ 1459 Wæster Wedhstedh; $^{27}/_{3}$ 1460 Wester Wetstet; $^{3}/_{6}$ 1462 (Pavens Kopibog) Waster-Witzsteth, Hersterwitzstech; $^{13}/_{6}$ 1463 (Pavens Kopibog) Woster Witzsteth; $^{8}/_{10}$ 1463 Wethstæth; $^{5}/_{4}$ 1469? Wysthe, Wyste; Paaskrift paa s. Dok. Beg. af 16. Aarh. Vistet; $^{15}/_{8}$ 1475 Wester Westede, Wester Westet; $^{16\text{-}23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Westet; $^{3}/_{6}$ 1479 (LDipl) Westerwistedh; $^{22}/_{11}$ 1479 Witzstedh; $^{17}/_{7}$ 1480 Wester Westet; $^{24}/_{6}$ 1481 (Terpager) Westet; $^{12}/_{10}$ 1489 (Grønlund) Westeth, Wester Wetstets Mark; $^{23}/_{7}$ 1492 Witstet; $^{29}/_{3}$ 1498 Wested; $^{30}/_{3}$ 1502 (Terpager) Vesterwitsteth; $^{31}/_{7}$ 1503 Wester Wistet, Wistet; $^{23}/_{6}$ 1504 ($^{5}/_{6}$ 1527) Vestre Vested; $^{28}/_{7}$ 1504 Westet; $^{13}/_{3}$ 1509 Vestet; 1530 (1553 ÆDA V 430) Vestedt; Jb 1530 Westedt, Wester westedth, Vester Vestedt; Sk 1542 Wester westede; Sk 1542 Wester Westede; udat. (1553 ÆDA V 326, 377, 435) Westedt, Wester Westedt, Vester Westedt, Wester Westedt; Reg 1580 Westede; Mandt 1606 Wester Wedsted; M 1664 Wester wedsted; Jb 1672 W. Widsted; M 1688 Wester Wested; DAtl Westerwedsted; M 1844 Wester Wedsted; Gst Vr Vedsted; Postadr9 Vester-Vedsted. — Se Øster-Vedsted 2701.

Abildgaard (forsv. Gd.). $^{24}/_{4}$ 1385 Apilgarth, Appildgarth. — Af Abild „Æbletræ“. Efterleddet Gaard har den ældre Betydning „Indhegning“.

Bjærgum, Uder- [ˈu.iˌbjæ.iˑm]. U. D. 1214 (RO), U. D. 1215 (RO) Byargum; NecrRip 1240—1440 Vterbyerghum, Vtærbyerghum; RO 1291 Biargum, Biarghum, Wæstærbiargum, Vtærmeræ biarghum; $^{10}/_{8}$ 1294 (LB) Vterbiærgem; RO 1300—1320 Biarghum, Vtærbiarghum; Tilskr. i Randen i RO Byarghum, Vterbyarghum; NecrRip 1300—1440 Vdærbiærum; Tilskr. i Randen i NecrRip Vderbiergum; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Biargum, Biarghum, Vtærbiarghum; Tilskr. i Randen i RO Byarghum, Vterbiarghum; $^{6}/_{4}$ 1319 (RO) Biarghum; RO 15. Aarh. Byarghum, Vterbyarghum, Vtærbyerghum; $^{10}/_{9}$ 1504 Bierwm; $^{28}/_{4}$ 1509 (Afskr. efter Vid. 1531) Biærum; Jb 1537—38 Uderberum; udat. (1553 ÆDA V 425) Bierom, Bierwm; Mandt 1606 Wderbierum; M 1661 Bierumb; M 1664 Wderbierumb, Wder Bierumb; M 1688 Uder Bierum; DAtl. Uderbierrum; Guide 1869 Bjerrum; Gst Ydre Bjerrum; Postadr9 Ydre-Bjerrum. — Jfr. Inder-Bjærgum under Ribe Kbst. Som Udtalen og de gl. Former viser, er det foransatte Ord Adv. uder, som er hyppigt i Jy. som første Led i Sammensætninger, oldn. útar, Adv. Komp. „længere ude, nærmere Udkanten eller Grænserne". Bjærgum er glda. biargh „Bjærg" i Dat. Plur.; se Indl. under -um.

Egebæk, Hse, Kro. K. Aagaard, Tørning Lehn 1815 p. 312 Ekbækholm; Trap Kongeriget Danmark[1], Guide 1869 Egebæk Kro; Gst Egebæk, Egebæk Kro; Postadr9 Egebæk.

Kloster- el. **Hospitalsgaard.** MB 1683 Closter- eller Hospitalsgaarden.

Okholm, Gde [ˈɔkˌhɔtˈm]. Trap Kongeriget Danmark[1], Postadr9, Gst Okholm. — Se Okholm under 3092.

Pjaltenborg, Hse. Guide 1901, Gst Pjaltenborg. — Rimeligvis opkaldt efter det københavnske Pjaltenborg, et Logishus paa Hj. af Aabenraa og Rosenborggade, nedbrændt 1857; Pjaltenborg i Kbh. er aabenbart opstaaet under en vis Indflydelse af det nærliggende Rosenborg; iøvrigt findes der talrige Eksplr. paa Navne paa -borg med nedsættende Betydning.

Farup, Sønder- [*faɹˑp*]. NecRip 1240—1440 Litlæ farthorp, Litælfarthorpmark, Litlæfarthorpmark; Tilskr. i Randen i NecRip Sønder-Fardrup, Sønderfardrup; NecRip 1250—1440 Litlefarthorp; RO 1291 Litlæ farthorp, Litlæfartorp; RO 1300—1320 Farthorp, Farthorpmarch; NecRip 1300—1440 Lyllæfaarthorp; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Litlæfarthorp; Tilskr. i Randen i RO Lillæfarthorp; $^{9}/_{9}$ 1329 Liitlæ farthorp; $^{13}/_{10}$ 1350 Litlæfarthorp; $^{28}/_{9}$ 1403 Synderfarthorp; $^{16}/_{8}$ 1451 Sønderfardorp; $^{27}/_{8}$ 1460 Syndre Fardorp; $^{8}/_{10}$ 1463 Sønder Fardrvp; $^{5}/_{4}$ 1469 Fardrvp; $^{3}/_{6}$ 1479 (LDipl) Søndher harderup; $^{20}/_{7}$ 1503 (Grønlund) Sønder Fardrup; $^{24}/_{7}$ 1503 Fardrvp; $^{31}/_{7}$ 1503 Fardorpp, Fardrop; $^{28}/_{11}$ 1503, $^{23}/_{6}$ 1504 ($^{5}/_{6}$ 1527) Sønder Farderup; $^{28}/_{7}$ 1504 Fardervp; $^{31}/_{8}$? 1504 Sønderfardrwp; $^{10}/_{9}$ 1504 Sønderfardrwp; (her?) $^{12}/_{1}$ 1508 (Orig?) Fardrop; Jb 1530 Synder Fardrup; Sk 1542 Sunder Farderupp; Sk 1543 Synder Fardrup; udat. (1553 ÆDA V 328) Fardrup; $^{25}/_{8}$ 1567 (LB) Farderup; Reg 1580 Suder Farderup; Mandt 1606 Sønder farrup; M 1664 Sønderfarup; Jb 1672 Farderup; M 1688 Synder Farup; Jb 1690 Farderup; DAtl Sønderfardrup; M 1844 Sønder Fardrup; Gst Sr Farup; Postadr9 S.-Farup. — Byen hedder i ældre Kilder snart Sønder-Farup, snart Lille-Farup, i Modsætning til Nørre-Farup i Farup Sogn Nord for Aaen. Forleddet er af Vilh. la Cour (Fortid og Nutid IV p. 58) tolket som Farth- „sumpet Eng- eller Mosestrækning, som man nu og da har skullet passere". Det er dog mindre sandsynligt, da man ved Bortfald af ð efter r skulde have Forlængelse af *a*. Forleddet er snarere Far-,

oldn. fǫr „Overfartssted", der ofte forekommer i Stednavne, f. Eks. Middelfart, VJb. Mæthælfar.

Præstegade, Hse [*præ'stga'r*]. Gst, Postadr9 Præstegade. — Del af Sønder-Farup.

Vedstedgaard Havn. Ifølge Trap[4] tidligere Ladeplads, omtales bl. a. $^{24}/_{1}$ 1576. — Jfr. Vedsted; se Øster-Vedsted, 2701.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene: Sønder-Farup (F.), Vester-Vedsted (V.), Vester-Bjærgum (VB.) og Uder-Bjærgum (UB.).

Aavending. UB. RO 1300—20 a wænningh. — Aavending „Forpløjning" kendes fra mange Stednavne, især paa Fyn, hvor Ordet endnu bruges i Dialekten. Paa Grund af Beliggenheden kunde man dog her formode, at Navnet indeholder Subst. Aa og betyder „Stedet, hvor Aaen drejer", saaledes som antaget af O. Nielsen (UBl I p. 346).

Adelenge. V. RO 1300—1320 Athælængi. — Forleddet er Adel i Betydningen „betydningsfuld, vigtig, Hoved-", en Betydning som ogsaa foreligger i det i vore Købstæder almindelige Gadenavn Adelgade.

Albuehøj. UB. RO 1300—1320 Albæhøgh; Tilskr. i Randen i RO Albooch. — Forleddet usikkert, kunde være Subst. Albue, glda. alboghæ; Efterleddet Subst. Høj. Albue findes oftere i Stednavne, f. Eks. som Navn paa en krum Halvø ved Nakskov Fjord og en lignende paa Nordenden af Øen Sild. Da Stedet ligger ved Uder-Bjærgum, kan Navnet passe paa en lille Halvø ude ved Vesterhavet ved Sognegrænsen mod N.

Bellesager. V. K 1839 Belles Ager; I 1922 Bellesagre [Bellesavre]. — Maaske Gen. af Bælg, samme Ord som Bælg „afflaaet Dyreskind", men i anden Betydning, jfr. det beslægtede Ord Balg, Balle „svag Forhøjning i Terrænet" (se Indl.); Bælg foreligger muligt i Stedn. som Bællerne, Tersløse S., Merløse H., og Retbælleren, Mørke S., Ø.-Lisbjærg H.

Bellespyt. V. I 1922 Bellespytte [Bellespøt]. — Se foregaaende.

Bennetstoft. F. MB 1683 Benneß Tofft. K 1839 Bennestoft; I 1922 Bennetstoft [Bennestout]. — Af det sønderjy. Mandsn. Bende, Bennet, en Kortform af Benedikt.

Bjærge Ager. To Steder i V. K 1839 Bjerre Ager. — Bjærg, se Indl.

Bjærgetægt. F. K 1839 Biergetegt Agre; I 1922 Bjergetægt [Bjerretejt].

Bjærge Ovre. V. K 1839 Bjerre Over; I 1922 Bjerg-Ovre. — Bjærg og Ovre, se Indl.

Bjærgum Banke. F. Gst ældre Kort Bjergum Banke.

Bjærgum Mark. F. I 1922 Bjerrummark.

Bjørnkær. V. Trap Kongeriget Danmark[1], Guide 1869 Bjørnekjær; Gst Bjørnkjær. — Af Dyrenavnet Bjørn.

Blokke. F. MB 1683 Blocken, Blokkene, De smaae Blocke; K 1839 Blokker; Guide 1869 Blokkerne; I 1922 Blokke [Blok]. — Blok, se Indl.

Boleng. F. I 1922 Buleng [Boleng]. — Af sønderjy. Bolle „Tyr".

Bredeblok. V. I 1922 Brede Blokke [Breblok]. — Af Adj. bred.

Bredeland. UB. RO 1300—1320 Brethæland. — Af Adj. bred.

Brojord. V. I 1922 Brojord. — Ifølge I 1922 Fællesjord, som overlades den Mand, der holder Byens to Broer i Orden.

Brundige. V. MB 1683 Brundige; K 1839 Bruundiger; I 1922 Brundige [Brundig]. — Forleddet er Farveadj. brun, og Efterleddet Dige, der her vistnok betyder „Grøft", en Betydn. som Feilb. ogsaa anfører fra Darum; muligt kunde der dog tidl. have været et opkastet Dige her.

Budager. UB. RO 1300—1320 Buuthaker. — Mulig Fejl for *Bruthaker „opbrudt Ager".

Byens Bjærge. V. I 1922 Byens Bjerge [Byens Bjerre]; Gst Østerbjerge. — Ligger Ø. for V.-Vedsted By; saaledes er Gst's Navn forstaaeligt, medens I 1922's Navn bedre passer paa det Sted, som I 1922 kalder Øster Bjerge.

Bygermose. V. $^{5}/_{11}$ 1425 Byghermose; 1425 (1553 ff. ÆDA V 326) Byghermoosze. — Mulig en Sammentrækning af et oprindeligt *By-ager.

Bygvang. V. MB 1683 Biug Wang. — Af Plantenavnet Byg.

Bækager. V. K 1839 Bæk Ager; I 1922 Øster Bækagre [Øster Bækavre], Vester Bækagre [Vester Bækavre], Bækagre [Bækavre].

Bækfenne. 2 Gange i V. I 1922 Bækfenne, Bækfenne Ovre [Bækfen-Ovre]. — I 1922 Bækfenne.

Bækstykker. V. I 1922 Bækstykker [Bækstøkker].

Damagre. V. I 1922 Damagre [Damavre]. — Dam, se Indl.

Daneng. F. Guide 1869 Dannengmose; I 1922 Daneng. — Om Forleddet se Daneng 2701.

Dankirke. V. MB 1683 Dankierk Block; Guide 1869 Dankirke; I 1922 Dankirke [Dankirk]. — Om Forleddet se Daneng 2701. Kirke maa formentlig være billedlig anvendt, hvis da ikke hele Navnet skulde være Opkaldelse efter Dunkerque; jfr. Dynkarken i Aarhus (se Regnar Knudsen, Hvad betyder Dynkarken, i Aarh. Stiftstid. $^{22}/_{4}$ 1928, jfr. APhS III p. 339).

Drift. F. MB 1683 Norden driffts Techt; I 1922 Driftvej [Drøvtvej]. — Drift, se Indl.

Duemose. F. Guide 1869 Duemose. — Af Fuglenavnet Due.

Eggers Løkke. F. MB 1683 Eggers Lycke Tegt, Eggers Lycke Tegts block. — Sandsynligvis af Mandsn. Eggert.

Enehøj. F. I 1922 Enehøj [Jenhyw]; Trap[4] Enhøj. — Af Talordet een, idet Navnet kan være givet som Modsætning til Femhøje, eller af Planten. Ene „Enebærbusk".

Engmose Agre. F. MB 1683 Eng Moese Agere.

Espen. V. I 1922 Esben. — I 1922 oplyser, at Stedet var bevokset med smaa Espe. Navnet indeholder da Trænavnet Esp. Sidste Led -en kan være en svækket Form af Eng, Afledningsendelsen -ing eller muligt Vang.

Faarehøj. V. MB 1683 Farhøy Skiffter; K 1839 Faarhøi; I 1922 Faarhøjagre [Faarhyvavre], Faarhøjfenne [Faarhyvfenne], Faarhøj-Ovre [Faarhyv-Ovre]. — Dyrenavnet Faar.

Farup Gryd. F. RO før $^{24}/_{6}$ 1317 farthorp gryth. — Gryde kan ligesom Kedel betegne en Fordybning i Jordoverfladen, eller det kan være et Kollektiv grȳti, i Bet. „Stensamling, stenet Terræn", afledt af oldda. griōt, oldn. grjót „Sten, Grus".

Farup Bjærge Plantage, Sønder-. F. Trap[3], Trap[4] S.-Farup-Bjærge Pl.

Farup Hede, Sønder-. F. Guide 1869 Sønder Fardrup Hede; Gst Sønderfarup Hede.

Farup Plantage, Sønder-. F. Trap[3] S-Farup Pl.

Femhøje. F. I 1922 Femhøje [Femhyv]. — Af Talordet fem, jfr. Enehøj.

Fireskaar. MB 1683 Fierscharr (rettet fra Fierschafft); K 1839 Fierskaar Fenner; I 1922 Fireskaar [Fiskær]. — Forleddet er Talordet fire. Sidste Led Skaar er her Betegnelse for et Længdemaal, et Skaars Bredde = tre Alen.

Foldfenne. V. I 1922 Foldfenne [Folfenn]. — Fold, se Indl.

Forte. F. I 1922 Forte [Fort]. — V. I 1922 Forte [Furth]. — Forte, se Indl.

Fællesjord. F. I 1922 Fællesjord.

Fuglstrenge. UB. NecRip 1300—1440 Fughælstrængi. — Af Subst. Fugl.

Gaasemose. V. MB 1683 Gaaes(s)e moes(s)e Techt; K 1839 Gaasmos; I 1922 Gaasemos [Gaasmus].

Gadefenner. F. K 1839, Gst Gadfenner; I 1922 Gadefenner [Gadfenne]. — Ligger ved Præstegade, deraf Navnet.

Gammelende. V. I 1922 Gamleende [Gammelenn].

Gammeljord. V. I 1922 Gammeljord.

Gammelmose. F. I 1922 Gl. Mose.

Gedeager. V. K 1839 Geder; I 1922 Geder [Gierer]. — Forleddet er Dyrenavnet Ged, glda. get, idet t er overgaaet til r; Endelsen -er kan være svækket Form af Ager. Jfr. Gedeagre 2701.

Gisselhøj. V. MB 1683 Geßell høy Agre; K 1839 Gisselhøi; I 1922 Gisselhøj [Gisselhyv]. — Snarest af glda. gisæl, oldn. gisli „Stav".

Gorrigsø. V. MB 1683 Gorig Søes Agere, Gørig Søes Ager. — Af Adj. *gorig, dannet af Gor „slimet, dyndet Stof" (Feilb.); Søen har da Navn efter de sumpede, moseagtige Bredder. Jfr. Gor 2701 og DS II p. 8.

Gysfenne. V. I 1922 Gysfenne. — Af Adj. jy. gyst „ufrugtbar, gold", om Kreaturer, medens det beslægtede mnty. gust ogsaa anvendes om Jord.

Gørn. F. MB 1683 Gøerne (Blocken), Giørne. — Af ænyda. gørn, jy. Gjørn, sv. Dial. görn „Garn, Uldgarn"; i Norge bruges gǫrn om langstrakte Jordveje (NG, Indl. p. 39), i Sverige bruges Garn som Stednavn særlig om lange og smalle Bugter og Sejlløb (Lindroth i Fornvännen 1914 p. 132). Garn og Gørn, som er forskellige Former af samme Ord, betegner i Stednavne noget langstrakt og smalt.

Harresland. F. RO 1300—1320 Harælzland; MB 1683 Haares Land, Haares Agere, Hares Lands Tofft, Harres Lens Techt; K 1839 Harrisland; Guide 1869 Harridsland; I 1922 Harrislund. — Forled antagelig Mandsn. Harald; m. H. t. Svind af l jfr. Harreshøj DS II p. 8.

Havbogade. F. I 1922 Havbogade. — Af Havbo „en som bor ude ved Havet" eller maaske snarere Havbod „Skur ved Havet".

Havremærsk. F. K 1839 Havremærsk; I 1922 Havremarsk [Havmæsk]. — V. K 1839 Hauremærsk Ager; I 1922 Vester Havremarsk [Vester Havmask], Øster Hovremarsk [Øster Hovmarsk]. — Af Plantenavnet Havre.

Hedeagre. F. K 1839 Hedeagre. — To Gange i V. K 1839 Hede Ager; I 1922 Hedeagre [Hieavre]. — I 1922 Hedeagre [Hieavre].

Hedeenge. V. K 1839 Hede Enge; I 1922 Hedeenge [Hieenge].

Hedefenner. F. I 1922 Hedefenner [Hiefenne].

Hedegaard. MB 1683 Heegaardtz Lyche.

Hedemark. F. MB 1683 Hemarck Techt; K 1839 Hemarks Tegt; Guide 1869 Hedemarks Blokker, Hedemarks Tægt. — V. K 1839 Hedemarks Blokker; I 1922 Hedemarksblokke [Hiemarksblok].

Hedeskifte. V. I 1922 Vester Hedeskifte [Vesterhieskyvt], Øster Hedeskifte [Østerhieskyvt].

Hestholm. V. I 1922 Hesteholme [Hestholm].

Hestespring. F. MB 1683 Hees Brøn Stycherne; K 1839 Hestspring; Guide 1869 Hestespring. — Formen i MB noget forskrevet, men gengiver Ordet Spring i jy. Udtale [*sprøŋ*']. Med Navnet kan sammenlignes Mærespring i Jonstrupvang, Kbh. Amt, formodentlig „Sted, som en Hest kan springe over" eller „Sted, hvor en Hingst bedækker"; for Spring „Kildevæld" er der vistnok mindre Sandsynlighed.

Hjulerfenne. F. I 1922 Hiulerfene [Hiulerfen]. — Af jy. Hjuler „Hjulmand".

Holbjærg. F. MB 1683 Holl Bierre Techt, Holebierig Techt; K 1839 Holbierg Tegter; I 1922 Hulbjerge [Holbjerre]. — Af Hul el. Hule „Fordybning i Jordsmonnet".

Holm. V. RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Holm. — Holm, se Indl.

Holmdige. V. I 1922 Holmdiger [Holmdige].

Holmfenner. I 1922 Holmfenner.

Horsebodblok. V. MB 1683 Horßboblock, Hospon(n) Block, Horsping Agerre, Horspring Agre; I 1922 Horsbøl [Hosbøll]. — Sandsynligvis er Forleddet Horsebod, af Hors „Hoppe, Øg"; om Bod se Indl. Horseboden er vel da et Ly eller Tilholdssted for løsgaaende, græssende Heste. Senere omtydet til -bøl.

Horsfold. F. K 1839, Guide 1869 Hosfold; I 1922 Horsfold [Horsfol]. — Af Hors „Hoppe, Øg".

Hvistløkke. V. MB 1683 Huist-Lycke Tofft; I 1922 Hvistløkke [Hvistlyk]. — Udtaleformen Hvistlyk kan ikke være ægte stedlig Udtale, da h er faldet bort foran v. Maaske af Verb. hviste „kaste".

Højholm. F. NecRip 1240—1440 Hygholm; Tilskr. i Randen i Nec Rip Hyffholm, Hywholm; (her?) u. D. 1460 (Udt. c. 1600) Høffuershalm søø; $^{20}/_{7}$ 1503 (Grønlund) Hofve; $^{24}/_{7}$ 1503 Høffweholm; $^{10}/_{9}$ 1504 Hywgehollem; K 1839, Gst Høgholm Enge; I 1922 Høgholm [Høholm]. — Sandsynligvis af Subst. Høj.

Højdige. V. MB 1683 Høydiege techt; K 1839 Høidiger; I 1922 Højdige [Hødige]. — Forleddet er Høj, idet Stedet kan have Navn efter Spindbanke. Samtlige Skriftformer er rigsdanske. Efterleddet Dige betyder her muligvis Grøft, se Indl., idet en Grøft gennemskærer Marken.

Hølstykker. V. I 1922 Hulstykker [Hølstøkker]. — Af Høl „dybt Vandhul eller Vandsvælg", særlig brugt om Vandsvælg i Aaløb og Bække, glda. hyl, oldn. hylr „dyb Vandsamling af mindre Omfang".

Høkkesløkke. F. K 1839 Hykkeslykke Agre; I 1922 Høkkesløkke [Høkkelykke]. — Forleddet mulig Subst. Høker.

Høststykke. V. MB 1683 Høeststycke, Høestyche, Hoesstøche, Hoest-Stycke; I 1922 Høstfenner. — Af Høst, jfr. jy. Høstager (Anst) „ageren, som høstes" (Feilb.).

Høsttoft. F. I 1922 Høsttofte [Høstout].

Indrehede. F. I 1922 Inderhede [Innerhie], — Af Adj. indre.

Inderstejord. V. I 1922 Inderstedjord [Indestjord]. — Af Inderste

„Indsidder". I 1922 oplyser, at Marken har hørt til en af de mindste Ejendomme.

Ingeborgvej. V. MB 1683 Jngeborrig wey; I 1922 Ingeborgvej. — Kvindenavnet Ingeborg.

Jarsmærsk. V. RO 1300—1320 Iars mærsch. — Forleddet er vistnok Gen. af Mandsn. Jarl; jfr. Jels, 1231 (VJb) Jarlsæ.

Jensestoft. V. MB 1683 Jensen Toft (Ager); K 1839 Jenses Toft; I 1922 Jenses Toft [Jensestout]. — Af Mandsn. Jens.

Jomfrufenne. F. K 1839 Jomfrufenner; I 1922 Jomfrufenne.

Julbjærg. V. K 1839 Store Juulbierg, Lille Juulbierg; I 1922 St.-, Lille Julbjerg. — Af Hjul, idet H foran j er bortfaldet i Udtalen. Forleddet kunde dog ogsaa være Jul og staa i Forbindelse med ældre Tiders Julefest, hvor man ved Juletid brændte Baal paa Bakkerne.

Kalvefenne. V. I 1922 Kalvefenne [Kalfenn].

Kalvstoft. V. MB 1683 Kals Tofft; I 1922 Karlstoft [Karlstout]. — Af Mandsn. Karl eller Kalv, næppe af Dyrenavnet Kalv.

Kildekrog. V. RO 1300—1320 Kældæcrok. — Af gldа. kælda „Kilde" og Krog, se Indl., eller det er Appellativet jy. Kildekrog „Krogen, i Enden af Brøndvippens Stang, hvorpaa Spanden hægtes", direkte anvendt som Stednavn.

Kinningsager. UB. RO 1300—1320 Kinninghsakær. — Af et Mandsn. Kinnung, som findes overleveret en enkelt Gang i en norsk Jordebog og i norske Stednavne (Rygh Personn. p. 160). Et Dialektord da. Kinding (Feilb.), sv. kinning (Rietz), no. kinnung (Aasen), der anvendes om Træstykker af forskellig Art og Form som Vogntyver og Dørstolper og Væggen ind til Dørstolpen, kunde mulig ogsaa komme i Betragtning ved Tolkningen.

Klint. F. MB 1683 Klinte Tegt, Klintdiege Block, Klinddiege block, Klindt Søe Agre; K 1839 Søeklint Agre; I 1922 Klinte, Klintfenne, Klintagre [Klintavre], Klintsøagre [Klintsjøavre]. — Klint kan paa Sønderjy. og i Darum betyde „marskdannelse udenfor strandkanten, floden går over den, men den ligger tør ved ebbetid" (Feilb.). I Darum er *æ kliṇt* (Feilb.) et Markstykke, der ligger nedenfor en forholdsvis høj Skrænt. En lignende Beliggenhed har Arealet her, idet det ligger lidt lavere end Sønder-Farup By.

Klægside. V. I 1922 Klægside [Klægsi]. — Af Klæg „fedt, sejgt ler, som afsættes af havet" (Feilb.). Stedet ligger ude ved Havet. Efterleddet Side kan i Ænyda. betyde Kyst, men maaske er det Ordet Sig, der foreligger.

Knabbertoft. MB 1683 Knabber Tofft; K 1839 Knabeltoft; I 1922 Knabbetofte [Knavetout]. — Muligt af Adj. jy. knabbret „ujævn".

Knude. I 1922 Knude [Æ Knue]. — Knude, se Indl.

Kog. V. K 1839 Kou Fenner; I 1922 Kou [Æ Kou]. — Kog, se Indl.

Kokkebusk. V. I 1922 Kokkebusk. — Af jy. Kok „Hane".

Kostegab. V. I 1922 Kostegab [Kvostgaf]. — Af Kost „Fejekost"; iflg. I 1922 har der kunnet skæres Ris til Koste her. Efterleddet Gab kan her sigte til Aabningen, Passagen mellem to Huse.

Kringelkrog. F. I 1922 Kringelomkrog [Kringelkro]. — I 1922 synes at mene, at Stedet har Navn efter Kringelum, Ballum S., 3111, hvad der næppe kan være rigtigt. Kringelkrog og Krinkelkrog er en Be-

tegnelse for et afsidesliggende Sted eller et Sted, hvortil der fører krogede og ufarbare Veje.

Krog. F. I 1922 Krog [æ Krog]. — Krog, se Indl.

Kroholm. F. $^{20}/_{7}$ 1503 (Grønlund) Korsholm; $^{24}/_{7}$ 1503 Krwgholme; $^{10}/_{9}$ 1504 Krwgeholme; I 1922 Kroholme [Kroholm]. — Begge Dokumenter fra 1503 omtaler det samme Sted, saa Formen i Grønlunds Afskrift maa være Fejlskrift. De andre Former stemmer overens og viser, at Forleddet er Kro, som i ældre Sprog og i Dialekterne kan hedde baade Kru og Kro, idet Ordet er laant fra Nty., der har begge Former.

Kvietoft. V. MB 1683 Quitofft Agre. — Af Kvie.

Kællingmose. V. I 1922 Kællingmose [Kællingmus].

Landevej, Gamle-. F. I 1922 Gl. Landevej.

Langer. V. K 1839 Langer; I 1922 Lange [Laange]. — Sandsynligvis oprindelig *Langager, idet Ager som Efterled i Udtalen kan reduceres til *[ə]*; i I 1922 beskrives Arealet som „langstrakte Fenner".

Langagre. F. MB 1683 Nørre Lang Agre, Norder Lang Agre; K 1839 Langagre; I 1922 Langagre [Laangavre]. — V. K 1839 Lang Ager; I 1922 Langagre [Laangavre].

Langdam. F. I 1922 Longdom. — Forleddet er Adj. lang. Efterleddet er sandsynligvis Dam. Stedet er fra gammel Tid Hængedynd og Dam (I 1922).

Lillebjærg. F. K 1839 Lille Bierre; Gst Lillebjerg.

Løkke. V. K 1839 Lykke Ager; I 1922 Løkker [Æ Lykke]. — Løkke, se Indl.

Mandø Vej. V. Gst Manø Vej. — Kørevej gennem Vaddehavet til Øen Mandø.

Mellembyager. F. MB 1683 Mell Bye Agere; I 1922 Mellemby [Melby]. — Sidste Led er sandsynligvis Byager, første Led jy. mel „mellem", glda. mæthal.

Mellem Leddene. F. K 1839 Mellemledene; I 1922 Mellemleddene [Imelalej]. — Med Leddene menes her Markleddene fra Vejen ind til de enkelte Markstykker.

Midterskifte. V. I 1922 Midterskifte [Metskyvt].

Moltestoft. F. I 1922 Moltestoft. — Af Mandsn. jy. Molte, svar. til glda. Malti.

Mosefenne. F. I 1922 Mosefenner [Musfenne].

Musholm. V. RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Muusholm. — Af Dyrenavnet Mus.

Møddingskifte. V. I 1922 Møddingskifte [Morringskyvt].

Møløkke. F. NecRip 1300—1440 Mælykky; Tilskr. i Randen i NecRip Møgellycke; $^{18}/_{10}$ 1350 Myolykki; $^{10}/_{9}$ 1504 Myelycke; K 1839 Mollykke; I 1922 Maallykke [Molyk]. — Forleddet er Adj. glda. miō „smal". Ifl. NecRip tilhørte Engen Magister Esgerus dictus Mø, og det vilde derfor være meget nærliggende at antage, at netop dette Tilnavn Mø „Pige" dannede Stednavnets Forled; imidlertid taler enkelte af de gl. Former, særlig 1350 Myolykki, afgjort herimod, og Ligheden mellem Navnene maa vel derfor bero paa en Tilfældighed. Skriveformerne fra Nutiden synes at vise en Lydovergang fra ø til o foran l, en Lydovergang, som ellers ikke er konstateret paa denne Egn.

Mølletoft. UB. RO 1300—1320 Mylnætofth.

Nederenge. F. K 1839 Neder Enge, Halvgaards Neder Enge; Gst

Nederenge, Halvgaards Nederenge; I 1922 Halvgaards-Nederenge, Ottings-Nederenge [Ottings-Nejerenge]. — V. K 1839 Neder Enge; I 1922 Nederenge [Nejereng]. Nederenge i F. har vel faaet Navn som Modsætning til de tilstødende Ovreenge, idet sidstn. Navn er forstaaet som indeholdende Komparativen øvre, jy. over.

Nederfenner. V. K 1839 Neder Fenner.

Nyenge. F. K 1839 Nye Enge; Gst Nyenge; I 1922 Nyeng. — V. K 1839 Nye Enge; I 1922 Nyenge [Nyeng].

Nymark. V. MB 1683 Nymarck(s) Ag(e)re; K 1839 Nye Mark; I 1922 Nymark.

Nytægt. F. K 1839 Nye Tegter; I 1922 Nytægt [Nytejt].

Nødsig. V. I 1922 Nødsig [Nøssig]. — Af Nød „Ungkreatur".

Nørrebjærge. V. K 1839 Nør Bjerge; I 1922 Norbjergeagre [Nørbjerreavre], Nørbjergefenne [Nørbjerrefenne], Nørbjerges Ovre [Nørbjerres-Ovre]. — Ovre, se Indl.

Nørreenge. V. K 1839 Nørre Enge; Guide 1869 Nørreenge; Gst Nørenge; I 1922 Nørenge, Nøreng-Ovre.

Nørreforte. V. K 1839 Nørre Forte.

Nørrehede. V. K 1839 Nør Hede.

Nørreklint. F. K 1839 Nørklint Agre.

Nørremark. F. K 1839 Nørre Mark; I 1922 Nørremark [Nørmark]. — VB. MB 1683 Nørremark.

Nørreslette. F. I 1922 Nordslette [Nørslæt].

Nørrevang. V. MB 1683 Nørre Wang; K 1839 Nør vang; I 1922 Nørrevang.

Okholm Bro. Guide 1901, Gst Okholm Bro. — Okholm, se under Bebyggelsesnavne.

Ottingseng. V. K 1839 Ottings Enge; I 1922 Ottingseng. — Af Otting „Ottendedelen af en Helgaard".

Ovrebjærge. V. I 1922 Offer Bjerge [Overbjerre]. — Ovre, se Indl.

Ovreenge. F. K 1839 Øver Enge; Gst Overenge; I 1922 Ottings Overenge, Halvgaards Overenge, Ovre. — V. K 1839 Over Enge; I 1922 Overenge [Overeng]. — Ovre, se Indl.

Paaenge. V. RO før $^{24}/_{6}$ 1317 pa ængi. — Af glda. pāi „Paafugl", i Tilnavnet Suen pai, se Brøndum-Nielsen, Danske Sprogtekster I p. 12. I Navnet her har det snarest appellativisk Betydning.

Paddepyt. V. I 1922 Paddepytte [Padpøt]. — Af Padde „Frø".

Paradis. V. I 1922 Paradis. — Ifl. Indber. Navn paa et lille, fedt Stykke Jord.

Poldstykker. V. MB 1683 Poel Støcher; I 1922 Poller. — Pold, se Indl.

Poltestykker. F. I 1922 Poltestykker. — Af sønderjy. Polt „Pjalt" eller det deraf dannede Adj. poltet „pjaltet", se Feilb. under Pjalt, pjaltet. Eller Polt „halvstor Gris".

Præsteeng. V. K 1839 Præst Eng; I 1922 Præsteng.

Pæleagre. F. K 1839 Pælagre; I 1922 Pæleagre [Pælavre]. — Pæl kan her mulig forstaas som et Grænsemærke, idet Agrene ligger paa Grænsen mellem S.-Farups og V.-Vedsteds Jorder.

Pæleblokke. F. MB 1683 Peel Blocherne. — Jfr. Pæleagre.

Raane. F. MB 1683 Roen Techt, Raaen Tegt, Roen Toft, Raen Tofft;

I 1922 Randtofte [Rantout]. — Skriveformerne henviser til et Ord med langt o eller oprindeligt langt a, og det ligger nærmest at tænke paa jy. Rane „Stænge, Tømmerstykke, Stang", og formode, at det sigter til det Træmateriale, hvoraf Indhegningen af Jordstykket er dannet. Formerne i I 1922 viser, at det oprindelig lange a er blevet forkortet i Sammensætning.

Ravnefenner. V. K 1839 Ravn Fenner. — Fuglenavnet Ravn.

Ravnsig. V. MB 1683 Store-, Lille Raunsig; I 1922 Ravnsingfenner, Ravnsingagre [Ravnsingavre]. — Af Fuglenavnet Ravn. I 1922, der har Navne sammensat med Ravnesig, har opfattet den svagt accentuerede Mellemstavelse som sing.

Renager. F. MB 1683 Reen Agere; K 1839 Rener; I 1922 Renagre [Renavre]. — Af Ren „Fure mellem Agrene" eller Adj. ren.

Ribe, Gammel-. F. Trap Kongeriget Danmark[1] Gammel-Ribe; I 1922 Gl. Ribe [Gl. Rief].

Riber Dyb, Gammel-. Trap[4] Gl. Riber Dyb. — Riber er Adj. dannet af Bynavnet Ribe med den tyske Adjektivendelse -er.

Rytterfenne. I 1922 Rytterfenne. — I 18. Aarh. var der i Ribe Rytter-garnison.

Rørkær. V. NecRip 1300—1440 prati in Rør; Tilskr. i Marg. i NecRip. Rørengh; RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Rørækiar. — Af Plantenavnet Rør. Formen i RO Røræ- er Gen. Plur.

Rørskifte. V. I 1922 Rørskifte [Rørskyvt].

Sig. V. RO 1300—1320 Siik. — Sig, se Indl.

Skolefenne. V. I 1922 Skolefenne.

Slæ. RO 1300—1320, RO før $^{24}/_{6}$ 1317 Slævi. — Paa begge Steder i RO staar in Slævi, hvorfor Navnet kan være en gammel Dativ af ænyda. slæ „Vejr midt imellem Frost og Tø"; som Stednavn hentyder Navnet til Jordbundens fugtige Beskaffenhed, og det er beslægtet med oldn. slý „slimede Vandplanter", ags. sleow, Flod- og Fjordnavnet Sli.

Smaamoser. V. K 1839 Smaa Moser; I 1922 Smaamoser [Smomosser].

Smørpyt. F. I 1922 Smørpytte [Smørpøt]. — I 1922 oplyser, at det er „et godt Stykke Jord ind i et stort, daarligt Stykke".

Spindbanke. [Feilb. *Spiŋbaŋk*]. RO 1300—1320 Spingh; Gst Spindbanke; I 1922 Spindebanke [Spindbank]. — Det oprindelige Navn er Spingh i RO. I Sammensætning foran b kan ng være blevet til n og dernæst mouilleret ved Betydningsassociation med Verbet spinde. Efter den lydlige Forandring af Navnet er der opstaaet Sagn om Spindekone i Banken.

Spjoldum. F. MB 1683 Spiolum; I 1922 Spjolom. — Dativ Plur. af Spjæld; om dette se Indl.

Spræk. V. K 1839 Spræk Fenner, Spækhøi; Gst Sprækbro; I 1922 Sprækhøj [Sprækhyv], Sønder Sprækfenner, Nord Spræk. — Ogsaa i Hviding S. i umiddelbar stedlig Forbindelse med dette Sted findes Spræk som Navn paa en Engstrækning. Navnet er vel dannet af Subst. Sprække, jy. Spræk „Revne". Oprindelig kan det være Navn paa Aaen, der gaar midt igennem Engstykket, jfr. Bronavnet Sprækbro. Jfr. Sprækken, Navn paa en lang Dal eller Kløft, Torslev S., Dronninglund Hrd.

Steneng. F. $^{10}/_{9}$ 1504 Store steen engh, Liden steen engh; I 1922 Steneng.

Stokkenæs Agre. V. MB 1683 Stochenß Agre. — Af Stok „Stamme, Stolpe, Bjælke", paa Jy. kan Ordet bruges om Gangtræ, Tømmerstok lagt over et Vandløb som Gangbro eller Stente, Overgang over et Gærde (Feilb.).

Storbjærg. F. K 1839 Store Bierre; Gst Storbjerg.

Storeager. F. MB 1683 Storre Agerne, Die Storre Agere. — Af Adj. stor.

Studefenne. F. I 1922 Studefenne [Studfenne].

Sunholm. V. Tilf. m. sen. Haand i RO ved Dok. før $^{24}/_{6}$ 1317 Swnholm; Tilskr. under Siden i RO Soneholm. — Af Mandsn. Suni, Soni.

Svendring. MB 1683 Swind(d)ring Støcker; K 1839 Svendring; I 1922 Svendring, Svendring Ovre.

Svidtoft. V. K 1839 Svidtoft. — Af Verbet svide, som i Jy. kan anvendes om at brænde Hede af.

Svinkrog. F. K 1839 Svinkrog; Guide 1869 Svingkrog; Gst, I 1922 Svinkrog.

Svinøre. V. I 1922 Svineøre [Svynør]. — Appellativet Svineøre direkte anvendt som Stednavn, mulig i spottende Betydning, da det drejer sig om et lille bitte Stykke Jord, eller Forleddet er Dyrenavnet Svin og Efterleddet -øre, se Indl.; en Bæk løber forbi Jordstykket.

Sønderdige. F. MB 1683 Synder Dieges Bloch.

Sønderdrift. F. MB 1683 Synder Triffts Techt.

Sønderenge. V. Gst Sønderenge. — F. I 1922 Sønderenge [Syndereng].

Sønderforte. V. K 1839 Sønder Forte.

Sønderklint. F. K 1839 Sønderklint Agre.

Sønderløkke. V. MB 1683 Synder Lycke.

Søndermade. F. MB 1683 Synder Maa Agre.

Søndermarsk. V. K 1839 Søndermærsk Over; I 1922 Søndermarsk [Søndermask], Søndermarsk Ovre [Søndermæsk-Ovre].

Søndertoft. VB. MB 1683 Sønder Tofft.

Søndertægt. VB. MB 1683 Synder Tegt. — UB. MB 1683 Synder Tegt, Yderste Synder Tegt.

Søndervang. V. MB 1683 Synder Wang, Synder Wangs Techt; K 1839 Søndervang; I 1922 Søndervang [Søndervong].

Teglovn. F. I 1922 Teglovn [Tejlovn], Teglovnsagre [Tejlovnsavre].

Tiesenstoft. F. I 1922 Tiesenstoft [Tisenstout]. — Ejedes før af en Mand, der hed Tiesen (I 1922).

Toftager. V. K 1839 Toft Ager; I 1922 Toft [Tout]. — Toft, se Indl.

Tohede. F. K 1839 Tohede Agre; I 1922 Tohede [Tohie], Tohede-agre [Tohieavre]. — Maaske af To „Uld", her anvendt om Bevoksning; jfr. at jy. Laad, som egentlig betyder „Foraarsuld", ogsaa betyder „laaddent, langt Græs paa Marken".

Tolvkær. V. RO 1300—1320 Tholfhkiar. — I Tholfhkiar maa den meningsløse Forbindelse fh sikkert skyldes en Skrivefejl, muligt for fz eller fs; Navnet *Tholfskiar kunde da indeholde Mandsnavnet glda. Tholf.

Tosig. F. K 1839 Tosig Agre; I 1922 Tosig. — Jfr. Tohede ovfr.

Tradsborg. F. Gst Tradsborg Plantage; I 1922 Tradsborg. — Se Tradsborg, Ø.-Vedsted, 2701.

Troldegaard Tægt. F. MB 1683 Troll gaard Techt. — Af Subst. Trold, jfr. Troldegaard i Horns Hrd., DS II p. 138.

Truelskær. V. MB 1683 Trols Kier; K 1839 Truels Kiær; I 1922 Truelskær. — Af Mandsn. Troels, jy. Truels.

Trækkær. F. I 1922 Trækkærtægt [Trækkærtejt], Trækkærfenner; Trap[3] Trækjær Pl.; Trap[4] Trækær Pl. — V. K 1839 Trækkiær Ager, Trekkier Agre, Trekkiær Fenner, Nør Trækkiær Fenner, Trækkjær Hede; Guide 1869 Trækkjær Fenner, Trækkjær Tægt; I 1922 Trækærfenner, Nørtrækæragre [Nørtrækæravre], Søndertrækæragre [Søndertrækæravre], Øster Trækær. — Af ænyda. træk „Skarn, Dynd, vaadt Ler" (Kalkar), oldn. þrekkr „Skarn", sv. träck.

Trættestykker. V. MB 1683 Trette Stycker, Trede Stycker. — Af Trætte, ænyda. træde, trætte, jy. Træde, idet Navnet hentyder til Retstrætter om Jorden. (Jfr. Hellq. EO under träta).

Tvedtoft. V. I 1922 Tvedtoft [Tvedtout]. — Tved, se Indl.

Tøjreng. F. K 1839, Gst Tyreng; I 1922 Tøjreng [Tyvreng]. — V. Tøjreng Ovre. I 1922 Tøjreng-Ovre [Tyvreng-Ovre]. — Af Verb. tøjre eller Subst. Tøjr. Navnet angiver, at det er eller har været almindeligt at tøjre Kvæget her. — Ovre, se Indl.

Tøjrefenner. V. I 1922 Tøjrefenner [Tyverfenner]. — Jfr. Tøjreng ovfr.

Uden for Diget. V. I 1922 Uden for Diget [Uden æ Dig]. — I 1922 oplyser, at der her har gaaet et gammelt Dige.

Ulvehøj. V. MB 1683 Ulhøy Tegt, Vllehøys Tegt, Vllehøys Skifft; K 1839 Ulvhøi; I 1922 Ulvhøj [Ulhyv]. — Af Dyrenavnet Ulv.

Vedsted Bjærge, Vester-. V. Trap[3] V.-Vedsted Bjærge.

Vedsted Plantage, Vester-. V. Trap[4] V.-Vedsted Pl.

Vedsted Bæk. V. Trap Kongeriget Danmark[1] Vedsted-Bæk.

Vesterbjærge. V. Gst Vesterbjerge; I 1922 Vester Bjerge [Vesterbjerre]; Trap[4] Vesterbjærg.

Vestereng. F. I 1922 Vestereng.

Vesterhov. MB 1683 Wester how.

Vesterklint. F. K 1839 Wæsterklint Agre.

Vesterkær. F. K 1839 Vesterkiær; Guide 1869 Vesterkjær; I 1922 Vesterkær. — V. K 1839 Vester Kiær.

Vesterskifte. To Gange i V. I 1922 Vesterskifte [Vesterskyvt].

Vestertægt. VB. MB 1683 Wester Tegt. — UB. MB 1683 Wester Tegt.

Vodager. V. MB 1683 Vodagere. — Af Adj. vaad eller af Vod „Garn til Fiskefangst".

Væggerkær. F. Guide 1869 Væggekjær; Gst 1869 Vægekjær; Gst Vædderkjær; I 1922 Øster Værkær, Vester Værkær. — Guiden 1869 tyder paa jy. Vægger, Navn paa forsk. Pilearter, altsaa et Kær, hvori der vokser Pil; dette er formentlig omtydet paa Gst Mbl., og I 1922 er mulig afhængig heraf. Skulde Navnet virkelig være sammensat med Dyrenavnet Vædder, bliver førstnævnte Form uforstaaelig.

Østerager. V. K 1839 Øster Ager.

Østerbjærge. 2 Gange i V. Gst Østerbjerge; Trap[4] Østerbjærg. — I 1922 Øster Bjerge [Øster Bjerre]. — Det Sted, Gst kalder Østerbjærge, kalder I 1922 Byens Bjerge, medens I 1922 med Øster Bjerge betegner Banken lige Nordøst for Byen.

Østerhede. F. I 1922 Østerhedeskifte [Østerhieskyvt]. — V. K 1839 Øster Hede; I 1922 Øster Hede [Østerhie].

Østerkær. F. K 1839 Østerkiær; Guide 1869 Østerkjær; I 1922 Østerkær. — V. K 1839 Øster Kiær.

Østerløkke. V. MB 1683 Øster Lycke Tegt, Øster Løcke.

Østerskifte. V. I 1922 Østerskifte [Østerskyvt].

Østertoft. F. MB 1683 Øster Tofft Tegt, Østen Tofft; K 1839 Østofter. — VB. MB 1683 Øster Tofft. — UB. MB 1683 Øster Tofft.

Østertægt. VB. MB 1683 Øster Tegt. — UB. MB 1683 Øster Tegt.

3080. HVIDING HERRED.

FORSVUNDEN BEBYGGELSE.

Stensgaard. $^{7}/_{7}$ el. $^{14}/_{7}$ 1494 Stensgarth. — Af Mandsn. Sten.

NATURNAVNE.

Adelvej [æ ˈaj̥ˑəlˌvæj̥] (Vodder S.), [æ ˈɑlˑfoˌvæj̥] (Roager S.). MB 1683 Ald Wej (Vodder S.), All Weyen (Roager S.); U 1784 Alfarveyen (Roager S.); I 1929 Alfar Vejen (Roager S.). — Navn paa den vestligste af de gamle Studedriveveje (Gredstedbro—Ribe—Ulmølle—Bredebro). Af Adel, glda. athæl, oldn. aðal „Natur, Væsen", som første Sammensætningsled brugt i Betydn. „den egentlige", „Hoved-". I Roager S. er Navnet Adelvej blevet afløst af det synonyme Alfarvej, hvis første Led Al ligeledes er et oprindeligt Athæl.

Appesand. Mejer 1648 Appesandt.

Brøns Aa [ˈbrœ̈nˑs ˈɑ̊ˀ]. DAtl Brønsaae; Gst 1857—58 Brønæs Aa; Trap[1] Brøns-Aa; TM, TGst Bröns Au; Oldekop Brönsau; Gst, Trap[4] Brøns Aa. — Af Landsbyn. Brøns, 3087. Aaen kaldes ogsaa Ulmølle Aa [ˈuˑlˑmœ̥t ˈɑ̊ˀ]. — Efter Møllen Ulmølle, 3089. Det oprindl. Navn paa Aaen synes at være Ulbæk: Mejer 1649 Uhlbeck; K. Aagaard, Tørning Lehn 1815 p. 169 Ulbæk; Schmidt, Topographi over Slesvig 1852 p. 176 Ulvebækken (Uhlbæk); Oldekop Uhlbek; Trap[4] Ulbæk. — Af Dyrenavnet Ulv.

Gelsaa. — Se under Frøs og Kalvslund H.

Hviding Nakke [ˈwɛˑlˑŋ ˈnaˑgˀ]. Søkort 1913 Hviding-Nakke; Gst, Trap[4] Hviding Nakke; TGst Hvidding Nacke. — Navn paa en Grund i Vesterhavet udfor Hviding.

Rejsby Aa [ˈræj̥ˑsby ˈɑ̊ˀ]. Gst 1857—58 Rejsby Aa; Trap[1] Reisby-Aa; TM Riesby Aue, Reisby Aue; TGst Reisby-Au; Gst, Trap[4] Rejsby Aa. — Landsbyn. Rejsby, 3086. Aaen kaldes ogsaa Nørrebæk [æ ˈnɔ̈ˑɐˌbækˀ]. TM, Oldekop Norderbach; Gst, Trap[4] Nørrebæk. — Et andet Navn er Resflod: Mejer 1649 Ressfl.; P. Rhode, Haderslev Amt 1775 p. 504, K. Aagaard, Tørning Lehn 1815 p. 309 Reesflod. — Det sidste Navn kan skyldes Mejer, som formentlig har oversat et *Resaa, opstaaet ved en elliptisk Udvikling af *Resbyaa, af Landsbynavnet Rejsby, 3086 (Mejer 1649 Resbuy). Jfr. Sejersbæk 3103.

Rejsby Sand. Mejer 1648 Resbuysandt; Mejer 1649 Ressbuy sandt. — Samme Lokalitet som Rejsby Stjært ndfr.

Rejsby Stjært [ˈræj̥ˑsby ˈsd̥jæˑɐd]. Gst 1857—58 Rejsby Stjert; TGst Reisby-Steert; Søkort 1913 Rejsby Stjert. — Navn paa kileformet Grund i Vesterhavet udfor Rejsby.

3081. ARRILD SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Arrild [*aɹ·ḷd, aɹ·ḷ*]. RO 1300—20 Aræld; RO 1330—48 Arælth; $^{17}/_{4}$ 1351 Arylt; $^{13}/_{5}$ 1380 (LB) Arildt; $^{24}/_{6}$ 1400 Aarylt, $^{8}/_{11}$ 1438 Arild; $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Arildt; $^{24}/_{7}$ 1503 Arild; $^{10}/_{4}$ 1508 (LB), $^{25}/_{8}$ 1510 (LB) Aryldt; $^{11}/_{3}$ 1514 (LB), $^{14}/_{7}$ 1521 (LB) Arildt; $^{14}/_{6}$ 1523 (LB) Aryldt; udat. (1524 ÆDA IV 389) Arilde; $^{19}/_{5}$ 1530 Aralth; Jb 1530 Arildt; Sk 1541 Arrilt; Sk 1542 Arrylt, Arilt, Sk 1548 Arryldt; Overskrift 1553 (ÆDA V 336), Reg 1580 Arrilt; Jb 1605 Arriltt; Jb 1607 Arrildt; Præsteindberetn. 1638 Arrilt; Jb 1639—40 Arrildt; Mejer 1649 Arryldt; Danckw 1652, M 1662, M 1664 Arrildt; Jb 1672 Arrild; Jb 1686 Arrilt; M 1688 Arrild; Jb 1690 Arrilt; Reg 1704 Arrildt; Mandt 1707 Arrild; Reg 1709, Jb 1723, Jb 1737 Arrilt; DAtl, VSK, Gst 1857—58, Trap[1], TGst, Postadr9, Gst Arrild. — Udtalen [*aɹ·ḷd*] kan næppe være gammel paa Stedet, da den forudsætter, at Navnets sidste Led oprindelig har haft t, hvad der kunde stemme med Formen 1351, men afgjort strider mod den ældste Form i RO. Med denne stemmer derimod den anden optegnede Udtaleform [*aɹ·ḷ*], som derfor antagelig repræsenterer en ægte Dialektudtale, medens [*aɹ·ḷd*] er en af Skriften paavirket Form. Navnet har da glt. ld som i RO 1300—1320, og de senere Former -lth og -lt er kun grafiske Varianter. Heraf følger, at sidste Led ikke, som antaget af Kok II p. 68, er Subst. holt „Skov", hvis Vokal iøvrigt næppe heller vilde være svækket saa gamle Kilder. — Arrild er snarest samme Navn som det norske Ønavn Araldi, hvis første Led af Sophus Bugge (Ark. XX p. 334 f.) tolkes som Subst. ari m. Ørn. Sidste Led er ifl. Bugge identisk med et andet Ønavn Aldi, som han tolker som en Afledning af et Adj. *alda- = lat. altus (altsaa: „den høie Holme"), hvoraf ogsaa alda f. „Bølge" er afledet. Se om disse Navne endvidere NG XII p. 259 og 257. — Arrild forekommer ogsaa som Landsbynavn i N.-Brarup S. i Angel, $^{19}/_{4}$ 1460 (RegChrI) Arelt.

Arrild Mark, Gde. TGst, Oldekop Arrildfeld; Postadr9 Arrild Mark.

Blæsborg, Gde [*ˈbtæj·sˌbjæɹ'ə*]. — Se under B.

Bjørnkær, Gd [*bjön·ḳjɜɹ*]. Trap[4] Bjørnkær. — Af Dyrenavnet Bjørn. Jfr. under Naturnavne.

Dueborg, Hs. Gst, Trap[4] Dueborg. — I Nærheden af Høneborg og Kokkenborg og dannet i Analogi med disse Navne.

Fiskholm, Gde [*fɛsghɔlm*]. Jb 1704 Fischholm; Gst 1857—58, Trap[1] Fiskholm; TGst Fischholm; Postadr9, Gst Fiskholm. — Se under B.

Graasten, Gd [*gʀåˈsde'n*]. Oldekop Graastein; Gst Graasten.

Hamborgergaard [*ˈham·bɷɹ·ˌgå'ə*]. — Ejedes i Slutn. af 19. Aarh. af en Mand fra Hamborg.

Harehoved, Hs. (forsv.). Se under B.

Hofmansgave, Gd. Gst, Trap[4] Hofmansgave. — Skal være opkaldt efter en Herredsfoged ved Navn H.

Højbjærg, Gde [*hy·bjæ.i·*]. VSK Høybierg; Gst 1857—58 Højbjerg; Trap[1] Høibjerg; TGst Hoiberg; Postadr9 Højbjerg; Gst Højbjærg. — Se under B.

Høneborg, Gd [*hø·nbœ.i·*]. VSK Honborg; Gst 1857—58, Trap[1] Høneborg; TGst Hönburg; I 1912 Hönborg; Postadr9 Hønborg; Gst Høneborg. — Høneborg og Kokkenborg, Navne paa to Gaarde, der ligger i Nærheden af hinanden, er dannet af Fuglenavnene Høne og Kok „Hane". Begge forekommer som Gaardnavne andre Steder i Landet.

Hønning [*hönəŋ*]. RO 1300—20 Hyning; $^{8}/_{11}$ 1478 (1575) Henningh; Jb 1530 Hønyngh; Sk 1541 Honnyngk; Sk 1542 Honning, Honningk, Hoenninge; Overskrift 1553 (ÆDA V 336), udat. (1553 ÆDA V 336) Hønyngh; Reg 1580 Honing; Jb 1605 Honning, Hønning; Jb 1639—40 Høningh; Mejer 1649 Honig; Danckw 1652 Honning; M 1662 Høning; M 1664 Hønningh; Jb 1672 Hønning; M 1688 Honning; Jb 1690, Jb 1737 Hønning, DAtl Høning; VSK, Gst 1857—58, Trap[1] Hønning; TGst Hönning; Postadr9, Gst Hønning. — Udtalen i Forbindelse med Formen i RO viser, at Navnet har gammelt kort y og enkelt n. Etymologien er, som ved de fleste Navne paa -ing, temmelig usikker. En Personnavnestamme *Hun-, der kunde indgaa i Navnet, kendes ikke. Derimod foreligger der en oprindelig Adjektivstamme hun- med Betydningen „gulagtig", der indgaar i Subst. Honning, og hvoraf Navnet kunde være afledet. I saa Fald en Parallel til Navne som Gylling (af Adj. *gulþ-), Grønning, Hviding, der vistnok ligeledes er afledt af Farveadjektiver. I alle disse Tilfælde kan Navnene sigte til Jordbundens og Bevoksningens Farve. Hellquist ser dog i de tilsvarende svenske Navne Grøninge, Gullunge, Gyllinge, Hvitunge Afledninger af Personnavne (Svenska ortnamn på -inge p. 41 ff.).

Kokkenborg, Gd [*kɔgənbœ.i·*]. VSK Kokkenborg; Gst 1857—58, Trap[1] Kokkeborg; TGst Kockenburg; Oldekop Kockenberg; I 1912 Kokkenborg; Postadr9 Kokkeborg; Gst, Trap[4] Kokkenborg. — Se ovfr. under Høneborg. Det indskudte -n i Kokken- skyldes Paavirkning fra danske Herregaardsnavne med tysk -en.

Lindetgaard [*le·ŋət, leŋəd'gɑ'.i.*]. $^{22}/_{9}$ 1479 Lynwet; Sk 1542, Jb 1605 Linditt; Jb 1639—40 Lindett; Mejer 1649 Leneth; Danckw 1652 Linnet; Jb 1672, Jb 1690, Jb 1737 Lindet; DAtl Lindetgaard; VSK Linnetgaard; Gst 1857—58 Lindet Gd.; Trap[1] Lindetgaarde, Lindetgaard; TGst Linnet; I 1912 Lindetgaard, Lindet; Postadr9, Gst Lindet. — Af Trænavnet Lind. Efterleddet glda. with „Skov". Jfr. Lindetskov 3082 B.

Lindetkro, Gd [*leŋəd'kʀo'*]. U 1801 Linnetkrog; VSK Linnet Kroe; Gst 1857—58 Lindet Kro; TM Linnetkro; Oldekop Linnetkrug; I 1912, Postadr9 Lindetkro.

Lovruphus, Skovfogedhus. Gst Lovruphus. — Efter Lovrup, Lb. i Døstrup S. 3115.

Roost [*ʀo·sd*]. $^{14}/_{5}$ 1357 Rostet; $^{1}/_{5}$ 1475 (gl. Afskrift) Roest; $^{7-13}/_{1}$ 1504 (Orig?) Roesthe; $^{21}/_{3}$ 1508 (LB), $^{9}/_{7}$ 1510 (LB) Roste; Sk 1541—43, Sk 1542 Roest; Jb 1542—43 Roste; Reg 1580 Rost; Jb 1639—40, Mejer 1649 Roest; Danckw 1652 Röst; Jb 1672, Jb 1690 Roest; Jb 1723, DAtl Roost; VSK, Gst 1857—58, Trap[1] Rost; TGst, Postadr9, Gst

Roost. — Samme Navn forekommer flere Steder i Landet: Raasted Sb. i Ulborg H. (RO 1330—48 Roosteth), Rosted, Lb. i Sørbymagle S., V.-Flakkebjærg H. (udat. Absalon Bisp i Roskilde 1158—77 (Sorøb.) Rosthathe). Af Mandsn. glda. Rō, oldn. Hróí.

Roost Fogedgaard [*æ ˈfåʊəˌgɑ̊ˈə*]. I 1912 Roostfogedgaard; Trap[4] Roost Fogedgd. — Ifl. Fausbøl, Branderup-Roost p. 128 nævnes Gaarden allerede i et Tingsvidne fra 1662.

Roostgaard [*ʀ0sdˈgɑ̊ˈə*]. 1589 (Fausbøl, Branderup-Roost p. 124) Rostgaard; DAtl Roostgaard; Oldekop Roostgaarde; Gst Roost Gd; Postadr9 Till2 Roostgaarde.

Roostkær, Hs. Trap[4] Roostkær.

Roostlund, Gd [*ʀ0sdˈlwˈŋ*]. VSK, Gst 1857—58, Trap[1] Rostlund; Oldekop, Postadr9, Gst Roostlund.

Roost Østergaard [*æ ˈjǫsdəˌgɑ̊ˈə*]. Trap[4] Roost Østergd.

Rosendal, Hs [*ʀoˈsəndal*]. TM, I 1912 Rosendal.

Rugbjærg, Gd [*ʀåʊˑbjæˑˈ*]. VSK Raaberg; Gst 1857—58, Trap[1] Rugbjerg; TGst Rugberg; Postadr9 Rugbjerg, Gst Rugbjærg. — Plantenavnet Rug.

Sandet, Gd [*saŋət*]. VSK Sundet; Gst 1857—58, Trap[1], TGst, TM Sandet; I 1912 Lille Sandet, Store Sandet; Postadr9, Gst Sandet. — Af Subst. Sand. Efterleddet er glda. with „Skov". Store-Sandet var ifl. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Navn paa et forsvundet Hus, der laa, hvor Gaarden nu er bygget. Jfr. Styrtom.

Slottet, Hs [*æ stɔt*]. Trap[4] Slottet.

Skikkildmund, Gde og Hse [*sgegəlˈmoŋ', sgɛqəˈmoŋ'*]. Trap[1] Skikkelmund; Trap[4] Skegildmund; Postadr9 Skikkel (Hse); Gst Skikkildmund. — Se ndfr. under B.

Skipperens Gaard, Gd. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 „Æ Skippers". — Navnet stammer fra Ejernes Tilnavn. Jens Nielsen Skipper nævnes ifl. Fausbøl p. 138 i et Grandebrev fra 1757.

Skovlund, Gde. VSK Skovlund; Gst 1857—58, Trap[1] Skovland; TGst, Postadr9, Gst Skovlund; Optegnelse 1920 [sgɔwːlən]; Trap[4] Skovland. — Ogsaa som Naturnavn, se ndfr. under B; ved dette viser Udtalen, at Efterleddet er -land, ikke -lund.

Staafast, (forsv. Hs.). I 1912 Staafast. — Navnet er antagelig givet som en Modsætning til Styrtom ndfr.

Styrtom, (forsv. Hs.). Fausbøl, Branderup-Roost p. 137, I 1912 Styrtom. — Et andet Navn paa Store-Sandet; se ovfr. under Sandet. Huset fik ifl. Fausbøl anf. St. sit Navn, da det en Gang var faldet om.

Svinhøj, Gde og Hse [*ˈsvinˑˌhʏj*]. TM Schweinehöhe; TGst Schwinshoi; Gst Svinshøj; Trap[4] Svinhøj. — Jfr. Svinhøj under B.

Vestergaard, Gde [*væsdəˈgɑ̊ˈˑɹ*]. VSK Vestergd; Gst 1857—58, Trap[1] Vestergaard; TGst Westergaard; I 1912 Vestergaard; Postadr9 Vestergaarde; Gst Vestergaard; Trap[4] Vestergde.

Øbjærg [*jǫbjæˑˈ*]. $^{23}/_{2}$ 1481 Oberg; $^{11}/_{3}$ 1514 (LB), $^{20}/_{11}$ 1514 (LB), $^{14}/_{8}$ 1518 (LB) Øbierg; Gildeskraa 1520 (Dipl. Fl. I 400) Oberch; $^{14}/_{7}$ 1521 (LB) Øbierg; $^{27}/_{7}$ 1521 (LB) Øbierg; Sk 1524 Øbergh; $^{23}/_{11}$ 1528 (LB), $^{27}/_{2}$ 1531 (LB), $^{18}/_{11}$ 1531 Øbierg; $^{15}/_{1}$ 1532 (LB) Øbierre; Sk 1542 Oeberch, Oberch; $^{17}/_{11}$ 1578 (LB) Øbierg; Reg 1580 Øberg; Jb 1605 Oberge; Jb 1639—40 Øbiergh; Mejer 1649 Hoiberg; Danckw

1652 Hoyberg; Jb 1672 Øbierg; Jb 1690 Øbierig; DAtl Obierg; VSK Øberg; Gst 1857—58 Højberg; Trap[1] Øbjerg; TGst Öberg; Postadr9 Øbjerg; Gst Øbjærg. — Byen ligger paa en isoleret Bakkeø, omgivet af Engdrag. Deraf Navnet.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene (Kortdistrikterne): Arrild (A), Hønning (H) og Roost (R).

Aakroge. H. L 1801 Aakroge.

Aalgaard. R. U 1775 Aalgaard. — R. Aalgaardsholm. U 1775 Aalgaards Holm, Olgaards Holms Heede. — Af Subst. Aalegaard.

Aamade. H. [*ɔmaj*]. TM Aamai. — A. Aamadeenge [*æ ˈɔmaj‚æŋ*]. TM Aamai.

Adelvej, Gamle-. U 1805 Den gammle Ailvey. — Jy. Adelvej „stor landevej" (Feilb.).

Agerholt. A. U 1781 Agerholt; TM Agerholdt; I 1912 Agerholt. — Af Subst. Ager.

Alkærhede. A. [*alʃɜˈhe*]. — Rimeligvis af Trænavnet ænyda. al „El", eller af Al, Navn paa en Jordart.

Allerup Enge. H. [*ˈaljɔb‚æŋ*]. TM Allerup Enge. — Efter Allerup, Lb. i Nabosognet Toftlund (3071), Gram H.

Anders Løkke. R. TM Anders Lykke.

Arnsholm. Se ndfr. under Vold.

Arnshøj. A. Jb 1704 Arnsheu. — Af Mandsn. glda. Arn, der forudsættes i Stedn. glda. Arnstorp. Jfr. glsv. Arn, oldn. Arn (Lind Dopn. under Arni).

Arrild Aa. Trap[1] Arrild-Aa; Oldekop Arrildau; Trap[4], I 1912 Arrild Aa. — A. Arrild Plantage. I 1912 Arrild og Hønning Plantager. — H. Arrild Skrøpskifte. TM Arrild Skrüb-Schift. — Se Arrild ovfr. under A. Et andet Navn paa Arrild Aa er Fiskbæk (se ndfr.).

Bennetsløkke. R. TM Bennets-Lykke. — Indeholder, ligesom det følgende Navn, Mandsn. Benned, udt. [*Bæn̥ət*], der ifl. Feilb. er alm. i Egnen Syd for Ribe.

Bennetsmose. H. U 1805 Bennetsmoose. — Se ovfr. under Bennetsløkke.

Birk. H. [*æ bɛ.ig; æ ˈnɔ̈.iˈ‚bɛ.ig, æ ˈsøŋˈə‚bɛ.ig*]. U 1801 die Birken; TM, I 1912 Birk; TM Nörre Birk, Sönder Birk. — Trænavnet Birk, anvendt usammensat som Stednavn. Udtalen viser, at der ikke foreligger Kollektivet Birke.

Birkeng. H. L 1801 Birckeng. — Jfr. Birk ovfr.

Bjellumvej. R. [*ˈbjɛtəm‚væj*]. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137, I 1912 Bjellumvej. — Første Led er et Stednavn Bjellum, der ikke kendes fra andre Kilder. Snarest Dat. Plur. af en brudt Sideform til det Ord, der indgaar i Sognenavnet Billum, V.-Horne Hrd. ($^{15}/_{9}$ 1324 Bælium). Ordet hører antagelig til Roden *bhel „svulme", der bl. a. indgaar i Subst. Balle, glda. balgh „Forhøjning" (se Indl.) og har en lignende Betydning som dette.

Bjærgløkke. A. TM Bjerglykke. — R. [*æ ˈbjæ.iˑ‚lyk*].

Bjørnkær. A. [*bjön·ḳəɹ*]. Jb 1704 biornkier Mohr; U 1781 Biörnkier; 1836 (Flurnamen 1724—1863) Biørnkier; TM Björnkjär, Björnkjaerhede; I 1912 Bjørnkjær. — Af Dyrenavnet Bjørn.

Bliskærsig. R. [*bɫɛsḳəˈsiˈx*]. L 1771 Blessekier Siig; U 1832 Blæskjærsiigagre, Blæskjærsiig; TM Bliskiersig; I 1912 Bliskjærsig. — Af Subst. Blis, brugt i Betydningen „lys Plet", her vel om aabent Vand i Kæret. Beslægtede Ord indgaar i adskillige nordiske Stednavne, bl. a. ogsaa i nordiske Navne i England; se Ekwall i NoB VIII p. 85 f. og der cit. Litt.

Blok. A. [*æ bɫɔk, æ bɫɔgə*]. U 1781 Blokkene; L 1810 Blokken; TM, I 1912 Blok. — H. [*æ bɫɔk*]. TM Block. — Blok, se Indl.

Blæsbjærg. A. TM Blästbjerg; I 1912 Blejsbjerre. — Af Verb. blæse. Alm. Navn paa højtliggende Steder.

Bløde. R. U 1775 den Nørrest Bløde. — Bløde, se Indl.

Bolblokker. R. U 1775 Boll-Blokker. — Af jy. Bolle „Tyr".

Boleng. R. [ˈbOɫ·ˌæŋ']. L 1775 Boll Eng; U 1832 Bolengagre, Boleng; TM Bol-Eng, Boll-Eng, Boleng-Lykke; I 1912 Bolæng, Bolleng, Boleng. — Af jy. Bolle „Tyr".

Bolpyt. R. [ˈbOɫ·ˌpo̤t]. TM Bollpütt; I 1912 Bolpyt. — Af jy. Bolle „Tyr".

Brakløkke. R. [*æ ˈbʀagˌlyk*]. TM Brak-Lykke. — Subst. Brak „Brakmark".

Broeng. R. U 1775 Broe Eng; TM Broeng.

Brofenne. R. U 1832, I 1912 Brofenne.

Brøns Møllevej. H. [ˈbʀön·s ˈmøɫ·ˌvæj]. — Brøns Sb., 3087.

Bungsil. H. [*bOŋˈsi̥ɖəɫ*]. — Navn paa en Lavning. Forleddet er muligvis Subst. Bunke med Bortfald af k i Trekonsonantgruppen; jfr. Bunkhøj ndf.

Bunkhøj. A. [*bOŋgˈhuɟ*]. B 1804 Bunckhye; L 1810 Bunckhyeagger; I 1912 Bonkhyt. — Se ovfr. under Bunker i Løgumkloster 3118.

Buskland. H. U 1805 Buschland. — Af Busk i Bet. „Krat", se Indl.

Buskløkke. R. [ˈbOsgˌlyk]. U 1775 Busk; TM Busk Lükke. — Se ovfr. under Buskland.

Bækbjærg. R. [ˈbægˌbjæɹ·ə]. L 1771 Bekbierg; TM Bockbjerg-Fenne; I 1912 Bækbjerg. — R. Bækbjærgeng. [ˈbægbjæɹ·ˌæŋ'].

Bækende. A. I 1912 Bækend, Bækende.

Bækløkken. A. TM Bekkelykken.

Daarbjærg. H. U 1805 Daarbierg. — Forleddet er antagelig Subst. Daare.

Damager. A. [ˈdam·ˌaqə]. U 1781 Dammager; TM, I 1912 Damager. — Dam, se Indl.

Damgaard. TM Damgaard; I 1912 Damgård. — Iflg. I 1912 Navn paa en Mark. Dam, se Indl.

Digeled Bro. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Digledbro.

Drift. A. [*æ dʀæ̊ʊt*]. TM Driftweg. — Drift, se Indl.

Drivvej. H. [*æ ˈdʀiʊ·ˌvæj*]. TM Driftweg.

Dyndeng. A. U 1781 Dönd Eng.

Dyndkær. R. [*də·ŋḳəɹ*]. Grandebrev 1757 (Udtog Fausbøl, Branderup-Roost p. 138) Dyndkær; L 1771 Dyndkier; TM Dündkier, Dünnkier; I 1912 Dyndkjær.

Elkær. A. [*æɫ·ḳəɹ*]. A. TM Nörre Elkjär, Elkjaer; I 1912 Elkjær. —

A. Elkær Hede. U 1781 Ell Kier-Heede; TM Elkjärhede. — R. Elkær. [*æt·kɜ.i*]. U 1775 Elkier; TM Ellekier; I 1912 Elkjær, Elkærskov. Trap[4] Elkærskov (forsv.). — R. Over-Elkær. TM Over-Ellekier. — R. Sønder-Elkær. U 1775 Sönder Elkier. — Trænavnet El.

Elmtager. A. Reg 1580 (Trap[1]) Elmvelde; Jb 1704 Ellm Wang; B 1804 Ellemtagger; L 1810 Elmtagger. — Af sønderjy. Elmt „Elm" (se Feilb. under elm).

Engbjærg. R. [*æŋəˈbjæ.i·*]. U 1832 Engebjerg; TM Eng-Bjerg; I 1912 Engebjerg.

Engdige. A. U 1781 Engediigen.

Engdrag. R. I 1912 Engdrav.

Engfly. H. U 1805 Enge-Flye.

Engløkke. R. [*ˈæŋˌlyk*]. TM Eng Lykke.

Engsigagre. R. U 1832 Engesiigagre.

Eskeholm. A. B 1804 Esckeholm. — Trænavnet Esk eller Kollektivet glda. æskæ „Eskelund".

Faaredam. H. [*æ ˈfɑ·ˌdam*']. U 1805 Faardammen. — Ifl. Opt. 1929 en lille Dam, hvor man vaskede Faar.

Faarehusmose. H. U 1805 Faarhuusmooße. — Jy. Faarehus „Faaresti".

Faareløkke. H. [*æ fɑ·lyk*]. TM Faar Lüke.

Faarepold. R. I 1912 Fårpold.

Fiskbæk. A. og R. [*fesgbæk*]. TGst Fischbek; Gst, Trap[4] Fiskbæk. — H. [*fesgbɜk*].

Fiskedam. R. [*æ ˈfesgəˌdam*']. U 1775 Fisk Dam, Fisker-Dam; TM Fiskdamm, Oster Fiskdamm, Wester Fiskdamm, Fiskedamm Lykke; I 1912 Fiskdam.

Fiskholm. A. Jb 1704 Fischholm. — H. [*fesghɔlm*]. U 1792—94, TM Fiskholm. — R. [*fesghɔlm*]. TM Fiskholm. — R. Fiskholm Krat. [*fesghɔlm ˈkʀat*].

Flavskifter. H. [*æ ˈflɑs·ˌsgæs·t*]. U 1805 Flavskifter; TM Flaggen Schift. — Af Subst. jy. Flave „Hedetørv". I U 1805 omtales ogsaa under Hønning Flaggenerde, Flavgryft, Flaggengraben, Flavheeden.

Flod. R. U 1832 Flod; Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Nørre og Sønder Flaader; I 1912 Flod, Flør. — Flod, se Indl.

?Flodager. H. [*æ flOɔ·*]. U 1792—94 Flur. — Det kan ikke paa Grundlag af Udtalen afgøres, om Navnet er Flodager eller Plur. af Flod, se Indl.

Fly. H. [*æ fly·*]. U 1792—94 Nör Flye, Sönder Flye; U 1805 Sönder Flye, Nørre Flye; TM Flüer; I 1912 Flye (Agerjord). — R. Flykær. [*fly·kɜ.i*]. U 1775 Flykier; U 1832 Nordflykiær, Sönderflykiær; TM Flykier, Flykier Lykke, Sönder-Flykier; I 1912 Flykjær. — R. Flysig. L 1771 Flysiig; I 1912 Flydsig. — Fly, se Indl.

Flæk. A. [*æ flæk*]. Navn paa et Stykke Eng; antagelig Subst. Flæk „Plet".

Fløjlspold. R. [*ˈflöj'əlsˌpOl*']. U 1832 Flöjelspold; I 1912 Fløjelspold, Flöielspold. — Muligvis elliptisk udviklet af et *Fløjlsgræspold. Fløjlsgræs, „Holcus lanatus" (Jenssen-Tusch p. 107).

Forbedelsetoft. H. [*æ fOˈbæj'əlsˌtɑst*]. — Sønderjy. Forbedelse „Kaadnersted".

Forstuen. R. [*æ ˈfɔˌsdɑs·*]. TM Forstuen; I 1912 æ Forstov. — En

lille Skov, der grænser op til den større Hestehave, og derfor har kunnet sammenlignes med en Forstue.

Forte. A. U 1781 faarterne. — H. [*æ fo·ɹd*]. — R. U 1832 den gamle Forte, Sønden Forten. — A. Fortemade. [*æ ˈfo·ɹdˌmajˀ*]. U 1781 foort-May; 1836 (Flurnamen 1724—1863) Fortmai; TM Fordtmai; I 1912 Fortmade, Fortmaj.

Frihed. H. TM Freiheit.

Friskærbæk. R. [*ˈfʁi·skjɜˌbæk*]. Oldekop Friskjerbek; I 1912 Friiskærbæk, Friskærbæk; Gst Friskær Bæk; Trap[4] Friskærbæk. — Af Indbyggernavnet sønderjy. Fris „Friser" (Feilb. under friser).

Frisvad. R. [*fʁi·svɔðˀ*]. — R. Frisvad Løkke. [*fʁi·svɔðˀlyk*]. TM Friiswaadlykke; I 1912 Frisvadlykke. — R. Frisvad Pold. I 1912 Frisvadpold, Friisvadpold. — Vad over Friskær bæk.

Fækærhede. A. U 1781 Fee Kier-Heede. — Jfr. Appellativet jy. Fækær „kærmark, hvor enghøveder græsser" (Feilb. fra Vendsyssel).

Fælled. A. U 1781 Fælleden. — H. [*æ fæɬə*]. TM Fälled; I 1912 Fælle (Ager), Fælled. — R. TM Fälled.

Fællesmose. A. I 1912 æ Fællesmos. — H. [*æ ˈfæɬˈəsˌmo·s*]. TM Fället Moose.

Gaaseblok. R. [*æ ˈgå·sˌblɔk*]. I 1912 Gaasblok.

Gaasedam. R. [*æ ˈgå·sˌdamˀ*]. I 1912 Gaasdam.

Gaasesplet. R. TM Neder Gäsplet, Over Gaasplet; I 1912 Gaasplet.

Gaassandager. A. [*ˈgå·sənˌaqə*]. U 1781 Gaaß-Sand; TM Gaasenager, Gaaseeager; I 1912 Gåssandager, Gaassandager. — Fuglenavnet Gaas. Sand „Sandstrækning", se Indl.

Gade. A. [*æ ga·ɹ*]. B 1804, L 1810 Gaden; TM Garder, Gade; I 1912 æ Gaed, Gade. — A. [*æ ga·ɹ*]. — H. [*æ ga.i·*]. U 1801 Gaden; TM Gaade; I 1912 Gad (Gade?). — R. [*æ ga.i·*]. U 1832 Gade. — H. Gammel-Gade. TM Gammel Gaade. — R. Gadeeng. U 1775 Gad Eng; TM Gade-Eng; I 1912 Gadeeng. — Gade, se Indl.

Galgebjærg. R. [*gaɬəˈbjæ.iˀ*]. TM Galle Bjerg; Fausbøl, Branderup-Roost p. 119 Galgebjerg. — Ifl. Fausbøl anf. St. skal en Forbryder i sin Tid være hængt her.

Gammeldam. R. [*gamɔlˈdamˀ*]. L 1771 Gammeldam; TM Gammel-Damm, Gammeldam-Eng, Lille-Gammeldamm; I 1912 Gammeldam.

Gammeleng. A. I 1912 æ gammel Eng.

Gammeljord. U 1832 Gammel Jord.

Gammelmark. R. U 1832 Gammel Jord; TM Gammel Mark.

Gasse Hede. A. Jb 1704 Gaszerheide. — Efter Ø.-Gasse i Skærbæk S. 3089.

Geddebro. R. I 1912 Gjeddebro. — Navn paa en Stenkiste. Fiskenavnet Gedde.

Gedeholm. A. Jb 1704 Gedeholm.

Gejlløkke. H. [*æ ˈgæjˀtˌlyk*]. — Af Planten. jy. Gejl „Gyvel".

Graveng. H. [*æ ˈgʁåʊˀˌæŋˀ*]. U 1781 Grov; U 1792—94 Grav og Steen Enge, Grauen Eng; U 1805 Gravengene, Gravneng; TM Graun Enge; I 1912 Graveneng. — Af Subst. Grav „Grøft". Formerne viser, at Forleddet ogsaa er blevet opfattet som Participium af Verb. grave, saafremt der ikke foreligger to forskellige Navne.

Gravlund. H. Gravlundsig [*gʁåʊˀtʁŋˈsiɟəx*]. — H. Gravlundskrøp

[*gʀåʁ·ɫʁŋˈsgʀov'*]. U 1805 Gravlundskrøb, Gravlundskrup; Trap[4] Gravlundskrat. — Efter Gravlund i Nabosognet Toftlund.

Gren. H. [*æ gʀe'n*]. U 1805 En grøn Siig „Green" kaldet; I 1912 Green (Mose), æ Green. — Gren, se Indl.

Grønningskifte. H. TM Grönning Schift, Grönning Schifte. — Af Subst. Grønning, se Indl.

Gunnebro eller **Præstebro.** $^{27}/_{2}$ 1531 (LB) Gunnebro eller Prestebro. — Paa Grænsen mellem Arrild og N.-Løgum S. Af Mandsn. glda. Gunni.

Gunnevad. $^{27}/_{2}$ 1531 (LB) Gunnewodh. — Paa Grænsen mellem Arrild og N.-Løgum S. Af Mandsn. glda. Gunni.

Hale. R. U 1775 Halle. — Hale, se Indl.

Harehoved. A. TM Harehoel; I 1912 Harehoved. — Navn paa nogle Enge Syd for Arrild, hvis Form formodentlig har mindet om et Harehoved. Mindre sandsynligt er det, at der foreligger en Sammensætning af Dyrenavnet Hare og Hoved i Betydningen „Fremspring" (se Indl.). — Ogsaa Navn paa et forsv. Hus.

Havrebjærg. R. [*ˈhåʁ·ˌbjæɹ·*]. TM Havre Bjerg; I 1912 Havrebjerg. — Af Plantenavnet Havre. Jfr. Havrebjærg i Seem S. 2707.

Havreblok Mose. H. MB 1683 Haufr block moeße. — Af Plantenavnet Havre.

Havrefenne. A. B 1804 Haverfennen; L 1810 Haverfenn. — Af Plantenavnet Havre.

Hedeagre. A. U 1781 Heede Aggerne. — R. [*æ ˈhe·ˌaqə*].

Hedeholme. A. B 1804 Hedeholme. — R. U 1832 Hedeholmer.

Hedeland. A. U 1781 Heedelandet. — R. U 1832 Sønderhedeland.

Hedeløkke. R. [*æ ˈhe·ˌlyk*]. TM Hede Lykke.

Hedepold. A. B 1804 Heedeknolden; I 1912 æ Hedpold.

Hellet. A. [*hæɫət*]. B 1804, L 1810 Hellet; TM Helet; I 1912, Gst Hellet. — Helvede, i Vestslesv. udt. *hæl̯ət* (Feilb.). Navnet stammer ifl. Opt. 1929 fra, at Engene tidligere var saa fugtige, at Høbjærgningen var meget besværlig.

Helmpolde. H. [*æ ˈhæɫ·mˌpOl̯·, -pɔl̯·*]. TM Helmshöhe; I 1912, I 1925 Helmpold; Gst Helm Polde. — Om Forleddet se Helmbjærge i Seem S. 2707.

Hesteagre. R. [*æ ˈhœ·sdˌaqə*].

Hesteeng. R. [*æ ˈhœ·sdˌæŋ'*]. L 1771 Heste Eng; U 1832 Hesteng; TM Heste-Eng; I 1912 Hesteng.

Hestehave. R. [*æ hœ·sdˌhåʁ·*]. U 1775 Hesthav; TM, I 1912, Gst Hestehave. — R. Hestehave Kær. U 1775 Hesthav Kier; Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Hestehave kær; I 1912 Hesthavkjær.

Hesteløkke. R. TM Heste Lykke.

Hjulerfenne. R. [*æ ˈju·ɫəˌfæn·*]. — Af Subst. jy. Hjuler „Hjulmand".

Holmager. A. B 1804 Holmagger; L 1810 Holmagger, de söndre Holmagger. — Holm, se Indl.

Holmbæk. R. L 1771 Holmbækken. — Holm, se Indl.

Holmeng. A. L 1810 Holmeng; TM Holms Eng; I 1912 æ Holmeng. — Holm, se Indl.

Holmkær. R. L 1771 Vester Holmkier, det Synder Holmkier. — Holm, se Indl.

Holmpold. R. L 1771 Holmpoldet, Vester Holmpold; I 1912 Holm-

pold. — R. Holmpold Løkke. [*æ ˈhɔt·mpɔlˌlyk*]. TM Holmpul Lykke. — Holm, se Indl.

Holmskifte. R. [*æ ˈhɔt·mˌsgæɐ̯·t*]. U 1832 Holmskivt; TM Holmskift; I 1912 Holmskift, Holmskifte, Holmskiftebæk. — Holm, se Indl.

Horsled. R. I 1912 Horslei, Horsled, Hårsleyhård (de to sidste efter ældre Kilde); Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Haarsled. — R. Horsled Sig. I 1912 (efter ældre Kilde) Horstedsig. — R. Horsled Sil. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Haarsled Sil (Bro). — Af Subst. Hors „Hest". Sidste Led i Hårsleyhård er aabenbart forskrevet (Fejl for -gård?). Horstedsig er snarest Fejl for *Horsledsig, men kunde mulig henføres til Hussted ndfr. Sil, se Indl.

Hussted. R. [*hɔsdæj*]. TM Hosted; I 1912 Hussted, Hostej. — Hussted „Sted, hvor et Hus har staaet".

Hvidagre. H. MB 1683 Huidagre. — Det kan ikke paa Grundlag af Formen i MB 1683 afgøres, om Forleddet er Adj. hvid eller Subst. Hvede. Jfr. Hvidager i Brøns S. (3087), der i MB dels skrives Hvidager Aaß, dels Huede Agers Aaß, og Hvidager i Skærbæk S. (3089), som i MB skrives Hued Ager.

Hyrdeeng. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Hiereng. — Af Subst. Hyrde, udt. *hiɐ̯* (Feilb.).

Højbjærg. A. [*hy·bjæɐ̯·*]. Oldekop Höiberg; Trap[4] Højbjærg.

Højdynd. R. U 1775 Hyedynd.

Højskifte. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Hyskift.

Høller. R. U 1775 Nør Høller, det sønder Høller, Vester Høller, Øster Høller. — Høl, se Indl.

Hønning Mose. H. Gst Hønning Mose. — H. Hønning Plantage. I 1912 Arrild og Hønning Plantager; Gst Hønning Plantage. — H. Hønning Skrøp. [*hönənˀsgʁɔvˀ*]. TM Hönning Skrüb-Schifter. — Se Hønning ovfr. under A.

Hørenge. R. [*æ ˈhɔ̈ɐ̯·ˌæŋ·*]. — Af Plantenavnet Hør.

Hørgade. R. L 1771 Hörregaden. — Af Plantenavnet Hør.

Indermark. A. U 1781 Jndermarken. — H. U 1805 Indermarkken.

Jefsdamsrende. H. U 1805 Jefsdamsrenne. — Af Personnavnet Jef.

Jens Madsens Fælled. R. [*jæns ˈmasəns ˌfæ·ləð*]. I 1912 Jens Madsens Fælled. — R. Jens Madsens Løkke [*jæns ˈmasəns ˌlyk*]. — R. Jens Madsens Mark. TM Jens Madsen Mark; I 1912 Jens Madsens Mark. — R. Jens Madsens Toft. I 1912 Jens Madsens Toft.

Jeppes Hede. R. L 1771 Jeppeꝭ Heede.

Jomfruhøl. A. ell. H. I 1912 æ Jomfruhøl. — Paa Rugbjærg Mark. Sagn om to Jomfruer, der sprang ud i Høllet med et Pengeskrin imellem sig og forsvandt der (I 1912).

Kalvebjærg. H. U 1805 Kalbierg.

Kalveeng. H. [*æ ˈkaɬ·ˌæŋ·*].

Kalvegaard. R. [*æ kaɬ·gɔ*]. I 1912 Kalgaard. — Da Navnet betegner en Eng, der ligger ved Siden af Kalveløkke, langt fra Byen, er det sikkert en Sammensætning af Subst. Kalv og Gaard i Bet. „Indhegning". Efter Udtalen kunde det ellers være Subst. Kaalgaard „Have".

Kalveløkke. A. TM Kalvelükke, Kalvelykken. — H. TM Kall Lükke. — R. [*æ ˈkaɬ·ˌlyk*]. TM Kalve-Lykke; I 1912 Kallykke.

Karm. H. U 1792—94 Karm. — Subst. Karm, mulig i en lig-

nende Betydning som oldn. karmr m. „Brystværn". Navnet kunde da være et Minde om en gammel Forsvarsvold.

Kastager. A. TM Kastar. — Formen i TM er snarest Fejl for *Kaster, hvor -er er en svækket Form af -ager. Forleddet er Subst. Kast „noget opkastet", mulig i en af de fra Nordjysk kendte Betydninger, „lille, lavt opkastet skeldige" eller „inddiget stykke jord" (Feilb.).

Kile. H. [*ki·t*]. — Kile, se Indl.

Kirkeby Mose. H. [*ˈkjɹ̩·gəby ˌmo·s*]. TM Kirkeby-Moose. — Efter Kirkeby, Lb. i Roager S. 3084.

Kirkeforte. R. I 1912 Kirkefort, Kirkfort.

Kirkevej. A. L 1810 Kirkeveyen. — H. Gammel-Kirkevej [*æ ˈgamət ˈkjɹ̩·gˌvæj*].

Knivsbjærg, Lille-. A. I 1912 Lille Knivsbjerg. — En Bakke ved Vestergaard. Navnet stammer ifl. I 1912 fra de senere Aar og er vel derfor en Opkaldelse efter det bekendte Knivsbjærg i Ø.-Løgum S., Aabenraa A. 3204.

Knoldeng. R. [*ˈknOl̥·ˌæŋ'*]. TM Knold Eng. — Af Subst. Knold i Bet. „Tue".

Knuderbank. R. [*knu·ɹ̩ˈbaŋg*]. U 1775 Knudre Bank; TM Knudersbank; I 1912 Knudere bank, Knuddrebank; I 1925 Knuderbank. — Forleddet er antagelig *Knudeager, af Subst. jy. Knude „lille bakke" (Feilb.), eller maaske Adj. knudret, hvor man dog skulde vente kort u.

Kobys Hoved. H. U 1801 Kobys Hoved. — Det er næppe sandsynligt, at der foreligger et glt. Bebyggelsesnavn paa -by, da Skriveformen -bys kan betegne en Udtale [*-bəs*], udviklet af *-bjærgs i tryksvag Stavelse. Hoved, se Indl.

Kog. A. [*æ kɔs*]. L 1810 Kaug; TM Kaug; I 1912 Kog, æ Kov. — H. I 1912 Kog. — A. Kogdige. L 1810 Kougdiigen. — A. Kogeng. L 1810 Koug Eng.

Kokhave. R. I 1912 Kokhave. — Antagelig af Subst. Kok „Hane".

Kokkenborgland. A. [*æ ˈkɔgənbɷɹ̩·ˌlaˈŋ*]. — Se Kokkenborg ovfr. under A.

Koldmose. A. TM Kold Mosen; I 1912 æ Kolmos. — Af Adj. kold, der ofte indgaar som Forled i Navne paa Moser, Kær o. lgn.; om sur, fugtig Jordbund.

Kongemose. H. [*ˈkOŋəns ˌmo·s*]. B 1801 Kongens Moose; I 1912, Gst Kongens Mose; Trap[4] Kongemosen. — Har formodentlig tidligere hørt til Krongodset.

Kortager. H. TM Kort Ager. — Af Adj. kort.

Kragbjærg. A. B 1804 Kraybierg; L 1810 Kragbierg, Kraybierg; TM Krag Bjerg. — Skriveformerne Kray- kunde tyde paa, at Navnet har været udtalt Kraj-, og at Formerne med g beror paa en „Forbedring". I saa Fald samme Navn som Krajbjærg, Lb. i Hornslet S., Ø.-Lisbjærg H. (2045), idet Udtalens j begge Steder maa gaa tilbage til glt. th (Kort Fm. Nr. 56), selv om det sidstnævnte Navn i Dokumenter fra det 15. Aarh. (Afskr. fra 18. Aarh.) skrives Krag-, Kragh-. Om Bet. af glda. *Krath- kan intet sikkert oplyses; maaske kunde det sammenstilles med no. krade „tæt Flok, Klynge".

Krambodtoft. R. [*æ kʀamˈbo·j̩*]. TM Krambod-Toft; I 1912 Krambodtoft, Kramboitoft. — En lille Plet Øst for Vejen mellem Fogedgaard

og Roostgaard. Af Krambod „Butik, hvor der handles med Kram". Ifl. Traditionen har der været Kramboder her.

Krestens Løkke. R. TM Krestens Lykke.

Kælderhøj. H. MB 1683 Keller Höy Wang. — Af Subst. Kælder eller muligvis sammentrukket af *Kildeager.

Kær. H. TM Kjerre. — R. [*æ ḳjæi'*]. U 1832 Kjær; TM Kier; I 1912 Kær, Kjær, æ Kjær; Trap[4] Kær. — Kær, se Indl. Her Navn paa en sumpet Elleskov.

Kølmose. R. [*æ ˈkøɫ·ˌmo·s*]. U 1775 Kølmos; I 1912 Kølmose. — Feilb. har under 1. kjølle en Oplysning om, at Ordet „skal betyde: hul, hvori der æltes ler (Lemvig)", og da Kølmose er Navn paa Lergrave, kunde en saadan Betydning maaske passe her. Det er dog sandsynligt, at Kølle i denne Betydning er et selvstændigt Ord, forskelligt fra Kølle i Bet. „Maltkølle", som Feilb. opfører det under. En anden Mulighed er Plantenavnet Kølle, „Dunhammer", Typha latifolia.

Kølsnap. H. U 1792—94 Kölsnap. — Om Forleddet se ovfr. under Kølmose.

Kørvel. R. [*kø.i'vəɫ*]. — Et lille Stykke Eng ved Roost By. Hvis Navnet er nyt, kunde der maaske foreligge Plantenavnet Kørvel „Anthriscus cerefolium".

Langager. A. TM Langager. — H. [*æ ˈɫɔŋ·aqə*]. TM Lang Ager; I 1912 Langager.

Langeløkke. R. TM Lange Lykke.

Langskifte. A. Nørre-Langskifte. [*ˈnɔ̈i' ˈɫɔŋ·ˌsgæ̊ʁt*]. TM Nörre-Langskift. — A. Sønder-Langskifte. [*ˈsøŋ'ə ˈɫɔŋ·ˌsgæ̊ʁt*]. TM Sönder Langskift.

Langvang, Nørre-. Jb 1704 Nordlang Wang.

Lemmose Løkke. R. [*ˈlæmOsˌlyk*]. I 1912 Lemmellykke, Lemmoslykke. — Af Lemmose, Gd. i N.-Løgum S. 3117.

Lillebro. I 1912 Lillebro.

Lillefenne. A. B 1804 Lild Fenne; L 1810 Liederfenn. — Formen i L 1810 er snarest Fejl for *Lieden-, ɔ: Adj. liden.

Lilleholm. R. TM Lille Holm.

Lillekær. R. TM Lille-Kier; I 1912 Lillekær, Lille Kjær.

Lilleløkke. A. TM Lille Lykken. — R. TM Lille Lykke.

Lilletoft. A. TM Lille Toft. — H. TM Lile Toft. — R. U 1832 Liltofterne.

Luskryle. R. [*æ ˈɫu·sˌkʀy·ɫ*]. TM Buskryl; I 1912, I 1925 Luskryl. — Efterleddet er Subst. Kryle, der i Jy. bl. a. forekommer i Betydninger som „en lille, ussel hytte; snævert hul el. kammer; en lille, snæver seng; fuglerede" (Feilb.). Luskryle kan da oversættes ved „Lusereden", en spottende Betegnelse, givet paa Grund af Jordens Ringhed.

Løgum Bæk. A. [*ˈɫy·mˌbæk*]. — A. Løgum Østervej. U 1781 Lygum Öster Vey. — Efter N.-Løgum 3117.

Madeeng. A. U 1781 May Eng; TM Mai Eng. — Made, se Indl.

Madehøj. A. [*maj̩ˈhyj*]. Jb 1704 Mayhoy; U 1781 May Höye, May Höyesaggerland. — Made, se Indl.

Mademose. A. U 1781 May Mooß; TM Mai Mose, Maimos; I 1912 æ Maj Mos. — Made, se Indl.

Madses Føl. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 118, I 1912 Madses Føl. — Navn paa en Kæmpehøj.

Madses Hest. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 118 Madses Hest; I 1912 Madseshest, Madses Hest. — Navn paa en Kæmpehøj.

Markuses Hestehave. R. U 1775 den saa kaldede Marcuses Hestehave.

Melkær. R. U 1775 Melkier; Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Melkær; I 1912 Meldkjær. — Af Adj. jy. mel- „mellem-" i Sammensætninger, glda. (i)mællæ.

Melskrøp. H. U 1805 Meldskrøb (Heide und Busch). — Se ovfr. under Melkær.

Melvad, Eng. R. [*mæ·tvɔ̀j*]. 19/1 1526 (LB) Melwad Eng; 3/8 1527 (LB) Melway Eng; 19/5 1530 (LB) Melwatt; U 1775 Melvad; TM Meelwaad Fenne; I 1912, Trap[4] Melvad. — Snarest af Adj. glda. mæthæl. Betydningen „det midterste Vadested" vil stemme godt med Beliggenheden mellem Frisvad og Roost Bro. Formelt er der dog ogsaa Mulighed for et Subst. svar. til bornh. Mäl „liden Sandbanke, Klit", samme Ord som oldn. melr m., der er alm. i norske Stednavne i Betydningen „Sandbakke eller Lerbakke ved en Elv" (NG, Indl. p. 67).

Melvang. H. MB 1683 Mellemwang, Middel Wang. — Se ovfr. under Melkær.

Mettes Dam. A. [*mædəs'dam'*]. U 1781 Mettes Damm; TM Mitlesdam; I 1912 Mettesdam. — Dam, se Indl.

Midtfenne. H. L 1801 Sönder und Mitt-Fenne.

Midtløkke. R. [*æ 'med,lyk*]. TM Midt Lykke.

Midtstykke. R. U 1832 Midtstyk, Midtstykket.

Moragre. A. I 1912 æ Moravere, Moragere. — Af Subst. jy. Mor „mosejord, tørveagtig jord", „sand, farvet mørkt el. næsten sort af lyngens levninger" (Feilb.).

Moseager. A. Jb 1704 Moszacker.

Mosegrave. A. (Her?) Jb 1704 Voßgrau; U 1781 Mooße Gravene; B 1804 Gamle Mooßgrave.

Mosegræsning. A. TM Mosgräsning.

Moseløkke. R. [*æ 'mo·s,lyk*]. TM Mose-Lykke.

Munkepyt Vej. H. U 1805 Munckpüttevej. — Af Subst. Munk. Mulig Jord, der har tilhørt Løgumkloster.

Mølbjærg. H. [*møt·bjæɹ·*]. U 1792—94 Mölbierg; U 1805 Möllbierg, Vei-Mollbierg; TM Möllbjerg; I 1912 Mølbjerg.

Møllevej. H. U 1815 Møllevei.

Myrbælg. R. [*æ my·bætə*]. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Myrbælle; I 1912 Myrbelle. — Mulig Subst. Myr „Mose" og et Subst. Bælg, Sideform til Balg (Balle), anvendt i lign. Betydning som dette („Forhøjning i Terrænet"); jfr. Retbælleren i Mørke S., Ø.-Lisbjærg H. og Bellesager i V.-Vedsted S. 2708.

Nederløkke. TM Neder Lykke.

Nedermark. R. TM Neder-Mark.

Nyeng. H. [*æ 'nyɖ,æŋ'*]. U 1792—94 Nye Enge; TM Nyeng. — R. [*æ 'ny'æŋ'*]. U 1832 Nyeng; TM Ny-Eng; I 1912 Nyeng. — R. Nyeng Ager. U 1832 Nyengagre; TM Ny-Engager.

Nørreager. H. [*æ 'nɔ̈ɹ̈',aqə*]. TM Nörrager.

Nørrebys Forte. R. I 1912 Nørrebyes Fort. — Nørreby maa her betegne den nordlige Del af Roost.

Nørreeng. H. [ˈnɔ̈ɹ̇ˈˌæŋ·]. U 1792—94 Nör Enge; TM Norder Wiese, Nörr Enge.

Nørrefenne. H. L 1801 Nörr-Fenne.

Nørrefælled. H. TM Nörr Fælled.

Nørregade. R. [ˈnɔ̈ɹ̇ˈˌga·]. U 1775 Nörre Gade; TM Lille Nörregade, Store Nörregade; I 1912 Nörregade. — R. Nørregade Eng. TM Nöregadeng.

Nørrehede. A. U 1781 Nör-Heeden; L 1810 Norderheide; TM Nörre Heden, Nörre Hede. — H. L 1801, TM Nørre Heede.

Nørreløkke. A. TM Nørre Lykken. — H. TM Nörr Lykke. — R. TM Nørre Lykke.

Nørremark. A. [æ nɔ̈ɹ̇·maɹ̇g]. L 1810 Nørremark; TM Norder Mark; I 1912 æ Nørmark. — H. TM Nörre Mark.

Nørremose. H. U 1805 Nørrmoose; TM Nörre Moose.

Nørretoft. A. U 1781 den Nör Tofft; TM Norder Toft. — H. [æ ˈnɔ̈ɹ̇ˈˌtåʊt]. TM Nörr Toft. — R. U 1775 Nör Toft.

Nørrevæld. H. [æ ˈnɔ̈ɹ̇ˈˌvæˈl̥].

Odsken. R. [åsgən]. TM Osken; I 1912 Odsken. — R. Odsken Løkke. TM Osken Lykke. — R. Odsken Pold. I 1912 (efter ældre Kilde) Odskenpold eller Fårpold. — Efterled muligt Ordet Kærn, en Sideform til Kær; jfr. Hjortkær, Skast H., der 1445 skrives Hyørdhekyern. Forleddet dunkelt.

Oksholm. H. U 1792—94 Ausholm. — Af Subst. Okse.

Olesrende. H. U 1805 Wollesrennes Vandløb. — Af Mandsn. Ole.

Ormdam. H. U 1801 Worm-Damm. — Af Dyrenavnet Orm.

Park. R. I 1912 Parken. — Park, se Indl.

Peders Dam. H. U 1792—94 Peders Dam.

Plet. A. [æ pt̥æt]. — Plet, se Indl.

Podehave. H. L 1801 Poedhave.

Podeløkke. H. L 1801 Podlück, Podlykken. — Muligvis samme Lokalitet som Podehave ovfr.

Poppesløkke. A. og H. [ˈpɔbəsˌlyk]. TM Pokkers-Lükke, Kokkers-Lükke. — Den moderne Udtale repræsenterer sikkert Navnets ægte Form, medens Formerne i TM beror paa en Fejlhøring. Af det fra Frisisk laante Mandsn. Poppe.

Porsdam. H. U 1805 Porsdamsrenne, Persdammsryndel. — Planten. Pors „Myrica gale".

Porsholm, R. U 1775 Posholm Heede. — Planten. Pors.

Povlskro Vej. A. og H. [pOtsˈkʀOˌvæj]. TM Pauls Krovei, Polskrovei, Pulskroweg; TGst Pulskro-Weg; I 1912 Pulskrovej. — Et Stykke af den gamle Oksevej. Efter Povlskro i Døstrup S. 3115.

Præstebro. Se Gunnebro.

Præsteeng. A. [æ ˈpʀæ·sdˌæŋ'].

Raakær. [ʀɔɟɜɹ̇]. H. U 1792—94 Rakier; TM Rakjer; I 1925 Rakjær. — H. Raakær Mose. U 1805 Raakier Mose. Af Subst. ænyda. raa „Stang, Pæl" (Kalkar), specielt i Betydningen „Grænsemærke".

Rankær. H. Rankær Mose. U 1805 Rankiermose; TM Rankjer Moose. — H. Rankær Stage. U 1805 Rangkierstage. — H. Rankær Sten. U 1805 Rannkiersteen. — Paa Grænsen mellem Arrild og Vodder Sogn. Af Subst. ænyda. ran „Grænsemærke", der forekommer i Forbindelsen „raa oc rann", „raa oc ranndt" (Kalkar). Den opr. Betydning

er formodentlig „Stang"; jfr. Rankær Stage. Antagelig beslægtet med no. rane m. „Stang" (Torp NEO p. 512).

Rejsby Mose. H. [ˈʀæjˀsbyˌmoˑs]. — Efter Rejsby Sb. 3086.

Rendeng. A. [æ ˈʀænˀˌæŋˀ]. I 1912 æ Rendeng, Rengeng. — Af Subst. Rende, se Indl.

Renskifte. H. U 1805 Reenskiften. — Af Subst. Ren „Agerren".

Revlingfenne. R. I 1912 Rævlingfenn. — Af Planten. Revling „Empetrum nigrum".

Revlinghede. R. L 1771 Räuling-Heeden; U 1837 Rævlinghede; TM Revling Hede; I 1912 Revlinghede. — Af Planten. Revling „Empetrum nigrum".

Riberhus Enge. H. [ʀivəˈhuˑsˌæŋˀ]. TM Riber Huus-Enge. — Ifl. Trap[4] IX p. 310 hørte en Gaard i Hønning til de kongerigske Enklaver. Riberhus Enge har antagelig hørt til denne Gaard.

Riggelstoft. U 1781 Reggels Tofft, Reggels Toffthiørne. — Af det alm. sønderjy. Mandsn. Riggel, der — i alt Fald tildels — gaar tilbage til glda. Rikulf.

Rises Mark. A. [ˈʀiˀsəsˌmaːg]. — Antagelig af et Efternavn Ris.

Roostgaards Forte. R. I 1912 Rostgaards Fort. — R. Roostgaards Kirkevej. I 1912 Rostgaards Kirkevej. — R. Roostgaards Toft. I 1912 Rostgaardstoft. — Roostgaard, se ovfr. under A.

Roostlund. R. [ʀ0sdˈtuˀŋ]. — Jfr. Roostlund som Bebyggelsesnavn ovfr. under A.

Rosendal. R. Rosendal Løkke. I 1912 Rosendal Lyk. R. Rosendal Skov [ˈʀoˀsəndal ˈsgåːs]. TM, I 1912 Rosendalskov; Trap[4] Rosendal. — Jfr. Rosendal ovfr. under A.

Rugbjærg. A og H. [ˈʀåːgˑbjæːˌmaːg]. Jb 1704 Rauberg; U 1781 Raubierg, Paubierg; TM Rawbjerg; I 1912 Rugbjerg, Lille Rugbjerg. — Planten. Rug. Jfr. Rugbjærg ovfr. under A.

Rundbjærg. R. U 1775 Rundbierg.

?Ryndel. A. U 1781 Den smale Styndel. — Navnet er rimeligvis stærkt forskrevet. Snarest Ordet Ryndel, se Indl.

Rævbjærg. H. MB 1683 Refbierg agre. — Dyrenavnet Ræv.

Rødeled. H. U 1805 Rødeled. — A. Rødeleds Fenne [ˈʀøˑlæjsˌfænˀ].

Rørdam. H. [æ ˈʀøˑəˌdamˀ]. — Planten. Rør „Phragmites".

Rørholm. H. U 1792—94 Rörholm; U 1805 Røerholmeng. — Af Planten. Rør „Phragmites".

Saksbæk. H. [såsˈbæk]. — Forleddet kan være Subst. Saks, anvendt om en Saks til Dyrefangst, en Oddersaks el. lign.

Sandager. R. U 1775 Sander, Sander-Vey.

Sandbjærge. H. U 1805 Sandbiergene, Sandbankene, Flugsandberge.

Sandløkke. A. TM Sandlükken.

Sivdøddel. H. [æ ˈsiːəˌdøːdˀl]. — Efterleddet synes at være et Plantenavn, beslægtet med, eller snarest laant fra nty. düttel, duttel „Scirpus palustris, Sc. lacustris, Juncus effusus" (Mensing I Sp. 926). Sammensætningen med det synonyme Siv kan være sket, efter at sidste Leds Betydning er glemt.

Sivkrog. R. I 1912 (efter ældre Kilde) Sivekrog.

Sivløkke. A. I 1912 æ Syverlyk. — H. [æ ˈsiːəˌlykˀ].

Skaks Løkke. R. TM Skaks-Lykke. — Skal have tilhørt en Mand i Rurup ved Navn Skak. Navnet er alm. i Egnen ogsaa som Fornavn.

Skallebæk. H. [*sgaɫəbək*]. TGst Schallebek; Gst, Trap[4] Skallebæk. — Af Fiskenavnet Skalle.

Skarrev. R. [*sgaˈʀæ̊ʊ*]. TM Skarref, Skarrof; I 1912 Skarrev. — Af Udtalen fremgaar det ikke, om r-et oprindelig hører til sidste Led eller er trukket over fra første Stavelse. I sidste Tilfælde kunde Efterleddet være det til oldn. efja f. „Dynd" svarende Subst., om hvis Forekomst i Dansk se DS II p. 93 under Evetofte. Hører r-et derimod til sidste Led, maatte dette være Subst. Rev, der dog kun synes brugt om Forhøjninger i Havet, eller snarere Subst. ænyda. reve „Revne", sv. Dial. riva f. „skåra, rispa" (Rietz), no. riva f. „Rift, Revne", rive m. „Skovstrimmel" (Aasen). Tolkningen af efja synes at stemme bedst med Naturforholdene; Skarrev er Navn paa en Eng. Forleddet kan i begge Tilfælde være Ordet Skaar, glda. skarth, der i tryksvag Stavelse kan udvikles til **sga(ʀ)-* eller snarere den i Sønderjy. alm. Sideform Skar, glda. skar, oldn. skǫr.

Skelgrob. A. B 1804 Skiellgroben.

Skelhøj. R. I 1912 Skjelhøi. — Af Subst. Skel „Mark- eller Byskel".

Skelum. R. U 1775 Skelum, Nør Skelum, Sønder Skelum. — Antagelig Subst. Skel i Dat. Plur.; se Indl. under -um.

Skidenskifte. A. B 1804 Skidenskift. — Af Adj. skiden.

Skikkild. A. [*sgegəl̥*]. Jb 1704 Schickelheide; U 1781 Skeggild; TM Skikkel, Skikkel Heden; I 1912 Skæggild, Skiggild, Skikkild; Gst Skikkild. — A. Skikkildbjærge. [*sgegəl̥ˈbjæɹ·*]. U 1781 Skiggeldbierg, Skiggildbierg; TM Skikkelbjerg; I 1912 Skiggildbjerge, Skikkildbjerge; Gst Skikkildbjærge. — A. Skikkildmund. [*sgegəl̥ˈmoŋ̥'*, *sgɛqəˈmoŋ̥'*]. U 1781 Skiggeldmund; TM Skikkelmund; I 1912 Skæggildmund, Skiggildmund. — Antagelig samme Navn som Skikkild, Gd. i Vejrum S., Hjerm H. ($^{18}/_{6}$ 1502 (EGøyes Jb 383) Skickildmarck, udt. *sgi'gil̥*). — Ved det sønderjyske Navn kan man ikke paa Grundlag af Materialet afgøre, om første Leds Vokal er glt. i eller æ, eller om der foreligger glt. gg eller kk. Udtalen af det nordjyske Navn med *i* og „sekundært" Stød viser derimod, at Forleddet maa indeholde en Stamme *skikk-, mulig et glda. *skikkia f. < *skekkiōn, til Roden *skek „springe frem"; jfr. oldn. skagi m. „Odde", skekill m. „Udkant". I saa Fald snarest om en Bakkeformation, hvad der vilde stemme med Naturforholdene begge Steder. Et beslægtet Ord indgaar maaske i ty. Schickenberg (Förstem. NO 2. Bd. Sp. 777, hvor Forleddet dog antages at være Personn. Skiki). Efterleddet kunde være det samme som i Arrild, se ovfr. Udtalen med *q* ved Siden af *g* af Skikkildmund maa vel skyldes en særlig Lydudvikling i tryksvag Stilling. — Om Mund „Munding", se Indl. Her egentlig Navn paa den inderste, smalle Del af en Engstrækning.

Skipperløkke. R. [*æ ˈsgibəˌlyk*]. TM Skipper Lykke; I 1912 Skipperlykke. — Se Skipperens Gaard ovfr. under A.

Skippertoft. R. [*æ ˈsgibəˌtåʊt*]. — Se Skipperens Gaard ovfr. under A.

Skolefenne. R. [*æ ˈsgo·ɫˌfæn·*].

Skoleland. A. [*æ ˈsgo·ɫˌlaˈŋ̥*].

Skovdam. R. [*sgåʊ·dam*]. L 1771 Skovdam, Skovdammen, den Nør Skovdam, Synder Skaudam, Skovdamkier; TM Skov-Damm, Skovdam-Eng, Over Skovdamm; I 1912 Skovdam, Skovdambæk.

Skovdige. H. U 1805 Skovdiigen.

Skovhoved. H. TM Waldkopf.

Skovkær. H. [*sgåʊ·ḳɜɹ*]. U 1792—94 Synder Skaukier; U 1805 Skavkierbeck; TM Skaukjer. — R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Skovkær; I 1912 Skovkjær, Skavkjær.

Skovland. R. [*sgåʊ·laŋ*]. U 1775 Gammelskov Land; I 1912 Skovlund, Skovland. — R. Skovland Løkke. TM Skovland Lykke. — R. Skovland Mark [*ˈsgåʊ·laŋ,maɹg*].

Skovløkke. R. TM Skov-Lykke.

Skraaforte. R. I 1912 skraa Forte. — Af Adj. skraa.

Skrædderenq. R. [*æ ˈsgʀɛɹ·,lyk*]. TM Skräder Eng, Skräder-Eng-Lükke; I 1912 Skrædderenq.

Skrøp. H. L 1801 nörre Skröb, Sönder Skröb. — A. Skrøphøj. L 1810 Skrübhyeagger; TM Skrabhy. — H. Skrøphøj Blok. MB 1683 Schrobhöy bloch. — Skrøp, se Indl.

Skurvekrog, se Tørvekrog ndfr.

Skøtvej. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Skyttevejen eller Herredsvejen; I 1912 Skyttevej. — Se Skøtvej i Løgumkloster S. 3118.

Slade. A. U 1781 Den Dynde Slad; TM Slaat; I 1925 Slade. — H. U 1792—94 Sladen; TM Slar. — R. Slade Ryder. U 1775 Slaae-Ryr. — Adj. dyndet. Slade, se Indl. Ryde, se Indl.

Slage. H. [*sta·x*]. — Slage, se Indl.

Smalgab. H. [*smatˈgaf*].

Smalleløkke. R. I 1912 Smallyk, Smadlyk.

Smedeløkke. R. [*æ ˈsmæj·,lyk*]. TM Smede Lykke; I 1912 Smedelykke, Smejlyk.

Snabe. R. [*sna·f*]. TM Snave; I 1912 æ Snav, Vester og øster Snave. — Snabe, se Indl.

Spadgryde. H. [*ˈsba·j,gʀy·ə*]. TM Spadegrüde. — Navn paa en Eng. Forleddet er Subst. ænyda. spad, jy. Spad „Suppe". Navnet betyder altsaa „Suppegryden".

Spjæld. A. B 1804, L 1810 Spiold. — R. Spjældblok. I 1912 Spjølblakken. — Spjæld, se Indl.

Sprøggelmose. H. [*æ ˈsbʀɒqət,mo·s*]. U 1805 Sprøgelmoose, Sprøggelmooße; TM Spröggel Moose; Gst Sprøggelmose. — Af Adj. jy. sprøgl „skør, let brækkelig, om tørv, brød o. lgn." (Feilb.). Navnet sigter til Tørvens Konsistens.

Stakhøj. R. [*sdagˈhyf*]. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Stakhy; I 1912 Stakhøj. — Af Subst. Stak „en opstablet dynge af noget, hø, korn, tørv" (Feilb.).

Stand. R. U 1775 Stand. — Stand, se Indl.

Stenenge. H. U 1792—94 Steen Enge.

Stenskifte. H. TM Lille Stenskifte, Store Stenskifte. — H. Stenskifte Løkker. TM Stenskifte Lücker.

Stenvad. R. [*sdɛn·vɔ̀j*]. I 1912 Steenvad.

Stisblokke. R. 1589 (Fausbøl, Branderup-Roost p. 125) det Blok neden „æ Sti"; I 1912 Sties Blakke. — Dok. fra 1589 viser, at Forleddet er Subst. Sti „Fodsti".

Stishale. R. L 1771 Sties Hale; U 1775 Sties Hal. — Af Subst. Sti „Fodsti"; jfr. ovfr. under Stisblokke.

Stishede. R. [ˈ*sdis*ˌ*he*·]. L 1771 Sties Heede; TM Sties-Hede; I 1912 Stieshede, Stishede, Stidshede. — Af Subst. Sti „Fodsti"; jfr. ovfr. under Stisblokke.

Stisholm. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Stisholm. — Af Subst. Sti „Fodsti"; jfr. ovfr. under Stisblokke.

Stisvej. R. L 1771 Sties-Vej. — Af Subst. Sti „Fodsti"; jfr. ovfr. under Stisblokke.

Storebro. R. I 1912 Storebro.

Storeng. H. TM Storeng. — R. [*æ* ˈ*sdo*·ˌ*æŋ*']

Storekær. R. [*æ* ˈ*sdo*·ˌ*ḳjæɹ*']. TM Store Kier; I 1912 Storekær, Store Kjær.

Storeløkke. R. TM Store-Lykke; I 1912 Storlykke.

Storetoft. A. TM Store Toft. — H. TM Stortoft. — R. TM Store-Toft.

Svendsdam. H. U 1805 Svendsdamms Vandløb. — Mandsn. Svend.

Svinblok. R. [*æ* ˈ*svin*·ˌ*bɫɔk*]. 1589 (Fausbøl, Branderup-Roost p. 125) Svineblok; TM Svinblak; I 1912 Svinblok.

Svinekæbe. R. [*æ* ˈ*svin*·ˌ*ḳjɑ*·*f*]. I 1912 Svinkjaf, Svinkjave. — En Eng, hvis Form maa have givet Anledning til Navnet.

Svinhøj. H. [ˈ*svin*·ˌ*hɥɟ*]. U 1792—94 Sviins-Hoy Agre; I 1912 Svinhøj.

Sølbæk. A. Eng. [*sø*·*ɫbɜk*]. TM Solbaek, Soelbäk Heden; I 1912 Sølbæk, synne Søelbæk, nørre Søelbæk, Søelbæk. — Bæk. [*æ sø*·*ɫbɜk*] Gst Sølbæk. — Af Subst. Søle, se Indl. Jfr. Sørbæk ndfr.

Sønderager. H. TM Sönder Ager. — R. TM Sönder-Ager.

Sønderbys Forte. R. Jb 1789 Sønderbyes Fort. — Jfr. Nørrebys Forte ovfr.

Søndereng. A. [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*ʀæŋ*']. — A. Sønderenge. [*æ søŋə*ˈ*ʀæŋə*]. U 1781 Synder Eng; B 1804 Sönder Eng, L 1810 Söndereng; TM Sönder Eng, Süder Eng; I 1912 æ Synner Eng. — H. Sønderenge. TM Sönder Enge. — R. Søndereng. [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*ʀæŋ*']. — R. Sønderenge. [*søŋə*ˈ*æŋ*·]. TM Sönder Eng; I 1912 Søndereng, Sønderengbæk.

Sønderfenne. H. L 1801 Sönder und Mitt-Fenne.

Sønderhede. H. U 1801 Sönder Heede.

Sønderløkke. A. TM Sønderlykken; I 1912 æ Synne Lyk. — H. Sønderløkker. [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*lygə*]. TM Sönder Lükke. — R. Sønderløkke. TM Sönder Lykke.

Søndermark [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*maɹg*]. A. TM Söndre Mark, Süder Mark. — H. TM Sönder Mark. — R. [*æ søŋəmaɹg*]. TM Sönder Mark. — R. [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*maɹg*]. U 1832 Søndermarken; TM Sönder Mark. — R. Søndermarks Hede. U 1832 Søndermarkshede.

Søndermose. A. U 1781 Synder Mooße; TM Süder Moes. — H. U 1801 Südermohr.

Søndertoft. A. TM Sönder Toft. — H. [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*tåɜt*]. L 1801 Söndertoft; TM Sönder Toft. — R. TM Sonder Toft.

Søndervold. R. [*æ* ˈ*søŋ*'*ə*ˌ*vOl̥*']. Oldekop Söndervold (Süderwald); I 1912 Sönder-Vold; Trap[4] Søndervolde. — Navn paa et Voldsted; se Trap[4] IX p. 310.

Sørbæk. A. L 1810 Soerbeck, Sörbeck. — Af Subst. glda. sōr m. „Snavs". Muligvis samme Navn som Sølbæk (se ovfr.), der i saa Fald skyldes en senere Omtydning.

Tilsdam. H. U 1805 Tielsdamm. — Af det sønderjyske Mandsn. Til (Kok II p. 52).

Tingvej. A. U 1781 Tingveyen.

Tiskaar. H. [*æ tjqsgaɹ*]. U 1792—94 Tie Skar; U 1805 Tieskareng; (her?) 1836 (Flurnamen 1724—1863) Jiisgaard; TM Fiskar; I 1925 Tiskær(?).

Toft. A. [*æ tåɜ·t*]. TM Toft; I 1912 æ Tovt, Toft. — H. TM Toft. — R. [*æ tåɜ·t*]. U 1832, TM Toft.

Toftesmark. A. [*æ ˈtåɜ·dəsˌmaɹg*]. — Af Subst. eller Slægtsnavnet Toft.

Tordenpyt. A. [*tɔɹ·npœt*]. 1836 (Flurnamen 1724—1863) Tornpøtt; TM Taarnput; I 1912 Tornpøt. — Forleddet er aabenbart blevet forstaaet som Planten. Torn, men Udtalen viser, at det ikke kan være dette Ord, der foreligger, men derimod Subst. Torden, og Stedet kan vel da have faaet Navn af, at Lynet engang har slaaet ned her.

Torreagre. R. [*æ ˈtOɹˌaqə*]. — Af Planten. sønderjy. Torre „Equisetum" (Jenssen-Tusch p. 81 og 299 Tor, Torr').

Torreeng. H. [*æ ˈtOɹˌæŋ*']. — Af Planten. Torre, se ovfr. Ifl. Opt. 1929 har der groet Padderokker paa Stedet.

Travreng Slad. A. U 1781 Traureng Slad. — Navnet er snarest forskrevet. Indeholder muligt Bynavnet Tevring, Døstrup S.

Trekant. A. I 1922 æ Trekant. — H. [*æ tʀekaŋd*]. TM Trekant. — R. [*æ tʀekaŋd*]. TM, I 1912 Trekant. — R. Trekantløkke [*æ tʀekaŋd*]. TM Trekant Lykke.

Triangel. H. TM Triangel. — R. I 1912 (efter ældre Kilde) Triangel.

Trintoft. H. U 1792—94 Trin Toft. — Antagelig af Adj. trind „rund".

Træksti. R. U 1775 Træk Stie. — Af Verb. trække.

Tudseeng. R. [*æ ˈtu·sˌæŋ*']. U 1775 Tuds-Eng, Tuds Eng Blöde; TM Tuds-Eng, Tüds-Eng; I 1912 Tudseng. — Af Dyren. Tudse.

Tværgrob. B 1804 Tvergroben.

Tyringstens Hede. I 1912 (efter ældre Kilde) Tyring Steenshede. — Efter „Thyrumstenen", der ifl. Aug. F. Schmidt, (Sønderjy. Maanedsskr. I. p. 40 ff.) er forsvundet 1809. Om Tolkningen se ndfr. under Tyringvad.

Tyringvad. R. [*tøtəŋˈvɔj*]. L 1771 Tyringvads Enge Dige; U 1832 Thyromvoj; TM Töllingwaad; Fausbøl, Branderup-Roost p. 137, I 1912 Tyringvad. — Tolkningen af dette Navn er usikker, da de overleverede Former afviger saa stærkt fra hverandre. Det synes dog sikkert, at Navnet oprindelig har haft r, og at Udtalens l skyldes en sen Lududvikling; første Led er da snarest Appellativet Tøjring, hvorom se Indl., eller muligt et Stednavn *Tøjre-eng.

Tyvehøj. R. I 1912 Tyvhøj. — R. Tyvehøjs Agre. [*æ ˈtyəsˌaqə*]. U 1832 Thyhöjsagre; I 1912 Tyvhøjsagre. — Ifl. Opt. 1929 skal en Tyv være blevet fanget her.

Tørvekrog. R. TM Torwekrog, Torvekrog; Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Tørrekrog; I 1912 Tørvekrog, Skorrekrog, Törrekrog; Sønderjy. Maanedsskr. I p. 176 Tørvekrog, Skurvekrog. — Af Subst. Tørv. Navnet Skorrekrog, Skurvekrog bruges ifl. I 1912 og Sønderjy. Maanedsskr. i et daarligt Høaar. Forleddet i dette Navn er antagelig Adj. skurvet, der foruden i den af Feilb. anførte Betydning „fnattet, skabet" i Vestsl. anvendes i en mere vid Bet. „elendig" (Vodder).

Udvangene. A. U 1781 Udvangene, Udenvangs-Land.

Ulvetoft. R. I 1912 Ulvtoft. — Af Dyrenavnet Ulv. Paa Toften, der ligger lige Vest for Byen, har der været en Ulvegrav (Sønderjy. Maanedsskr. I p. 79).

Ungkrædrift. R. I 1912 Ungkrædrift. — Sønderjy. Ungkræ „Ungkvæg".

Ungkræfenne. R. I 1912 Ungkræfenne. — Sønderjy. Ungkræ „Ungkvæg".

Ungkrævad. R. [æ ˈOŋ·kʀəˌvɔ̀j]. U 1832 Ungkrævold; I 1912 Ungkrævad. — Sønderjy. Ungkræ „Ungkvæg".

Vandløkke. A. I 1912 æ Vandlyk.

Vanrad. H. U 1792—94 Wanrad. — Navnet er fundet o. 40 Gange i Sønderjylland, medens det, saa vidt det kan ses, ikke forekommer i Nørrejylland og paa Øerne. Hyppigst optræder det i Lø Herred (en halv Snes Gange), med aftagende Hyppighed i de øvrige vestslesvigske og de mellemslesvigske Herreder, og endelig enkelte Gange i Gram og Sønder-Rangstrup Herreder; derimod synes det ikke at forekomme i Sydslesvig og Holsten. Det er Navn paa ret forskelligartede Lokaliteter, i Reglen er det dog ringe Jord, som ligger langt fra Byen; ofte er det lave og sumpede Enge, flere Steder dog høj Agerjord. Det forekommer kun en enkelt Gang i MB 1683 (i Ballum S.), og først i Udskiftningssagerne fra 18. Aarh. bliver det almindeligt. Forleddet skrives Won-, Wan-, Wann-, Wand- el. lign., Efterled -rad, -raad eller -raj; Udtalen er i Reglen [vɔn·ʀaj]. I Sønderjylland opfattes Navnet alm. som Appellativet Vanraad, sønderjy. [ˈvɔn·ˌʀaˀj] „daarligt Raad", hvad der ogsaa fremgaar af de navneforklarende Sagn, det har givet Anledning til (se f. Eks. Sønderjy. Maanedsskr. IV p. 159); men denne abstrakte Betydning er ganske sikkert uoprindelig. — Den stærke Forekomst mod Sydvest har ledet Tanken hen paa fris. Oprindelse, og Navnet er blevet tolket som fris. Wanreid „taabeligt Foretagende", i Sønderjy. omtydet til Wanraad „daarligt Raad" (se Brøndal i Nordslesvigsk Søndagsblad 5/4 og 22/4 1923). Hos Schmidt-Petersen findes det fire Gange og tolkes her som sammensat af Præfikset fris. van- „u-" og Subst. fris. rade „Rydning", hvilken Sammensætn. skulde give Betydn. „leere Rodung, bereits abgerodete Heideflächen". Da Navnet imidlertid indenfor nordfris. Omraade vistnok kun findes i de østligste Sogne (i Klintum, Soholm, Lütjenholm og Alter Störtewerker Koog), hvor en stor Del af Stednavnestoffet er dansk, maa en Tolkning ud fra dansk Sprogstof være at foretrække. Skriveformerne Wann- og Wand- tyder paa oprindl. palatalt n; i samme Retning tyder Udtalen [vaŋʀɛj] fra Valsbøl S., Vis H., og en lignende Form fra Sommersted S. Disse Udtaleformer vil Brøndal forklare som uoprindelige, opstaaet ved Omtydning til Subst. Vand; da det imidlertid er sikkert, at en Omtydning i modsat Retning (til Subst. Vanraad) har fundet Sted, er det rimeligst at antage, at det palatale n er det oprindelige. Det mest nærliggende vilde være at forudsætte en ganske vist ikke i Da. overleveret Form *wandrāth, svarende til oldn. *vandráð, en Sideform til vandræði „Vanskelighed, Ulempe" (jfr. Adj. vandráðinn „bragt i en saadan Stilling, at det er vanskeligt at komme ud af den"). Forleddet er Adj. oldn. vandr 1) „nøjeregnende, omhyggelig", 2) „prekær, vanskelig at have med at gøre, som man har ondt ved at komme vel fra, noget hvorved man let bliver ilde stillet". Et Subst. *Vandráð skulde derfor betyde „noget som er vanskeligt at raade med", anvendt

om Jord: „vanskelig at dyrke". Sammenlign hermed den hyppige Forekomst af Tøvtløs, „unyttig", som Marknavn.

Vase. A. L 1810 Waaß-Wege. — R. I 1912 æ Vas, æ Vads, æ Vaes. — R. Vasekær [*va·sɟɜ.i*]. U 1775 Store- eller Nør-Vaskier, Söndre Vaskier, den liden Vaskier; TM Waskier; I 1912 Vaskjær. — Vase, se Indl.

Vesterager. H. [*æ ˈvæsdəˌaqə*]. TM Wester Ager. — R. TM Wester Ager, Westerager.

Vesterbjærg. H. MB 1683 Westerbiergsagre, N: Vesterbiergs Wang, Sönder Westerbierg Wang; TM Wester Berg; I 1912 Vesterbjerge, Vesterbjerg.

Vestereng. A. [*æ ˈvæsdəˌʀæŋ'*]. TM Wester Eng; I 1912 æ Vestereng. — H. Vesterenge. TM Wester Enge. — R. [*æ ˈvæsdəˌʀæŋ'*]. TM Wester Eng, Westereng Ager.

Vesterfenne. H. U 1801 Wester-Fänne.

Vesterhede. A. L 1810 Westerheide; TM Westerheden, Wester Heden. — H. U 1805 Vesterheeden; TM Wester Heede. — R. [*æ ˈvæsdəˌhe·*]. TM Wester Hedeland.

Vesterløkke. R. TM Wester Lykke.

Vestermark. A. [*æ ˈvæsdəˌma.ig*]. TM Wester Mark. — H. [*æ ˈvæsdəma.ig*]. U 1805 Vesterfelde; TM Wester Mark. — R. [*æ ˈvæsdəˌma.ig*]. U 1775 Vester Mark; TM Wester Mark. — R. Vestermark Løkke. TM Nörre Westermark Lükke, Sönder Westermark Lükke.

Vestermose. A. Westre Mos. — H. TM Wester Moose.

Vestertoft. R. [*æ ˈvæsdəˌtåʁt*]. U 1775 Vester Toft; TM Wester Toft.

Vobbel. R. [*æ vOv'əł, æ vå'ł*]. U 1832 Vovel, Vovelagre; TM Wowel; I 1912 Vobbel, Vovvel; I 1925 Vovel. — Navn paa et Vandhul. Vobbel, der ikke synes overleveret som Appellativ i Sønderjy., er et Laan fra nordfris. wobbel (Outzen p. 261) = ofris. wapul „Sump" (Richthofen p. 1124 f.). Se iøvrigt Indl.

Vold. A. [*æ vOl̥'*]. $^{10}/_{4}$ 1508 (LB) Arnssholm; Trap[1] Arnsholm; TM Vold; Oldekop, Gst Arnsholm; Trap[4] Nørrevolde eller Ørnsholm. — Navn paa et Voldsted, hvorom se Trap[4] IX p. 310. Forleddet i Arnsholm er det samme som i Arnshøj ovfr.; Ørnsholm skyldes en senere Forvanskning.

Voldeng. R. [*æ ˈvOl̥·ˌæŋ'*]. TM Wold Eng; I 1912 Voldeng. — Navn paa to Enge, den ene ved Vold, den anden ved Søndervold; se ovfr.

Vringel. R. Fausbøl, Branderup-Roost p. 137 Vringel. — Marknavn. Subst. Vringel, her aabenbart i Betydningen „kroget Jordstykke", en Betydn., der ikke kendes fra Ordbøgerne. Til Verb. ænyda. vringe „vride" (Kalkar).

Ørnsholm. Se ovfr. under Vold.

Østeragre. H. [*æ ˈjo̤sdəˌaqə, æ ˈjo̤sdəˌaqɜ.i·*]. TM Öster Ager. — R. TM Öster-Ager.

Østereng. A. TM Oster Eng. — H. TM Öster Enge. — R. TM Öster-Eng.

Østerfenne. H. U 1801 Øster Fenne.

Østerfælled. H. TM Öster Fälled.

Østergaards Hede. R. L 1771 Østergaards Heede.

Øster-Gasse Vej. A. B 1804 Gasse Vey; L 1810 Gasser-Wege, Ostergasse Vey; TM Ostergasse. — Øster-Gasse, Skærbæk S., 3089.

Østerhede. H. U 1801 Oster Heide; TM Oester Heede, Öster Heede.

Østerkær. R. L 1771 Østerkier.

Østerland. H. MB 1683 Østerlandtz Wang, Østerlandtz agre, Østerlundtz Agre.

Østerløkke. A. TM Oster Lykken. — H. TM Öster Lükke. — R. TM Oster-, Öster Lykke.

Østermade. A. U 1781 Øster May, Øster May Höy.

Østermark. A. [*æ ˈjo̤sdəˌmaɹg*]. U 1781, B 1804 Øster Marken; L 1810 Østermark; TM Oster Mark. — H. [*æ ˈjo̤sdəˌmaɹg*]. TM Oester Mark, Öster Mark. — R. [*æ jo̤sdəmaɹg*]. U 1832 Østermark; TM Öster-Mark.

Østermose. H. TM Öster Moose.

Østerskrøp. H. TM Öster Skryb.

Østertoft. A. B 1804 Øster Toft. — H. L 1801 Østertoft. — R. [*æ ˈjo̤sdəˌtåʁt*].

Østkær. A. TM Oster Kjär; I 1912 Øster Kjær, Høstkjær, Östkjær, Hjøstkjær. — H. [*jo̤sdˈk̥jæɹ*']. U 1792—94 Jystkier; U 1805 Hiøstkiersvey; TM Öst Kjer, Öst Kjere, Osker, Nörr Öst Kjer, Sönder Öst Kjer; I 1912 Øster Kjær; I 1925 Østkjær. — Formerne med Enstavelses-Forled i I 1912 viser, at Navnet ogsaa i Arrild er Østkær, ikke Østerkær. Naar Udtalens [*jo̤sd-*] har kunnet gengives ved Høst-, Hiøst-, Hjøst-, skyldes det, at Subst. Høst udtales [*jo̤sd*].

3082. HØJRUP SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Højrup [*hɔ̈j̩'əɹb*]. NecrRip 1240—1440 (SRD V 558) Hødrup; RO 1330—48 Høthorp; udat. 1351—1400 (LB) Høthrøp; 10/7 1424, 20/7 1424 Hødrup; 16/11 1424 Høthrup; 1424 (ÆDA V 336) Hørop; 4/5 1426 Høthorp; 27/9 1436 Hødhropp; 28/6 1441 Hothørp; 31/7 1454 Høyrop; 17/12 1462 (Terpager) Hodrup, Hodrop; 20/12 1462 (16. Aarh.) Hørvp; 19/9 1491 Hødrop; 26/3 1492 (LB), 23/7 1492 Hørup; Jb 1530 Hørop; Jb 1537—38 Horup; Sk 1542 Hoegerup, Hoirup, Hoerup, Høgerup, Hyorup; Overskrift 1553 (ÆDA V 335) Hørøp, Hørop; Reg 1580 Hoyrup; Jb 1604—05 Höirup, Hörup; Præsteindberetn. 1638 Høirup, Hørup; Jb 1639—40 Høyerrup; Mejer 1649, Danckw 1652 Hörup; M 1662 Höyrop; M 1664 Höyrup; Jb 1672 Höyerup; MB 1683 Höyerupbye; M 1688 Höyerup; Jb 1690 Höyrup; Jb 1737 Hoyrup; DAtl Høirup; VSK Höyrup; Gst 1857—58 Höjrup; Trap[1] Høirup; TGst Hoirup II; Postadr9, Gst Højrup. — Da der er Mulighed for, at et gh kan være svundet i gl. Tid, kan Forleddet være Adj. glda. høgh „høj". Navnet kan dog ogsaa være et oprindelig *Høth-thorp, og Høth er da samme Ord som no. hø „Forhøining, Høide, Bakke paa en Bjergryg" (Aasen), beslægtet med oldn. hæð „Højde".

Abildgaard, forsv. Gd. [*ˈavi̯l̩ˌgɑ̊'ə*]. Trap[1], Oldekop, I 1922 Abildgaard. — Af Subst. Abild „Æbletræ" og Efterled Gaard i sædvanlig Bet., eller det er Ordet Abildgaard „Frugthave", hvori Efterleddet Gaard staar i ældre Bet. „Indhegning".

Arnum [*ɑ·nəm*]. 16/9 1355 (LB), udat. 1351—1400 (LB) Arnum; 18/6 1476 Arnom; 7/8 1486 Arnwm; 23/7 1492 Arnum; 29/3 1498 Arnom; 20/2 1520 (LB) Arnum; Sk 1543 Arnwm; Jb 1604—05 Arnum; Præsteindberetn. 1638 Aarnum; Jb 1639—40, Mejer 1649, Danckw 1652 Arnum; M 1662 Arumb; M 1664 Aarnumbbye; Jb 1672 Arnumb; M 1688, Jb 1690, DAtl Arnum; BU 1798 Arnum Vester-Bye; VSK, Gst 1857—58 Arnum; Trap[1] Øster-, Vester-Arnum; Gst Arnum; Trap[4] Arnum, Arnum Vesterby. — Om Forleddet er glda. arn „Ørn" eller arn „Arne" er usikkert. Lindroth (Fornvännen 1914 p. 127) bestrider, at sidstnævnte Ord forekommer som Forled i Stednavne. Endelsen -um, se Indl.

Arnumgaard, forsv. Gd. 31/7 1454 Arnwmgardh; 1520 (1553 ÆDA V 335) Arnwmgardt; Overskrift 1553 (ÆDA V 335) Arnwmgaardt. — Jfr. Arnum.

Arnum Nykro [*ɑnəmˈny̩ˈˌkʀoˈ*]. TGst Arnum Neukrug; Postadr9 Arnum Nykro; Gst Nykro; Trap[4] Ny Kro, Arnum Nykro.

Arnum Søndermark, Gde og Hse [*æ ˈsøŋ̩'əmaɹg, ˈɑ·nəm ˈsøŋ̩'əmaɹg*]. Gst Søndermark; Trap[4] Arnum Søndermark.

Fogager, Gde og Hse [*fOg'aqə*]. MB 1683 Foche-agre; U 1776—79 Fok Aggre; Oldekop Forstagger; I 1922, Postadr9, Trap[4] Fogager. — Forleddet svarer til oldn., no. Dial. fokka „kileformet Jordstykke", jfr. Fokkesager DS I p. 55. Ogsaa Mulighed for Fok „det sidste Neg".

Gelstoft, Gd [*gjæłståʊt*]. Jb 1604—05 Gielstofft; Præsteindberetn. 1638 Giellistofft; Jb 1639—40, Danckw 1652, Jb 1672, Jb. 1690 Gielstofft; Jb. 1737 Gielstoft; DAtl Gielstoft, Gielstofft; Gst 1857—58, Trap[1], TGst Gjelstoft; Postadr9, Gst, Trap[4] Gelstoft. — Af et Personn., som ogsaa maa antages at foreligge i Stednavnene Gelsted og Gelstrup.

Højrup, Lille-, Gde og Hse [*'leḷə ˌhɔ̈j'əɹb*]. TGst Kl. Hoirup; Postadr9 L.-Højrup; Gst Lle Højrup. — Jfr. Højrup.

Nørregaard. Gst Nørregaard.

Rosgaard. 8/10 1474 (Orig?) Rosgordh; MB 1683 Roesschouf agre, Roeßschouf Høy; U 1776—79 Roskov Aggre; TM Roskgaardmai, Rosgaardmai, Roskgaardager; Postadr9 Rosgaard; I 1925 Roskgaardmai; Gst Rosgaard. — Af ænyda. ros „Stridshest".

Stejlager, Hse. Sønderjy. Maanedsskr. IV p. 69 Stejlager. — En Morder er her lagt paa Hjul og Stejle i 1763 (H. Lausten-Thomsen i Sønderjy. Maanedsskr. IV p. 69 ff.).

Stensbæk [*sdjænsbək, sdɛnsbək*]. Præsteindberetn. 1638 Steensbeck; Jb 1639—40 Stensßbeck; Mejer 1649, Danckw 1652 Steinbeck; Jb 1672 Steensbeck; MB 1683 Steensbechmarck; Jb 1737, U 1776—79, Steensbeck; DAtl Steensbek; VSK Steenbæk; Gst 1857—58 Stensbæk; Trap[1] Steensbæk Kro; TM Stensbek-Eng, Steenbek-Grønning, Steenbekager; TGst Försterei Steensbek; I 1912 Stensbæk; Gst Stensbæk Kro, Stensbæk Plantage; Postadr9 Stensbæk (Domæne); Trap[4] Stensbæk Plantage. — Af Subst. Sten eller mulig Mandsn. Sten.

Toftegaard [*æ 'tåʊ·dˌgå'ə, æ 'tåʊ'dˌgå'ə*]. Postadr9, Gst Toftegaard. — Toft, se Indl.

Trespringgaard [*æ 'tʀe'sbʀo̤ŋˌgå'ə*]. Postadr9 Trespringgaard. — Tre er Talordet. Spring kan i Ænyda. betyde „Kildevæld", men forekommer ogsaa i Stednavne i Bet. „Hop", f. Eks. Mærespring, Hjortespring. Trespring synes iøvrigt at kunne betegne et Sted, hvor tre Veje mødes; i Rodenæs, Viding Herred findes „Träispring, Dreisprung, Kreuzweg, Gabelweg" (Schmidt-Petersen NF p. 120), i DAtl kaldet Dreisprung ell. Brunsodde.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene (Kortdistrikterne): Gelstoft (G), egl. en Del af Tiset Kortdistrikt, og Højrup (H).

Aaeng. G. TM Aaeng. — H. TM Aa Eng.

Aalegaardsmade. H. TM Aalegardsmai, Aalegaardsmai, Aelegaardsmai. — Af Aalegaard „Gærde, som anbringes f. Eks. tværs over en Aa for at nøde Aalene til at gaa i Rusen".

Aamade. G. [*'gjæłståʊd 'ɔˌma·j*]. B 1792 Amai Eng; U 1792 Aamaj; Jb 1792, K 1792, K 1795 Aamay; TM Aamai, Aamaikrog; I 1912 Aamad, Aamajeng; I 1927 Aamaj. — H. [*'ɔmaj*]. TM Aamai.

Aaskær. H. MB 1683 Aaszkier. — Af Aas „Bakkedrag".

Abildgaardskær. H. [*avɪl̥gɷs'ḳjæɹ̇*]. Trap[1] Abildgaards Kjær; TM Arbildsgaardskjär; I 1922, Trap[4] Abildgaardskær. — Abildgaardsmade. H. [*avɪl̥gɷs'maj̥*]. I 1922 Abildgaardsmaj. — Efter den nu forsvundne Gaard Abildgaard, se under A.

Agermark. H. TM Ager Mark.

Alfarvej, Lille-. H. MB 1683 Lillealfarwey.

Allerup Høje. H. [*al̥əɹ̇b'hy·*]. MB 1683 Aldrup Höy; I 1922 Allerup hoje; Gst Allerup Høje. — Efter Landsbyen Allerup i Nabosognet Toftlund, Nørre-Rangstrup H., Højene ligger ved Højrup By, men ind til Sognegrænsen mod Toftlund.

Alsæd. H. [*at·sə*]. U 1776—79 Allsæd Land; TM Alse; I 1922 Alsæd [Alser]. — Alsæd er „den nærmest ved byerne og gårdene beliggende agerjord, der aldrig lægges ud til hvile, men besås hvert år" (Feilb.).

Ballum Bjærg. H. [*bat·m'bjæɹ̇'ə*]. I 1912 Ballumbjerg; I 1922 Ballumbjærg. — Kan næppe have nogen Forbindelse med Sognenavnet Ballum, (se 3111) men er snarere et med dette identisk Naturnavn.

Bikkelsborg. G. [*begətsbåɹ̇'ɑqəɹ̇·*]. Præsteindber. 1638 Bickelsborrigh; B 1792 Biekkelsborre Ager; Jb 1792, K 1792, U 1792, Bickelsborre-Ager; K 1795 Bikkelsborre-Ager. — Bikkel [*begəl*] eller alm. Bikkels [*begəls*], Plur. [*begəls*] eller hos yngre [*beglɹ*] findes i Dragørmaalet i Bet. „Ledkuglen paa Laarbenet af Lam, som benyttedes til et Spil". Ifølge ODS betyder Ordet „lille benknokkel, der tidligere paa Amager brugtes i en børneleg". Ordet er laant fra mnty. bickel „Knöchel (bes. von Schafbeinen); Würfel, Fangstein (Spiel)". Maaske dog snarere et Personn.; i Løgumbogen nævnes under 1/6 1360 Hinrico og Hartwyco Bychel.

Bjærge. H. U 1776—79 Under Bierre, Oven Bierre.

Bjærgmandens Pissel. H. ['*bjæɹ̇·maŋs,pisət*]. I 1922 Bjergmandens Stue. [Bjergemands Pissel]. — Langagtig Fordybning mellem to Høje ude i Heden. Pissel betyder „Storstue".

Bjærglund. H. [*bjæɹ̇·lɜŋ*]. U 1776—79 Bierrelund; TM Bierrelund, Bierrelund Ager; I 1922 Bjærglund. — Bjærg, se Indl.

Bjørnsdige. H. I 1922 Bjørnsdige. — Har Navn efter en Mand Bjørn, som boede her for ikke ret mange Aar siden. Huset brændte, men Havediget blev staaende (I 1922).

Blokagre. MB 1683 Blochagre under Lunden. — Blok, se Indl.

Boldengkær. H. [*bol̥'æŋ·ḳəɹ̇*]. TM Bollengkjer; I 1922 [Bolengkjær]. — Af Adj. bold, som i Dialekterne betyder „skøn, fortrinlig, anselig" og anvendes ikke blot om Mennesker, men om Klæder og andre Ting. En bold Mark, bold Sæd (Molbech). Paa Grund af Udtalen med *l̥* kan Navnet ikke tolkes af jy. Bolle-eng „engen, hvis udbytte tilhørte den, som holdt bytyren" (Feilb.).

Boleng. G. Jb 1792, K 1792, U 1792, K 1795, TM Bolleng. — H. [*æ 'bOt·,æŋ·*]. — Jy. Bolle-eng „engen, hvis udbytte tilhørte den, som holdt bytyren" (Feilb.). Jfr. Boldengkær.

Bornhøj, sløjfet Gravhøj. H. ['*bå·n,hɥɟ*, '*bå·n,hy*ɟ]. Præsteindberetn. 1638 Boenhøje; U 1777 Baanhöi; TM Bornhoi; I 1922 Baanhøj, Bornhøj; I 1925 Bavnhøj; Trap[4] Store- og Lille-Bavnehøj.

Bredeeng. H. [*æ 'bʀe·,æŋ·*]. U 1777 Bredeeng; TM Bredeeng.

Bredmose. H. [*bʀɜ'mo·s*]. I 1922 Bredmose.

Broddenmose. U 1776—79 Braaden Moose. — Af Adj. brodden „opbrudt". Muligt samme Sted som Brøde Mose, se ndfr.

Broeng. H. [æ ˈbʁʌoˌæŋˑ]. TM Bro Eng.

Brokskifter. H. [æ ˈbʁɔˀgˌsɑiɐˈd]. TM Brockskifter. — Af Brok „Grævling".

Brændhøste. H. U 1776—79 Brændhöste. — Mulig et oprindelig *Brændehøjsted.

Brødeager. H. U 1776—79 Bröd Agger. — H. Brødeblok. U 1776—79 Bröd Blok. — H. Brøde Mose. TM Bröer Moos. — Af det Brøde, som findes i jy. Brødejord „den mark, der er under brud, brydes op til korn" (Feilb.); se Indl.

Bækblok. H. U 1776—79 Beck-Blok.

Bækeng. H. [æ ˈbæˀgˌæŋˑ]. U 1776—79 Bæk-Engene; TM Beckeng, Beckengager.

Bækkehuse Mark, Eng. H. 31/7 1454 Beckehuse Mark. — Af Subst. Bæk. En Bebyggelse Bækkehuse findes ikke mere i Sognet.

Dagligmose. H. [æ ˈdåʊˑtəˌmoˑs]. U 1777 Daglig Mose. — Af Adj. daglig, som i Vestslesv. kan have Betydningen „simpel, daarlig", f. Eks. *æn dalglə hæst* (Feilb.).

Dalagre. H. Jb 1775 Dallagre; U 1777 Dallagere.

Damme. H. [æ *damˑ*]. TM Damm; I 1922 Damskifterne. — Dam, se Indl.

Degneeng. G. Jb 1792 Norrkier oder Degneng, der Küster in Gramm gehörig; K 1792 Degn Eng.

Dejnetrug. G. TM Degntrog. — Dejnetrug „Trug, hvori Dejgen æltes".

Drageshøj. H. [*dʁæsˈhyˀ, dʁægsˈhʏʃ*]. U 1800 lille Dragshøy; TM Drageshoi-Ager; I 1922 Dræshy, lille, store; Trap[4] Store-Dragshøj, Lille-Dragshøj.

Engepletter. G. [*æŋəˈptæˀd*]. B 1792 Stoere Engepletter, Smaa Engepletter; Jb 1792 Stor Engeplett; K 1792 Stor-Engeplet, Schmaa-Engeplet; K 1795 Stor- et Smaa-Engeplet; TM Engeplette.

Esblok. H. MB 1683 Es bloch agre. — Af Trænavnet ænyda. Æsp „Aspetræ", eller mulig af Æsk „Asketræ".

Faarekrog. H. Jb 1775, U 1777 Faarkrog; U 1776—79 Faarkrog Bosker.

Flyd. G. TM Flue; I 1912 Flüh? — H. U 1775—79 Flyd. — Flyd betyder i Vestslesv. „lav mark, eng, hvor vandet flyder over" (Feilb.), jfr. Indl.

Fokeng. H. Jb 1775 Fokeng; U 1777 Fok Eng; I 1922 Fokeng. — Jfr. Fogager under A.

Foldbjærg. H. [ˈfoˑlˌbjæˌiˀə]. U 1776—79 Fold Bierre; TM Fohlbjerg; I 1922 Fovlbjerg, Foldbjerg. — Fold, se Indl.

Fruerholm, Eng. H. 31/7 1454 Frwerholm. — Fruer- er enten et Adj., dannet af Frue, eller en gl. Gen. Plur. af samme Ord.

Fru Meretes Lod. 31/7 1454 Fru Mæredes „lødh". — Ifl. Dok. Navn paa en Rettighed i Lindetskov; lødh er en omlydt Sideform til Lod, hvor den omlydte Vokal er kommet ind fra Flertalsformen (jfr. BrN GG I p. 118).

Fuglebæk. G. Præsteindberetn. 1638 Fuelbech; B 1792 Fuglebeks Eng; U 1792 Fogelbeckeng; Jb 1792 Fogelbeck-Eng; K 1792 Fogelbeck Eng; K 1795 Fogelbek-Eng; TM Tägelbäkeng; I 1924 Fuglbækeng.

Fugleenggrønning. H. [*fåʊ·təŋ'gʀönəŋ*]. U 1777 Faulingdamm; TM Faulengrønning, Faulen Grönning; I 1922 Faulengrønning [Fovlengrønning]; I 1925 Fovlengrønning, mul. „Fugleng-". — Af Fugl.

Gaasebjærg. H. U 1776—79 Gaas Bierre.

Gaasetoft. G. B 1792 Goestoft; Jb 1792, U 1792, K 1792, K 1795 Gaastoft.

Galgebjærg. H. MB 1683 Gallebiergs wang, Gallebiergs agre, Stoere Gallebiergs agre, Lille gallebiergs agre.

Gamle Aa. H. U 1776—79 den gamle Aae.

Gammeltoft. H. MB 1683 Gammeltofft Indtegt. — Indtægt, se Indl.

Graveng. G. B 1792 Graven Eng; Jb 1792 Graueneng; K 1792 Grauen-Eng; K 1795, TM Graueng. — „Den gravede Eng, den gennemgravede Eng", muligt sigtende til Dræningsgrøfter.

Græsgaard. H. U 1777 Græsgaard. — Græsgaard betyder paa Fjoldemaal „Toft" (Feilb.). Efterleddet Gaard betyder oprindl. „Gærde, Indhegning" og Græsgaard er da egentlig „indhegnet Plads, hvor der gror Græs".

Grønneagre. H. U 1777 Grönne Aggre; U 1800 Grønne Agger. — Af Adj. grøn eller af jy. Grønne „jord, som ligger ud til græs" (Feilb.).

Grønnebæksholm, Eng. H. $^{31}/_{7}$ 1454 Grønebæchsholm. — Af Farvebetegnelsen grøn.

Grønning. H. U 1776—79 Grönning. — Grønning, se Indl.

Grøntmølle. H. MB 1683 Gröntmölle. — Forleddet Grønt- maa, for saa vidt det er rigtigt overleveret, snarest opfattes som sammentrukken Form af *Grøn-ved eller *Grøn-tved; om Ved og Tved se Indl.

Havretoft. G. B 1792, Jb 1792, K 1792, U 1792, K 1795 Havertoft; TM Hovertoft. — Af Plantenavnet Havre.

Hedeager. H. [*'he·ˌaqəɹ·*]. U 1776—79 Heede Agger, nye Heede Aggre; TM Hede Ager.

Hedeløkke. H. TM Hedelyck.

Hedepold. H. TM Hedepold.

Holbæk. H. MB 1683 Holbeck; U 1776—79 Holbek; TM Holbäk, Holbach. — Af Subst. Hul, udt. [*hɔt*], eller det dertil svarende Adjektiv.

Holm. H. TM, I 1912 Holm. — Holmstykker. G. B 1792 Holmstykker; Jb 1792, K 1792, K 1795 Holmstück.

Hovager. G. B 1792 Hauager, Hau Eng; Jb 1792 Hau-Ager, Haueng; K 1792 Hau-Ager, Hau-Eng; U 1792 Hauager; K 1795 Hauager, Haueng; TM Hovager. — Af Hov „Hovtjeneste, Hoveriarbejde" eller Verbet hove „gøre Hovarbejde" (jfr. Hovenge DS II p. 151).

Hovstiager. H. I 1922 Hovstiager. — Af Hov „Hoveritjeneste, Hoveriarbejde". I 1922 bemærker: „Formodentlig er der gaaet en Fodsti som er benyttet naar Bønderne gik paa Hovarbejde paa Nybøl".

Hussted. H. [*hOsdə*]. U 1777 Hodsted; TM Hosted.

Hvidemose. H. [*vɛɹ·məs*]. U 1777 Hvidemose; TM Wierremoos; I 1912 (H)videmose; I 1922 Virremos. — Af Adj. hvid, hvis oprindelig lange i er forkortet i første Sammensætningsled.

Hvirlkær. H. [*'vɛɹ·tˌkjæɹ'*]. TM Wirlkjär; I 1922 Hvirlkær. — Ifl. I 1922: Daarlig Eng, hvor der gror en Græsart, som kaldes Hvirl. Hvirl er ifl. Jenssen-Tusch p. 118 Navn paa Sivarten Juncus squarrosus.

Hvirlstage. H. [*æ 'vɛɹ·tˌsdɑ·x*]. I 1922 Hvirvelstage. — Staar ikke

topografisk i Forbindelse med Hvirlkær, men Forleddet er sandsynligvis det samme. Stage „Stang, Pæl, Spids“, rimeligvis anvendt om Grænsepæl.

Hælagre. H. U 1777 Hæl Agere. — Af Adj. hæld „skraa“, eller af jy. Hælde „Skrænt, Skraaning“, jfr. Hældager 3083.

Højmose. H. BU 1798 Hyemoosen. — Af Adj. høj eller af Subst. Høj.

Hørmoseager. H. [*hɔ̈ɹ·məs'aqəɹ·*]. MB 1683 Hörmoesbloch agre, Wester Hörmoeßblock; TM Hörmoosager; I 1922 Hormose. — Af Plantenavnet Hør.

Jomfruhøl. H. [*æ 'jOm·fʀu,hɒt̄*]. I 1922 Jomfruhul; Sønderjy. Maanedsskr. V p. 112 Jomfruhøllet, æ Høl. — Jfr. Jomfruhøl, Arrild S. 3081.

Kaaenagre. H. MB 1683 Kaaen Agre, Kaen-agre; U 1776—79 Raaen Ender.

Kalvefenne. H. [*æ 'kat̄·,fæn·*]. TM Källfenn, Ballfenn; I 1912 Kalfen.

Kalvehave. G. TM Kalhaag; I 1924 Kalhav, Kalvehave. — H. MB 1683 Kallhauen; U 1776—79 Kalhauge, Kalhau; TM Kallauge. — Kalvehave „et indhegnet sted til kalve“ (Feilb.).

Kalvekrog. H. TM Kallkrog, Ballkrog.

Kalvenødager. Jb 1775 Kalnödager; U 1777 Kallnöd-Ager. — Af jy. Kalvenød „Kalv“.

Kattedam. H. [*æ 'kad,dam'*]. I 1922 Kattedammen.

Kile. H. BU 1798 Killen; TM Kiel. — H. [*æ 'ki·t̄,sqiɐ'd*]. BU 1798 Kiel-Skifter; TM Kielskift. — Kile, se Indl.

Kisthøj. H. TM Kisthoi. — Subst. Kiste, maaske paa Grund af Kistefund eller Skattesagn; jfr. Kistehøj i Hornbæk Sogn, se DS II p. 36.

Klynemose. H. MB 1683 Klyenmoese wey, Westen Klyenmose wey-tegt. — Af jy. Klyne „Mosetørv“.

Knobberager. G. B 1792 Knobberager; Jb 1792, K 1792, K 1795 Knobber-Ager; TM Knobberager. — Af Adj. knubret „ujævn“.

Knobbereng. G. B 1792 Knobber Eng; Jb 1792, K 1792, K 1795 Knobber-Eng; TM Knobbereng. — Se Knobberager.

Knobberknur. G. B 1792 Knobber Knorr; Jb 1792 Knobber-Knurr; K 1792 Knobber Knorr; K 1795 Knobbel-Knorr. — Se Knobberager. Om Knur se Knoreng i Højer S. 3103.

Knovsnap. H. MB 1683 Knabe-Snab Wang, Knab-Snabagre; U 1776—79 Knaur Snap, Knausnaper; TM Knovsnap; I 1922 Knovsnop; I 1925 Knovsnap. — De ældste Former tyder paa ænyda. Knabe „svend, dreng; riddersvend, væbner, kriger, lavere adelsmand“ (Kalkar). I Vendsyssel kaldes „en Mand af fornemmere Stand, men især en Proprietair: en stor Knabe“ (Molbech), ligesom Ordet findes i no. og sv. Dialekt (Aasen, Rietz).

Koge. G. TM Koge; I 1924 Æ Kaav; I 1925 Koge. — Kog, se Indl.

Krogeng. H. [*'kʀo·q,æŋ'*]. TM Krog-Eng.

Kronenge. H. Jb 1775 Kronenge.

Kulmose. H. BU 1798 Kull-Moose. — Af Kul i Bet. „Tørvekul eller Trækul“.

Kæmpegravene. H. [*æ 'kæm'bə,gʀåɐ·, æ 'kæm·b,gʀåɐ·*]. I 1922 Kæmpegravene.

Kærshoved. H. [*k̥jəs'ho'j*]. I 1912 Kjærshoj; I 1922 Kjærshoved. — Hoved, se Indl.

Landbolsmark. G. TM Landbolsmark. — H. BU 1798 Landbohls-Land. — Af sønderjy. Landbol „Kaadnersted, Bolssted“.

Langagre. H. U 1776—79 Lang Aggre.

Langsig. G. B 1792, Jb 1792, K 1792 Landsieg; K 1795 Langsiig. — Sandsynligvis af Adj. lang.

Lindet Mose. H. MB 1683 Linde mosze; Trap[1] Lindetmose.

Lindetskov [*leŋəd'sgåʁ*]. 31/7 1454 Lindhwidh Skov; Præsteindberetn. 1638 Leenedt skow; Mandt 1707 Lindetschou; U 1777, DAtl Linnetskov; VSK Linnet Skov; Gst 1837—38 Lindet Skov; Gst 1857—58, Trap[1] Lindetskov; TGst Linnetschau; Gst Lindet Skov; Trap[4] Lindetskov. — Af Trænavnet Lind og glda. with „Skov".

Lindet Sti. H. MB 1683 Linnet stie fald agre; U 1776—79 Linnet Stieaggre.

Loddenmose. G. [*'lɔ̍j·n,mo·s*]. B 1792 Loyenmoos; Jb 1792 Loynmoos; K 1792 Loyn-Moos; K 1795 Loyen-Moos; TM Lodden Mose. — Af Adj. lodden, som angiver, at Mosen har en kraftig Bevoksning.

Lund. H. [*lu'ŋ*]. MB 1683 Lunden, Sønden-Lunds agre; TM Lund.

Lykkeskær. G. TM Bykeskjer, Lykeskjør; I 1924 Lykkeskjær (v. Lykkesgaard). — Af Løkke, se Indl., eller Personn. Lykke.

Lyngbjærg. H. MB 1683 Wester Liungbierg Wang, Østre Liungbiergs Agre, Wester Liungbiersagre; TM Lyngbjerg Bäk, Lyngbjerg Bach, Lyngbjerg Bäck.

Lynghøj. H. Jb 1775 Lynghöj; U 1777 Lynghöi.

Løb. H. I 1912 æ Låf. — Løb betyder sandsynligvis Vej, jfr. et Stednavn som Fæløbet om Eng- og Kreaturvej, f. Eks. i Favsing S., Sønderhald H.

Madses Blok. H. U 1776—79 Mads-Blok.

Madses Toft. H. U 1777, I 1922 Madses Toft.

Marflodvej. H. MB 1683 Marflod wey. — Af da. Dial. Mare „en sid, sumpet Egn, Moseegn" (Molbech), eller maaske snarere *Markflod, med Bortfald af k, jfr. jy. Marsel af Mark Sølv, Maskel af Markskel. Flod, se Indl.

Melprat. H. MB 1683 Melprat agre. — Af jy. Melprat, „en mellemvæg i en mergelgrav, skærvæg, mellemgulv", se Feilb. under Mellemplat. Jfr. i øvrigt Prarl.

Mergelvej. M. [*æ 'mæɹ̍'gət,væj*].

Moseeng. H. Jb 1775 Mosenge; U 1777 Moos Eng.

Mosegrave. H. [*æ 'mo·s,gʀåʁ·*]. TM Moosgrav.

Moseskifte. H. TM Moseskift, Moseskifter.

Mosestien. H. U 1777 Mosestien.

Musetoft. H. [*'mu·s,tåʁt*]. MB 1683 Moesetofft Wang och Agre; TM Muustoft; I 1922 Musetoft. — Udtalen tyder paa Dyrenavnet Mus som Forled, medens Skriveformen i MB 1683 tyder paa Mose. Det sidste er paa Grund af Stedets Beliggenhed umuligt, da det ligger meget højt. Mosetoft maa være en fejlagtig Skriverfortolkning af Musetoft.

Møllebanken. H. [*æ 'mo̤t̍,baŋg*]. I 1922 Møllebanken; Trap[4] Møllebakken. — Møllen er flyttet til Toftlund, N. Rangstrup H. (Trap[4] IX p. 295).

Mølleblok. H. MB 1683 Möllebloch agre; U 1776—79 Mölblok.

Møllebæk. H. U 1776—79 Mölbæk.

Møllevad. H. U 1776—79 Molvai.

Mørk [*mo̤ɹ̍g*]. MB 1683 Mörtagre; U 1776—79 Mörk; TM Mörk; I 1922 Mørt; I 1925 Mörk. — Af Adj. mørk i Betydningen „sortladen, dunkel",

og Endelsen -agre, der er afslidt eller bortfaldet. Formen Mørt- er rimeligvis Fejl for Mørk-.

Nymose. H. U 1777 Ny Mose.

Nørreager. G. B 1792 Norager; Jb 1792 Norrager; U 1792 Norr-Ager; K 1792 Nörr-Ager; K 1795 Nörrager; TM Nörager. — H. U 1776—79 Nör Aggre; TM Nörre Ager.

Nørrebæk. G. Præsteindberetn. 1638 Nørbech; B 1792 Norbeks Eng; Jb 1792 Norrbeck; K 1792 Nörrbeek; K 1795 Nörrbek; TM Norbeckager.

Nørreenge. H. [*æ ˈnɔ̈ɹˌæŋˑ*]. U 1776—79 Nør-Enge; TM Nörre Eng. — Højrup-Nørreenge [*ˈhɔ̈jˈəɹb ˈnɔ̈ɹˌæŋˑ*].

Nørrefælled. H. U 1777 den Nörre Fælled.

Nørrehede. H. [*æ ˈnɔ̈ɹˌheˑ*] U 1777 Nörre Heede.

Nørrekær [*nɔ̈ɹˑkɛɹ*]. G. B 1792 Norkier; Jb 1792 Norrkier; B 1795 Nörr-Kier; TM Nörkjor.

Nørreløkker. H. TM Nörrelykker, Nörrelyker.

Nørremark. H. [*æ nɔ̈ɹˑmɒɹg*]. U 1777 Nörre-Marck; TM Nörre-Mark.

Nørretoft. H. MB 1683 Norden Nörretofft; U 1777 Nörtoft.

Oventoft. H. MB 1683 Offwentofft agre, Ofwentofft-Wang. — Af Præpos. oven eller mulig Subst. Ovn i Bet. „Bagerovn".

Overbæk. H. U 1776—79 Overbek. — Over- bruges paa Jy. i Sammensætninger „hvor man har tænkt paa modsætningen: øvre—nedre" (Feilb.).

Peder Kromands Buksers Agre. H. MB 1683 Peder Kroemandtz buxers agre.

Peder Kræmmers Buksers Agre. H. MB 1683 Peder Kremmers buxers agre.

Prarl. G. B 1792 Prader-Eng; Jb 1792, K 1792 Pradel; U 1792 Prader. — H. [*pʀaɹˈt*]. TM Prarl; I 1922 Prarl. — Navnet er ganske dunkelt. Mulig eksisterer der en Forbindelse med Mellemprat, se dette.

Præstedam. H. Jb 1775, U 1777 Præstdam.

Præstemark. H. [*æ ˈpʀœˑsdˌmaɹg*].

Rankær Stage. H. BU 1798 Rankier Stage. — Se Rankær, Arrild S. 3081.

Rendebæk. H. U 1776—79 Rendebækken. Feilb. III p. 41 nævner fra en Stedremse fra Højrup S. *„Stjænsbæk rænnbæk"*. — Af Rende „lille Vandløb".

Ringhøj. H. Præsteindberetn. 1638 Ringhøje; MB 1683 Ring Höy; U 1777 Ringhöye; I 1922 Ringhøj. — Af Subst. Ring.

Roj. H. MB 1683 Rooy agre, Rooyager-bloch, Royagre, Roed Wang, Rooy Wang. — Roj, se Indl.

Rosens Mark, Ved-. G. TM Am Rosemark. — Ifl. I 1924 har Stedet Navn efter en Familie Rosen. Formen i TM peger dog paa Plantenavnet Rose.

Rævshoved. G. Præsteindberetn. 1638 Reffshoe; B 1792, Jb 1792, K 1792, K 1795 Refshoved. — Af Dyre- eller Mandsn. Ræv.

Rødeeng. H. TM Röde Eng.

Rødeled. H. [*æ ˈʀøˑ ˈlæjˌ*], [*æ ˈʀǫtæjˌvæjˌ*]. — Et rødfarvet Led i Lindetskov.

Røverkulen. H. [*æ ˈʀɐ̈ʁəˌkuˑt*]. Gst Røverstuen.

Sildal. H. [*selˑdɔt*]. U 1776—79, TM, I 1922 Sildal. — Forleddet kan være Fiskenavnet Sild.

Sivsig. H. [ˈsiʊəˌsiˈx]. I 1922 Sivsig.

Skiddenbro. H. U 1776—79 Skiden-Broe.

Skindertoft. H. [ˈsgjŋəsˌtåʊt]. U 1776—79 Skinder-Toft; TM Skindertoft; I 1922 Skinnestoft. — Af ænyda. skindere „Garver, Skindbereder".

Skolemade. G. TM Skolmai.

Skoveng. H. TM Skoveng.

Skovsted. H. [sgåʊ·sdə]. MB 1683 Schoufsted Tegt, Jb 1775 Skovsted, Skovsted Wovvel, Sønderskovsted; U 1777 Skovsted, Nör Skovsted, Schousted Agere, Schovsted Wovel, Schovsted Wovvel; TM Skovstedt. — Se Vobbel i Arrild S., 3091, samt Indl.

Skovvejen. H. [æ ˈsgåʊ·ˌvæj]. U 1777 Skovveien.

Skrøplund. H. I 1912 Skrøwlund; I 1922 Skrevlund. — Skrøp, se Indl.

Skælbanke. H. Jb 1775, U 1777 Skielebjerg; I 1922 Skællebank. — Af Skæl „Skaldyr, Muslinger". I 1922 oplyser, at der her findes mange blaa Muslingeskaller.

Sletteeng. H. MB 1683 slette Eng.

Smedeblokagre. H. MB 1683 Smed bloch agre.

Smedemose. H. I 1922 Smedemose. — I 1922 formoder, at der her har været brændt Trækul til Smedebrug.

Snidertoft. H. U 1776—79 Snider-Toft. — Af ænyda. snider „Skrædder", laant fra nty. schnider.

Sortbjærg. H. MB 1683 Sortbierg Tegtt, Sortbierg-Wang. — Af Farveadjektivet sort. Navnet sigter vel til en Bevoksning af mørkladent Udseende eller Jordens Farve.

Spandet Bjærge. H. [sbaŋəˈbjæɹ·]. TM Spandet Bierre, Spendet Bierre. — Af Landsbynavnet Spandet, se 3083.

Spurvetoft. H. [ˈsbaɹəˌtåʊt]. I 1922 Sparre Toft. — Af Fuglenavnet Spurv, som i jy. Dialekt udtales med a.

Stensager. H. MB 1683 Steensager, Steens-Wang; U 1776—79 Steens Aggre. — Af Sten, mulig dog af et Mandsn. Sten.

Stensbæk, Bæk. H. TM Steens Beek; I 1912 Stensbæk; Gst Stensbæk. — H. Stensbæk Hede. TM Steensbek Hede; TGst Steensbek Heide; Trap[4] Stensbæk Hede. — Se Stensbæk under A.

Storeløkke. H. [ˈsdo·ˌly'g]. TM Store Lyck; Sønderjy. Maanedsskr. V p. 112 Store Lyck.

Sønderhede. H. TM Sönder Hede.

Sønderhøjager. G. TM Sönderhöhager.

Søndermark. G. TM Söndermark. — H. [æ ˈsøŋ'əˌmaɹ·g]. TM Söndermark, Sönder Mark. — Skriftformerne er Sing., men Udtalen er Plur.

Søndermose. H. [æ ˈsøŋ'əˌmo·s]. TM Söndermoos.

Søndertoft. H. MB 1683 Sönder Tofft Tegt, -agre, Söndretofft, Syndentofftagre.

Terkelsholm, Eng. H. 31/7 1454 Therkildsholm. — Af Mandsn. Terkel.

Terkelstoft. H. 31/7 1454 Therkildsthoft. — Af Mandsn. Terkel.

Tindhat. G. Præsteindberetn. 1638 Tindhat. — Maaske af jy. Tind „Tand, Spids paa et Redskab, f. Eks. Greb" og Hat, som kan anvendes om Genstande, der har nogen Lighed med en Hat (Feilb.); Hat findes ofte i Stednavne om Bakker, saaledes Trindhat i Gravlev S., Hornum Hrd.; nærvær. Navn kunde mulig tænkes fejlskrevet for Trindhat.

Tranebjærg. H. MB 1683 Tranebiergs Eng. — Af Fuglenavnet Trane.

Tværager. H. TM Dwerager; I 1925 Tværager.

Tværblok. H. U 1776—79 Tver Blok.

Tværstykker. H. Jb 1775 Tverstykker; U 1777 Tverstykker.

Tømmerholt. G. $^{12}/_{6}$ 1638 Timmerholtskifft; B 1792, Jb 1792, K 1792, K 1795 Timmerholt; TM Timmerholdt; I 1912, I 1927 Timmerholt. — Af Subst. Tømmer.

Tørvevejen. H. U 1777 Törveveien.

Ulkalsig. H. BU 1798 Ulkal-Siig; TM, I 1925 Ulkallsieg. — Af Plantenavnet Ulvekjølk (Feilb.), „et Navn i Vendsyssel paa en Buskvæxt, som ellers kaldes Skovhyld eller Qvalkved. Viburnum opulus“ (Molbech). Paa Sjælland hedder Planten Ollekølk, Ulkølker (Jenssen-Tusch p. 262), og Navnet maa antages ogsaa at have været kendt i Sønderjylland.

Vesterager. G. B 1792 Westerager; Jb 1792, K 1792 Wester-Ager; K 1795 Vesterager; TM Westerager, Vesterager, Westeranger.

Vestereng. H. TM Wester Eng.

Vestermark. G. TM Süder-, Nör Westermark. — H. TM Wester Mark.

Vestermose. H. [*æ ˈvæsdəˌmoˑs*]. BU 1798 Wester-Moose.

Vestertoft. H. MB 1683 Westertofft agre; U 1776—79 Vest Toft, Vist Toft, Wost Toft, Voest-Toft. — De vekslende Former i U 1776—79 er Skrivefejl.

Vie. H. I 1912 æ Vi. — Vier er Landet over Betegnelse for Bevoksning med Vidjer; jfr. i Nabosognet Gram: Lergrav-Vidje, udt. [Lergrauviˑ] ifl. I 1927.

Øred Agre. H. MB 1683 Øred agre. — Mulig samme Navn som Ørvid i Holbo Herred, Frederiksborg Amt, af Ør, oldn. aurr „Grus“, og glda. with „Skov“ (DS II p. 79). Et andet Navn i samme Sogn med with til Efterled er Lindved. Eller Fiskenavnet Ørred.

Østereng. H. TM Öster Eng.

Østerfælled. H. [*ˈǫsdəˌfæˑɫəð*]. TM Öster Fäled.

Østerløkker. H. $^{19}/_{9}$ 1491, 1491 (1553 ÆDA V 336) Østerlycke; TM Öster Lycker.

Østermark. H. TM Östermark.

Østervang. H. Jb 1775 Oster-Vang; U 1777 öster Vang.

3083. SPANDET SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Spandet, Lb [*sbanjə*]. $^{30}/_{10}$ 1323 (LB) Spandwith; 1323 (1575 ÆDA V 780, 781) Spandit; RO 1330—48 Spandwyth; $^{17}/_{4}$ 1351 Spandwith; 1351 (1476 ÆDA I 5) Spanwidh; $^{24}/_{6}$ 1400 Spanwyt; $^{8}/_{7}$ 1437 Spanuit; $^{3}/_{11}$ 1438 Spanwet; $^{20}/_{5}$ 1443 Spanwith; $^{18}/_{12}$ 1447 (LDipl) Spanwid; $^{16}/_{8}$ 1451 Spandwith; $^{27}/_{9}$ 1484 (LB) Spannith; $^{22}/_{6}$ 1489 (Orig?) Spandeth; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Spannet; $^{24}/_{7}$ 1503 Spandweth; udat. (1524 ÆDA IV 389) Spanduitt; Jb 1537—38 Spannith; Sk 1542, Reg 1580 Spandit; Jb 1604—05, Jb 1639—40 Spanditt; Mejer 1649 Spandeth; Danckw 1652 Spandetby; M 1662 Spandit; M 1664 Spandett; Jb 1672 Spandet; M 1688 Spande; Jb 1690, DAtl, Jb 1737, VSK, Gst 1857—58, Trap[1], TGst Postadr9, Gst Spandet. — En sikker Tolkning af Forleddet kan næppe gives. Johs. Kok tolker det som Subst. Spand, brugt som Maalsbestemmelse i Betydn. „et Areal paa omtrent en Tønde Land". Snarere maa det vel sammenstilles med de no. Gaardn. Spenningen og Spenningsby, der tolkes af Subst. Spenning „Vidjering" (NG II p. 293), til Verb. oldn. spenna „omslutte"; det er da muligt, at Forleddet opr. har haft Betydn. „noget sammenlukket", „Indhegning". — Ved, se Indl.

Fjærsted, Lb [*fjæ·sdə*]. $^{16\text{-}28}/_{8}$ 1475 (Terpager) Firested; $^{22}/_{6}$ 1489 (Orig?) Fiersted; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Fierdstedt, Fierstede; Sk 1524, Jb 1537—38 Fierstedth; Sk 1542 Feerstede, Veerstede, Fyertstedt; Reg 1580 Veerstede; Jb 1604—05 Verstede; Jb 1639—40 Ferdtstedt; Mejer 1649 Foerstede; Danckw 1652 Faarsted; M 1662 Fiersted; M 1664, Jb 1672 Fierstedt; M 1688 Friedsted eller: Fierstedbye; Jb 1690, Jb 1737 Fierstedt; DAtl Fiærsted; VSK Fiersted; Gst 1857—58, Trap[1] Fjersted; TGst Fjerstedt; Postadr9, Gst Fjærsted. — Sandsynligvis af et Mandsn. glda. *Fiari, oldn. myt. Mandsn. Fjǫrvi; jfr. Oda. Personn. p. 24. Samme Navn indgaar antagelig som Forled i de no. Gaardn. Fjerstad og Fjærestad (anderledes NG XII p. 138 og 157, XV p. 186, jfr. Rygh Personn. p. 71), i en Del skaanske Navne (se Falkman, Ortnamnen i Skåne p. 121 f.) og i Torpnavnet Fjerup, Nørager S., Sønderhald H.

Fjærsted Nørmark, Gde og Hse [*nöɔ̈·maɹg*]; uden for Sognet: [ˈ*fjæ·sdə* ˈ*nöɔ̈·maɹg*]. Postadr9 Fjærsted Nørremark; Gst Nørmark.

Folden [*æ foˀlˌ*]. I 1928 æ Fold. — Ifl. I 1928 Navn paa et Hus, som vistnok opr. er indrettet i en gammel Kvægfold.

Hølleskov, Gd (nu udstykket til Husmandsbrug) [*høɫəsgɔʊ*]. U 1770—82 Hüllerskov, Höllerschau; BLU 1801 Helledskov, Helletschau, Hölledskov, Lild Höllerskov, Stor Höllerskov; TM Holleskov, Sönder Hölleskov; Oldekop Hölleskov oder Hyldeskov; I 1912, Postadr9, Gst, I 1928 Hølleskov. — Navnet maa sammenstilles med Hølleskov, Gd. i Toftlund S.,

N.-Rangstrup H., MB 1683 Høllidschouff. Forleddet er vel Subst. Helvede, der er ret alm. i Naturn. Ordet udtales ganske vist paa Stedet [*hætət*], men Feilb. anfører fra Darum en Udtaleform [*høl̥ət*], jfr. BrN GG I p. 206.

Lille-Spandet [*lel̥ə sbaŋə*]. TGst Kl. Spandet; Gst Lle Spandet; Trap[4] L.-Spandet.

Mølby, Lb [*mət·by*]. Sk 1542 Melbuy; Mejer 1549, Danckw 1652 Molby; DAtl Mølbye; VSK Mølbye; Gst 1857—58, Trap[1] Mølleby; TGst Mölby; Postadr9, Gst Mølby. — Subst. Mølle.

Mølkærhave, Gd [*mətkəɹ̓ˈhåʊ·*]. I 1928 Mølkjærhau.

Møllegaard, Gd [*æ ˈmət·ˌgåˈɹ̓*]. Gst Møllegaard; Trap[4] Mølby Møllegd.; I 1928 Møllegaard.

Slottet [*æ stɔt*]. I 1928 æ Slot. — Navn paa et Voldsted ved Fjærsted.

Spandetgaarde [*sbaŋəˈgåˈɹ̓*]. Danckw 1652 Spandet Edelhoff; MB 1683 Spandegaardsmarck; U 1778—83 Spandet Gaard, Spandet-Gaards Gade; DAtl Spandeth, Spandetgaard; VSK Spandet Gde; Trap[1] Spandetgaarde; TGst Spandetgaard; Gst Spandet Gd.; Postadr9 Spandetgaarde (eller Spandetgaard). — Af Landsbyn. Spandet, se ovfr.

Spandet Kro [*sbaŋəˈkʀoˈ*]. U 1771—78 Spandet Kræ; U 1778—83 Spandet Kro; DAtl Spandetkroe; VSK Spandet Kroe; TGst Spandetkro; Postadr9 Spandet Kro; Trap[4] Spandetkro. — Af Landsbyn. Spandet, se ovfr.

Spandetkær, Gd. og Hs. Trap[4] Spandetkær. — Af Landsbyn. Spandet, se ovfr.

Spandet Søndermark, Gde og Hse. TGst Süderfeld; Trap[4] Spandet Søndermark.

Spandet Østermark, Gde og Hse [*æ ˈo̥sdəˌmaɹ̓g*]. TGst Spandet Osterfeld; Gst Østermark; Trap[4] Spandet Østermark.

Trekroner [*tʀəˈkʀo·nə*]. Postadr9, Trap[4], I 1928 Trekroner. — Iflg. I 1928 Navn paa tre Huse, der danner en Trekant; sikkert spottende Opkaldelse efter Fortet Trekroner, jfr. DS II p. 71.

Versig, Hs [*ˈvɛɹ̓ˌsiˈx*]. BLU 1800 Wersieg; I 1912 Værresig; Trap[4] Virksig; I 1928 Versig. — Navn paa det nordligste Hus i Sognet. Forleddet er sandsynligvis glda. hwærf, eller snarere *hwirf, beslægtet med Verbet oldn. hverfa „dreje“, Subst. jy. Hvarre, der forekommer som Navn paa Klitstrækninger, og oldn. hvarf, der kan have Betydn. „Sted, som har en afsides Beliggenhed“ (Fritzner); den sidste Betydning vilde passe godt med Stedets Beliggenhed. Jfr. Hverremoseløkke, DS I p. 58.

B. NATURNAVNE.

Aaskov Mark. BLU 1800 Aschauer Feld. — Gaardnavnet Aaskov, se ovfr. under 3082.

Annemark. MB 1683 Annemarck. — Forleddet kan maaske være jy. Andet „Forager, Forpløjning“, jfr. det sønderjy. And „Pande“ (se Feilb. under 1. and og 2. andet).

Bagetrug [*æ ˈbɑ·xˌtʀåʊ*]. I 1928 Bagetrug [Bagtrov]. — Ifl. I 1928 Navn paa et Jordstykke af Form som et Bagetrug.

Birkehale. U 1771—78 Birckehale. — Antagelig Navn paa en kileformet Del af en Birkeskov.

Bjærgagre. MB 1683 Bierg Agere; U 1770—82 Bierge Aggere; BLU 1800 Bierget.

Blommesmark [ˈbt0məsˌmaɹg]. I 1928 Blommesmark. — Maaske af Slægtsnavnet Blom el. Blome.

Bodskov. U 1771—78 Bodskov. — Se Buskemark, Roager S., 3084.

Bondesbusk [boŋəsˈb0sg]. U 1778—83 Bondes Busker; I 1912, I 1928 Bundesbusk. — Af Personn. Bonde.

Boleng [æ ˈb0t·ˌæŋ']. U 1770—82 Bolleng; I 1912 Buleng; I 1928 Boleng (Tyreeng). — Dyren. Bolle „Tyr".

Boskær [bo·sʒəɹ, bå·sʒəɹ]. U 1771—78 Budskier, Bodscher; U 1811 Boodskereng; TM Boskjor; I 1912 Boskjær; I 1928 Båskjær. — Boskærbjærg. U 1811 Boodskerbierg; TM Buskebjerg. — Boskærdynd. U 1811 Boodskerdynd; TM Buskedynd; I 1912 Boskjærdøn; I 1930 Båskjærdønd. — Forleddet er maaske Subst. Bod, se Indl., der ogsaa forudsættes i Bodskov, se ovfr., og Buskemark 3084.

Bremerholm. BLU 1801 Bremmerholm, Bremmerholms Tuer. — Bremmer kan være et oprindl. *Bremeager, af ænyda. Breme „tornet Vækst"; i saa Fald er det vel en Sideform til Bremleager ndfr., eller Bremmerholm kan være opstaaet ved Dissimilation af et *Bremmelholm med samme Forled som Bremleager. Eller det kan være et spottende Navn, Opkaldelse efter „Slaveriet" Bremerholm i København.

Bremleager. MB 1683 Bremmel Agere; U 1770—82 stoer Bremeler. — Af ænyda. Bremle „tornet Vækst".

Brændbjærg [bʀæ·ŋbjæɹə, ˈbʀæ·ŋˌbjæɹ'ə]. Præsteindberetn. 1638, K 1800 Breenbierg, U 1771—78 Brendbiere; I 1912 Brændbjerg. — Navn paa to Bakker, den ene i Spandet, den anden i Fjærsted; førstnævnte kaldes ogsaa Sorthøj, s.d. Forleddet er snarest Participiet brændt, udt. [bʀæ'ŋ], i Bet. „ryddet ved Afsvidning". Jfr. DS I p. 9 Brændeballe og p. 76 Brændebjærg. Ogsaa Navnet Sorthøj kunde sigte til, at Bakken var afbrændt.

Bulbro [b0t·ˌbʀo']. MB 1683 Bulbroe agre; U 1770—82 Bolbroe, Bolbroeled, Bolbroe Agre; TM Bolbro; I 1912 Bulbre, Bolbro; I 1928 Bolbro. — Bro af Træstammer, af Subst. Bul „Træstamme, Planke".

Byeng. I 1912 Byeng.

Bækeng. U 1811 Bek-Eng.

Bøgeng [ˈbø·qˌæŋ']. U 1770—82 Bög-Enge, vester Böyenge; TM Bödeng; I 1912, I 1925, I 1928 Bøgeng. — Planten. Bøg.

Bøvlinger [æ böʊ·təŋə]. MB 1683 Böfling Ager; U 1770—82 Stor-Bövlinger, Smaae Bövlinger; TM Bevlinger, Store Bevlinger; I 1912 Bøwling, Bøvlinger; I 1928 Bøvlinger. — Hermed maa sammenstilles Bøvling i Roager S., 3084, som ifl. I 1929 før har været bevokset med Skov og Busk. Bøvling, der oftere forekommer som Stednavn, synes at være et Trænavn; i et Dok. fra 1660, trykt i Kl. Gjerding, Hellum Hrd. p. 153 omtales en Skov „forhuggen og øde og intet bestaaende uden nogle smaa Birker og Bøvlinger". Det ligger nærmest at antage, at det er Diminutiv af Bøg, og at det i Naturn. betyder „Bøgekrat". Endelsen -er er snarest Flertalsendelse, men kan ogsaa være udviklet af Ager, jfr. Formen i MB 1683.

Dam. BLU 1800 den saakaldede Dam; K 1800 Damm; TM Damm. — Dam, se Indl.

Draabeager. U 1770—82 Draabeager.

Drift [*æ dʀæ̊ʁt*]. I 1928 æ Drøvt. — Drift „Fællesmark, hvor Kvæget græssede“, se Indl.

Dybdal [*dyfdɒt*]. Præsteindberetn. 1638 Dybdalsbierg; U 1811 Dybdall moese; I 1912, I 1928 Dybdal. — Rimeligvis af Adj. dyb, skønt dette nu paa Stedet udtales [*dyʁˀ*].

Dyndsig. U 1771—78 Döndsieg. — Subst. Dynd.

Elenge. U 1770—82 Elle Enge. — Planten. El.

Elkær [*æt̓ḳəɹ*]. MB 1683 Eelkierheede, Ellkier Heede, Eelkier agre, Eelkier moeße; U 1770—82 Ellkier, Nör Elkier Ager, Sönder Elkier Agger, Elkier Bierre, Elkier Heede; TM Elkjer, Elkjer Hede; I 1912, I 1928 Elkjær. — Af Planten. El.

Enemark [*jæn·maɹg*]. U 1770—82 Enmerkerne; I 1912 Jenmark; I 1928 Ienmark. — Subst. Enemark, en Sideform til Enemærke.

Faarestand. BLU 1801 Faarestandet. — Jfr. Stand ndfr.

Faarmandsbjærg [*æ ˈfå·ɹmaŋsˌbjæɹ̓ə*]. TGst Faarmandshöi; I 1912 Formandsbjerg; Oldekop Foermandshöi; Gst Faarmandsbjærg; Trap[4] Faarmandshøj. — Udtalen tyder paa et Faaremand, vel i Bet. „Faarehyrde“, et Ord som dog ikke kendes i Nutiden. Næppe, som antaget i Sønderjyll. Hist. I p. 128 „et ældgammelt Færdselsnavn“.

Femgrobe [*æ ˈfæm'ˌgʀo·f*]. U 1778—83 Fem Grov; TM Fem Gröfter; I 1928 Femgrøfter [Femgrof]. — Grob, se Indl.

Fjærsted Kær. MB 1683 Fiirsted Kier, Fiierstedkier Skoug. — Landsbynavnet Fjærsted, se ovfr.

Fjærsted Skov [*ˈfjæ·sdə ˈsgɔʁ*]. VSK Fjersted Skov. — Landsbynavnet Fjærsted, se under A.

Flyeng. BLU 1800 Flyen; I 1930 Flyeng. — Fly, se Indl.

Foldfenne [*æ ˈfo·l̥ˌfæn·*]. I 1928 Foldfenne. — Fold, se Indl.

Forenge. U 1770—82 Forre Enge.

Frisbjærg [*fʀɜsˈbjæɹ̓ə*]. U 1778—83 Friesbierg; TM, I 1928 Fredsbjerg; I 1912 Frisbjerg. — Antagelig af Mandsn. Frise, Frese, eller Folkenavnet Fris „Friser“.

Fuglkær [*fɔʁ·t̓ḳəɹ*]. BLU 1801 Fuglkier; TM Fuglkjer; I 1912 Fowlkjær, Fovlkjær, Foldkjær; I 1928 Fovlkjær. — Fuglkærsig. BLU 1801 Fuglkiersiig. — Subst. Fugl, vestslesvigsk [*fuˀt̓*], har ifl. Meddelelse 1928 tidligere været udtalt [*fɔʁˀt̓*] i Spandet Sogn.

Gaaseagre [*æ ˈgå·sˌåʁəɹ·*]. MB 1683 Gaaßagere, Gaaßagerblock; U 1770—82 stoore Gaaße Agger; I 1912 Gåsagre; I 1928 Gåseagre. — Dyren. Gaas.

Gammelgade [*ˈgamət̥ˌga·ɹ*]. MB 1683 gammel gadehede; U 1770—82 et Stykke af Overdrifften Gammel Gade kaldet; TM Gammel Gade; I 1912, I 1928 Gammelgad.

Geddevad. U 1771—78 Giædevey Ryndel; U 1811 Geddevads Ryndel. — Fisken. Gedde. Ryndel, se Indl.

Gejlbjærg [*ˈgæj̓·t̥ˌbjæɹ̓ə*]. U 1771—78 Gielbierg, Geilbiere; I 1912, I 1928 Geilbjerg. — Af Planten. Gejl „Gyvel“.

Glasbjærghøj [*gt̓asbjæɹ̓·ˈhyˀ*]. I 1912 Glasbjærghøj; I 1928 Gladbjerghy (Gladbjerghøj). — En høj og stejl Bakke paa Vejen fra Spandet til Arnum. Formen i I 1928 skal vel antyde en Udtale [*gt̓a·(ɹ)-*]. Navnet minder om det Glasbjærg eller Glarbjærg, som forekommer i flere Folkeeventyr, og det er muligt, at dette er direkte overført paa Bakken paa Grund af

dennes Stejlhed. Maaske har Betydningen i sønderjy. Glar „Glathed paa Vej paa Grund af Islag“ og sønderjy. glar „glat“ spillet ind. Jfr. DS II p. 58 Glarborg.

Graastens Blok. U 1770—82 Graasteens Block.

Grenenge. U 1770—82 Green Enge. — Gren, se Indl.

Grimsted. U 1770—82 Grimsted. — Antagelig af Mandsn. Grim.

Grisesnabe [ˈgʀiˑsˌsnaˑɹ̇]. 1787 Griis-Snabe; BLU 1801 Griisnav; I 1912, I 1928 Grissnar. — Forleddet er Dyren. Gris. Navnet maa være lig Grisesnabe i Nabobyen Ø.-Aabølling, Roager S. 3084. Efterleddet Snabe, hvorom se Indl., er i nyere Tid omtydet til Snare, maaske under Indflydelse af et Navn som Snareblok 3084.

Græsgaard. TM Groesgaard. — Subst. Græs. Gaard „indhegnet Jordstykke“, se Indl. Jfr. Græsgaard i Højrup S. 3082.

Haardnakke. U 1770—82 Haard-Nakke.

Hasholter. U 1770—82 Hadtzolter. — Forleddet kunde være Subst. Has, som findes hos Molbech i Betydn. „Gierde og Skiel, der sættes om en Jord, som afsondres fra den almindelige Fælled til Græsgang for en Sommer“; jfr. DS II p. 19 Stenhas. Efterleddet er Plur. af Holt, se Indl.

Halseng. U 1811 Hals-Eng. — Hals, se Indl.

Have [æ håʁˑ]. U 1771—78 Haufve, Synderhaver; TM Hauge; I 1912 Hav; I 1928 æ Hav. — Haveeng [æ ˈhåʁˑˌæŋ']. TM Haugeeng; I 1928 æ Havæng. — Smaa Stykker Agerjord og Eng i Fjærsted ved Siden af et sløjfet Voldsted (se ovfr. under Bebyggelsesnavnet Slot). Have, se Indl.

Haveagre. MB 1683 Hauge Agres Tegt; U 1770—82 Havaggere, Hauager Toft; I 1912 Havagre. — Se ndfr. under Havegaarde.

Havedige. I 1912 Havdige. — Se ndfr. under Havegaarde.

Havegaarde [æ ˈhåʁˑˌgåˑɹ̇]. MB 1683 Haufuegaard; U 1771 Havgaarden; BLU 1801 Havgaarde; TM Haavgardene, Havgaard; Oldekop Hovegaard oder Haugegaard, Waldpartie mit angrenzenden Parzellen; I 1912 Havgårde, Hawgård; I 1928 Havgaard. — Ifl. I 1928 Skov og Agerjord i Spandet. Efter I 1912 at dømme hænger Haveagre og Havedige (se ovfr.) topografisk sammen hermed, og Have kan derfor opfattes som selvstændigt Naturnavn. Imidlertid er Havegaard ret alm. i Stednavne; Ø.- og V.-Havegaarde, Askov, Malt S. og H. var saaledes Navn paa smaa, indhegnede Skovparceller, og der foreligger derfor antagelig ogsaa et Appellativ Havegaard med denne Betydning.

Havreløkke. BLU 1800 Haverlykken. — Planten. Havre.

Havretoft. L 1790 Haure Toft; BLU 1800 Havre Toft. — Planten. Havre.

Hedeager. TM Hede Agger.

Hedeskifter. TM Hede Skifter.

Hedestykker [æ ˈheˑˌsdo̤ˑgə]. TM Hedestykkerne, Hedeskyggerne; I 1912 Hestykker; I 1928 Hedestykker.

Helmbjærge, Sandbanker. I 1930 Helmbjerre. — Planten. Helme „Psamma arenaria“, jfr. Helmbjærge i Seem S. (2707 B).

Helmdam [ˈhæẗˑmˌdam']. BLU 1800 Hilmdam; K 1800 Hilmdamm; TM Helmdamm; I 1912 Helmdam, -damme; I 1928 Helmdam. — Ifl. Meddelelse 1930 en Lavning, som om Vinteren staar fuld af Vand. Samme Forled som i Helmbjærge, se ovfr.

Hesteagre [æ ˈhæˑsdˌåʁəɹ̇ˑ]. I 1928 Hesteagre.

Horseeng. U 1770—82 Hoors Eng. — Subst. jy. Hors „Hoppe".

Hyrdeeng. U 1770—82 Hyrde-Eng; U 1771—78 Hyrde Engen; U 1811 Hyrde-Eng.

Hyrdetoft. U 1771—78. Hyrde Tofften.

Hældager. K 1800 Heldagger. — Adj. hæld, der i Sønderjy. betyder „skrå, om vejen" (Feilb.) eller Subst. Hælde, der i Jy. foruden „skråt sted paa vej" ogsaa kan betyde „stejl bakkeskrænt" (Feilb.).

Højgade. U 1770—82 Höygaden; TM Höi Gade; I 1912 Hygade; I 1930 Hygad. — Af Adj. høj.

Højmose [*æ ˈhy·ˌmo·s*]. U 1778—83 Höye Mooße; TM Höimose; I 1912 Hymose, æ Hymos; I 1928 Hymos (Højmose). — Af Adj. høj.

Høms Mark. MB 1683 Høms Marck. — Landsbyn. Høm 2707.

Høneagre. MB 1683 Höen agere; U 1770—82 Hönneagger. — Forleddet er sikkert Dyren. Høne, jfr. Kokhave ndfr.

Hørgaard. U 1770—82 Hörgaarden. — Planten. Hør.

Indeløkketoft. MB 1683 Eenlycke tofft. — Eenlycke er vel Fejl for Ind(e)løkke, en Sideform til Indelukke „indhegnet Jordstykke".

Janniks Land [*ˈjanəgəs ˈta'ŋ*]. TM Janneks Lyk; I 1928 Ianniks Land. — Af Mandsn. Jannik.

Jenshug, Eng [*jɜnsˈhOq'*]. U 1770—82 Jens Hoog; TM Jonskug; I 1912 Jenshug, Jens Hug; I 1928 Iens Hug. — Forleddet maa være Mandsn. Jens; et Gen.-s er antagelig assimileret med det foregaaende -s.; jfr. Madsdynd ndfr. Hug „Hug med Leen i Græs eller Korn, saa meget Græs el. Korn, som slaas i et Hug". Jfr. Indl. under Hug.

Jeppes Fenne [*ˈjæ'bəsˌfæn·*]. I 1928 Jeppes Fen. — Af Mandsn. Jeppe.

Jeskær [*jɛsk̟əɹ*]. 1784 Ieskier Grønning; I 1912 Jæskjær; I 1928 Ieskjær. — Af Mandsn. Jes.

Jægerlund [*jæ·qəlʊŋ*]. MB 1683 Iegerßlundz Agere, Jegerlundzheede; U 1770—82 Jegelund; I 1912, I 1928 Jægerlund. — Forleddet er sandsynligvis Træn. Eg eller maaske af en diftongeret Form af Kollektivet Ege „Egebevoksning", i nyere Tid omtydet til Subst. Jæger. Jfr. Naturn. Jægerlund, Brøns S. 3087.

Kalvefenne. TM Kalve Fenner.

Kalveløkke. I 1912 Kallyk.

Kalvetoft [*æ ˈkat·ˌtɔʊt*].

Kirkeagre [*æ ˈk̟j̥ɹ'gˌåʁəɹ·*]. U 1770—82 Kirkeager, TM, I 1912 Kirkagre; I 1928 æ Kirkagre.

Kirkebjærg [*æ ˈk̟j̥ɹ'gˌbjæɹ'ə*]. I 1928 æ Kirkbjerre.

Kirkeblok. MB 1683 Kirckeblocken.

Klasmaj, Eng og Ager [*kłasˈmaj*]. U 1770—82 Claus May; TM Klasmai; I 1928 Klasmaj. — Forleddet er en tryksvag Form af Mandsn. Klavs.

Klint. I 1912 Klint; I 1930 Klint. — Se Indl. under Klint.

Knudeng [*æ ˈknu·ɹˌæŋ'*]. U 1770—82 Knud Enge; TM, I 1928 Knudeng. — Af Subst. Knude i Betydningen „lille Forhøjning".

Knuds Dam [*ˈknu'sˌdam'*]. I 1928 Knuds Dam. — Navn paa en Lavning, der om Vinteren staar fuld af Vand. Forleddet er Mandsn. Knud.

Kokeng. U 1770—82, U 1771—78 Kock Eng. — Navn paa to Enge, den ene i Spandet, den anden i Fjærsted; førstnævnte er vel identisk med Kokhave ndfr. Forleddet er Dyren. Kok „Hane".

Kokhave. I 1912 Kokhaw. — Forleddet er Dyren. Kok „Hane". Vel en spottende Benævnelse paa et lille Stykke Jord. Jfr. Høneagre ovfr.

Krogager. U 1811 Kraagagger, Krogagger.

Krokone, Sten. — Müllenhoff, Sagen, Märchen und Lieder etc.[2] 1923 p. 289 „Der Stein bei Spandet, den ein Riese von Arrilt herüberwarf, hieß Krokone"; Sønderjy. Maanedsskr. I p. 52 Krokone.

Kællingsted, Eng. U 1770—82 Kiellingsted. — Kællingstedgab. U 1770—82 Kiellingstedgab; I 1912 Kellingstedgaf; I 1930 Kjællingstedgaf. — Kællingstedgab er ifl. I 1912 et opblødt Sted paa en Engvej. Jfr. Kællingsti 3084.

Kæmpegrave [*æ ˈkæmˈbˌgʀåʊ·*]. Præsteindberetn. 1638 Kempegraffuer; BLU 1801 Kiempegravene; I 1928 æ Kæmpgrav.

Kærbuske. U 1770—82 Kierbuskene. — Kær, se Indl.

Kølbæk, Eng. U 1771—78 Kölbäck, Lild Kölbeck; U 1811 Lild Köhlbek. — Forleddet er antagelig Adj. køl „kølig", eller et tilsv. Subst., jfr. oldn. kylr „Kulde", eller muligt Subst. Køl, som i da. Stednavne kan betyde „Sump, Kær". Se DS II p. 119f. Jfr. dog Kølmose, 3081.

Langagre. 2 Gange. [*æ lɔŋ·åʊəɹ·*]. MB 1683 Nye Lang Agere; TM Lang Agre.

Langbjærg. K 1800 Langbierg, Nörrlangbierg; TM Langbjerg Agger; I 1912 æ Långbjerg.

Langenge. L 1790 Lang-Enge; BLU 1800 Lange-Enge.

Langhornager [*ɫɔŋ·vɔnˈåʊˈəɹ*]. U 1771—78 Langhoren; I 1928 Långhvonager (Langhornager). — Navn paa en fremspringende Del af Højdedraget Nord for Fjærsted. Jfr. Indl. under Horn.

Lange Roagertægt. MB 1683 Lang Raaertegt. — Af Landsbynavnet Roager, 3084, som i MB 1683 oftere staves Raaer.

Langstrenge [*ɫɔŋˈsdʀæŋ·*]. MB 1683 Langstreng Tegt, Langstregs Ager; U 1770—82 Langstreng; TM Langstrenge; I 1912 Lång-, Longstreng; I 1928 Långstreng. — Om Efterleddet Streng „langt, smalt Stykke Agerjord" se Indl.

Lergrav. U 1778—83 Leer-Grav-Block; BLU 1800 Die Lehre oder Leim Grube Leergravene.

Lille Engvej [*ˈleɭəˈæŋ·ˌvæɭ*]. I 1928 Lille Engvej.

Lillehøj. MB 1683 Lillehöys Tegt.

Lillekær [*leɭ·ɮəɹ*]. MB 1683 Lillkier, Lillekiersmarck; U 1778—83 Liden-Kier; K 1800 Liedenkier; BLU 1800 Lilde-Kiær, liden Kier, Liedenkier, Lildkier-Eng, Liedenkier Weg; TM Lille Kjer; I 1912, I 1928 Lilkjær. — Lillekær Grob [*ˈleɭ·ɮəɹˌgʀoˈf*]. I 1928 Lilkjærgrof. — Forleddet er Adj. lille, i de ældre Kilder vekslende med Sideformen liden. Lillekær Grob er Navn paa et Vandløb, jfr. Indl. under Grob.

Lund [*ˈvæsdəˌɫuˈŋ*], [*ˈo̤sdəˌɫuˈŋ*]. MB 1683 Lundetegt, Vester Lunds Tegt, Østerlund Tegt; U 1770—82 Vester Lund, Øster Lund; TM Vester Lund; TM, I 1912 Lunden; I 1928 æ Lund. — Navn paa et større Markstykke i Spandet; jfr. Nørrelund og Sønderlund ndfr. Lund, se Indl.

Lundeng. U 1770—82 Lund Eng. — Forleddet er antagelig Marknavnet Lund ovfr.

Løkker. U 1778—83 Øster-, Vester-Lycke; TM Lykkerne. — Løkke, se Indl.

Made [*æ ma·ɭ*]. U 1770—82 May, May Eng; TM Maiene; I 1928 Maj. — Madebro [*ˈma·ɭˌbʀoˈ*]. I 1928 Majbro. — Made, se Indl.

Madsdynd [*mas'dø·ŋ*]. U 1770—82 Madsdynd; BLU 1801 Madsdyhn, Madsdöhn; I 1912 Madsdøn; I 1928 Mads Dønd. — Navn paa et dyndet Vejstykke. Forleddet er Mandsn. Mads; sandsynligvis er et Gen.-s assimileret med det foregaaende s. Jfr. Jenshug ovfr.

Malegrob [*æ 'mɑ̂·t|gʀo'f*]. U 1778—83 Maalle Groven; BLU 1800 Mahlrenne; TM Mühlgraben; I 1928 Møllegrøften [Målgrof]. — Gamle Malegrob [*æ 'gamət 'mɑ̂·t|gʀo'f*]. U 1778—83 den gamle Maal Grov; I 1928 Gl. Målgrof. — Kanal, der førte Vandet fra Snerpdam (se ndfr.) til Vandmøllen i Mølby. Gamle Malegrob er nu uddybet og kaldes Nørrebæk. Navnets Forled er Verbet male (paa Mølle), sønderjy. [*mɑ̂·t*].

Malles Krog. U 1770—82 Malles-Kroeg, Maalles Kroeg, Mallers Kroeg. — Antagelig Kvinden. Malle (Amalie).

Moseagre. TM Moseagrene.

Moseblok. U 1770—82 Moos Block.

Mølleagre. U 1778—83 Möll Agere.

Møllebjærg [*æ 'møt'|bjæ.i'ə*]. Præsteindb. 1638 Mølbierg; U 1770—82 Mölbierg Aggere; U 1778—83 Mölbierg; I 1928 Møllebjerg.

Mølledam [*æ 'møt'|dam'*]. BLU 1800 Mölledammen; K 1800 Mølledamm; TM, I 1928 Mölledam.

Nedertoft. BLU 1800 Neder Toft; U 1811 Nedertoft.

Nyland. U 1770—82 Nylander; TM Nylander; I 1925 Nyland.

Nørreagre. BLU 1800 Nörager; TM Nörreagre.

Nørrebæk. U 1811 Nörrebekken; Gst Nørbæk; Trap[4] Nørrebæk. — Nørrebækeng. U 1771—78 Nör Bæck; U 1811 Nörbekengen; TM Norbekeng, Nörbekeng.

Nørreeng. U 1771—78 Midt Nörr Eng, Væster Nör Eng, Øster Nörreng.

Nørrefenner. TM Nör Fenner.

Nørrehede. BLU 1800 Nordhede-Acker; U 1811 Nörheeden; TM Nörhede.

Nørrehøj [*'nɔ̈.i'|hy'*]. U 1771—78 Nörr Höy; Trap[1] Nordhøi; TGst Nordhöj; Gst Nordhøj; Trap[4] Nørrehøj; I 1928 Nordhøj.

Nørrelund [*æ 'nɔ̈.i'|lu'ŋ*]. U 1771—78 Nörr Lund; TM Nör Lund. — Agermark i Fjærsted. Jfr. Lund og Sønderlund.

Nørremark [*nɔ̈.i·ma.ig*]. U 1770—82 Nörr Marck, Nör Markes Blokke; U 1771—78 den Nör Marck; TM Nörremark, Nörmark.

Nørreskifter. TM Nør Skifter.

Nørretoft. U 1771—78 Nör Toffter; L 1790 Nörre-Toft; BLU 1800 Nörre Toft; TM Nørtoft.

Nørretægt Stueagre. MB 1683 Nörre Tegt-Stueagre. — Stue, glda. stuf „Jord udenfor Fællesjorden, Særeje".

Orneeng. U 1770—82 Aarne Eng. — Dyren. Orne. Antagelig en Eng, som tilfaldt den, der holdt Byornen.

Overtoft. BLU 1800 Over Toft; U 1811 Overtoft.

Pamhole. U 1771—78 Pamphoel. — Forleddet maa sammenstilles med Ord som jy. Pamper „tyk Person, der gaar langsomt", jy. pampe „gaa med korte og faste Trin", bornh. pampa „gaa tungt og langsomt", sv. Dial. pamp „tyk Person"; der foreligger øjensynlig en Stamme pamp- med Grundbetydn., „noget tykt", en Betydning, som dog ikke giver Mening i et Naturn. med Hule som Efterled. Maaske foreligger her et Adj. med en ændret Betydn., „stor" el. lign. Jfr. Skoven Pamhule i Hoptrup S., ved en cirkelrund, dyb lille Sø.

Pebel [*æ pɛv'ət*]. K 1800 Pebel; BLU 1800 Pebler, Pebel; I 1912 Pevl; I 1928 æ Pævvel. — Ifl. I 1928 et Sted, hvor „Vandet pibler frem"; jfr. Feilb. Pebbel. Pebel, se Indl.

Per Hansens Mose [*pɜ'han·səns ˌmo·s*]. I 1928 Per Hansens Mose. — Ifl. I 1928 Navn paa en „lille Sø, der om Sommeren er tør".

Pindingsbjærg. U 1771—78 Pindings-Biere. — Forleddet synes at være en -ing-Afledning af Subst. Pind.

Porsmose. K 1800 Posmoos; TM Posmose. — Planten. Pors.

Præstepyt [*æ 'pʀæ·sdˌpyt*]. I 1912 Præstpøt; I 1928 Præstpyt. — Et nu udfyldt Vandhul. Et Sagn fortæller ifl. I 1912, at der her gaar en hovedløs Mand ved Nattetid. Navnet kunde tyde paa, at Gengangeren er en afdød Præst.

Rasselblok. L 1790 Rassel Block; BLU 1800 Rassel-Block. — Forleddet er sandsynligvis Planten. Rassel „Rhinantus Crista galli".

Rejshøj [*'ʀe·sˌhy'*]. U 1771—78 Reishöy; I 1928 Rejshøj [Reshy]; Gst Rejshøj. — Forleddet maa sammenstilles med det i da. Stedn. almindeligt forekommende Rese, Resen, som betyder „Bakke, Bakkeskraaning", af samme Stamme som Verbet glda. rīsæ „svulme op".

Røverkulen [*æ 'ʀæ̊ʁəˌku·t*]. I 1928 Rövverkul (Røverkule).

Salomons Hat [*'sat'mOnsˌhad*]. I 1928 Salomons Hat. — Navn paa et Stykke Eng.

Sigager. U 1811 Siigagger, Siiaggere. — Sig, se Indl.

Sigenge. U 1811 Siigengene. — Sig, se Indl.

Silleredtægt. MB 1683 Syllereedtegt. — Forleddet kan være Plantenavnet Silje „Pil"; 2. Led uklart.

Sipkær [*'sɛ'bk̥ɔɹ*]. U 1771—78 Siepkier Eng, Sipkier; TM Sepkjär; I 1912 Sipkjær, Sepkjær; I 1928 Sepkjar. — Forleddet er antagelig et nty. Laaneord, et Subst. *Sippe af mnt. sîp, sipe m. „Bächlein" eller sipe, sippe f. „feuchtes Land, Niederung", eller et Verb. *sippe af mnt. sipen „tröpfeln, triefen, sickern" (SchLüb.); jfr. jy. Sip „Draabe" og sippe „nippe til Glasset". Jfr. Sippesande, Rind S., Middelsom H. (Tang Kristensen, Jy. Folkeminder IV p. 12).

Skidenblok. U 1770—82 Skiidenblock; U 1771—78 Skiden Blocker. — Af Adj. skiden, i Betydn. „sølet".

Skidenkind, Eng [*'sɡi̯ɹ·nˌki̯ŋ'*]. U 1770—82, TM Skidenkind; I 1912 Skiddenkind, Skirnkind; I 1928 Skiddenkind. — Sidste Led maa være Subst. Kind, og Navnet maa sammenstilles med Skidenrøv (3089), Skidenast o. lign., som bruges om fugtige, sølede Engstrækninger.

Skidenløkke. U 1770—82 Skiden Lykke; I 1912 Skiddenlyk. — Adj. skiden, i Betydn. „sølet".

Skotvej [*'sgɔ'gˌvæi̯*]. U 1771—78 Skotveyen; U 1811 Skotte-Vey; I 1928 Skokvej. — Skotvej „mindre Bivej". Jfr. Skøtvej, 3118 B. Omtydning til Subst. Skok „12 Kornneg stillet parvis sammen paa Ageren".

Skovagre. TM Skovagre.

Skovgade. U 1771—78 Skougade. — Vistnok en skovbevokset Del af Fjærsted Bys Gadejord.

Skovfenner [*æ 'sgɔʁ·ˌfænə*].

Skovhale [*sgɔʁ'ha·t*]. U 1771—78 Skovhale; U 1778—83 Skau-hale; U 1811, TM Skovhale; I 1928 Skovhal. — Egekrat, som tidligere har været en Del af Fjærsted Skov.

Skovkobbel. U 1811 Skovkobbelet.

Skovløkker. TM Skovlykker.

Skridtvad [*sgʀɛ'dvaj*]. U 1770—82 Skreetveed, Skredved, Skredtvey, Skredvey; TM Skridtvad; I 1912 Skridtvåj, Skretved, Skretvad; I 1928 Skridtvaj. — Sikkert af Adj. jy. skridt „glat, slibrig" om Føre; dette kendes ganske vist ikke paa Stedet, og andre Steder i Sønderjylland hedder det [*sgʀɛdə*], men fra Kalvslund S. anfører Feilb. Sammensætningen Skridthøvl [*skreṭhöẉl*] „slesk Person". Udtalen af Efterleddet er paavirket af Skriveformen; I 1912 har den rigtige Form med å-Lyd.

Sleteng. U 1771—78 Slet Eng. — Snarest af Adj. slet „jævn"; muligt dog af Subst. Slæt „Høhøst".

Smaaeng [*'smɔ,æŋ'*]. U 1770—82 smaa Enge; I 1912, I 1928 Småeng.

Smedemose. MB 1683 Smey-moeße; K 1800 P. Smedmoose; BLU 1800 Peder Smeds Moose kaldet Smeimoose; BLU 1801 Smedmoose. — Af Subst. Smed. Formen i K 1800 beror paa en Sammenblanding af dette og Navnet paa Ejeren eller Brugeren, Peder Smed.

Snerpedam [*æ 'snäɹ'b,dam'*]. TM Snerpdam; I 1912 Snepdam, Snerpdam; I 1928 Snerpdam. — Jfr. Snerp 3043, Navn paa en meget smal Hulvej og et Vadested og 3048 Snerpe, et tidl. Vadested; fra Bornholm kendes Snerpen (643), en snæver Vej, af Verb. snerpe. Ved Snerpedam findes ifl. Kortet en lille Stump Hulvej.

Sorthøj [*'swå'd,hy'*]. I 1912 Sorthøj; I 1928 Svothy (Sorthøj). — Navn paa 2 Bakker i Spandet, af hvilke den ene ogsaa kaldes Brændbjærg, se ovfr. Forleddet er Adj. sort.

Sortmose. I 1912 Sortmos. — Adj. sort.

Spandet Mose [*sbaŋə'mo·s*]. — Spandet Skrøp [*sbaŋə'sgʀøv'*].

Spangager. MB 1683 Spangager. — Subst. Spang „Gangbræt over Vandløb".

Spolehøje [*'sbo·t,hy·*]. MB 1683 Spolhöygtegt, Spolhöys Tegt; U 1771—78 Spoel Höye, Spoel-Hye Agger. — Vel af Subst. ænyda., jy. spole „Stang, Tremme".

Sporlund. MB 1683 Sporlunds Fald; U 1770—82 Sparlund. — Af Subst. Spor eller maaske af Subst. oldn. sporðr m. „Hale", jfr. DS II p. 97 under Spodsbjærg. Fald, se Indl.

Stande [*æ sda·ŋ*]. U 1771—78 saa kaldede Stand; I 1912 Stand; I 1912, I 1928 æ Stand. — Navn paa 2 Bakker, den ene i Spandet, den anden i Fjærsted; ifl. I 1928 er Stand „en Høj, hvor Byhyrden blæste til Samling". Jfr. Indl.

Starkær [*sdaḳəɹ*]. U 1770—82 Starrkier; TM Starkjer, Starkjerhede; I 1912 Stakkjær; I 1928 Stakjær. — Planten. Star „Carex".

Stavager. U 1770—82 Stauaggere. — Forleddet maa antages at være Subst. Stav.

Storehede. MB 1683 Stoere Heede.

Storetoft. TM Store Toft.

Storhokkenholm. U 1770—82 stoor Hoogenholm; I 1912, I 1930 Storhokkenholm. — Ifl. I 1912 høj Plet i Engen, hvor der skal have ligget 3—4 Gaarde. Feilb. har Hokken „kalve- eller fåresti" og Hokke, der foruden „indhegnet stykke jord" (se Indl.) ogsaa kan betyde „et lille usselt værelse" (Agerskov) eller „hytte" (Darum). Mulig dog af et Subst. Hokke(n) i Betydn. „Høstak" el. lign.; Feilb. anfører saaledes fra Sønderjy.

Hok [*håk*] „boghvedestak; lille knold på marken"; jfr. mnty. hocke „Høstak". Endv. kendes fra Jysk et Adj. hokken „snæver, indeklemt".

Storlund. U 1771—78 stor Lund.

Studefenner. TM Stude Fenner.

Studeløkke. TM Studlyk.

Suderenge. U 1770—82 Sudder-Enge. — Af Planten. vestslesv. Sodde, især om „Plantago maritima", eller af Suder „Skomager", maaske brugt som Tilnavn.

Sværtepyt. U 1770—82 Sveerte Pytt. — Forleddet maa være Subst. Sværte „noget som gør sort".

Sønderager. BLU 1800 Sönderagger; TM Sönder Agger.

Søndereng. U 1771—78 Synder-Enge; U 1811 De Sönder Enge; TM Sönderenge, Söndereng.

Søndergade. U 1771—78 Sönder Gaden.

Sønderhede [*æ ˈsøŋ̍ˈəˌheˑ*]. L 1790 sönder Heede; BLU 1800 sönder Hede; TM Sönder Hede; I 1928 Sdr. Hede.

Sønderhoved. I 1912 Sønderhoj. — Efterleddet er Hoved eller maaske Høj.

Sønderkær [*søŋ̍əˈk̥jæɹ̍ˑ*]. MB 1683 Synder Kier, Sönder Kiers heede; U 1770—82 Sönder Kier; BLU 1801 Süderkier; TM Sönder Kjer; I 1912 Sonderkjær; I 1928 Sønder Kjær.

Sønderlund [*æ ˈsøŋ̍ˈəˌɫuˈŋ̍*]. U 1771—78 Synder Lund; TM Sönder-Lund. — Agerjord i Fjærsted. Jfr. Lund og Nørrelund ovfr.

Søndermark. U 1770—82 Sönder Marck; U 1771—78 Sönder-Marcken.

Sønderskifter. TM Sönder Skifter.

Sønderskov. MB 1683 Synderschoug Agere; U 1770—82 Sönderskove; TM Sønderskow, Sønderskov; I 1912 Sønderskov.

Søndertoft. K 1800 Søndertoft; U 1771—78 Synder Tofft; U 1778—83 Sönder Toft; BLU 1800 den søndre Toft; TM Sönder Toft.

Tagotting. U 1770—82 Taag-Otting. — Forleddet er Subst. Tag „Tækkerør". Efterleddet er Subst. Otting, her brugt om et Jordmaal: saa megen Jord i et Skifte, som ved Udskiftningen tilfaldt en Otting.

Teglovnagre [*æ ˈtæj̍ˑɫɔʊnˌåʊəɹ̍ˑ*]. I 1928 Teglovnagre.

Teglovngrav [*æ ˈtæj̍ˑɫɔʊnˌgʀåʊ*]. I 1928 Teglovngrav.

Tingvej [*æ ˈtɛŋ̍ˑˌvæj̍*]. I 1928 æ Tingvej. — Vistnok Resterne af Vejen fra Højrup S. til Herredstinget i Kirkeby, Roager S. 3084.

Toftagre. MB 1683 Toffte Agrene.

Toftegærde [*ˈtɔʊˈdg̊jæˑɹ̍*]. I 1928 Tovtgjærd (Toftegærde). — Et Hegn langs Nordkanten af Tofterne i Fjærsted.

Toftum. MB 1683 Toftumb Tegt, Toffte tegten. — Formodentlig den gamle Dat. Plur. paa -um af Subst. Toft.

Tranerede [*ˈtʀɑˑnˌʀeˑ*]. U 1778—83 Nye Trann Rede; I 1912 Tranrede; I 1928 Tranre (Tranerede).

Tuetoftager. MB 1683 Thuetofftager; U 1770—82 Totoft. — Af Subst. Tue eller To „Uld", jfr. Tohede og Tosig 2708.

Toppebjærg. Præsteindb. 1638 Toppebierg. — Subst. Top.

Tulestoft. MB 1683 Thules tofft; U 1811 Tullestoft. — Af et Mandsn. sønderjy. Tule, Tulle (Kok).

Tøjreplads. BLU 1800 Tyderpladset; K 1800, TM Tyderplads. — Verbet tøjre.

Tøvtløs [*tæʊ'dlǫs*]. U 1771—78 Toftlös; BLU 1800 Töftlös-Acker, Toftelös; TM Töftlös; I 1912 Tovtlös; I 1930 Toftløs. — Af Adj. jy. tøvtløs „unyttig, forgæves", brugt om Jord, som det ikke betalte sig at dyrke, hyppigt om Lerjord, der ikke kunde bearbejdes med de primitive Landbrugsredskaber.

Ulvehøj. Præsteindberetn. 1638 Ulhøy; BLU 1800 Ulhyeagger; K 1800 Ullhye, Ullhyeagger; TM Ullhøi Agger; I 1930 Ullehy. — Dyren. Ulv.

Ulvemose. I 1912 Ulmos; I 1930 Ullemos. — Dyren. Ulv.

Vase. U 1770—82 Vaeskroeg; U 1778—83 Vas-Krog; I 1912, I 1930 æ Vas. — Iflg. I 1912 „lavt Sted i Engen". Subst. Vase, opr. „Risknippe", dernæst „Vej af Faskiner over blød Bund", „opfyldt Vej", her vel i sidstnævnte Betydning; se Indl.

Vesteragre. TM Wester Agre, Vester Agger.

Vestereng. U 1770—82 Vester Enge; BLU 1801 Wester-Wießen; TM Vestereng; I 1912 Vesterenge.

Vesterhede [*æ 'væsdə,he·*]. BLU 1800 Wester Heide; TM Wester Hede, Wester Heden.

Vesterkær. MB 1683 Wester Kier.

Vestermark. BLU 1800 Westerfeld; TM Wester Mark.

Vildgæs [*æ 'veļ',gjæs*]. TM Wildgyos; I 1912, I 1928 Vildgjæs. — Ifl. I 1928 „Moseskifte med Grave". Fuglen. Vildgæs anvendt som Naturn.

Vodderslette [*vå·'stæ'd*]. MB 1683 Woederslet, Waader Krat; U 1770—82 Wodder Slett; BLU 1801 Wodderslet; TM Vodders Slet; I 1912, I 1928 Vodderslet. — Forleddet er enten Landsbyn. Vodder, 3088, eller et Vaadager, se Vodder, 3087 B.

Vrangagre. MB 1683 Wrang-Agere, Vrangetegt; U 1770—82 Vrangager; I 1912 Vrångagre. — Af Subst. Vrang, en Vekselform til Vraa, „Afkrog, Udmark". Se DSt 1922 p. 24 f. og DS II p. 40 under Vrangebæk. Eller muligvis af Adj. vrang, maaske i ældre Betydn. „afsidesliggende" eller „skæv".

Væggerkær. U 1771—78 Vegerkier. — Af Planten. Vægger, der bruges om forskellige Pilearter.

Vældekilder [*'vælə,kelə, -kælə*]. BLU 1800 Vældekilde-Mose, Wildekilde; K 1800 Veldekild Moose; Dok. 1863 (Flurnamen 1724—1863) Vældekilde; TM Weldekilde Mose; I 1912 Vellekilder, Vældekilde; I 1928 Vællekæller (Kildevæld). — Subst. jy. Vældekilde „Kilde".

Ødetoft. U 1771—78 den saakaldede Øde-Tofft; U 1811 Ødetoft.

Østerager. TM Oester Agger.

Østereng. U 1778—83 Øster Enge; BLU 1800 Øster Eng; TM Ostereng; I 1912 Østerenge.

Østerhede. MB 1683, BLU 1800 Österheede; BLU 1801 Osterheide; TM Oster Hede.

Østermark [*æ 'ǫsdə,ma·ig*]. BLU 1800 oster Feld; B 1871 Østermark; TM Ostermark, Oester Mark.

Østertoft. MB 1683 Østertofft Tegt; U 1770—82, U 1771—78 Øster Tofft; K 1800 Øst: Toft; BLU 1800 den östre Toft; I 1912 Øster Toft.

3084. ROAGER SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Roager [*rɔ̂ːi*]. RO 1291 Rotakær, Rothakær; $^{10}/_{3}$ 1294 (LB) Rodagger; RO 1330—48 Rothaker; $^{28}/_{4}$ 1337 Rothakar; $^{29}/_{12}$ 1369 Rothagher; $^{22}/_{8}$ 1387 (Terpager) Raathager; $^{14}/_{6}$ 1396 Roofager; RO c. 1400 Roothager; $^{22}/_{3}$ 1400 Rothager; $^{3}/_{2}$ 1412 Rodagher; $^{17}/_{11}$ 1421 Radagher; $^{6}/_{11}$ 1424 Rothagger; $^{23}/_{7}$ 1424 (Terpager) Ruthager; $^{31}/_{1}$ 1425 Rudhagher; 1425 (1553 ÆDA V 333) Roager; $^{19}/_{8}$ 1426 Rudagger; $^{8}/_{7}$ 1437 Rutager; $^{16}/_{8}$ 1451 Rodhagher; $^{20}/_{5}$ 1454 Rodager; 1454 (1553 ÆDA V 357) Roager; $^{6}/_{6}$ 1455 Rødhagher; $^{25}/_{9}$ 1456 Rodhagher; $^{1}/_{5}$ 1459 Rødhagher; $^{27}/_{3}$ 1460 (Afskrift) Redhagher; $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Raadagger; $^{12}/_{7}$ 1473 Rodhager; $^{16\text{-}23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Rodager, Roager; $^{17}/_{10}$ 1479; $^{22}/_{11}$ 1479 Rodhagher; $^{22}/_{6}$ 1489 Rodager; $^{12}/_{10}$ 1489 (18. Aarh.) Rødagher; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Raadagger; $^{2}/_{6}$ 1494 Radeagher; $^{29}/_{3}$ 1498, $^{17}/_{2}$ 1509 Rodagher; 1520 (1553 ÆDA V 335) Roager; Jb 1530 Roagher; $^{1}/_{4}$ 1532 (LB), Jb 1537—38 Raadagger; Sk 1542 Raacker, Roackker; Sk. 1543 Raagger, Rodager; Jb 1548 Rodager; Overskrift 1553 (ÆDA V 335, 357) Roagher; Reg 1580 Raagger; Jb 1605 Raacker; Jb 1639—40, Præsteindberetn. 1638 Raagger; Mejer 1649, Danckw 1652 Roagger; M 1662 Raager; M 1664 Raaager, Raager; Jb 1672 Raagger; MB 1683 Raaer Sogen, Raager, Raaer Bye; M 1688 Roeager, Roe Agerbye; Jb 1690 Raagger; Jb 1704 Rohagger, Rahagger; Mandt 1707 Raagger; Jb 1737 Roagger; DAtl Roager, Roagger; VSK Roagger; Gst 1857—58 Raadager; Trap[1] Roager; TGst Roagger; Postadr9, Gst Roager. — Af Subst. glda. *roth „Rydning“ (se Indl. under Roj) med tidligt Bortfald af th i intervokalisk Stilling.

Aabølling, Øster- [*ɔvˈlɛŋ, ɔøˈlɛŋ*]. $^{10}/_{3}$ 1294 (LB) Obeling; u. D. 1320 (LB) Aabeling; $^{16\text{-}23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Oblingh; $^{22}/_{11}$ 1479 Obling; $^{27}/_{9}$ 1484 (LB) Obeling; $^{22}/_{10}$ 1489 (18. Aarh.) Aabelinge; $^{19}/_{9}$ 1491 Oblingh; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Obeling; $^{2}/_{6}$ 1494 Obling; $^{17}/_{11}$ 1494 (LB) Obeling; $^{24}/_{7}$ 1503 Obling; $^{20}/_{2}$ 1520 (LB), $^{1}/_{4}$ 1532 (LB) Abeling; Sk 1542 Oblingk; Sk 1543 Obbelingh; $^{17}/_{11}$ 1578 (LB) Aabeling; Reg 1580 Abulling; Jb 1605 Abulling; Jb 1639—40 Aabullingh; Mejer 1649 Oster Obeling; Danckw 1652 Osteröbeling; M 1662 Ablings(?); M 1664 Aabbelingh; Jb 1672 Obbølling; MB 1683 Øster aabling Bye; M 1688 Øster Aablinge; Jb 1690 Øbbeling; Jb 1737 Obbeling; DAtl Østerobling; VSK Øster Obeling; Gst 1857—58 Ør Aabølling; Trap[1] Øster-Aabølling; TGst Oster Obling; Postadr9 Ø.-Aabølling; Gst Ør Aabølling. — Bølling, se Indl.

Fjærstedlund. I 1929 Fjersted Lund. — Ifl. I 1929 ældre Navn paa Fjærstedsig ndfr.

Fjærstedsig, Gd [*fjæ·sdəˈsiˀq*]. I 1912 Fjerstedsig; I 1929 Fjersted Sig. — Nu nedbrudt Gaard, opkaldt efter Landsbyen Fjærsted i Spandet S. 3083.

Grønlund, Hse [*gʀön·tsŋ*]. Ortschaftsverz, Oldekop Grönlund; Postadr9, Gst, Trap[4], I 1912, I 1929 Grønlund.

Hessellund, Gd [*hæstsŋ*]. Ortschaftsverz Hessellund; Oldekop Hasselund; Postadr9, Gst, Trap[4] I 1929 Hessellund. — Se Hessellund ndfr. under B.

Karetion Gaard. U 1774 Karetion Gd. — Navnet antagelig forskrevet.

Kirkeby [*kj.i·ˈgəby, kj.i·ˈgəby*]. Sk 1542 Kerckebwy, Kerckebw; Sk 1543 Kirckyby; Reg 1580 Kerckebuy; Jb 1605 Kerckebiu; Jb 1607 Kerckbuy; Jb 1639—40 Kierckbiüe; Mejer 1649 Kirchebuy; Danckw 1652 Kirckeby; M 1662 Kierchebye; M 1664 Kirchebye; Jb 1672 Kichebiue; Sk 1676 Kirckebuy; MB 1683 Kircke Bye; Jb 1686 Kirchebje; M 1688 Kirchebye; Jb 1690 Kirckbiue; Jb 1704 Kirchebuy; Reg 1704 Kirchbuy; Mandt 1707 Kirckebye; Reg 1709, Jb 1723 Kierckebye; Jb 1737 Kirchebye; U 1769 Kirckebye; DAtl, VSK Kirkebye; Gst 1857—58 Kirkeby; Trap[1] Roager Kirkeby; TGst Kirkeby; Oldekop Roagger-Kirkeby; Postadr9. Gst Kirkeby.

Klaaby, Lille-. Gst Lle Klaaby. — Ifl. I 1929 et nyt Navn, som en ny Ejer for 4—5 Aar siden fandt paa, i Lighed med Gaarden Klaaby lige nord for. Se ovfr. under Ribe Domkirkes Lands. 2701.

Kokhavegaard. U 1781 Kockhaugaard. — Se Kokhave ndfr. under B.

Nørregaard. U 1774 Nørgaard, nør Gaarden; U 1781 Nørgaards Enge. Trap[4] Nørregden; I 1929 Nørgård.

Ravnholt, Gde [*ʀdsˈnhɔld*]. Postadr9, Gst, Trap[4] Ravnholt. — Se Ravnholt ndfr. under B.

Riberhusgaarden. Trap[4] Riberhusgden.

Lille Roager, Gde og Hse [*ˈlelə ˈʀd·i*]. Postadr9 Roager, L.-; Gst Lle Roager.

Røde Kro [*æ ˈʀø·ˈkʀoˀ*]. Postadr9 Røde-Kro (eller Vesterbæk Kro); Trap[4], Gst Røde Kro; I 1929 Rødekro. — Stuehuset var ifl. I 1929 bygget af røde Teglsten med rødt Tegltag, heraf Navnet.

Smidtfeld, Hse. Tiendeprot. 1793 (I 1929) Smidtfeld; Oldekop, Trap[4] Schmidtfeld.

Søndergaard [*æ ˈsøŋˈəˌgɑˀi*]. U 1781 Sönder Gaarden, Sönder Gaards Tofft; I 1929 Søndergaarden.

Trespring, Hse [*æ ˈtʀeˈˌsbʀøŋˀ*]. I 1929 Trespring. — Navn paa tre Huse, der ligger paa Rad.

Vesterbæk [*væsdəˈbæk*]. RO 1291 Wæstærbæch; $^{7}/_{1}$ 1398 Westerbec; RO c. 1400 Wæsterbæk; $^{28}/_{9}$ 1403 Westerbec; $^{31}/_{1}$ 1425 Westerbek; Febr. 1438 (1666) Westerbech; $^{3}/_{11}$ 1438 Westherbek; RO 1439—50 Westerbek; $^{20}/_{5}$ 1443 Westerbegh; 1443 (1553 ÆDA V 331) Westerbeck; $^{12}/_{3}$ 1446 Westerbek; $^{16}/_{8}$ 1451 Westerbæk; $^{11}/_{4}$ 1452 Westerbek; $^{2}/_{6}$ 1494 Westherbeck; $^{7}/_{7}$ el. $^{14}/_{7}$ 1494 Westerbeck; $^{1}/_{4}$ 1532 (LB), Sk 1543, Overskrift 1553 (ÆDA V 330, 333), Mejer 1649 Westerbeck; Danckw 1652 Westerbeck Edelhoff; U 1774 Westerbek, Wester Beck, Beck, Beks Markenskiel; U 1775 Westerbeck, Beks Mark; DAtl Westerwyck, Vesterbek; VSK Vesterbek; Gst 1857—58, Trap[1] Vesterbæk; TGst Westerbek; I 1912 Vesterbek; Postadr9, Gst Vesterbæk.

Vestergaard. U 1774 Vestergaard, den Wester Gaard; U 1775 Vester Gaard.

Vodderbro, Gde og Hse [*vå.i·ˈbʀoˀ*]. 1860 (Flurnamen 1724—1863) Vodderbro; Oldekop Wodderbro; Gst, Postadr9, Trap[4], I 1929 Vodderbro. — Jfr. Vodderbro ndfr. under B.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene (Kortdistrikterne): Roager (R), Øster-Aabølling (ØA).

Aakær. ØA. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 18) Aakiær; L 1772—82 Aakier, Aakier Heede.

Aaskov Made. ØA. MB 1683 Aasschaau Maae; U 1781 Oskemaae; U 1784 Aaskoumae, Aaskoumaae Grönning, Aaskemade.

Agerhede. ØA. Jb 1704 Ackerheide.

Algrav. R. U 1774 All Graf. — R. U 1775 Aalger Knud. — Af Subst. Al, Navn paa et i Hedejord forekommende Mineral. Hvis Aalger Knud hører herhen, maa sidste Led være Subst. Knude, se Indl., og Aalger være en reduceret Form, som i Lergravskov ndfr., udt. [*lɛ.i·gəˈsgåʁ*].

?**Atershave.** R. U 1774 Aters hau.

Bankfennerne. R. [*æ ˈbaŋˈgˌfænəˌ ˈOˈb å æˈbaŋg*]. I 1912 Bankfenne; I 1929 Bankfenner, benævnes ofte blot „æ Bank". — R. Bankfennevej [*æ ˈbaŋˈgfɜnˌvæj*]. I 1929 Bankfennevej. — Subst. Banke „Bakke".

Barhede. ØA. U 1784 Bar Heede. — Adj. bar i Bet. „nøgen", sigtende til Mangel paa Træbevoksning.

Bastmade. ØA. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 17) Basmaj. — Se under Bastenge i Nabosognet Vodder, 3088.

Bjærkelev Bæk. ØA. TM Birkelsbach, Birkelefbach; I 1925 Birkelev Bæk. — Se Bjærkelev 3088.

Bedesmark. R. [*bæjsmaɹg*]. MB 1683 Bismark, Beesmarcks fald; U 1774 bedes Maark, bes Maark; U 1775 Besmark, Bismark Vey; TM Beismark; I 1912 Bejsmark; I 1929 Beismark. — Af et glda. betæ, svar. til oldn. beiti „Græsgang". Navnet svarer til sv. betesmark „Græsmark", jfr. Bedesmark paa Samsø (DS I p. 34), der ligesom dette Navn har været omtydet til Bissemark, Bismark.

Bjørnkær Grøft. R. U 1774 biørn Kier grøfft. — Dyren. Bjørn.

Blaaeng. R. U 1774 blaa eng, de blaae ænge; U 1775 Blaae Eng; I 1929 Blå Eng. — Af Farveadj. blaa, muligt i ældre Bet. „sort".

Bløder. ØA. U 1781 Fæelet eller Blöeder; U 1784 Øster Obling-Heede og Felledt eller Blöder. — Bløde, se Indl.

Boleng. R. U 1775 Tyr Eng; I 1929 Boleng. — Af Subst. jy. Bolle „Tyr". Formen i U 1775 maa være en Oversættelse.

Boløkke. R. [*bOˈly'g*]. MB 1683 Bolycke fald; U 1774 Bolück; U 1775 Bolyck, Bollyk; TM Bolykke; I 1912 Bolykke; I 1929 Bolyk. — Forled snarest Bod i Bet. „Skur til Kreaturskjul", jfr. Indl.

Braad. R. [*æ bʀɔ.i*]. U 1774 braadet, braad, Mit braad, Sunden braadet; U 1775 Over-Braad, sönden Braadet; I 1929 Bråddet. — Ordet Brud, i Sønderjy. udtalt med *å*-Lyd, i Bet. „Jord, opbrudt til Dyrkning".

Bredkær. R. [*bʀəˈkjæ.i'*]. U 1774 Bredkier, syndre br. Kier, breedkier, breekier; U 1775 Breed-Kier; TM Brekjor; I 1912, I 1929 Bredkjær.

Brosig. ØA. [*bʀOˈsiˀq*] L 1772—82 Bræcksiig; TM Broksig; I 1912, I 1929 Brosig. — Forleddet er muligt Dyrenavnet Brok „Grævling".

Broskifte. ØA. MB 1683 broschifft.

?**Brændekær.** ØA. L 1772—82 Brinkier.

Brændselvejen. R. [*æ bʀæŋsəɫˌvæj*]. I 1929 Brændsel Vej. — Ad denne Vej blev kørt Tørv fra Østerheden til Ribe.

Bundeskrog. R. TM Gundeskrog; I 1929 Bundeskrog. — Forleddet er antagelig Appellativet eller Personnavnet Bonde.

Buskager. R. I 1929 (efter Jb) Buskager.

Buskende. U 1775 Busk Ende.

Buskemark. ØA. [*ˈbOsgəˌmaɹg*]. MB 1683 Boedskoufs Tegt, bodschoufbusche; Jb 1704 boschaumark, boschaumarcks heide; U 1774 busk; L 1772—82 Bodskov, Busk Ager; TM Büskemark; I 1912, I 1929 Buskemark. — Navnet, der nu forstaas som Buskemark, er udviklet af Bodskovmark; om Forleddet Bod, jfr. Boløkke ovfr., se Indl.

Byeng. 2 Steder i R. [*æ ˈbyˌæŋ·, æ ˈbyˌæŋ'*]. U 1774 By Eng; U 1775 Bye-Engene; TM Byeng; I 1912 Byeng; I 1929 Byeng, Byengvej.

Byens Pyt. R. I 1929 Byens Pøt. — Her har Byen ifl. I 1929 haft sin Teglovn; Pyt sigter da til Lergraven.

Byledagre. ØA. U 1781 Byeley-Aggere; I 1929 Bylejagre.

Bysens Jord. ØA. [*ˈbysənsˌjoˈɹ*]. I 1929 Byens Jord.

Byskov. R. [*bysgåʁ; bysgə*]. U 1774 Byskau; U 1775 Byskov; TM Büske; I 1912, I 1925, I 1929 Byskov. — Skoven er ifl. I 1929 først ryddet i nyere Tid.

Bøvling. R. [*bæ̊ʁ·ɫəŋ; ˈbæ̊ʁ·ɫəŋˌvæj*]. U 1774 Beuling, bruling busk, Bøylum; U 1775 Paa Beuling, Bøylum, Beks Beuling Busk; TM Böwling, Bövling; I 1912 Bövling; I 1929 Bøvling, Bøvlingvej. — R. Bøvling Gab. [*ˈbæ̊ʁ·ɫəŋˌgaf*]. I 1912 æ Gaf; I 1929 Bøvling Gaf. — Paa Bøvling har der iflg. I 1929 før været Skov og Busk. Bøvling Gab er en nu tilfyldt Lergrav. Se iøvrigt Bøvling, Spandet S., 3083 B.

Dagsslæt. ØA. I 1912 st. og l. Karls Slet; I 1929 store Dagsslet, lille Dagsslet. — Dagsslæt „det Stykke Eng en Karl kan slaa paa en Dag", jfr. Formen 1912 Karls Slet i s. Bet.; svar. til nederty. Demat.

Damblok. R. U 1774 Damblock.

Degnelandet. ØA. [*æ ˈdeˑnˌɫaˈŋ*]. I 1929 Degnelandet.

Dommedag. ØA. MB 1683 Domedag blocke, Dommedag blocke. — R. [*ˈdɔməˌdåwˈ*]. I 1929 Dommedag. — Subst. Dommedag, jfr. Navne som Helvede o. lign. Et Sagn forklarer Navnet saaledes: En Polak var bleven dræbt og begravet i Engene V. for Roager By; ved Graven var der en, der sagde: Her kan han ligge til Dommedag. (Sønderjy. Maanedsskr. VI 61 f.).

Drift. ØA. [*æ dʀæ̊ʁt*]. TM, I 1912 Drift; I 1929 [æ Drøw'd]. R. Driftevej. [*æ ˈdʀöʁˈdˌvæj*]. I 1929 æ Drøvtvej. — Ifl. I 1929 drev man ad Driftevej om Morgenen med Kreaturerne op til Nørmarken.

Dunnermose. ØA. [*ˈdOnəˌmoˑs*]. MB 1683 dunners Moeße, Dunners blocke, dunner bloch; L 1772—82 Donmoos, Donmoos Block; U 1774 donmoos; TM Donmose; I 1912 Donnermose, Donmoser; I 1929 Donmose. — ØA. Dunnermosestreng. Jb 1704 dommestreng. — Indeholder formentlig Navnet paa Planten Typha latifolia, der optræder i forsk. Former som Dunhammer, Dunmar, Dunner (Jenssen-Tusch p. 251).

Egser. R. [*eˈsəɹ; eˈqsəɹ; iˈəsəɹ*]. U 1774 Jegher; U 1775 Jegser; TM Eegse, Engse; I 1912 Egser; I 1929 Eser; I 1929 (efter Jb) Jeser. —

Stedet skal ifl. I 1929 have baaret Skov til Slutn. af 18. Aarh. Forleddet er antagelig Trænavnet Eg i Genitiv; Efterleddet en svækket Form af Ager. Forleddets Genitivsform kunde forklares af, at Navnet er givet efter et enkeltstaaende, anseligt eller gammelt Egetræ.

Egumkær. ØA. [*ˈe·qOmˌkjæɹˈ*]. MB 1683 Jgum Kier; U 1781 Egum Kier, Eigum Kier, Hejgumkier, Heignne Kier; U 1784 Egum Kier, Egum Kiers og Raunholt Felledt eller Grönning; TM Egumkjor; I 1912 Egumkjær; I 1929 Egum Kier, [Hjuˑgum Kjer]. — Egum er Trænavnet Eg i Dativ Pluralis.

Engdige. ØA. U 1781 Engediige.

Enggrøft. R. U 1774 Enge Grøfft.

Engkær. R. [*æŋˑkjəɹ*]. U 1786 Engkiær, Enkiær; I 1912 Engkjær; I 1929 Engkjær. — R. Engkærfenner [*æˈæŋˑkjəˌfænə*]. I 1929 Engkjærfenner.

Erikstoft. ØA. I 1912 Jarkestoft; I 1929 Eriks Toft [Jerk'əs Tow'd].

Fennedige. ØA. U 1781 Fenn-Diigen; Jb 1781 Fændigen.

Fjærsted Sig. ØA. [*fjæsdəˈsiˈq*]. U 1786 Fiersted-Siig; I 1929 Fjersted Sig. — Efter Fjærsted 3083.

Fladager. R. [*flaˑɹ*]. MB 1683 Flad agere fald; U 1774 flad, flad Hiørne Aggere, flad block; U 1775 Flad-Aggere, paa Flad, Flad-Hiörne; TM Fladen, Flade; I 1912, I 1929 Flade. — Navnet er, som Formen i MB 1683 viser, et opr. Fladager, af Adj. flad.

Fly. R. [*æ ftyˈəɹ*]. I 1929 Flyeren. — Fly, se Indl.

Forbedelseagre. R. [*æ fɔˈbœjˈəlsˌåvəɹˈ*]. I 1929 Forbedelsesagre. — ØA. Forbedelsesfenne. TM Forbedelsesfenne. — Forbedelse, i Vestslesv. alm. brugt om „Kaadnersted".

Fruens Have. ØA. U 1781 Fruens Hauge (Efter L. N. Lund i Sønderjy. Maanedsskr. VI p. 28). — Vistnok identisk med Fruens Have i Vodder S., 3085.

Fædrift. R. MB 1683 Feedriffted.

Gaardeng. R. U 1774 Gaardængen, den østre Gord æng, Gaard Eng.

Gaardkrog. ØA. I 1929 Gårdkrog.

Gaaseager. ØA. L 1772—82 Gaasagger Block, Gaaser Block, Lang Gaasagger.

Gaasevang. R. [*ˈgɑˑsˌvɔŋˈ*]. U 1774 Gaas Vang; TM Gaasewang; I 1912 Gaasevang; I 1929 Gåsvang.

Gade. R. [*æ gaˑɹ*]. I 1912 Gade; I 1929 Gaden. — ØA. [*æ gaˑɹ*]. I 1912 Gaden. — ØA. [*æ gaˑr*]. TM Gade; I 1929 Gaden. — Gadeeng. R. [*æˈgaˑɹˌæŋˈ*]. MB 1683 gadeeng; U 1774 Gad æng, Gade Eng, Øster Gade Eng, Wester Gade Eng; U 1775 Gade Enge; TM Gadeeng; I 1912 Gadeng; I 1929 Vester Gadeeng, Øster Gadeeng. — R. [*gaɹˈæŋˈ*]. I 1929 Gadeng, Gadengvej.

Gademark. R. MB 1683 Garmarch. — Gade, se Indl.

Gammelager. ØA. U 1781 Gammel-Ager.

Gammellund. R. [*ˈgaməlˌluˈŋ*]. TM, I 1929 Gammellund.

Gammeltoft. R. [*gaməlˈtåst*]. MB 1683 Gamel Tofft agre; U 1774 Gammeltofft; U 1775, I 1912, I 1929 Gammeltoft.

Grav. ØA. L 1778—82 i Grau, i Klye Grau. — Klye er vel Fejl for Klyn, d. v. s. jy. Klyne, „Tørv".

Grisesnabe. ØA. U 1784 Griis-Snabe, Østen Griis-Snabe. — Snabe, se Indl. Muligt s. Lokalitet som Grisesnabe 3083.

Grøns. ØA. [*gʀön·s*]. MB 1683 Grøns Teigt; U 1781 Gröns, Grösn Blokke, Østen Gröns; U 1784 Grønß Agre, Grönße, Vesten Gröns, Østen Gröns; TM Grönsager, Grönsweg; I 1912, I 1929 Grøns. — Forled antagelig Adj. grøn eller maaske Subst. glda. *griūt „Sten"; Efterleddet kan efter Beliggenheden være Subst. Næs, anvendt om et højere liggende Areal, omgivet af Engstrækninger. Jfr. Brøns 3088.

Haven. 2 Steder i R. [*æ håʁ·*]. U 1774 hau Eng, hau, Haue; TM Hawen; I 1912 Hove; I 1929 Haven [æ Haw'], Hau, Hawengene. — ØA. TM Hauge. — Have, se Indl.

Havsig. ØA. [*ˈhåʁ·ˌsiˈx*]. U 1784 Sönden Hausiig; TM Havsiig; I 1912 Havsig; I 1929 Hausiig. — Forled Ordet Have, se Indl.

Hedeagre. 2 Steder i ØA. [*æ ˈhe·ˌåʁəɹ·*]. L 1772—82 heede Agre; U 1781 Heedeagre; U 1784 heede-Agger; TM, I 1912 Hedeagre, Heagre; I 1929 Hedeagre. — R. [*æ ˈhe·ˌåʁəɹ·*]. MB 1683 Heed Agere; U 1775 en Heede-Agger; TM Hedeager. — R. (Vesterbæk). [*æ ˈhe·ˌåwəɹ·*]. I 1929 Hedeagre.

Hedeland. ØA. TM Hedeland.

Hessellund. ØA. [*hæsťʁŋ*]. U 1781 Heslundagre; I 1912 Hessellund. — Snarest af Trænavnet Hessel.

Hesteager. ØA. [*hæ·sdə*]. MB 1683 Hestager Tegt; L 1772—82 Hest Ager; TM Hoste; I 1912 Hested, Hesthaw; I 1925 Heste; I 1929 Hested, Hestested. — De ældre Former viser, at Navnet oprindl. er et Hesteager, hvor -ager er blevet svækket til -e; i nyere Tid er Endelsen derfor blevet forstaaet som -sted.

Holbæk. ØA. Jb 1704 hollbeckeng; U 1784 Holbek Heede, hollbeck heede; TM Holbock Heede. — R. Holbæk Dam. U 1774 Holbeks Dam.— Se Holbæk 3088.

Holmager. ØA. [*hɔťməɹ*]. Jb. 1704 holmacker; L 1772—82 Holmagger; TM, I 1912, I 1929 Holme. — Holm, se Indl.

Holmedynd. ØA. [*ˈhɔť·məˌdø·ŋ*]. MB 1683 Holmer dön; TM Holmedynd; I 1912 Holmedynd; I 1929 Holme Dynd. — Vistnok egl. Holmager Dynd, at dømme efter MB 1683 Holmer dön; Stedet ligger umiddelbart ved Holmager.

Holtager. ØA. [*hɔľdə*]. MB 1683 Holt Agere; L 1772—82 Holtagger; TM Holdte; I 1912, I 1929 Holte. — Holt, se Indl.

Hopsø. R. U 1786 Ved Hopsöe. — Navnet forekommer i det mindste to Gange til i Sønderjylland. Hopsø (Mejer 1649 Hopsee) i Nordborg Lands. 3266, er Navn paa en Sø, der formodentlig tidligere har staaet i Forbindelse med Havet, som den nu skilles fra ved en lav Engstrækning. Hopsø (udt. [*hɔpsøˈ*]) i Hoptrup S., 3012, Haderslev H., er en lille Sø ved Sønderballe, langt fra Sognebyen, saa Navnet kan næppe være elliptisk udviklet af Hoptrup Sø, men maa ligeledes være et gammelt Sønavn. Der maa snarest foreligge et naturbetegnende Ord glda. *hop < *huppa-, med Betydningen „Hulning" el. lign., i Ord som oldn. aptrhuppr m. „den umiddelbart til Laaret stødende Del af et Dyrs Side" (Fritzner), no. hupp „Tyndsiden, Svangen paa Dyr"; se Falk-Torp Etym. Wb. under Hofte. Et norsk Elvenavn Huppla, der kunde indeholde samme Stamme, sættes af Sophus Bugge (NE p. 107) i Forb. med Verb. hoppe, fordi Elven danner en Række Fosser. For det danske Sønavns Vedkommende er der næppe Mulighed for en Forb. med dette Verbum.

Horskrog. ØA. [*'sdo· 'hɔs¡kʀo'q, 'leɭə 'hɔs¡kʀo'q*]. I 1912 St. og l. Horskrog; I 1929 Store-, Lille Horskrog. — Af Hors „Hoppe, Øg". Ved Lille-Horskrog var ifl. I 1929 forhen et Dige, ved hvilket Hestene blev hildet, før man om Efteraaret slap dem løs paa Vestermarken.

Hugget. R. [*æ h0q'*]. U 1774 Hug; U 1775 i Hug; TM Hugget; I 1929 Hug. — Navn paa en Eng. Subst. Hug, vel oprindl. i den fra Sønderjy. kendte Bet. „saa meget Græs el. Korn, som slaas i eet Hug, Skaar", jfr. de hyppige Engnavne Skaar.

Hvenemose. ØA. [*vænəm0s*]. MB 1683 Huen Moße Agre; TM Vennemose; I 1912 Vennemoes, Ower-, Neder Venemos; I 1929 (efter Jb.) liden Vinmos. — Af Plantenavnet Hvene eller maaske snarere samme Navn som Vennemose, Lb. i Abild S. 3121; se ndfr.

Hyldtoft. R. [*'høl'¡tåst*], [*'høl'tåsd¡væj*]. MB 1683 Hylle Tofft Fald; U 1774 stor Hyltofft, Hyltofft; U 1775 Hyltoft, Neder Hyltoft; TM Hyldetoft; I 1929 Hyltoft, Hyltoftvej. — Af Plantenavnet Hyld.

Hyrdeager. R. I 1929 (efter Jb.) Hyrdeager.

Hyrdeeng. R. U 1774 hior Eng, hiør Eng, hier Eng; U 1775 Hyrde Eng. — To Gange i ØA. I 1929 Hier Eng, Hyrdeeng.

Højagre. ØA. TM Hoiagre. — Af Adj. høj.

Højmark. ØA. MB 1683 Høye Tegt fald; Jb 1704 hoimarck; TM Sönder-Höimark, Nor Hoimark; I 1929 Nør Hymark, Sønder Hymark. — Af Adj. høj; Navn paa en højtligg. Agermark.

Højtoft. ØA. L 1772—82 Hoy Tofft.

?Hørtoft. R. MB 1683 Hær Toffte Block. — Fejl for Hørtofteblok? Af Plantenavnet Hør.

Høvedholt. ØA. [*hæʊəhɔɭd*]. MB 1683 Heurild; U 1781 Höye-Holt; U 1784 Hoyrholt, Höyrholt, Hoyrholt-Grönning; TM Hövedholdt; I 1912 Høvholt, Høwedholl; I 1929 Højerholt. Jfr. Højer 3103 og Høvre i Brøns S. 3087.

Jeskær. ØA. [*jɛsɭə.i*]. U 1781 Ieskier; U 1784 Jeskier-Grönning; Jeskier, Jeskierret; TM Jeskor; I 1912 Hjedskjær; I 1929 Jeskjær. — Forled vistnok Trænavnet Eg; jfr. Egser ovfr., der er Navn paa et Stykke Jord umiddelbart N. for, paa den anden Side af Kirkeby Bæk.

Jordbroen. ØA. [*æ jo·bʀ0*]. L 1772—82 Jord Broen; I 1929 Jordbroen. — Navn paa et Stykke Markvej, der er forhøjet ved Jordopfyldning, en Betydning, Ordet ofte har i Stednavne.

Kalmskær. ØA. U 1781 Calms-Kier, Øster-Calms-Kiær. — Plantenavnet Kalmus; mindre sandsynligt Kalve-mose.

Kalveagre. R. [*æ 'kaɫ'¡åsə.i*]. U 1774 Kallager, Kall Ager; U 1775 Kall-Aggere; TM Kalveagre; I 1912 Kalvagre; I 1929 Kalveager.

Kalvefenne. R. [*æ 'kaɫ'¡fæn'*]. TM Kalwefenne; I 1912 Kalvfenne; I 1929 Kalvefenne. — ØA. [*æ 'kaɫ'¡fæn'*]. TM, I 1929 Kalvefenne.

Karen Pers Kær. ØA. [*ka.in 'pe'dəs ¡kjæ.i'*]. MB 1683 Karen pederßdatters Kær; TM Kaaren Peers Kjor; I 1912 Karen Pers Kjær; I 1929 Karen Peders Kiær.

Kiholm. ØA. [*'ki¡hɔɭ'm*]. MB 1683 Kig Holms Eng; U 1781 Kie-Holmer, Chieholmer; TM, I 1912, I 1929 Kiholm. — Rimeligvis s. Navn som Kidholm ved Samsø (se DS I p. 16), af Dyrenavnet Kid.

Kildeenge. ØA. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 17) Obeling kilde enge.

Kile. R. [*æ ki·t*] U 1774 Kiel; U 1775 en Kiil; U 1786 En Kil; I 1912 Kilen; I 1929 Kile. — ØA. Jb 1704 Kiehlmayeng; U 1784 Heede Vestend Sandbierre som kaldes paa Kiel; TM Kielfenne; I 1929 (efter Jb) Keel Eng. — Kile, se Indl.

Kirkeagre. ØA. MB 1683 Kircke Agere, Raaers Kierckeager.

Kirkebro. ØA. U 1781 Kirk Broen; L 1772—82 Vesten Kirckbro.

Kirkeby Bæk. TM Kirkebybach, Kirkeby Bach; TGst Kirkebek; Oldekop Kirkebybek; Trap[4] Kirkebæk (Rejsby Aa); Gst Kirkeby Bæk.

Kirkeby Laaning. ØA. MB 1683 Kirckebye Laaning. — Laaning kendes fra Sønderjy. i Bet. „Jord, bedækket med Taghalm udenfor Havediget".

Kirkeeng. R. U 1774 Kirke Eng, Kirckes Eng, Kirckens Eng; I 1912 Kirkeng. — ØA. Kirkens Eng. [*ˈkjɹ̩·gəns,æŋ'*]. I 1929 Kirkens Eng.

Kirkemade. ØA. U 1769 Kirkemade.

Knoldfenne. R. [*æ ˈknɔl̥·,fænəɹ̩*]. TM Knoldefenne; I 1929 Knoldfenne.

Knuden. ØA. [*æ knu·ə*]. MB 1683 Knuden, Knude blocke fald; L 1772—82 Sünden Knuden; TM, I 1912 Knude; I 1929 Knuden. — Knude, se Indl.

Koager. ØA. L 1772—82 Koe Agger.

Kofenne. R. [*æ ˈkO,fæn·*]. TM, I 1929 Kofenne.

Kokager. ØA. MB 1683 Kocke agere. — Fuglenavnet Kok „Hane".

Kokhave. ØA. [*ˈkɔ'g,håʁ·*]. U 1774 Kock hau; U 1775 Kok-Hau; U 1781 Kockhauger; TM Kockhauge; I 1912 Kokhaw, Kokhave; I 1929 Kockhave. — Se Kokager ovfr.

Kolbæk. ØA. U 1769 Kolbeck. — Forled mulig Adj. kold.

Komade. ØA. [*æ ˈkO,ma·j̥*]. U 1769 Koe May; TM Komade; I 1912 Komaj, Komade; 1929 Komaden, Komadevej.

Korsager. ØA. MB 1683 Kaarsager fald; L 1772—82 Korsagger.

Kragelund. R. MB 1683 Kragelund agre; U 1774 Kragelund block. — Fuglenavnet Krage.

Kringeltoft. ØA. [*kʀeŋəlˈtåʁ'd*]. MB 1683 Kringel Tofft, Krengel Tofft; L 1772—82 Kringeltofft; I 1929 Kringeltoft. — Jfr. jy. Kringle „lille Haveplet, lille indelukket Krog udenfor Huset", samt Kringgaard i s. Bet.; maaske dog blot sigtende til, at Toften har været rund.

Krohjørne. R. U 1774 Kroehior, Kroehiørn; U 1775 östen Kroehiörn.

Kræmmerager. ØA. Jb 1704 Krehmeracker; L 1772—82 Krümer Ager; I 1929 (efter Jb) Kræmerager.

Kviefenne. ØA. TM Griefenne; I 1925 Kviefenne.

Kællingsti. R. [*ˈk̥jæt·ŋsdj̥,åʁəɹ̩·*]. U 1774 Kiellingsti; U 1775 Kielling Stie Agger; I 1929 Kjellingsti Ager. — Ifl. I 1929 stammer Navnet antagelig fra, at Tiggersker, der kom til Bys, benyttede denne Vej.

Kæreng. R. U 1774 den gamle Kier Eng. — ØA. Jb 1704 An Kehreng.

Kærhave. R. [*æ ˈk̥jæɹ̩·,håʁə*]. U 1786 Kjær Haugen; TM Kjorhauge; I 1912 Kjærhauge, I 1929 Kjerhaven.

Kærn. R. U 1774 Kiern. — Kærn, en Sideform til Ordet Kær, se Indl.

?**Lamhoved.** ØA. Jb 1704 Langhäupeng; L 1772—82 Lamhoj. — Skriveformen Lamhoj gengiver stedlig Udtale af Hoved, hvis det ikke

skal opfattes som Skrivefejl for -höj; Langhäupeng maa, hvis det hører herhen, være forskrevet for Lamhaupt-, hvor sidste Led da er en tysk Oversættelse af Hoved.

Lamskær. R. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 18) Lamskiær; U 1774 Lams Kier; U 1775 Lamskier. — Muligvis Genitiv af Subst. Lam; -s kunde dog ogsaa være Rest af et reduceret Mellemled, muligt -hoveds; jfr. Lamhoved ovfr.

Langagre. ØA. (Øster-Aabølling). [*æ ˈo̤sdə ˈtɔŋˌåʁəɹˑ, æ ˈvæsdə ˈtɔŋˌåʁəɹˑ*]. U 1774 lang Ager; U 1781 Øster-Langager; I 1929 Langager, vester og Øster. — ØA. (Kirkeby). [*tɔŋəɹ*]. MB 1683 Laangager Tegt, Lan ager fald, Laanagerfald; Jb 1704 langacker; U 1774 lang Ager; I 1912 Langagre, I 1929 Langager. — R. I 1929 (efter Jb) Langager.

Langmade. ØA. U 1781 Lang-Maae; U 1784 Langmade, I 1929 Lang Måe.

Lergravskov. R. [*leɹˑgəˈsgåʁ*]. U 1774 Leeregraskou; U 1775 Leergraskov; TM Lorkeskov, I 1912 Lærkeskov; I 1929 Lerkeskov. — Ifl. I 1929 kold og stiv Lerjord.

Lillebæk. ØA. [*leˈlˈbæk, lɥˈlˈbæk*]. M 1683 Lille beckagre; L 1772—82 Sünder lild Beck, Öster lild beck; TM Lindbeck, Lindbock; I 1912 Lilbæk, Lildbæk; I 1929 Lilbæk, nu siges Lundbæk. — Formen med nd maa antagelig skyldes Dissimilation.

Lillefenne. R. TM Lillefenne; I 1912 Lille Fenne.

Lillemose. R. U 1774 lille Moos.

Loftlund. R. U 1773 Løstlund; U 1774, U 1775 Lautlund. — Antagelig Subst. Loft, udt. [*låsd*], fordi man her har skovet Lægter til lerklinede Lofter. Jfr. Loftlund i St.-Vi S., Vis Hrd.

Lundager. ØA. [*æ ˈtuˑnˌåʁəɹˑ, æ ˈsøɲˈəˌtuˈɲ, æ ˈnɔ̈ɹˈˌtuˈɲ*]. MB 1683 Lundager, Lundagre, Øster Syndlund, wester Synde Lund; U 1781 Lund-Agger; TM Sönder Lundagre; I 1912 Lundagre, Nør og Sønder Lund; I 1929 sønder Lundager, nør Lundager. — R. I 1912 Lundagre.

Lundkær. R. U 1774 Lundkier.

Lundmark. R. I 1929 Lundmarken.

Lundvej. R. [*ˈnɔ̈ɹˈ ˈtuˑnˌvæj, ˈsøɲˈə ˈtuˑnˌvæj*]. I 1929 nør-, sønder Lundvej.

Løkker. ØA. [*æ lyˈgə*]. Jb 1704 die Lücke; L 1772—82 Lücker; TM Lykker; U 1774 die Lücke; I 1912 Lykke; I 1929 Lykker. — ØA. Løkkeeng. MB 1683 Lycker Eng; Jb 1704 Lückeng.

Made. ØA. L 1772—82 Maade; L 1772—82, U 1781 Maae. — R. Madeagre. [*æ ˈmaˑjˌåʁəɹˑ*]. MB 1683 Mayager; U 1774 Mai, May aggere; U 1775 Mai-Agger; TM Maiagre; I 1912, I 1929 Madeagre, Madeagrene.

Madespjæld. ØA. MB 1683 Madtz Spild Agre; U 1781 Mad-Spoller. — Made og Spjæld, se Indl.

Mergelfenner. R. [*æ ˈmæɹˈqəɬˌfænəɹ*]. TM, I 1929 Mergelfenner.

Midteng. ØA. U 1781 Midt Eng.

Midtvang. ØA. U 1781 Midtvang; I 1929 Medtvang.

Midtvej. ØA. MB 1683 Midt Wey.

Moseblok. R. U 1774 Moos block, Mos block; U 1775 Moos Blok.

Myreng. R. U 1774 Myr, Myrr Æng, myre ængen; U 1775 Myr-Eng; I 1929 Myreng. — Snarest af Myr „Mose".

Mølleagre. ØA. MB 1683 Mölle Agre.
Mølleeng. ØA. I 1912 Møleng.
Møllekær. ØA. I 1912 Møllekjær.
Møllemark. ØA. [*møl·maɹg, ˈmøl·maɹgˌæŋˀ*]. MB 1683 Mölle Marck Tegt; Jb 1704 Möhlmarck; L 1772—82 Öster-Möll Mark; U 1781 Möllmarkes Agre; TM Mølmark; I 1929 Mølmark, Mølmark Eng. — „I Engen ved Bækken findes en Vold, og der fortælles, at der her ved Bækken har været en Vandmølle" (I 1929).
Møllevad. ØA. MB 1683 Möl Wad.
Nylund. R. [*ˈnyˈˌtuˈŋ*]. TM, I 1929 Nylund.
Nørrebæk. ØA. TM Norderbach; Trap[4] Nørrebæk.
Nørreeng. R. U 1774 Nøræng; I 1929 Nøre Eng, Nør Eng.
Nørrehede. R. [*æ ˈnɔɹˌˈheˀ*]. U 1775 Nør-Heeden; TM Nörre Hede, Nörhede; I 1912 Nørrehede; I 1929 Nørhede, Nørrehede, Nørhedevej. — ØA. MB 1683 Nør Hede.
Nørre-Hedefenner. R. [*æ ˈnɔɹˀ ˈheˀˌfænəɹ*]. TM Nörre-Hedefenner; I 1929 Nør Hedefenner.
Nørreløkke. R. U 1775 Nör Lykke.
Nørremade. ØA. U 1769 Nørr-May.
Nørremark. R. [*æ nɔɹ·maɹg*]. MB 1683 Nörre Marck, Nörre Wang; U 1774 Nør Mark, Nør Marck; U 1775 Nør Mark; U 1786 Nör Marken; TM Nörremark, Ny Nörremark, Osternörremark, Wester Nörremark; I 1929 Nørmark, øster og vester Nørmark, Ny Nørmark.
Nørreskov. R. [*nɔɹ·sgɔʁ, nɔɹ·sgə*], [*ˈnɔɹ·sgəˌvæj*]. U 1786 Sönder-Nörskov; TM Nörskov, I 1912, I 1929 Nørskov; I 1929 Nørskov Vej. — ØA. [*nɔɹ·sgɔʁ*]. L 1772—82 Nörskov; TM Nörskov, Nörskoveng; I 1929 Nørskov.
Nørretofter. ØA. [*æ ˈnɔɹˀˌtåʁˈd*]. L 1772—82 Nör tofft; U 1774 Nør Tofft; I 1929 n. Tofter.
Ormkær. ØA. [*vɑɹ·mkʒəɹ*]. L 1772—82 smale Ormkier, Ormkier, Worrumkier; TM Wormkjor; I 1912 Vormkjær; I 1929 Ormkjær. — Dyren. Orm, muligt i Bet. „Hugorm".
Pilagre. ØA. I 1912 Pilagre. — Af Plantenavnet Pil.
Pilekrog. R. MB 1683 Pil Krogs Fald; U 1774 Piel Krog Agr, Peil hage; U 1775 Pielkrog; I 1929 Pielkrogager. — Plantenavnet Pil.
Pjag. R. [*æ pjɑˈx*]. U 1774 Piäg; U 1775 i Piag; TM Pjag; I 1912, I 1929 Pjag. — Jy. Pjag „Flig af Tørklæde", bruges ifl. Feilb. om en Kile, Strimmel af Marken, der f. Eks. skærer sig ind i en fremmed Lod. Disse Enge skærer sig ind i Vesterbæk Hede.
Polm. R. [*0ˈpɔtˈm, əˈpɔtˈm, æ ˈpɔtˈm*]. U 1774 Polm; U 1775 i Polm; I 1912 Opholm; I 1929 Polm. — Udtalen tyder paa, at Navnet optræder styret af Præpositionen aa, oldn. á „paa". Polm kendes fra Jy. i Bet. „Stang med Buk paa Enden til at pulse med", altsaa et Fiskeriredskab; dernæst i Bet. „Skrald, Klask"; men ingen af Betydningerne er særlig nærliggende. Snarere maa man vel antage Sammensætning af Præp. æda. uppa, oldn. uppá, og Subst. Holm. Stedet hæver sig op over Omgivelserne.
Porsgejl. R. [*pɔsˈgɑjˈt*]. I 1929 Porsgejl. — Plantenavnene Pors og Gejl „Gyvel".

Povlsagre. R. [ˈpåʊˈtsˌåʊəɹ·]. U 1774 Pouls Agre; I 1929 Povls Ager. — Mandsn. Povl.

Ravnholt. ØA. [ʀåʊˈnhɔl̥d]. MB 1683 Rafns salt Heede; U 1781 Ravn-Holt; U 1784 Raunholt, Raunholt Heede; I 1912, I 1929 Ravnholt. — Af Fuglenavnet Ravn.

Rendeager. R. U 1774 Rond, Rendager; U 1775 Rend Agger. — R. Rendeblokke. U 1774 Rend block; U 1775 Rendblok. — Subst. Rende „Vandledning".

Ridderblokke. ØA. MB 1683 Riidderblocke. — ØA. Riddereng. MB 1683 Rider Eng; I 1929 (efter Jb) Ridder Eng. — Subst. Ridder.

Roager Fenne. ØA. I 1912 Raadagerfenne. — ØA. Roager Mark. TM Roagermark. — Bynavnet Roager, s. d.

Roj. R. U 1774 Roj; U 1775 Roi-Blok, i Røi. — ØA. I 1929 (efter Jb) Roi-Blok. — Roj, se Indl.

Rump. ØA. U 1781 Rumper, noget Rump. — Jy. Rump „Rodenden af Buske, Rodskud fra fældede Træer, den tykke Stængel af Lyng og Enebærris".

Rytterdam. R. [æ dam']. U 1774 Rytterdam; U 1775 Rytter-Dam; U 1786 Rytter Dam; I 1929 Rytterdam.

Rørkær. R. MB 1683 Rohr kier. — Plantenavnet Rør.

Sandagre. ØA. [sa·n̥əɹ]. MB 1683 Lille Sand Agre, Sandager Tegt; Jb 1704 Südersandmark; L 1772—82 Sandagger, Nör Sandager, Lild Sand; I 1912 Sandet, Sandagre; I 1929 Sandager Blok.

Sandbjærg. ØA. [ˈsan̥·ˌbjæɹˈə]. MB 1683 Sand Bierg; U 1781 Sand Biere; U 1784 Sandbierre-Skraae-Vey, Sandbierre-Grønning, Sandbierre-agre, Sandbierrebro, Østen Sandbierre Broe, Sandbierre Agre, Sandbierre Vey; TM, I 1912, I 1929 Sandbjerg; I 1929 Sandbjerg Vej; I 1929 (efter Jb) Sandbjerg Broes Væel. — Om S. Skraae-Vey se Skraavej ndfr.; S. Broes Væel indeholder Ordet Væld; (et saadant findes ved Broen) eller muligvis Vejle, „Vadested".

Selsnap. R. [sɛt·snɒp]. U 1774 Seelesnap; U 1775 Seele Snap; TM Selsnap; I 1912, I 1929 Selsnap. — Plantenavnet Selje „Pil".

Sigen. R. [æ siˈq]. U 1775 Siden; TM Westersigen, Siig; I 1912 Sig; I 1929 Vester Sig. — Sig, se Indl.

Sikketoft. ØA. MB 1683 Sicke Tofft Blocke; U 1781 Ciche Toffter. — Af Subst. jy. Sik „lavning i marken, lille vandløb" (Feilb.); til Verb. jy. sikke „synke".

Siveng. R. U 1774 Syur Eng. — ØA. MB 1683 Siurigs-Kier. — Vistnok af Planten. Siv, ifl. Feilb. udt. [syʉər]. Siurigs- er vel udviklet af Sivengs.

Skalmkær. ØA. I 1912 Skalmkær. — Af et Subst. svarende til oldn. skalm f. „Gren af en Fork; Bælg, Frøhus, Sværd", no. skolm „Kløft". Ordet betyder oprindl. „noget tvedelt", men den nøjagtige Betydning i nærværende Stednavn kan ikke fastslaas.

Skidenblokke. ØA. U 1781 Skiden Blokkene; I 1929 Skiddenblokker. — ØA. L 1772—82 skiden Eng. — Adj. skiden i Bet. „snavset, sølet".

Skoleblok. ØA. MB 1683 Skoelblocke, Skodblocke. — Kan tænkes at have tilhørt Latinskolen i Ribe.

Skovagre. R. [æ ˈsgåʊ·ˌåʊəɹ·]. I 1929 Skovagre. — ØA. [æ ˈsgåʊ·ˌåʊəɹ·]. TM Skovagre; I 1912, I 1929 Skovagre.

Skovblok. R. U 1774 Skou block; U 1775 Skov-Blok.

Skovbrød. R. U 1774 skau brød; I 1929 (efter Jb) Skovbråd. — Brød, se Indl.

Skoven. R. [*æ sgåʊ*]. I 1912, I 1929 Skov. — Ifl. 1929 den sidst ryddede Del af Skovene N. for Roager, hvoraf der stod Rester indtil 1860. Nu Agerjord.

Skovfenner. 2 Steder i R. [*æ ˈsgåʊˑˌfænˑ*; *æ ˈsgåʊˑfɜnˌvœj*]. TM Skovfenner; I 1912 Skovfenne; I 1929 Skovfenner, Skovfennevej. — ØA. [*æ ˈsgåʊˑˌfænə*]. TM Skovfenner; I 1912 Skovfenne; I 1929 Skovfenner.

Skovskifte. ØA. MB 1683 schoschifft; U 1769 Lands Schau Skifte, Skov-Skifterne, Skov-Skifter.

Skraavej. ØA. U 1781 Skraae Vey; U 1784 Skraaevey. — Adj. skraa.

Skrøpagre. ØA. MB 1683 Skrofagre; U 1781 Skröfagre, Skröbager. — Skrøp, se Indl.

Skøtvejen. R. [*sgøˈdvœj*]. U 1774 Skottweien; U 1775 Skott-Veyen; I 1929 Skøtvejen. — Skøtvej „mindre Bivej", jfr. 3118; Udtalen viser Omtydning til Subst. Skyttė.

Slæteng. ØA. [*æ ˈslæd̥ˌæŋˑ*]. Jb 1704 Schletteng; 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 17) Kircheby slette enge; L 1772—82 Slet Eng; TM Steteng; I 1912, I 1929 Sleteng. — Subst. Slæt „Høhøst".

Smaablokke. R. U 1774 Smaa block; U 1775 Smaaeblok.

Smaafenner. R. [*æ ˈsmɔˌfænəɹ*]. TM Smaafenner, Smaafolkenes Landerier; I 1929 Småfolk Land eller Småfenner. — Ifl. I 1929 Fenner paa een Demats Størrelse, som blev tildelt Husmændene.

Smalle-Grønning. R. U 1786 Small-Grönning.

Snareblok. R. U 1774 Snar block; U 1775 Snar-Blok. — Plantenavnet jy. Snare „Snerle", se Feilb. under Snareblomme, ogsaa brugt om Snerle Skedeknæ, Polygonum Convolvolus. Snare forekommer endvidere et Par Gange i da. Naturnavne som Navn paa Skov; et tilsvarende stærkt Subst. snar findes i No. og Sv. i Bet. „Krat" o. lign.

Snævermade. ØA. [*æ ˈsnæ̈vəˌmaˑj*]. TM Snevremade; I 1912 Snævermaj, Snevermade; I 1929 Snever Made. — Adj. snæver.

Sparlund. ØA. [*sbaɹˑlʊn*]. MB 1683 Spare Lund; U 1781 Sparlund; TM Sparlund; I 1912 Sparling, Sparlum; I 1925, I 1929 Sparlund. — Af Sparre „Skraabjælke i Taget"; Navn paa en Lund, hvorfra der hentedes Materiale til Hustømmer af denne Art.

Spjældagre. ØA. MB 1683, U 1781 Spiold Agre; I 1929 Spjold. — Spjæld, se Indl.

Stadkær. ØA. I 1912 Stadkjær. — Maaske egl. Starkær, som 3088, af Plantenavnet Star.

Stand. R. [*æ sdaˈnˌ*; *æ ˈsdaˑnˌvœj*]. TM Stand; I 1912 æ Stand; I 1929 Stand, Standvejen. — Ifl. I 1929 Samlingsplads for Kreaturerne. Se Indl.

Staved-Gaansager. ØA. [*sdavˌˈgɑˑnsaqə*]. I 1912 Stavidgaanse, Stavedgånsager; I 1929 [Stavi-Gåns'ager] — Ifl. I 1929 samme Sted som i en Jb kaldes Lang-Gaasager (se ovfr. under Gaaseager); Stedet maa efter Beliggenheden nær Stavedskov være blevet kaldet Staved-Gaaseager og senere, under Indflydelse af Landsbynavnet, omtydet til Staved-Gaansager. Se Bebyggelsesnavnene Stavedskov og Gaansager, 3088.

Stieng. R. U 1774 Stii Eng.

Stjærtagre. ØA. MB 1683 Stiert Agre. — Subst. Stjært „Hale".

Stoddervang. R. [*'sdaɹˌvŋ'*]. U 1774 Steder Krog, Stader Wang, Stader Hyltoft; U 1775 Stader-Vang; TM, I 1912 Sladdervang; I 1929 Stadervang. — Maa vistnok, de vaklende Former til Trods, indeholde Subst. Stodder, hvad ogsaa Udtalen tyder paa. Navnet skyldes da den ringe Kvalitet af Jordbunden, der ifl. I 1929 bestaar af let Sandjord.

Storefenner. R. TM Storefenner.

Storeløkke. R. U 1774 Stor Lykke.

Sudertoft. R. MB 1683 Sudder Tofft, Suder tofft. — Nævnes i Markbogen efter „Syndre Wang", men Skrivemaaden tyder ikke paa, at Navnet er at forstaa som „Søndertoft". Snarere Plantenavnet Sodde „Plantago maritima", jfr. Suderenge 3083.

Sædderagre. R. U 1774 Sædder Aggere. — Snarest Fejl for Suderagre, jfr. ovfr. under Sudertoft.

Sønderager. R. TM Sönderager.

Sønderdrift. R. 1786 Sönder-Driften.

Søndereng. R. U 1774 den Sundre Eng.

Sønderfenner. R. TM Sönderfenner.

Søndergade. ØA. U 1781 Sönder Gaden.

Sønderhede. R. [*æ 'søŋ'əˌhe'*]. I 1912 Sønderhede; I 1929 (efter Jb) sønder Heden. — ØA. MB 1683 Synder Hede; U 1784, TM Sønder Heede.

Sønderhoved. R. [*søŋə'ho'ˌj, søŋə'ho'*]. Schröder Slesv. Topogr. 1864 Sønderhoved; TM Sönderhoe; I 1912 Sønderho, Synderhoj; I 1925 Sønderhug; I 1929 Sønderho. — ØA. TM Sönderhoi, Sönderhoe.

Søndermark. R. [*æ 'søŋ'əˌmaɹg*]. TM Söndermarken, I 1929 Søndermarken. — R. Ny Søndermark [*'ny' ˌsøŋ'əmaɹg*]. TM Ny Sönder Mark; I 1929 Ny Søndermark.

Søndertoft. R. MB 1683 Synder tofft. — ØA. [*æ 'søŋ'əˌtåʊ'd*]. L 1772—84 Sünder tofft; U 1774 Sunden tofft; TM Sönder Toft; I 1912 Søndertoft; I 1929 s. Tofter.

Søndervang. R. MB 1683 Syndre Wang.

Søstergrunden. R. U 1774 Søstr Grunden.

Tadderagre. R. [*æ 'taɹˌåʊəɹ'*]. MB 1683 Tader agre; U 1774 Tader Ager; U 1775 Tadder Agger; TM Tarreragre; I 1912 Tarreagre; I 1929 Tadderagre. — Plantenavnet Tadder „Boghvede".

Tagkær. R. U 1774 Taug Kier, Taeg Kier; U 1775 Tagkier. — Tag i Bet. „Rør til Tækning".

Toftager. R. MB 1683 Toffteagere. — ØA. MB 1683 Tofte Agrene; U 1781 Tofftager.

Toftum. R. [*tåʊ'dəm, æ 'tåʊ'dəmˌvæj*]. MB 1683 Toffte block eller Tofftum; U 1774, U 1775 Toftum; U 1786 Toftum Busker; TM Toftom; I 1912 Toft, Toftum; I 1929 Toftum, Toftum Vej. — Antagelig Dat. Plur. af Toft; om dette se Indl.

Torrefenner. ØA. [*æ 'tåɹˌfænə*]. TM, I 1912 Torrefenne; I 1929 Torrefenner. — Plantenavnet Torre „Padderokke".

Traneager. ØA. MB 1683 Tran Agre; U 1781, I 1929 Tranager. — Fuglenavnet Trane.

Trindmade. ØA. U 1781 Trind Maae. — Adj. trind „rund".

Trindtoft. R. U 1774 trindtofft; U 1775 Trindtoft. — Adj. trind „rund".

Tryskeland. R. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 17) Tryskland. — Antagelig Adj. trysk, som ifl. Molbech kendes fra Ribe om „Agerjord, der ligger til Hvile".

Trædeager. R. U 1774 Trædager; U 1775 Træd Agger. — Subst. jy. Træde „Proces, Trætte", eller Verb. træde „trættes, kives, føre Proces". Ifl. I 1929 en Del af de „Kirke- eller Stuelanderier", som Præsten og Bønderne laa i Proces om i ca. 100 Aar.

Tullesager. R. [*tuɫəsə, tuɫ'sə*]. U 1774 Tulles Agger; U 1775 Tulles Ender; TM, I 1912, I 1929 Tullese. — Vistnok egl. Tulleser, hvor -er er en forkortet Form af -ager, jfr. Skrivemaaden i U 1774. Tulles muligt Gen. af et Personnavn, jfr. Tullesmose 3072.

Tværagre. R. [*æ ˈtvæˑˌåsəˑi*ˑ]. U 1774 Tver stücker; Tvær-Stykker; U 1775 Tver-Stykker; I 1929 Tværager. — ØA. U 1781 Tværeage.

Tværvejen. R. [*æ ˈtvæˑˌvæj*]. I 1929 Tvær Vejen.

Tyreeng. R. — Jfr. Boleng ovfr.

Tøgers Sten. R. U 1775 Tögers Steen; I 1929 Thøgers Sten. — Skelsten mellem Lundsmark, Roager og Vesterbæk. Mandsn. Tøger.

Tømmerblok. ØA. MB 1683 Timmer blocke, tiner bloch; L 1772—82 Timmer Block. — Af Subst. Tømmer.

Ulvegravene. ØA. U 1781 Ulvegravne.

Undersæd. ØA. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 17) Undersæd, 2 agre, som ligger iblant Kircheby tofftiord. — Subst. jy. Undersæd, der ifl. Feilb. bruges „om byg som med en tynd fure er pløjet ned istedetfor harvet".

Vandslut. ØA. U 1781 Vandslutt. — I U 1771—75 for Hviding nævnes under Engelands Deeling: „Slutterne, som vare store og intet Græß udi, skulle opmaales og ikkuns medregnes for halv." Af Jb. fremgaar, at Slutter findes i næsten alle Enge, og at de ligesom Damme kun regnes halvt. Ordet Slut er uden Tvivl laant fra frisisk: sluit „Grøft" (P. Jensen), sluat „Vandhul" (Boy Möller), svar. til mnt. slot, nederl. sloot „Grøft, Vandgrøft"; Betydningen er sikkert „Vandingshul" eller „Marskgrøft".

Vanrad. R. I 1912 Vanraad udt. Vonraed, Vonraj. — Se Vanrad under Arrild S. 3081.

Vasen, Vej gennem Eng. [*æ vɑˑs*]. I 1929 æ Vas. — Vase, se Indl.

Vejagervej. R. [*ˈvæjˑåsəˌvæj*]. U 1774 Vei ager; I 1929 Vejagervej. — Ifl. I 1929 en Ager, som der gik en Vej igennem.

Vesteragre. R. [*æ ˈvæsdəˌåsəˑi*ˑ]. TM Westerager, Westeragre; I 1929 Vester Agre.

Vesterblok. ØA. I 1929 Vester Blok.

Vesterbæks Skov. R. U 1774 Westerbecks Skau; U 1775 Westerbecks Skov.

Vesterdam. R. [*æ dɑm'*]. U 1774 Westerdam; U 1775 Vester-Dam; U 1786, I 1929 Vester Dam.

Vesterenge. R. [*æ ˈvæsdəˌæŋˑ*]. U 1774 Wester Eng; TM Westerengene; I 1912 Vestereng; I 1929 Vesterengene, Vester Eng. — ØA. (Ø.-Aabølling). [*æ ˈvæsdəˌæŋˑ*]. U 1781 Vester-Enge; TM Westerenge; I 1929 Vestereng. — ØA. (Kirkeby). [*æ ˈvæsdəˌæŋ'*]. TM Westereng; I 1929 Vesterengen.

Vesterfenner. R. [*æ ˈvæsdəˌfænəˑi*]. TM Westerfenner; I 1929 Vesterfenner. — ØA. [*æ ˈvæsdəˌfænə*]. I 1929 Vesterfenner.

Vesterhede. R. [*æ ˈvæsdəˌheˑ*]. MB 1683 Wester Heede; TM Wester Hede, Westerhede; I 1929 Vesterhede.

Vestermark. R. U 1774 Wester Mark; TM Westermark. — ØA. [*æ ˈvæsdəˌmaːig*]. MB 1683 Wester Marck; U 1781 Vester Marken; TM Westermark; I 1929 Vestermarken.

Vesterskifte. ØA. L 1772—82 Vester skifft.

Vestertoft. ØA. L 1772—82 Vester tofft; U 1774 Vestertofft.

Vestervang. R. MB 1683 Wester Wang.

Vodderbro. ØA. [*vðːiˑˈbʁoˀ*]. MB 1683 Wodder Bro; U 1779 Wodder-Broe; U 1781 Øster-Wodder Broe; I 1929 Vodder Bro. — I U 1779 selve Broen, i I 1929 Navn paa en Eng. Efter Sognebyen Vodder 3088.

Vodderhug. ØA. [*ˈvðːiˑˌhOqˀ*]. MB 1683 Woodder Hug; U 1781 Vodder Hoeg, Vodder Hog, Wester Wodderhoeg; U 1784 Wodderhog; TM Wodderhoi; I 1929 Vodder Hog. — Hug, antagelig i Bet. „Skaar", d. v. s. „så meget græs el. korn, som der slås i ét hug" (Feilb.). Vodder, se 3088.

Voddersig. ØA. U 1781 Voddersiig. — Vodder, se 3088.

Vojumblok. R. U 1775 Woyum Blok. — Jy. Hvoddem „Hovedgærde i Sengen", dernæst anvendt om Forpløjninger, Pladsen hvor Ploven vender. Jfr. Hojemstykke 3103.

?Vraaende. R. I 1929 æ Vrå·ənd, æ Wråenj. — Vistnok Navn paa et Stykke opbrækket Hede. Vraa „Krog, Hjørne", med Henblik paa Stedets afsides Beliggenhed.

Østenbæk. R. U 1774 Østenbeks Markenskiel. — Antagelig nuvær. Kirkeby Bæk, der gør Skel mellem Kirkeby og Ø.-Aabølling Bymark.

Østerager. R. TM Osterager, Osteranger.

Østerblok. R. U 1775 Öster-Blok.

Øster-Engfenner. R. TM Oster Engfenner.

Østerfenner. R. [*æ ˈɶsdəˌfænəɹ*]. I 1929 Østerfenner.

Østerhede. R. [*ˈɶsdəˌheˑ*]. MB 1683 Öster Heede; U 1774 de øster heede Agre; TM Osterhede; I 1912, I 1929 Østerhede. — ØA. MB 1683 Øster Heen; U 1784 Øster-Heede; TM Oster Heede.

Østermark. ØA. [*æ ˈɶsdəˌmaːig*]. MB 1683 Øster Marck; TM Oster Mark, Ostermark; I 1929 Østermark.

Østlingagre. ØA. MB 1683 Østerling Agre. — Synes dannet med Afledningsendelsen -ling af Verdenshjørnets Navn, jfr. Østlinger 2635, Vestlinger 3107 (i MB kaldet Vestlingagre), og Væslenger 2696, alle fra Indber. til Stednavneudvalget.

3085. HVIDING SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Hviding [*wɛi·ŋ, vɛi·ŋ*]. Her ogsaa Eksempler paa Herredsnavnet. VJb 1231 (13. Aarh.) Hwitynghæreth; NecrRip 1240—1440 (SRD V 558, 547, 549, 561) Hwydingherred, Hwiding, Hwiting, Hwiddyng; udat. Esger Bisp i Ribe 1246—73 (RO) Hwittinghæreth; $^{23}/_{8}$ 1248 (RO) Hwiting hæret; $^{25}/_{9}$ 1263 (LB) Hwitting; RO 1291 Hwittingh; $^{21}/_{12}$ 1292 (LB) Hwitting herret; $^{22}/_{7}$ 1293 Hwitting heret; $^{7}/_{1}$ 1300 Hwiting; RO 1300—1320 Hwitting; $^{16}/_{9}$ 1305 Hwitingmark; u. D. 1308 (LB) Hwytting, Hwitting; RO 1330—48 Hwydinghæreth, Hwydingh; $^{15}/_{8}$ 1333 (LB) Hwittingherret; $^{10}/_{7}$ 1335 Hwidingheret; $^{28}/_{4}$ 1337 Hviding hærret; $^{13}/_{2}$ 1344 (LB) Witting; 1351 (1476 ÆDA I 5) Huidingeherret; $^{17}/_{4}$ 1351 Hwiding H.; $^{23}/_{10}$ 1361 (Pavens Kopibog) Hwydingh; udat. 1351—1400 (LB) Hwidinherret; $^{30}/_{1}$ 1371, $^{24}/_{4}$ 1385 Hwiding H.; $^{3}/_{4}$ 1388 Hwiidin H.; $^{17}/_{8}$ 1388 Hwidinge H.; $^{24}/_{3}$ 1393 Hwidingh; $^{24}/_{3}$ 1393, $^{25}/_{9}$ 1394, $^{7}/_{1}$ 1398, $^{15}/_{7}$ 1399 Hwiding H.; $^{18}/_{5}$ 1400 Wytyngh heret, Wydyngh heret; $^{24}/_{6}$ 1400 Wythyngherde; $^{12}/_{6}$ 1421 Wittingherde; $^{17}/_{11}$ 1421 Wyttinghe herde, Wyttingherde; $^{20}/_{7}$ 1424 Hwyding H.; $^{31}/_{1}$ 1425, $^{5}/_{11}$ 1425 Hwidinge H.; $^{5}/_{11}$ 1425 Hwiding H.; $^{14}/_{8}$ 1428 Witingherde; $^{6}/_{5}$ 1431 Hwydingherret; $^{10}/_{5}$ 1434, $^{8}/_{7}$ 1437 Hwyding H.; $^{3}/_{11}$ 1438, Hwiding H.; $^{12}/_{1}$ 1439 (1666) Huiding H.; 1440 (ÆDA V 323), $^{22}/_{3}$ 1440 Hwiding; $^{7}/_{11}$ 1440 Hwidingh; $^{30}/_{8}$ 1441 Hwydingh; $^{20}/_{5}$ 1443 Hwiding H., Hwyding H.; $^{7}/_{12}$ 1443 Huiding; $^{3}/_{1}$ 1445 (Reg Chr I) Witingherde; $^{12}/_{3}$ 1446 Huidinge H.; $^{11}/_{4}$ 1452, $^{21}/_{7}$ 1458 Hwidingh; $^{17}/_{12}$ 1462 (Terpager) Hwidding, Huidding; $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Hwidding; $^{9}/_{6}$ 1473 Hwydinghæ; $^{12}/_{7}$ 1473 Huidding; RO c. 1476 Hwiding; $^{16}/_{5}$ 1485 (LB) Hwidding; $^{7}/_{8}$ 1486 Hwiddingh; efter $^{8}/_{9}$ 1492 (Kopibog 1666) Huiding; $^{7\,el.14}/_{7}$ 1494 Hwidinge; $^{29}/_{3}$ 1498 Hwedingh; c. 1500 (Terpager) Hwydingh; $^{10}/_{4}$ 1508 (LB) Hwidding; Jb 1530 Hwiding, Hwiding Herredth; Jb 1537—38 Hvidinge, Hviding, Widingherritt, Hwedingherreth; Sk 1542 Hwidinge, Hwydingk, Wydingk, Hwidingk; Reg 1580 Hwyding; Jb 1604—05 Widing; Præsteindb. 1638 Huidding; Jb 1639—40 Widdinngh, Widdingh Harde; Mejer 1649 Guidding, Guidding Herde; Danckw 1652 Guiddingdörp, Guiddingharde; Jb 1672 Wieding; MB 1683 Hueedinge; Jb 1690 Wieding; Jb 1737 Huidding; DAtl Hvidding; VSK Hvidding; Gst 1857—58, Trap[1] Hviding, Hviding Herred; TGst Hvidding; Postadr9, Gst Hviding. — Identisk med skaansk Norr- og Söndervidinge og sv. Hvittinge; se Hellquist, Svenska ortnamn på -inge p. 59. Navnet tolkes af Hellquist som et Patronymikon, afledt af Personnavnet Hvit, Hvite, men der er, som nævnt ovenfor under Hønning i Arrild S. (3081), næppe noget i Vejen for at opfatte det som en Betegnelse for et Naturforhold, afledt direkte af Adj. hvid. Dette Ord indgaar hyppigt i nordiske Sted-

navne, i Navne paa Søer og Vandløb (Hellq. Sjön. I p. 242 ff.), men ogsaa i andre Naturnavne. I Norsk forekommer Hvitingr saaledes om Fjælde, Øer, Skær, Indsøer og Fosser (NG I p. 357). Jfr. ogsaa Hvidegræs ndfr. under B. Udtalen med [ɛ] forudsætter gl. Forkortelse af ī, et Forhold, der formodentlig betegnes ved de ældre Skriveformer med tt.

Bystedhus, forsv. Hus i Raahede [*bysdəˈhugəs*]. — Antagelig Subst. Byggested, der i tryksvag Stilling er blevet udviklet til [*bysdə-*].

Enderup [*ænəˑib*]. NecrRip 1240—1440 Øndrop; $^{10}/_{3}$ 1294 (LB) Øndrupmark; RO c. 1476 Endrup; $^{17}/_{7}$ 1480 Endrvp; $^{16}/_{5}$ 1485 (LB) Enderop; $^{2}/_{5}$ 1513 (Afskr. 1741) Enderup; Sk 1542 Enderupp, Enderup; $^{25}/_{8}$ 1567 (LB), Reg 1580 Enderup; Jb 1604—05 Endorp, Enderup; Jb 1639—40 Enderrup; Mejer 1649 Endrup; Danckw 1652, Jb 1672, Jb 1690, Jb 1737, DAtl, VSK Enderup; Gst 1857—58 Emdrup; Trap[1], TGst Endrup; Postadr9, Gst Enderup. — Af Mandsn. glda. *Øn, en Sideform til Øthun, som bl. a. indgaar i Sognenavnet Ønslev, Falsters Nørre-Hrd. Jfr. glsv. Øn, oldn. Aunn (Gen. -s og -ar).

Enderup Mark, Gde og Hse. Trap[4] Endrupmark.

Hviding Stationsby. Oldekop Neu-Hvidding; Trap[4] Hviding Stationsby.

Høgsbro [*høqsbʀ0*]. $^{16\text{-}23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Høxbro; $^{26}/_{8}$ 1492 (LB) Høgsbro; $^{2}/_{6}$ 1494, $^{17}/_{11}$ 1494 (LB) Høxbro; $^{24}/_{7}$ 1503 Hywsbroo, Hywssebroo; $^{24}/_{7}$ 1512 Høxbroo; Jb 1537—38, Sk 1541 Hoxbro; Sk 1542 Høxbro, Hoxbro, Hochsbroe; Reg 1580 Hoxbro; Kirkeklokke 1589 (Trap[4]) Huxbru; Jb 1604—05 Högsbro; Jb 1639—40 Höwsßbroe; Mejer 1649, Danckw 1652 Hoxbroe; Jb 1672 Höybroe; Jb 1690 Höxbroe; Jb 1737 Hoxbroe; DAtl, VSK Høxbroe; Gst 1857—58, Trap[1] Høgsbro; TGst, Oldekop Höxbro; Postadr9, Gst Høgsbro. — Af Tilnavnet glda. Høk „Høg".

Høgsbrogaard [*høqsbʀ0ˈgɑˑi*]. Dankw 1652 Hoxbroe Edelhoff; DAtl Høxbroe; VSK Høxbroe Gde; Gst 1857—58 Høgsbro Gd; Trap[1] Høgsbrogaard; Oldekop Höxbroegaard; Postadr9 Høgsbrogaard; Trap[4] Høgsbrogd.

Høgsbro Kro. TGst Höxbro Krug; Oldekop Höxbrokrug; Postadr9 Høgsbro Kro.

Høgsbro Mark, Gde og Hse. Trap[4] Høgsbromark.

Kørstorp, forsv. Bebygg. RO c. 1476 in campo Kørstorp. — Af et Mandsn. glda. *Kyr, der ogsaa forudsættes i andre Torpnavne: Kærstrup, Hoptrup S., Haderslev H. (VJb Kyrstrop) og Køstrup, Brænderup S., Vends H. (udt. [*køsdr0p*]; Mandt 1610 Kørstrup). Til *Kyr skal vel henføres Oluf Kørsen i Dueholms Dipl., som O. Nielsen sammenstiller Navnet med (Oda. Personn. p. 59).

Lundsmark [*ˈlugənsˌmaˑig, ˈluˈnsˌmaˑig*]. $^{16}/_{5}$ 1485 (LB) Lunssmarck; $^{7}/_{8}$ 1486 Lwnd*i*smark; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Lunssmarck; Sk 1541, Sk 1542, Reg 1580, Jb 1604—05 Lundesmarck; Præsteindb. 1638 Lundsmarck; Jb 1639—40 Lundtzmarck; Danckw 1652, Jb 1672 Lundsmarck; Jb 1690 Lundßmarck; Jb 1737 Lundsmarck; DAtl, VSK, Gst 1857—58, Trap[1], TGst, Postadr9, Gst Lundsmark. — Af Subst. Lund, se Indl.

Lundsmark Hede, Hse. Postadr9 Lundsmark Hede.

Midtgaard. Postadr9 Lundsmark-Midtgaard; Trap[4] Midtgd.; Gst Midtgaard.

Nyhus. U 1771 Nye huuset.

Raahede [*rɔ̀jhə*]. $^{7}/_{11}$ 1440 Rohedheby; $^{30}/_{8}$ 1441 Raahed; $^{7}/_{12}$ 1443 Rahedæby; $^{21}/_{7}$ 1458 Rohede; $^{17}/_{12}$ 1462 (Terpager) Rodhethe; $^{9}/_{6}$ 1473

Rodhehedh; $^{12}/_{6}$ 1473 Roohee; Paaskrift paa foregaaende Dok. Rahiedh; $^{10}/_{5}$ 1474 (Terpager) Robeth; $^{22}/_{11}$ 1479 Raahe; $^{7}/_{10}$ 1482 (LB) Rayhedt; $^{7}/_{8}$ 1486 Rohedh; $^{12}/_{10}$ 1489 (18. Aarh.) Raaheth; efter $^{8}/_{9}$ 1492 (Kopibog) Rohede; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Raadehede; $^{2}/_{6}$ 1494 Raahee; $^{7\ el.\ 14}/_{7}$ 1494 Raahedhe; $^{14}/_{8}$ 1503 Rahe; $^{30}/_{5}$ 1513 (Afskr. 1741) Raahede; Sk 1524 Rahee; Jb 1530 Rohee; Sk 1542 Rahee, Raee; Overskrift 1553 (ÆDA V 323) Rohee; $^{17}/_{11}$ 1578 (LB) Raahed; Reg 1580, Jb 1604—05, Jb 1639—40 Rahee; Mejer 1649 Roheide; Danckw 1652 Raheide; M 1662 Raa Hie; M 1664 Rahede, Rahedde; Jb 1672 Raahe; MB 1683 Raaheedmarck; M 1688 Raaheede; Jb 1690 Raahe; Jb 1737 Raaheede; DAtl Raahede; U 1774 Raaheede; VSK Raahede; Gst 1857—58, Trap[1] Rodhede; TGst, Postadr9, Gst Raahede. — Af Subst. glda. *roth „Rydning", en a-omlydt Sideform til ruth; se Indl. under Roj.

Raahede Mark, Gde og Hse. Trap[4] Raahedemark.

Randershus, fsv. Hus i Høgsbro. [*ʁanəsˈhugəs*]. Oldekop Randershuus. — Muligvis efter Købstaden Randers.

Skydehuse. BU 1793, U 1793 Skyd-Huuse. — Subst. Skydehus „hus, hvorfra man skyder vildænder" (Feilb.).

Torpe (forsv. Bebygg., her?). $^{12}/_{7}$ 1473 Torppæ. — Torp, se Indl.

Vedsted Station. Trap[4] Vedsted Station.

Vestergaard. Postadr9 Lundsmark-Vestergaard; Trap[4] Vestergd.

Østergaard. Postadr9 Lundsmark-Østergaard; Trap[4] Østergd.

B. NATURNAVNE.

Byerne: Enderup (E), Hviding (Hv.), Høgsbro (Hø.), Lundsmark (L) og Raahede (R).

?**Aalegaard.** Hv. U 1771 Olgeren. — Formen gengiver snarest en Udtale med tryksvagt Efterled [*-gər*] af Subst. Aalegaard.

Ager. Hv. U 1771 et Stykke kaldet Ageren. — Navn paa et Stykke Marsk.

Agertofter. Hv. MB 1683 Ager toffter.

Allestrenge. Hv. [*aləˈsdʁæŋˑ*]. MB 1683 Storre Allestreng ager, Lille Allestrenge; U 1771 Store Aller Streng, liden Allerstreng; I 1912 Allestreng, Allestrænge. — Første Led er sikkert et sammensat Stednavn, snarest et *Alager. Forleddet kan være Subst. Al (Stenarten) eller mulig Trænavnet ænyda. al „El".

Banke. R. [*æ baŋg*]. U 1774 i Mærsk paa Banken. — Banke, se Indl.

Barbaras Agre. Hø. [ˈ*baˑiˑbʁəsˌåəˑiˑ*]. L 1774 Barbaras Agre; U 1775 Barbares Agger; I 1912 Barabrasagre. — Af Kvindenavnet Barbara.

Basbjærg. L. [*basbjæˑiə*]. BU 1793 Bas-Bærg; U 1793 Baßbærg, Over Baß Bærg. — Basbjærg, Bassebjærg forekommer flere Steder i Landet. Skønt der formelt ogsaa er andre Muligheder, er Forleddet i disse Navne sikkert, som antaget af Steenstrup i Indl. Stud. p. 327 ff., Subst. Bast, der sigter til Træbevoksning. Basbjærg ligger lige uden for Lundsmark.

Belsager. R. MB 1683 Belßagers tegt, Bolßagers tegt, beelßagr tegt, Storre beelßagers tegt, Lille Beelßagers tegt; U 1774 Beltz Agger. — Muligvis af Subst. jy. Bæl „en lav Mosegrund, en Sige" (Molb. Dial.-Lex. efter Outzen).

Birtes Toft. R. [*'bɛɹ·dəs,tɔst*]. I 1912 Berthas Toft.

Bissekrog. Hv. [*'be·s,kʀɔ'q*]. U 1771 Beeds Krog; I 1912 Bissekrog. — Af Verb. jy. bese „bisse" eller maaske snarere af et Subst. svarende til oldn. beiti n. „Græsning"; jfr. DS I p. 34 og DS II p. 71.

Bjærgager. Hø. [*æ 'bjæɹ·,åsəɹ·*]. L 1774 Bierre Ager, Vester Bierre Agre, Øster Bierre Agre; U 1775 Bierre Agger, Vester Bierg Agger, Öster Bierg-Agger; I 1912 Bjærgagre. — R. U 1774 Bierre Agger.

Bjærget. Hv. [*æ bjæɹ'ə*]. I 1912 Bjærget. — Navn paa et Sted i Hviding Enge.

Bjærgfenne. Hv. [*æ 'bjæɹ·,fænəɹ*]. I 1912 Bjerrefenner, Bjærgfenne.

Blaaskov. R. [*blɔsgɔʊ*]. RO c. 1476 Blaskow; MB 1683 Synder blockskauw tegt, Synder blaschaw tegt, Nörre blaschau tegt, Nörre blockskau tegt; 1754 (Oldekop) Blaaskov; U 1774 Blaae Skov, Blaaeskov Gade; L 1774 Blaaskou; TM Blaaeskov; I 1912 Blaaskov, Blaaskovej. — Af Adj. blaa i Betydningen „mørk".

Blindflyd. R. og Hv. [*æ 'bteŋ·,fløʤə, ·ftyy'ə*]. MB 1683 flöyet, flyet; U 1771 Flyden; U 1774 den gamle saakaldede Flyd. — Grænsegrøft mellem Hviding og Raahede. Navnet Blindflyd skyldes formodentlig, at Grøften har endt blindt ɔ: uden Afløb til Havet. Jfr. Blindbæk som Navn paa underjordiske Vandløb (Feilb.).

Blokager. Hv. MB 1683 Schmaa ager kaldis Blokagr eller Bynder Jord. — Blok, se Indl.

Boleng. Hv. U 1771 Tyre Eng eller Boll Eng. — Af Subst. jy. Bolle „Tyr".

Bredendal. Hø. [*bʀe'dəndat*]. TM, I 1912 Bredendal. — Af Adj. bred. Den usædvanlige Brug af Akkusativsformen og Udtalen med [*d*] viser, at der foreligger nyere „litterær" Navngivning.

Bredkær. R. [*'nɔ·i' 'bʀe·ɭə·i, 'søŋ'ə 'bʀe·ɭə·i*]. U 1786 Breekjær, Brenkjær; TM Bredkjoer; I 1912 Bredekær, Bredkjær, æ Sønderbrekjær, æ Nørbrekjær, æ Sønderbrekjærvej, æ Nørbrekjærvej, Sønder Bredkjærvej.

Bredskifte. Hø. I 1912 Bredskifte.

Bremagre. R. MB 1683 Wester bremager, Øster bremagers Tegt; U 1774 Öster Brem Agger, Brem Agger; TM Bremagerne; I 1912 Bremagre. — Forleddet er sandsynligvis Subst. Bræmme „Rand, Kant", eller Subst. ænyda. breme „tornet Vækst", jfr. Bremerholm, Spandet S., 3083.

Bremsager. L. TM Bremseger. — Kunde indeholde Subst. Bremse, men er dog snarest en forskrevet Form for Bremager; se ovfr.

Brunsager. Hv. og Hø. [*bʀʉ·nsə*]. RO c. 1476 Brundlisager; MB 1683 Brunds Ager, Bruns Ager; U 1771 Bruns-Agger; L 1774 Bruns Agger, Brunds Agger; U 1775 Bruns-Agger; I 1912 Brunse, Brunser. — Udtalen med [*ʉ·*] viser, at Navnet har glt. ū, ligesom n-et synes at vise, at der foreligger glt. n, ikke nd som i RO. Muligt af Adj. glda. brūn „brun" og Subst. lith „Led". Formen Brundlisager kan da ligefrem forklares som en Skrivefejl for Brunlidsager; d skrives i de yngre Partier af RO for glt. th.

Brændetoft. R. RO c. 1476 Brendetofte; UB 1683 brendtofftagers tegt; U 1774 Brendtoft. — Af et Subst. glda. *brænna, samme Ord som sv. Dial. bränna „Svedjeland".

Brændevinskile. Hø. [*æ 'bʀæŋ·vəns,ki·t*]. I 1912 Brændevinskilen,

Brendevinskile. — Er ifl. I 1912 engang blevet købt for Brændevin af Kroværten i Høgsbro.

Bukballe. R. [*'bO'g,bal'e*]. U 1774 ved Buck Balle; TM Blokballe; I 1912 Bokballe. — Af Dyrenavnet Buk, antagelig i Bet. „Vædder".

Bukfenner. Hø. [*æ 'bO'g,fænəɹ*]. TM Bukfenner; I 1912 Bokfenne. — Af Dyrenavnet Buk, jfr. Bukballe ovfr.

Bymose. Hø. L 1774 Bye Mooß; U 1775 Bye Moose.

Bystrenge. R. [*by'sdʀæŋ·*]. RO c. 1476 Bystrenge; MB 1683 Byes strenge tegt, Øster bye Strenge Tegt, Wester byes Strenge Tegt; U 1774 Øster Bye Streng, vester Byestreng; I 1912 Bystrænge.

Bøllemose. Hø. [*æ 'bœlə,mo·s*]. L 1774, U 1775 Bylle Moos; TM Böllemose; I 1912 Bøllemose. — Af Plantenavnet Bølle „Vaccinium uliginosum".

Bønderblok. Hv. MB 1683 Blockagr eller Bynder Jord; U 1771 Bönder-Block. — Staar i U 1771 opført som Stueland (ɔ: Særeje).

Bøndereng. E. [*æ 'bøŋ'əɹ,æŋ'*]. I 1912 Bøndereng. — Hv. U 1771 Bønder Eng. — R. U 1774 Bönder Eng.

Damfenne. Hø. [*æ 'dam·,fæn·*]. TM Damfenner; I 1912 Damfenne. — Hv. [*æ 'dam·,fæn·*]. — Dam i Betydningen „lille Vandsamling".

Damgaard. Hv. U 1771 Damm-Gaard, Damm-Gaarden; I 1912 Damgaard. — Dam, se Indl.

Drivkær. R. [*æ 'dʀʏs·,kjæɹ', æ kjæɹ'*]. U 1786 Drivekjær; I 1912 Drivkjær. — Af Verb. drive. Kær, hvor Kvæget blev drevet hen.

Dyres Odde. E. BU 1773, U 1774 Dyres Oy. — Snarest af Mandsn. (Tiln.) Dyre (Kok II p. 14).

Egebusk. R. MB 1683 Egebusch, Egebusches Tegt. — Busk „Krat", se Indl.

Enderup Hede. E. [*æŋəɹib'he·*]. TM Endrup Hede. — E. Enderup Plantage. Trap[4] Endrup Plantage. — Se Enderup ovfr. under A.

Eng. Hv. [*æ œ'ŋ*]. I 1912 Engen. — Navn paa et Stykke Marsk. Skønt Subst. Eng nu udtales med kort Vokal paa Stedet, kan der næppe være Tvivl om, at det er dette Ord, der foreligger, og at man i Stednavnet har bevaret en ældre Udtaleform. Jfr. Vokalforlængelsen i gIda. Former som æynng, æængh (BrN GG I p. 357) og Fjoldemaalets *eəŋ* (Feilb.).

Faarehale. R. [*'fɑ·,ha·l*]. U 1774 Faar Halle(r); TM, I 1912 Faarehale. — Det kan næppe afgøres med Sikkerhed, om der her foreligger en Sammensætning af Subst. Faar og Subst. Hale i Bet. „smalt Jordstykke", eller om det er Appellativet Faarehale, der er anvendt som Stednavn. Den sidste Mulighed er dog vistnok at foretrække.

Fenne. Hø. [*æ fæn·*]. L 1774, U 1775 Fenn Eng. — R. U 1774 Fenner; TM Fenner, Fenne.

Fenneager. R. MB 1683 Fendagers Tegt. — Forleddet er antagelig, trods Skrivemaaden med nd, Subst. Fenne, hvorom se Indl.

Fiskerhøj. Hv. [*fesgə'høʃ, -hʏs', -hʏy'*]. U 1771 Fiskerhöy; TM Fisker Höi; Oldekop Fiskerhöi; I 1912 Fiskerhy, Fiskerhøj. — Ifl. Oldekop VI p. 63 har Hviding Herreds Ting været holdt her.

Floddige. Hv. U 1771 Floddig Styk. — Af Subst. Flod „Højvande".

Flyd. E. [*æ ftøʤə*]. — Den vestlige Del af Sprækgrob. Flyd, se Indl.

Foldagre. R. [*æ 'fo·l,åsəɹ·*]. I 1912 Foldagre. — Fold, se Indl.

Foldfenne. E. [*æ ˈfoˑlˌfænˑ*]. I 1912 Foldfenne. — Fold, se Indl.

Forenge. L. [*æ ˈfɔɹˌæŋˑ*]. BU 1793 For Engene; BU 1793, U 1793 Foreng-Diige; TM Forenge; I 1912 Foreng. — Den Del af Engene, der ligger nærmest ved Byen.

Forkager. Hv. MB 1683 Øster Forckager, Wester Forckager; U 1771 Forck-Agger. — Ageren har maaske været tvedelt eller tredelt, saa at dens Form har mindet om en Fork og derved givet Anledning til Navnet. Ogsaa paa Plantenavnet Fork „Bidens tripartita" kunde man tænke, men Ordet er i denne Betydning kun overleveret fra Ringkøbing (Jenssen-Tusch p. 289).

Frueeng. R. U 1786 Frue-Eng.

Fugleflyd, Vandløb. Hv. U 1771 Fugl flyd.

Gaaseager. Hv. MB 1683 Storre Goeße ager, Lille Goeß ager.

Gaasesig. Hv. [*gɑ̊ˑsiq*] U 1771 Gaas-Sig; TM Gaasig; I 1912 Gaassig, Gaasig.

Gade. L. [*æ gɑˑɹ*]. U 1793 Gade Hiørnen; TM, I 1912 Gaden. — R. U 1774 paa Gaden, Vester Gade. — R. Gadedige. MB 1683 Gaade dige. — L. Gadeeng. I 1912 Gadeeng. — Hø. L 1774, U 1775 Gad Eng. — R. MB 1683 Gaade Enge. — E. Gadefenne [*æ ˈgɑˑˌfænˑ*]. TM, I 1912 Gadefenne. — R. Gadefenner [*æ ˈgɑˑˌfænəɹ*]. TM Gade Fenner; I 1912 Gadefenne. — Gade, se Indl.

Galager. Hø. U 1775 Gal-Agger. — Galgeager. Jfr. at der har ligget et Tingsted, Fiskerhøj (s. d.), i Sognet.

Gammelfenne. L. [*æ ˈgamətˌfænəɹ*]. BU 1793 gamle Fenne; U 1793 Gamle Fænner; TM Gammelfenne.

Gammelfold. R. I 1912 Gammelfold.

Gammelgræs. Hv. og R. [*ˈgamətˌgʁæjs*]. TM Gammelgroes; I 1912 Gammelgræs. — Græs „græsbevokset Jordstykke", se Indl.

Gammeljord. Hø. [*ˈgamətˌjoˈɹ*]. L 1774, U 1775 Gammel Jord; TM, I 1912 Gammeljord.

Gammelløkker. R. U 1774 Gammel Lykker, gamle Lykker Led; L 1774 Gamle Lycker-Ley.

Geesteng. Hø. L 1774, U 1775 Gest Eng. — Geest, se Indl.

Gnister. R. TM Gnifter; I 1912 Gnister. — Da Gnister er Navn paa en Eng, kan -er ikke være udviklet af -ager, men maa være Flertalsendelse. Kan næppe være andet end Subst. Gnist, men hvorledes Navnet skal forstaas, er usikkert; af Lygtemænd?

Gramsager. R. U 1774 Grams Agger. — Snarest af Sognenavnet Gram, brugt som Slægtsnavn.

Grusbanken. L. [*æ ˈgʁuˑsˌbaŋg*]. — Et andet Navn paa Basbjærg ovfr.

Græsgaard. Hø. [*æ ˈgʁæjˑsˌgɑ̊ˈə*]. I 1912 Græsgaard. — Af Gaard i Bet. „Indhegning", se Indl. Navn paa et lille Stykke Jord mellem de to vestligste Gaarde i Høgsbro. Jfr. Græsgaard i Højrup S. 3082.

Græstoft. Hø. U 1775 Græß-Toft.

Græsvraa. R. [*gʁæsˈvʁɑ̊ˈ, gʁæsˈgʁɑ̊ˈ, gʁɛvˈsgʁɑ̊ˈ*]. MB 1683 Grafs Vraa Tegt; U 1774 Gratz Wraae; L 1774 Gratz Wraa; TM Groesvraae; I 1912 Gevsgraa, Græsvraa. — Sidste Led er Subst. Vraa, hvorom se Indl., idet Formerne paa [*-gʁɑ̊ˈ*] skyldes Paavirkning fra Forleddet. Dette er næppe Subst. Græs, hvortil det er omtydet i to af de moderne Udtaleformer, men snarere Subst. Grav i Overensstemmelse med Formen i MB 1683.

Grøfter. Hv. [*æ gʁæsˈd, æ gʁæsˈdəɹ*]. I 1912 æ Grøwter, æ Grøvt. —

Navn paa et Stykke Marsk. Udtalen [*gʀæʁˈd*] med Stød viser, at der foreligger et Tostavelsesord Grøfte, hvortil [*gʀæʁˈdəˌi*] er Flertalsform. Grøfte maa snarest opfattes som en Kollektivdannelse med Betydningen „Jord, forsynet med Grøfter".

Grønland. U 1771 Grön Land. — Hø. L 1774 Grønland. — R. U 1774 Grøn Land.

Grønnemærsk. Hv. [*gʀönəˈmæsg*]. U 1771 Grönner Mærsk; TM Grönnemoersk; I 1912 Grønnemærsk. — Forleddet er Grønager, hvis sidste Led svækkes til [*ə*], skrevet -er.

Grønning. L. BU 1793, U 1793 Grönning. — R. MB 1683 Grönning, grönnings dige. — Grønning, se Indl.

Grøntoft. R. MB 1683 Gröntofft.

Grønvej. Hø. I 1912 Grønvejen.

Guldbjærg. R. MB 1683 Gulbiergs Tegt; U 1774 Guldbierre. — Forleddet Guld- kan sigte til Bevoksning med gulblomstrede Planter, eller et Skattesagn kan have givet Anledning til Navnet.

Halagre. Hø. L 1774 Hal Agre. — Snarest Fejl for Gal Agre; se ovfr.

Halen. L. [*æ haˑl*]. BU 1793, U 1793, TM, I 1912 Halen. — Hale, se Indl.

Hamme. Hø. [*æ hamˑ*]. TM Hamm; I 1912 Hamme, Hammen. — Plur. af Ham, se Indl.

Have. E. BU 1773 Hau, Nör-Have; U 1774 Nør Hau. — Have, se Indl.

?Haveager. R. U 1774 Have Agger; L 1774 haur Ager. — Efter Formerne kan Navnet enten være Haveager eller Havreager.

Havrefenne. E. TM Haver-Fenner.

Havreland. E. [*håʊˑlanˌ, håʊˑlʁŋ*]. BU 1773 Haulund; U 1774 Haubund; TM Hafer-Land; I 1912 Havreland.

Havremose. L. [*æ ˈvæsdə ˈhåʊˑˌmoˑs, æ ˈǫsdə ˈhåʊˑˌmoˑs*]. U 1793 Den østre Haure-Mose.

Havremærsk. Hv. [*æ håʊˑməˌisg*]. $^{21}/_{7}$ 1458 Hauræ mersk; U 1771 Havre-Mærsk, Havre Mærsk Leddet; TM Havmoersk; I 1912 Havermærsk, Havremærsk, Hawmærsk.

Hedeagre. Hø. [*æ ˈheˑˌåsəˌiˑ*]. L 1774 Øster Heede Agre, Vester Heede Ager, Vester Hee Ager; U 1775 öster Heede Agger, vester Heede Agger, Hæe Aggerne; Flurn. 1844 Heideagger. — E. [*æ ˈheˑˌåsəˌiˑ*]. TM Hedeagrene; I 1912 Hedeagre. — L. [*æ ˈheˑˌåsəˌiˑ*]. TM Nörre Hedeager; I 1912 Hedeagre. — R. U 1774 Heede Agger, nör Heede Agger, Sönder Heede Agger; L 1774 Heed Ager; TM, I 1912 Hedeagre.

Hedebanke. L. BU 1793 Hede-Banken; U 1793 Hede Banker.

Hedeblok. Hø. I 1912 Hedeblok, Hedeblokke.

Hedeeng. Hø. I 1912 Hedeeng.

Hedefenner. R. [*æ ˈheˑˌfænəˌi*]. TM Hede Fenne, Hede Fenner; I 1912 Hedefenne, Hedefenner. — E. [*æ ˈheˑˌfænəˌi*]. TM Hedefenne. — Hø. [*æ ˈheˑˌfænəˌi*]. TM Hedefenner; I 1912 Hedefenne. — L. [*æ ǫsdəˈheˑˌfænˑ*]. TM Hedefenne, Oester Hidefenne.

Hedegrønning. R. [*æ ˈheˑˌgʀönəŋ*].

Hedestykker. Hø. TM Hedestykkker.

Hellesbrønd. Hø. [*hætəsˈbʀøŋˈ*]. I 1912 Hellesbrønd. — Efterleddet er Subst. Brønd, der vistnok her har en lignende Betydning som den Feilberg opgiver fra Vendsyssel og Salling: „stor trind fordybning på

marken, hvor der samles vand om foråret", „en lav strækning der står under vand om vinteren". Første Led er et sammensat Stednavn, snarest et glt. *Helligsø.

Hjemtofter. Hø. TM Hjemtofter.

Hjørnefenne. Hv. I 1912 Hjörnefenne.

Holkærblokke. Hø. [*hɔlgɐˈblɔˑg*]. L 1774 Holkier Block, Sunder Holkier Block, Sunder Fold af Holkier Block; U 1775 sönder Foeld af Holkier Blok; I 1912 Holgerblok. — Af Subst. Hul, udt. [*hɔl*].

Horsbøl. Hø. L 1774 Haasfold; U 1775 Haaßfald; I 1912 Horsbøl. — Hø. Horsbøl Fenner [*æˈhɔsbɶlˌfænəˀ*]. I 1912 æ Horsbølfenner. — Horsbøl i I 1912 skal rimeligvis sammenstilles med de ældre Former Haasfold, Haaßfald, der er henført til samme By. Sandsynligvis er dog Horsbøl den oprindelige Form; jfr. Horsbøl i Rejsby S. 3086. Om -bøl i Naturnavne se Indl.

Hoster. R. [*hOsdəˀ*]. MB 1683 Haastaad tegt, Hoodstaad tegt; U 1774 Hodsta Agger; TM, I 1912 Hoster. — Rimeligvis et Hussted Ager, trods de ældre Former paa -staad, sta.

Hovhøj. R. U 1774 Hou höy. — Indeholder antagelig Subst. Hov „Gudehov". Jfr. at Hviding Sogn har givet Navn til Herredet, og at Herredstingstedet ifl. Traditionen har ligget her; se ovfr. under Fiskerhøj.

Hovmose. Hø. L 1774 Hou Mooß; U 1775 Hou-Moose. — Snarest en Mose, hvor man har gjort Hoveri.

Hvasager. Hø. L 1774 Hvas Agre; U 1775 Hvas Agger; I 1912 Hvasagre. — Af Adj. hvas. Det er uvist, om Markens Form eller Jordens ringe Kvalitet har givet Anledning til Navnet. Jfr. Vaseager ndfr.

Hvelland. Hø. L 1774 Hvelland; U 1775 en Hvelland, en Kiil for Hvelland Ender. — Muligvis udviklet af Hvedeland, i hvilken Sammensætning første Leds Vokal kunde forkortes.

Hvidegræs. L. [*æˈlɛlɔˌviˑgʁæjs, æˈsdoˑˌviˑgʁæjs*]. BU 1793 Viide Græs; U 1793 Viide Græß; TM Vester lille hvide Gras, Oster lille hvide Gras, Store hvide Gras; I 1912 Hvidegræs. — Næppe et oprindeligt Plantenavn, men en Sammensætning af Adj. hvid med Subst. Græs i kollektiv Betydning „Græsstrækning". Jfr. Gammelgræs ovfr. Forleddet maa sigte til Græssets lyse Farve.

Hviding Enge. RO c. 1476 Hwiding enge. — Hviding Lund. RO 1291 Hwitingærlund. — Hø. Hviding Tørvevej. L 1774 Hvidding Torfue Vei; U 1775 Hvidding Torve-Vey. — Se Hviding ovfr. under A. Hwitingærlund i RO indeholder antagelig et Indbyggern.glda. *hwītingær, afledt af Bynavnet.

Hygum Eng. R. MB 1683 Himbs Eng rett. t. Hygombs Eng; U 1774 Hygum Eng; L 1774 Hygum Eng, Hyggum Eng. — Opkaldelse efter S.-Hygum, Sb. i Frøs H. (3058). Engen har formodentlig været ejet af Folk derfra.

Hyrdeblok. Hø. L 1774, U 1775 Hyrde Blok.

Hyrdeeng. Hø. L 1774 Hier Eng; U 1775 Hyrde Eng.

Hyrdetoft. R. MB 1683 Hördens Agers tegt, Hyrdens tofft; U 1774 Hier Toft.

Høgsbro Plantage. Trap[4] Høgsbro Plantage. — Se Høgsbro ovfr. under A.

Højagre. L. [*æˈhyˑˌåsəˀ*]. — Af Adj. høj.

Højmærsk. Hø. L 1774 Hy paa Mesk; I 1912 Hymærsk, Højagermærskagre. — Hymærsk og Højagermærskagre ligger begge i Høgsbro og er rimeligvis samme Lokalitet.

Højvej. R. [*æ ˈhy·ˌvæj̩*]. I 1912 Hyvej.

Hønehoved. R. [*ˈhø·nˌho'j̩*]. MB 1683 Höenhoey, Höenhöes Tegt; U 1774 Hönhoved; I 1912 Hønehoved, Hønsehoved. — Af Fuglenavnet Høne og Hoved i Bet. „Fremspring" (se Indl.) eller snarere Appellativet Hønehoved, brugt som Stednavn paa Grund af Markens Form.

Indelukke. L. TM Indelukke. — R. MB 1683 Lille Indlycke, Indlyckt tofft, Lille Indlyckt tofft. — Indelukke, se Indl.

Jeftoft. Hv. MB 1683 Jep tofft, Jef tofftagr; U 1771 Jeff-Tofter, Jeftofter. — Af Mandsn. Jef.

Jeghøje. Hv. MB 1683 Jeghöe, Synder Jeghöe ager, Nord Jeghöes Agre; U 1771 Jeghye; I 1912 Jeghøje. — Af Trænavnet Eg, der ofte forekommer i diftongeret Form i sønderjyske Stednavne.

Kalvefenne. L. [*æ ˈnɔ̀ɹ̩' ˈkat·ˌfæn·, æ ˈsøŋ̩'ə ˈkat·ˌfæn·*]. TM Oster Kalvefenne, Midt-Kalvefenne, Wester Kalwefenne, Nörre Kalvefenne, Sönder Kalvefenne; I 1912 Kalvefenne. — R. [*æ ˈkat·ˌfænəɹ̩*]. U 1774 Kall Fenne; TM Kalvefenner; I 1912 Kalvefenne. — Hø. [*æ ˈkat·ˌfænəɹ̩*]. I 1912 Kalvefenne.

Kamp. R. U 1774 Kamp. — Kamp, se Indl.

Kampenhaarde. R. [*kabənˈhå·ɹ̩*]. U 1774 Kampenhaar; TM Kampenhaard; I 1912 Kampenhaard, Kampenhaar. — Hø. [*kambənˈhå·ɹ̩*]. I 1912 Kampenhaard. — [*kabənˈhå·ɹ̩*] er et Areal i Raahede, [*kambənˈhå·ɹ̩*] en Bakke ved Høgsbro. Da det sidste Navn ikke er overleveret fra ældre Kilder, er det sandsynligt, at der foreligger Opkaldelse efter det første. Efterleddet er antagelig et glda. *harth, samme Ord som mhty. hart, hard, der synes at indgaa i adskillige nordiske Stednavne i Betydningen „Skov". Usammensat forekommer det f. Eks. i Haare, Tangerup S., Baag H.: Mandt 1606 Harre, Haarde, udt. [*håurə*]. Forleddet er Stednavnet Kamp. Formen Kampen- skyldes muligt Indflydelse fra oprindl. tyske Genitivsformer paa -en-; [*kabən-*] i den ene af Udtaleformerne maa bero paa en sen Omdannelse.

Karens Fenner. Hv. TM Karens Fenner; I 1912 Karensfenne.

Karen Sørens Agre. H. [*kaɹ̩·nˈsøɹ̩·nsˌåøəɹ̩·*]. I 1912 Karen Sørens Agre.

Kastvej, Gamle. R. U 1774 Den gamle Kast-Vey. — Af Subst. Kast „noget opkastet", i Jy. brugt om „et lille lavt opkastet skeldige", „et inddiget stykke jord hvor kreaturer kan gå" (Feilb. fra Vendsyssel). Snarere dog sammensat med Partc. af Verb. kaste, om en Vej med Grøfter paa begge Sider, jy. Indkast Vej, se Feilb.

Kattehaler. R. U 1774 Kathaller. — En Sammensætning af Subst. Kat og Subst. Hale „smalt Jordstykke", hvorom se Indl., eller maaske snarere Appellativet Kattehale, brugt som Stednavn. En tredje Mulighed er Plantenavnet Kattehale „fællesnavn for en del planter, hvis vækst eller blomsterstand har en jævn lighed med en kattehale" (Feilb.).

Kattesig. R. [*kadˈsi̯ɟəx*]. I 1912 Katsig.

Katteskæg. Hø. [*ˈka'dˌsgɛq'*]. I 1912 Katskæg, Katskægfenne. — Plantenavnet Katteskæg, i Sønderjy. Navn paa Nardus stricta.

Kilen. Hø. [*æ ki·t*]. U 1775 Kiiler; TM, I 1912 Kilen. — R. U 1774,

L 1774 Kiiler. — L [*æ ki·t̄*]. TM Wester Kile, Oester Kile. — Kile, se Indl.

Kirkeagre. R. og Hv. [*æ' kj̥i̯'g,åʁəi̯·*]. MB 1683 Smaa Kircke ager; TM Kirk Agre; I 1912 Kirkeagre, æ Kirkager.

Kirkeeng. R. I 1912 Kirkeeng. — Hv. MB 1683 Kircke Engen.

Kirkehjørne. R. [*kig'hön·*]. MB 1683 Kircke Höen agers Tegt; U 1774 Kirk Hönner, Kirck Hönner, Neder Eng i Kirck Hön; TM Kirke Kjönner; I 1912 Kikkikønne, Kikön. — Maaske oprindl. *Kirke-Hønager, udviklet til [*-hönə*] og opfattet som Flertal, hvorpaa en ny Entalsform [*hön·*] er dannet. Forleddet er Subst. Kirke, der paa Grund af den tryksvage Stilling har faaet en uregelmæssig Udvikling med Bortfald af r-et. Efterleddet er en Form af Hjørne uden Brydning, der er alm. i jyske Dialekter. Vestslesvigsk har dog ellers ifl. Feilb. den brudte Form af Ordet.

Kirkens Toft. Hø. [*kj̥i̯gəns'tɔʁt̄*]. L 1774 Kirckens Tofft; U 1775 Kirkens Toft; TM Kirkenstoft; I 1912 Kirkenstofte. — Hv. U 1771 Kirkens Tofft; I 1912 Kirkenstoft, Kirkenstofte.

Kirkevej. R. MB 1683 Vester Kirckweys tegt, Øster Kirckweys Tegt; U 1774 Kirke-Veyen, Kierck Vei Agger. — Hv. Høgsbro Kirkevej. MB 1683 Hönsbroe Kirkewey.

Kirsten-Marie-Gængagre. Hø. [*kj̥ɛsdənmai̯j̥'gæŋ·,åʁəi̯·*]. L 1774 Kiest Marck Eng Agre, Kiæst Marck Eng Agre; U 1775 Kiest-Mark Streng-Agger; TM Kjerstenmariegoengager; I 1912 Kjestenmigængagre, Kirstenmariegengagre. — Navnets moderne Form, der vistnok paa Stedet sættes i Forb. med en Tradition om, at en har gaaet igen her (Opt. 1929), maa bero paa en fuldstændig Forvanskning.

Klingbjærg. L. [*kt̄ɛŋ·bjæi̯ə*]. BU 1793 Kling-Berch; U 1793 Klingberg; TM, I 1912 Klingbjerg. — Af Subst. jy. Klinge „mellembalk i en mose, dæmning i en grøft", som Feilb. opgiver fra Vestslesvig. Paa Grund af Forleddets Betydning er det sandsynligt, at Klingbjærg, skønt ældre overleveret, er sekundært i Forhold til de følgende Navne Klingfenne og Klingmose. En anden Mulighed er, at Klingbjærg er opkaldt efter det i flere Købstæder forekommende Gadenavn Klingbjærg, Klingenberg, der er indkommet fra Tysk; se herom Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 16.

Klingfenne. L. [*æ 'kt̄ɛŋ·,fæn·*]. TM Klingfenne. — Se Klingbjærg ovfr.

Klingmose. L. TM Klingmose. — Se Klingbjærg ovfr.

Klint. Hv. [*æ kt̄eŋd, æ 'søŋ'ə'kt̄eŋd, æ 'nɔ̇i̯'kt̄əŋd*]. — Marskstykker uden for Havdiget. Klint, se Indl.

Klintager. Hv. MB 1683 Klindt Ager. — Klint, se Indl.

Klinteng. Hv. MB 1683 Klindt Eng. — Klint, se Indl.

Klosterfenner. R. [*æ 'kt̄ɔsdə,fænəi̯*]. TM Kloster Fenner; I 1912 Klosterfenne. — Har vel hørt til Løgumkloster eller til et Kloster i Ribe.

Klynpyt. Hø. [*æ 'kt̄y·n,pø̥'d*]. L 1774 Sünder, Nør Klynpøt, Klynpøt; U 1775 Klyn-Pött, Nör Klyn-Pött, Sönder Klyn-Pött; TM Klynpöt; I 1912 Klynpyt, Klynpøt. — Af Subst. Klyne „Tørv".

Klægsig. Hv. U 1771 Kleg-Süg. — Hv. Klægsig Grob [*kt̄ø̥'si',gʀo'f, kt̄0'si',gʀo'f*]. I 1912 Klosigrow. — Formen 1771 viser, at Forleddet er Subst. Klæg „fedt, sejgt ler, som afsættes af havet" (Feilb.). Klægsig Grob er en Grøft gennem Marsklandet uden for Hviding.

Knolden. Hv. [*æ knɔl̥'*]. — L. TM Knoldem. — Knold, se Indl.

Knoldfenne. Hv. [*æ ˈknɔl̥·ˌfænəɹ̇*]. TM Knold Fenne; I 1912 Knoldfenne, æ Knoldfenner. — Navn efter Knold ovfr.

Knudsfenne. Hv. I 1912 Knudsfenne. — Af Mandsn. Knud.

Kobberris. Hø. [*kɔvəˈʀi̯d̥əs, kɔvəˈʀiˈs*]. RO c. 1476 Kogardhris; L 1774 Kobberriis, Øster Kobberriis, Vester Kobberriis; U 1775 Kobber Riis, Öster Kobber-Ries, Vester Kobber-Ries; TM Kobberrüs; I 1912 Kobberriis. — Dyrenavnet Ko og Gaard „Indhegning", om dette se Indl.

Kofenner. Hv. [*æ ˈkOˌfænəɹ̇*]. U 1771 Koefenner; I 1912 Kofenne, Kofenner. — L. TM Kohfenne; I 1912 Kofenne. — [*æ ˈkOˌfænəɹ̇*] er Navn paa to forskellige Lokaliteter i Hviding By.

Kogrønning. L. [*ˈkOˌgʀönəŋ*]. U 1793 Hoe-Grønning; I 1912 Kogrønning.

Kokager. Hv. MB 1683 Kock ager; U 1771 Kock-Agger. — Af Fuglenavnet Kok „Hane".

Kokær. R. I 1912 Kokjær.

Kortager. Hø. TM Kortager.

Kortstykker. L. [*æ ˈkɔɹ̇ˈdˌsdo̤ˈgə*]. I 1912 Kortstykke.

Kostegab. Hø. [*ˈkwOsdˌgaf*]. TM Quostgab. — Navn paa en Høj. Forleddet er Subst. Kost, snarest i den fra Glda. kendte Betydning „Løvdusk", og sigter til Højens Bevoksning med Egekrat. Efterleddet er Subst. jy. Gab „Hul". Til Højen er knyttet et Sagn om, at Christopher Rosenkrantz (se Trap[4] IX p. 287) er nedmanet her; maaske er Kostegab da opr. Navn paa Hullet, hvor Nedmaningen skal have fundet Sted. Jfr. Kostegab, 2708.

Kragevejler. Hø. [*kʀaqəˈvæi̯·tə*]. L 1774 Krage Væl; U 1775 Krage-Væl, Kroge-Væl; TM Krageweile. — Forleddet er antagelig et *Krageager, af Fuglenavnet Krage. Om Vejle se Indl. Formerne i L 1774 og U 1775 tyder paa en ældre Udtale [*væ·t*]; jfr. Udviklingen af glda. mæthal > [*mæ·t-*] i Stednavne.

Krog. Hø. I 1912 æ Krog. — Hv. MB 1683 Wester Raaheede Krog, Wester Raahede Krag Ager, Øster Raahede Kraager, Øster Raahede Krag Ager; U 1771 Raaheede Kroeg.

Kvindeland. Hø. [*æ kwi̯ŋ·laŋ*]. RO c. 1476 Quinnelund; L 1774 Qwindlund; U 1775 Qvind Land; TM Kvindeland; I 1912 Kvindland. — Efterleddet er Subst. Lund, i den tryksvage Stilling en Tid udtalt [*ləŋ*], og derefter opfattet som -land og udtalt med a-Vokal. Forleddet er Gen. Plur. af glda. konæ.

Kællingager. Hø. L 1774 Kielling Agre; U 1775 Kielling Agger.

Kær. Hø. [*æ k̥jæɹ̇ˈ*], [*æ ˈk̥jæɹ̇ˌvæi̯*]. I 1912 Kjær, Kjærvejen.

Kørretfenner. Hv. U 1771 Körret Fenner. — Af Subst. jy. Kørret, et af de Stykker, hvori en lang Mark bliver delt paa tværs.

Laarager. Hv. MB 1683 Larager, Laar ager; U 1771 Laer. — Forleddet kan være det samme som i Lavrbjærg, Sb. i Galten H., 9/5 1355 Larbyergh, udt. [*lɑɹ·bjæɹ̇ˈə*], der forudsætter et glda. *lār, muligvis identisk med et Subst. lâr n., af omstridt Oprindelse, der indgaar i en Mængde tyske Stednavne (Förstem. NO II, Sp. 36 ff.). Der er dog ogsaa Mulighed for, at r i Laar- kan være opstaaet af glt. t.

Landevej, Gamle-. Hø. [*æ ˈgamət ˈlaŋ·væi̯*]. I 1912 Gamle Landevej.

Langager. Hv. [*ˈnɔ̇ɹ̇ˌlɔŋəɹ̇, ˈsøŋˈəˌlɔŋəɹ̇*]. RO c. 1476 Langager; MB 1683 Offuer Lang agre, Offuer land agre, Neyerland Ager, Nyrlandt ager; U 1771 Over Lang Agger, Underlang Agger, Neder Lang Agger, Lang

Agger; TM Oven Langagre, Neder Langagre; I 1912 Langer, Nedrelanger, æ Laanger, Syd- og . . Nørlaanger, Langager. — R. [*æ ˈlɔŋˑˌåʁəɹˑ*]. U 1774 Lang Agger; TM Langager; I 1912 Langagre. — Hø. TM Langager.

Langeng. Hø. [*æ ˈlɔŋˑˌæŋˑ*]. L 1774, U 1775 Lang Eng; I 1912 Langeng. — Hv. U 1771 Lang Eng, den Nör Lang Eng, Lang Engene. — R. MB 1683 Lang Eng; U 1774 Lang-Eng.

Lavfenne. R. [*æ ˈlåʊˑˌfænˑ*]. I 1912 Lavfenne. — Af Adj. lav.

Lavst Smeds Vej. R. [*låʊsˈsmœjsˌvœj*]. I 1912 Laust Smeds Vej.

Lavtoft. Hv. I 1912 Lavtofte. — Af Adj. lav.

Lergravfenner. R. [*æ ˈlɛɹˑgʁåʊˌfænəɹ*]. TM Leergrav Fenner; I 1912 Lergravfenne. — Hø. [*æ ˈlɛɹˑgʊɹˌfænəɹ*]. TM Leugrawfenner, Leergravsfenne; I 1912 Lergravfenne, Lergravfenner. — I det sidste Navn har -grav, efter at Betydningen var glemt, faaet en uregelmæssig Udvikling, snarest saaledes, at w-Lyden i den tryksvage Stilling er faldet bort, hvorefter der har fundet Metatese Sted af r og a.

Lerpytager. Se ndfr. under Pytager.

Lideneng. Hv. U 1771 liden Eng.

Lidenvang. L. U 1793 Liden Vang.

Lillefenne. Hø. [*æ ˈleləˌfænˑ*]. U 1775 liden Fenne; I 1912 Lillefenne. — R. [*æ ˈleləˌfænˑ*]. I 1912 Lillefenne.

Lillehusagre. Hv. I 1912 Lillehusagre.

Lillekær. E. [*leləkɣəɹ*]. BU 1773 liden Kier; TM Lille-Kjaer.

Lillemose. R. I 1912 Lillemose.

Lunds Kirkevej. R og Hø. [*luˈnˌs ˈkjɹˈgˌvœj*]. I 1912 Lunds Kirkevej. — Lunds ɔ: Lundsmarks; se ovfr. under A.

Lysterenge. R. TM Lysterenge. — Af Subst. Lyster „Aalejærn".

Løkkeblok. Hø. L 1774, U 1775 Lycke Block.

Løkker. R. [*æ lyˈgəɹ, æ ˈɒsdəˌlyˈgəɹ, æ ˈvæsdəˌlyˈgəɹ*]. U 1774 i Lykker; U 1786 Østen Lycker; TM Lykkerne, Oster Lükke; I 1912 Lykke, Lykker, Østerlykke. — Hø. [*æ lyˈgə*]. L 1774, U 1775 Lycker; I 1912 Lykke, Lykker. — R. U 1774 Lykker Krog.

?Løkkespjæld. E. I 1912 Lykkesplud. — Sidste Led er muligvis fejlskrevet for -spiold ɔ: -spjæld.

Made. Hø. [*æ maˑj*]. L 1774 Lild Maj, Stor Maj, i Maj; U 1775 Lild-May, stoer May, i May; TM Made; I 1912 Maden, Maj. — L. [*æ ˈvæsdəˌmaˑj, æ ˈmeˈdˌmaˑj, æ ˈɒsdəˌmaˑj*]. BU 1793 Maden, liden Made, sönder Made; U 1793 Nør Made, Sønder Made; TM Cille-Made, Store-Made; I 1912 Maden.

Madeagre. L. [*æ ˈmaˑjˌåʊəɹˑ*].

Magerfenne. Hv. TM Magen Fenner; I 1912 Magerfenne. — Af Adj. mager, der sigter til Jordens ringe Kvalitet.

Maren Krokone. Hø. [*maɹˑn ˈkʁɒˌkuˑn*]. — Navn paa en Banke, hvor man har brændt Kalk. Maren Krokone forekommer ogsaa som Navn paa en ældgammel høj Bøg ved Silkeborg (Feilb.). Oprindelsen til Navnet er ukendt.

Markfenner. Hv. [*æ ˈmaɹˈgˌfænəɹ*]. I 1912 æ Markfenner, Markfenne. — Samme Lokalitet som Smaajord ndfr.

Marrestreng. E. [*maˑsdʁaŋ, maɹˑsdʁaŋ*]. BU 1773 Marre-Streng; U 1774 Morre Streng; TM Marestraeng; I 1912 Maristræng. — Sidste Led er Streng, nu i Udtalen omtydet til -strand, se Indl. Forleddet kan være glda. mar „Hest", bevaret i Jy. i Sammensætninger som Marføl, Marplag.

Mølvej. Hø. I 1912 Mellemvejen. — Af Adj. jy. mel- „mellem“ i Sammensætn.

Mergelhede. L. TM Mergelhede.

Middagseng. L. TM Middagseng. — Jfr. Middagssted ndfr.

Middagssted. L. [*æ mɛɹˑsdœj*]. TM Middagsted. — Se under Middagssted i Løgumkloster (3118).

Midtfenne. L. [*æ ˈmɛˈdˌfænˑ*]. TM Midtfenne. — Hv. [*æ ˈmɛˈdˌfænəɹ*]. TM Midt Fenner; I 1912 Midtfenne, Midtfenner.

Midtkær. E. BU 1773 Midt Kierer; U 1774 Midt Kierrer.

Midtskifte. E. I 1912 Midtskifte.

Midtvej. R. [*æ ˈmɛˈdˌvœj*]. I 1912 Midtvejen. — Hv. U 1771 Midt Veyen.

Moseagre. R. [*æ ˈmoˑsˌåəɹˑ*]. U 1774 Moos Agger; TM Mose Agre; I 1912 Moseagre.

Moseblok. R. U 1774 Moos Block.

Moseeng. Hø. [*moˑsən*]. U 1775 Moos Eng; TM Mosen; I 1912 Moser (Eng).

Moselandager. Hv. [*mɔsˈlɛŋə*]. MB 1683 Wester Moße Land, Øster moeße Land ager; U 1771 Vester Moslander, Øster Moslander, Mos-Lander; I 1912 Moselænder, Moslænder. — De ældre Former viser, at Navnet er Moselandager, hvor de to sidste Led i tryksvag Stilling er svækket til *-laŋər* > *-ləŋə(r)*, der endelig i moderne Tid har udviklet sig videre til *-ləŋə*, maaske tildels under Indflydelse af det almindelige ling-Suffix.

Mosevej. Hø. [*æ ˈmoˑsˌvœj*]. I 1912 Mosevejen.

Musvang. L. TM Musewang. — Af Dyrenavnet Mus el. Subst. glda. musæ, en Sideform til Mose.

Myrkær. R. U 1786 Myrekjær. — Af Subst. Myr „Mose“.

Mærsk. Hø. [*æ mæsg*]. TM Moersk; I 1912 Mærsk. — RO c. 1476 Mersk. — Hø. Mærskvej [*æ ˈmæsgˌvœj*]. I 1912 Mærskvejen.

Mærskagre. Hø. [*æ ˈmæsgˌåəɹˑ*]. L 1774 Meskager; U 1775 Mærsk Agger; TM Moerskager; I 1912 Mærskagre, Mærksagre.

Mærskeng. E. BU 1773 Mærsk Eng; U 1774 Mesk Eng. — Hø. L 1774 Mesk Eng; U 1775 Mærsk Eng.

Mærskfenne. Hv. [*æ ˈmæsgˌfænəɹ*]. TM Moersk Fenner; I 1912 Mæskfenne, Mæskfenner. — R. U 1774 Mærsk Fenne. — Hø. U 1775 Mærsk Fenne.

Mærskgravstykke. Hø. L 1774 Mesk Grafstykker, Mesk Græfstykker; U 1775 Mærek Graf Stykker.

Møllebjærg. Hø. [*ˈmøtˌbjæɹˈə*]. L 1774 Sønder Mølbierg, Skiden Mølbiere; U 1775 Mölbierg, sönder Mölbierg, skiden Mölbierg, Nör Möll Bierg; TM Mölbierg, Mölbiergager; I 1912 Mølbjærg, Møllebjærg, Møllebjærgfenne.

Møllefenne. R. [*æ ˈmøtˌˑfænˑ*].

Møllemarker. Hø. I 1912 æ Mølmarker.

Nedereng. R. [*æ ˈnœjəɹˌæŋə*]. U 1774 Neder Eng, Neder Eng i Kirck Hön; TM Neder Eng; I 1912 Nederenge.

Nederste Toft. R. MB 1683 Nederste tofftes tegt.

Norden Leddet. R. MB 1683 Nörden Leed Schifft.

Nyager Mose. L. [*ˈnyˈaqəˌmoˑs*]. TM Nyagermose.

Nyeng. R. U 1774 Nye Eng.

Nyfenne. L. [*æ ˈnyˈˌfænəɹ*]. BU 1793 nye Fenne; U 1793 Nye Fænner; TM Nyfenne. — E. BU 1773 nye Fenne.

Nyland. R. MB 1683 Neülands Tegt, Nyeland tegt; U 1774 Nye Land.

Nyløkker. R. U 1774 Nye Lykkerne, Nye Lykker Dige.

Nymark. E. [*'nœjəˌny'maɹg, 'ɔʁəˌny'maɹg*]. BU 1773 vesten i nye Mark, östen i nye Mark; U 1774 Ny Marck; TM Neder Nymark, Over Nymark; I 1912 Overnymark, Nedernymark.

Nørreager. L. TM Nörre Ager.

Nørredige. Hv. MB 1683 Nördieg agre. — R. MB 1683 Norre diege.

Nørrefenne. L. TM Nörre Fenne; I 1912 æ Nørfenner, Nørfenne. — E. [*æ 'nɔ̀ɹ'ˌfænəɹ*]. TM Nör-Fenner; I 1912 Nørrefenne. — R. [*æ 'nɔ̀ɹ'ˌfænəɹ*]. TM Nör Fenner; I 1912 Nørfenne, Nørrefenner. — Hv. TM Nör Fenner; I 1912 Nørfenner.

Nørreflyd. R og Hv. [*æ 'nɔ̀ɹ'ˌfløʤə, -ˌflɥy'ə*]. — Samme Lokalitet som Blindflyd ovfr.

Nørrehede. L. TM Nörre-Hede.

Nørrehuse. E. [*nɔ̀ɹ'hu·sə*]. BU 1773, U 1774, TM Nör-Huus; I 1912 Nørhuse. — Efterleddet er Husager; jfr. Lille-Husagre ovfr. Efter Beliggenheden nærmest ved Byen.

Nørrekær. E. [*nʊ'ʧjæɹ'*]. BU 1773 Nörre Kier; U 1774 Nør Kier; TM Nör-Kjaer; I 1912 Nørrekjær.

Nørremark. Hø. [*æ nɔ̀ɹ·maɹg*], [*æ 'nɔ̀ɹ·maɹgəsˌvæj*]. L 1774 Nør Marck Tyuring; U 1775 Nör Mark, Tydering; TM Nörremark; I 1912 æ Nørmarker, Nørmark, Nørmarkvejen. — Hv. U 1771 Nör-Marken.

Nørremærsk. R. MB 1683 Nörremärcks ager, Nörrmeschager Tegt.

Nørretoft. Hv. [*æ 'nɔ̀ɹ'ˌtɔʁ'd*]. — R. [*nɔ̀ɹ'tɔʁ'd*]. RO c. 1476 Norretofte; MB 1683 Wester Nordtoft, Vester Nordagers toffts Tegt, Middelnör tofftagers Tegt, Midtnöertofftagers tegt, Øster Nördtofft, Øster Nordtofftagers Tegt; U 1774 midt nör Tofter, nör Toft, Vester Nör Toft; TM Nör Toft; I 1912 Nørtoft, Nørtofte. — Hø. L 1774, U 1775 Nör Toft; TM Nörr-Toft.

Obbekær. R. [*ɔvəʧəɹ*]. MB 1683 Aulekier, Auellekiers agers tegt; U 1774 Aabelkier, Obelkier, Obbelkier, Nör Ovelkier Agger, Sønder Owelkier Agger; L 1774 Nör Ofuelkier Ager, Sönder Ofuelkier Ager; TM Oggekjoer; I 1912 Obbekjær. — Af Beliggenheden fremgaar, at de ældre Skriveformer Aulekier osv. skal identificeres med den moderne Form [*ɔvəʧəɹ*], medens Formen i TM Oggekjoer maa bero paa en Fejl. Omdannelsen skyldes antagelig Paavirkning fra Landsbynavnet Obbekær, 2706. Forleddet kunde være et oprindl. *Aabøl; jfr. Aabølling, udt. [*ɔv'ʦəŋ*] og [*ɔw'ʦəŋ*]. Om Bøl i Naturnavne, se Indl.

Overeng. R. U 1774 Over Eng, Over Eng Fenne, Over Eng i Mersken.

Overtoft. R. MB 1683 Offuertofft tegt.

Ovre. Hv og R. [*æ ɔʁəɹ·*]. RO c. 1476 Owerdh; U 1771 Ouren; U 1774 Ouren, Ovren; L 1774 ofuer; TM Overen; I 1912 æ Ower, Ovre. — E, Hv. og R. Ovrefenner [*æ 'ɔʁəɹˌfænəɹ*]. TM Overfenner, Over Fenner; I 1912 Overfenne, Overfenner, æ Owerfenner, Nørre Overfenne, Sønder Overfenne. — Hv. og R. Ovrestykke [*æ 'ɔʁəɹˌsdǫ'gə*]. TM Overstykke. — R. Ovretægt. MB 1683 Vester Ofuertegts diege. — Hv. Ovrevej. U 1771 Over-Vey. — Ovre, se Indl.

Paddemosegab. R. [*pajməs'gaf*]. I 1912 Pojmærshul. — Af Subst. Padde i den sønderjy. Betydning „Frø". Gab, se Indl.; -hul i I 1912 er en Oversættelse af Udtalens [*gaf*].

Per Lauridsens Fenne. R. [*pɛˈlåʊˈsəns‚fænˑ*]. I 1912 P Lauridsens Fenne.

Pileagre. L. [*æ ˈpiˑtˌåʊəˌiˑ*]. — Navn paa to forskellige Lokaliteter. Af Plantenavnet Pil „Salix".

Plantebed. H. L 1774 Plant Bei. — Plantebed var i mange Landsbyer Navn paa et fælles Stykke Jord til Kaalplanter.

Plunderskifte. R. [*æ ˈptonəˌsgɥst*]. MB 1683 Plynder schifft; U 1774 Plonner Skifter; I 1912 Pluneskifte. — Af Subst. jy. Plunner „om hvad der er omrørt, grumset, om vand o. lign." (Feilb. fra Agerskov), her aabenbart brugt om sumpet Jordbund. Navn paa et Stykke Marsk uden for Havdiget.

Pors. Hø. [*æ pɔs*]. L 1774 Paas; I 1912 Pors. — Plantenavnet Pors „Myrica", anvendt usammensat som Stednavn.

Povlskrog. Hv. [ˈ*pɔʊˈtsˌkʀɔˈx*]. U 1771 Povls Krog; TM Povls-Krog; I 1912 Povlskrog.

Pugbjærg. Hø. L 1774 Puug Bierre; U 1775 Puugbierg. — Af Subst. Puge, glda. pūki „ond Aand", der i Sønderjy. bruges dels usammensat, dels i Sammensætningen Nissepuge, som Navn paa Nissen (Molb. Dial.-Lex.). Samme Forled indgaar f. Eks. i *Puqhiw* (Feilb. II. p. 893) i Læborg S., Malt H. Mindre sandsynligt er det, at der foreligger samme Ord, anvendt som Tilnavn (Oda. Personn. p. 63).

Pytager. R. MB 1683 Pöet Agers Tegt, Pot agers tegt; U 1774 Pöt Agger, Pött Agger, Leerepöt Aggere, Leer Pött Agger, Sönder Leerpött Agger. — Pyt, se Indl.

Raahede Enge. RO c. 1476 Rahedh enge. — Raahede Plantage. Trap[4] Raahede Plantage. — Se Raahede ovfr. under A.

Ribervej. R. U 1774 Riber Vey. — Hø. og R. Ribervej Blok. L 1774 Riiber Vej Block; U 1774, U 1775 Riiber Vey Blok.

Rubjærg. Hv. MB 1683 Ruebiergs Agre, Roebiergs ager. — Forleddet er usikkert. Muligvis det samme som i Rurer ndfr.

Rugmark. E. I 1912 Overugmark, Nederugmark.

Rumper. L. U 1793 Rumper. — Rumpe, se Indl.

Runkested. L. TM Runkested. — Muligvis forskrevet for *Rinkested, af Verb. jy. rinke „koble Kreaturer sammen ved Tøjrene".

Rurer. E. [*æ ʀugə, æ ʀuˈə*]. BU 1773, U 1774 Ruuror; TM Ruurer; I 1912 Nørre-, Sønderrugger. — Udtalen viser, at der maa indgaa et Enstavelsesord med glt. ū. Snarest en til holl. ruit svarende Enstavelsessideform af det nty. Laaneord Rude „Firkant", der alm. indgaar i danske Marknavne (se Indl.). En saadan Form er muligvis overleveret i Glda. som Tilnavn: Tachonem Rwt $^{25}/_{4}$ 1354.

Røgel. Hø. [*æ ʀøqəl*]. L 1774 Røgel, Øster Røgel; U 1775 paa Rögel, Vester Röggel, Paa öster Rögel; I 1912 Røgel, Røggild. — Hø. Røgelvej. [*æ ˈʀøqəlˌvæj*]. I 1912 Røgelvejen. — Røgel, se Indl.

Rørkær. Hv. [*ʀøˑɹˑɣəˑi*]. RO c. 1476 Rørker; U 1771 Röhrkier; TM Röhrkjoer; I 1912 Rørkjær, Rørkær. — Af Plantenavnet Rør „Phragmites communis".

Sandagre. Hø. [*æ ˈsanˌˑˌåʊəˑiˑ, -ˌaqəˑiˑ*]. L 1774 Sandagre; U 1775 Sandagger, Sönder Sand-Agger; TM Sandager; I 1912 Sandagre, æ Sandawer.

Sanddal. Hø. L 1774 Sandol; U 1775 Sandal, Sand-Dall.

Sandgrøft. Hv. U 1771 Sandgryft. — Grøft har her snarest den ældre Betydning „Gravning", saa at Navnet betyder „Sandgrav".

Sandland. Hø. [*saŋˑlaŋ*]. I 1912 Sandland.

Sidse-Marieager. E. I 1912 Sissemariragger.

Silke. Hv. [*æ siťg*]. U 1771, TM, I 1912 Silke. — Navn paa et Stykke Marsk. Af samme Oprindelse som det norske Elvenavn Silka, der i NE p. 211 forklares som en Afledning af Subst. sil „stilleflydende Strækning i Vandløb", et Ord, der ogsaa indgaar i det svenske Sønavn Silken (Hellq. Sjön. p. 529).

Sivagre. Hø. L 1774, U 1775 Syve Agre.

Sjøv. Hv. [*æ ʂjæʊ*]. U 1771 en Siöv; I 1912 æ Sjov. — Sjøv, se Indl.

Skidenager. Hv. U 1771 Skiden-Agger. — Af Adj. skiden.

Skideneng. Hø. L 1774, U 1775 Skiden Eng. — Af Adj. skiden.

Skidenkær. E. [*sgjˌiˑnɬɔˑi*]. BU 1773, U 1774 Skiden Kier; TM Skiden-Kjaer; I 1912 Skiddenkjær. — Af Adj. skiden.

Skidentoft. Hv. [*æ ˈsgjˌiˑnˌtɔʊt*]. TM Skidentoft; I 1912 Skiddentoft. — Af Adj. skiden.

Skoleagre. Hv. I 1912 æ Skol- . . . ager, Skoleagre. — Hø. I 1912 Skoleagre.

Skolefenne. L. [*æ ˈsgoˑtˌfænˑ*]. TM Skolefenne. — Hv. [*æ ˈsgoˑtˌfænəˑi*].

Skomageragre. Hv. I 1912 Skomageragre.

Skraavej. Hø. [*æ ˈsgrɑˑˌvæj*]. I 1912 Skraavejen. — R. I 1912 Skraavej. — Adj. skraa.

Skrædderstoft. R. [*sgrɛˑiˑsˈtɔʊˈd*]. MB 1683 Skreder tofftagers tegt; U 1774 Skreders Toft; I 1912 Skræddertoft, Skrædderstofte.

Skyggehat. R. [*æ sgǫqhat*]. I 1912 Skyghat, Skyggehat. — Subst. jy. Skyggehat „glds. hat el. hovedtøj med papskygge, for kvinder til sommerbrug" (Feilb.). Navn paa et lille Marskstykke, hvis Form antagelig har givet Anledning til Navnet. Smlgn. Skovlhat i Løgumkloster 3118.

Skærgrønning. L. BU 1793 skiær Grönning, Ker Grønning; U 1793 en skiær Grönning. — Snarest af Adj. skær, der ifl. Feilb. i Sønderjy. bruges om „et stykke jord, frit for ukrudt". Mulig foreligger der dog et Subst. *Skær i Betydningen „Tørveskær". „Ker Grønning" er næppe noget selvstændigt Stednavn, men maa bero paa en Skrivefejl, da den ligesom de andre Former stammer fra Lundsmark.

Skærstofte. Hø. [*sɋɛsˈtɔʊˈd*]. RO c. 1476 skowstofte. L 1774 Skierstofft, Nør Skierstofft, Sønder Skierstofft; U 1775 Skiers Toft; I 1912 Skærstofte, Skærtofte. — Formen i RO synes af topografiske Grunde at maatte sammenstilles med de yngre Former paa Skiers-, Skærs. I saa Fald af Subst. Skov. I den tryksvage Stilling er o gaaet over til en e-Lyd, der har virket palataliserende paa det foregaaende g.

Slaafenner. R. [*æ ˈstɔfænəˑi*] U 1786 Slaae- . . Kjær; TM Staa Fenner; I 1912 Slaafenne. — Af Verb. slaa. Fenner, hvor Græsset slaaes.

Slagager. R. U 1774 Slag-Agger. — Af Adj. jy. slag „daarlig", eller af Subst. Slag i Bet. „Sænkning" (se Indl.).

Slutenge. Hv. U 1771 Slut Engene. — Om Slut se Vandslut ovfr. i Roager S. 3084.

Slævdam. Hø. [*ˈslæʊˌdɑmˑ*]. — Der foreligger rimeligvis her et ellers i Dansk ukendt Appellativ *Slæv, der hører til Verb. no. sleva, slevja „savle"; jfr. Subst. oldn. slefa, no. slev etc. „Savl". Mulig af omtrent samme Betydning som Sig, til Verb. sige; jfr. at no. slevja ogsaa har Betydningen „søle, slaske", og at Adj. no. slevjen betyder „slimet; sølet, slasket" (Ross).

Sløjager. Hø. L 1774 Sløyager; U 1775 Sloy Agger. — Jy. slod „Spor", i Vestslesvig udt. [*slåj*]; ænyda. slod „Hjulspor", oldn. slóð „Vei, som er dannet af de Spor, som en har efterladt sig der, hvor han har faret frem" (Fritzner).

Smaaager. Hv. MB 1683 Schmaagerblock, Schmaa ager. — Jfr. Blokager og Bønderblok.

Smaablok. R. MB 1683 Smaa Bloch tegt; U 1774 Smaae Blok.

Smaafenner. R. TM Smaae Fenner.

Smaajord. Hv. [*æ ˈsmɔˌjoˈɹ*]. U 1771 det saakaldede smaae Jord; TM, I 1912 Smaajord. — Samme Lokalitet som Markfenner ovfr.

Smaamoser. R. [*æ ˈsmɑˈˌmOsəɹ*].

Smalfenne. Hv. I 1912 Smalfenne. — Hø. I 1912 Smalfenne.

Smalstykker. E. BU 1773, U 1774 Smal-Stykker.

Smedeblok. Hø. L 1774 Smei Block; U 1775 Smei Blok.

Smedeeng. Hø. [*æ ˈsmœjˑˌæŋˈ*]. TM, I 1912 Smedeeng. — Navn paa to forskellige Lokaliteter i Høgsbro.

Smørpyt. Hø. [*ˈsmɔ̈ɹˌpɒ̈ˈd*]. I 1912 Smørpøt. — Af Subst. Smør. Enten et rosende Navn paa Grund af Stedets Frugtbarhed eller et Vidnesbyrd om Smørofring i hedensk Tid; se herom O. Lundberg i „Fataburen" 1910 p. 193 ff., i NoB VIII. p. 49 ff. og Folke Bergman i NoB XIV p. 31 ff. For den første Mulighed kunde maaske tale, at et Ord som Smørsig bruges i Stedremser for at betegne Byens Frugtbarhed („Løjtved er en Smørsig"; se Sønderjy. Maanedsskr. V. p. 44).

Solbjærg. Hø. TM, I 1912 Solbjerg. — Om Forleddet er Subst. Sol eller Subst. Svale, der i Vestslesv. kan udtales *sǫl* (Feilb.), kan ikke afgøres. Jfr. Solbjærg paa Samsø DS I p. 111.

Spræk. E. [*sbʁæˈg*]. BU 1773 i Spreck; U 1774 Spreck; TM Spraek; I 1912 Spræk. — E. Sprækbro [*æ ˈsbʁæˈgˌbʁoˈ*]. Gst Sprækbro. — E. Sprækgrob [*æ ˈsbʁæˈgˌgʁoˈf*]. — E. Sprækgrønning [*sbʁæˈgʁönəŋ*]. TM Sproekgrönning; I 1912 Sprækgrønning. — Spræk er Navn paa en Strækning langs Sprækgrob, Grænsegrøften mellem Enderup og V.-Vedsted. Se Spræk, V.-Vedsted S. 2708.

Staffens Ager. R. MB 1683 Staffensagers Tegt; U 1774 Stavns-Agger, Staffens Agger; L 1774 Stafens Ager. — Mandsn. Steffen, der nu udtales med æ-Lyd i Vestslesvigsk, men som i ældre Tid har haft en Form med a-Lyd, jfr. Kok II p. 49.

Stagager. Hø. [*ˈsdɑˑqˌåʁəɹˑ*]. L 1774 Østerst paa Stagager; U 1775 Stag-Agger; I 1912 Stagagre. — Af Subst. Stage, snarest om Grænsepæl.

Stejbjærg. Hø. I 1912 Stejbjærg. — Rimeligvis Fejl for Stejlbjærg, af Subst. Stejle. Ligger i Høgsbro ligesom Galager ovfr.

Stisager. R. [*ˈsdisˌåʁˈəɹ*]. RO c. 1476 Stixager. — Efter Beliggenheden kan der ikke være Tvivl om, at det moderne Navn skal indentificeres med Formen i RO. Af Mandsnavnet glda. Stīgh eller snarere af Subst. glda. stīgh f. „Sti" med sekundær s-Genitiv. Opgives nu at have Navn efter en Skolesti; maaske har der i Middelalderen gaaet en Kirkesti fra Raahede til Hviding Kirke over Markerne.

Stjerneborg. Hø. [*ˈsdjæɹˑnˌbåˌɹˈə*]. — Navn paa en Grusgrav. Enten et nyere „poetisk" Navn, Opkaldelse efter det bekendte Stjerneborg paa Hveen, eller Omdannelse af et Naturnavn som Stenbaare el. lign.

Storager. R. MB 1683 Storre Agers tegt; U 1774 Storre Agger.

Storskifte. R. U 1774 Storre Skift.

Strandeng. R. U 1774 smaa Strand Eng. — Hv. I 1912 Strandenge.

Surspjæld. R. MB 1683 Suur Pols Tegt, Suurspaals tegt; U 1774 Sur-Spiold; L 1774 Surspiold. — Af Adj. sur.

Svinehave. R. U 1774 Sviin Hau, Suiine-hauge.

Søkær. R. [*sjøkəɹ*]. U 1786 Sjökjær; TM Söe Kjoer; I 1912 Sjøkjær.

Sønderagre. L. [*æ ˈsøŋ'əˌʀåʁəɹ·*]. TM Sönder Agre. — R. [*æ ˈsøŋ'əˌåʁəɹ·*]. TM Sönder-Ager; I 1912 Sønderagre. — L. Sønderagerender [*æ ˈsøŋ'əʀ-åʁəɹˌæŋə*]. I 1912 Sønderagerender.

Sønderdige. R. MB 1683 Synder dige.

Sønderenge. L. [*æ ˈsøŋ'əˌʀæŋ·, æ ˈsdo· ˈsøŋ'əˌʀæŋ·*]. BU 1793 de sönder Enge, Sönder-Enge, sönder Eng-Led; U 1793 Sønder Eng-Led; TM, I 1912 Sønder Enge.

Sønderfenne. E. [*æ ˈsøŋ'əˌfænəɹ*]. TM Sönder-Tenner; I 1912 Sønderfenne. — L. TM Sönderfenne; I 1912 Sønderfenne, Søndefenne. — R. TM Sönder Fenner; I 1912 Sønderfenne. — Hv. I 1912 Sønderfenne. — Hø. [*æ ˈsøŋ'əˌfæn·*]. I 1912 Sønderfenne.

Sønderflyd. Hv. [*æ ˈsøŋ'əˌfłød̥ə, -ˌfłɥy'ə*].

Sønderhede. L. [*æ ˈsøŋ'əˌhe·*]. BU 1793 den sönder Heede; U 1793 Over Sønder Heede; TM Sönder Hede.

Søndermark. Hø. [*æ ˈsøŋ'əˌmaɹg*]. TM Söndermark; I 1912 Søndermark, Søndermarker.

Søndermærsk. R. MB 1683 Syndermärcks Tegt, Synder meschager.

Søndertoft. Hv. MB 1683 Synder Tofft (Inlycke), Syndertoffts ager. — Hø. L 1774 Sunder Tofft; U 1775 Sönder Toft. — R. MB 1683 Förste Synder tofft, Förste Synden tofftagers tegt, Wester synder tofft, Wester Sinden tofft tegt, Nörre Syndertofft.

Søndervang. L. BU 1795 Den liden sönder Vang; U 1793 Sønder Vang.

Søvang. R. MB 1683 Söewang Tegt; U 1774 Siögum. — Sidste Led er Vang; jfr. m. H. t. Lydudviklingen Søvang i Ø.-Højst S., 3122, samt Bovang i Brøns S., 3087.

Tagkær. L. [*ta·qɟəɹ, ˈsøŋ'ə ˈta·qɟəɹ*]. BU 1793 Tagkiær; U 1793 Storre Tagkiær; TM Tagkjoer, Tagkjoerager; I 1912 Tagkjær. — Af Plantenavnet Tag „Phragmites communis".

Tavl. Hv. U 1771 den Vester Tavl, den øster Tavl. — Tavl, se Indl.

Tidselvej. R. [*æ ˈtisəłˌvæj*]. I 1912 Tidselvej.

Toftager. Hv. MB 1683 Byens tofftager, Tofft ager. — R. MB 1683 Wester byes tofft ager; U 1774 en Toft Agger i Vester Marck.

Toftblok. R. U 1774 Tofte-Blok.

Toftenge. Hø. TM Toftenge.

Toftfenner. Hv. [*æ ˈtɔʁ'dˌfænəɹ*]. TM Toft Fenner; I 1912 Toftfenne, Toftfenner. — Hø. TM Toftfenner.

Toftværing. Hv. U 1771 Toftværings Eng, Toftværings Toft. — Antagelig et Gaardnavn eller et Appellativ Toftværing med Betydningen „(lille) Gaard, som ligger paa Toften". Sidste Led er Subst. ænyda. væring „Rum, Bolig", bevaret i vendsys. Væring „lille ejendom" (Feilb.); Ordet forekommer ogsaa i Stednavne andre Steder i Jylland.

Tordenbanke. Hø. [*ˈtɔɹ·nˌbaŋg*]. I 1912 Tornbank. — Udtalen viser, at Forleddet er Subst. Torden, ikke Torn, saaledes som det er opfattet i I 1912.

Trekanten. L. TM Trekanten.

Trindtoft. Hø. [*tʀɪ̨ŋ·tɔʊt*]. L 1774 Trindtofft; U 1775 Trind Toft; I 1912 Trindtoft. — Jfr. Trintoft i Arrild S., 3081.

Truskager. Hv. MB 1683 trusch Ager, truschaager. — Af Subst. jy. Truske „muldnet træ" (trosk hos Feilb. under trøske), en Sideform uden i-Omlyd til Subst. Trøske. Ogsaa Ænyda. har Former med u.

Trædeskifte. E. [*æ ˈtʀæ·ˌsɡɥʊ'd*]. TM Froedeskifte; I 1912 Trætteskifte.— Af Subst. Træde „Trætte". Et Hedestykke som Raahede og Enderup laa i stadig Strid om Ejendomsretten til.

Tubøl. Hv. [*tu·bəɫ*]. MB 1683 Turbölle ager; U 1771 Tuerbol; I 1912 Tubøl. — Forleddet kunde være et Personnavn, muligvis, hvis r er oprindeligt, glda. Thūri (Oda. Personn. under Thorir). Er de ældre Skriveformer med r derimod blot Udtryk for, at u-et er langt, kan der foreligge Mandsn. glda. Tūvi (Oda. Personn. under Towi), jy. Tue. Der er dog ogsaa Mulighed for, at Forleddet er Appellativet Tue. Om Bøl i Naturnavne se Indl.

Tværager. E. [*twæ·ɹ̇*]. BU 1773 Tver Agger; U 1774 Tverager; TM Nör Tvaeragre, Sönder Tvaeragre; I 1912 Vestertvere.

Tygesens Banke. L. [*ˈtyqəsəns ˌbaŋg*]. TM Tyygesens-Banke.

Tøjreenge. E. [*æ ˈtɥʊəɹ̇ˌæŋ'*]. BU 1773 Tyr-Eng, Tydering; U 1774 Tyur Eng; TM Tyer Enge; I 1912 Tøjreenge. — Hø. L 1774 Tyur Eng; U 1775 Tyr-Engen, Tyder Eng. — R. I 1912 Tøjreenge.

Tøjrefenner. R. [*æ ˈtɥʊəˌfænəɹ̇*]. TM Tyrfenner; I 1912 Tøjrefenne.

Tørvevejen. Hø. I 1912 Tørvevejen.

Tøvtløs. R. [*tæ̊ʊ'dɫ̥ɔs*]. I 1912 Tøftløs, Toftløs. — Et Areal, fuldt af Sandgrave. Af Adj. jy. tøvtløs „unyttig, forgæves" (Feilb.), brugt om Jord, det ikke kan betale sig at dyrke. Jfr. Tøvtløsblokke i Ribe Domkirkes Lands. 2701 og Tøvtløs i Spandet S. 3083.

Vadager. R. MB 1683 Wayagers Tegt; U 1774 Vai-Stykker. — Subst. Vad „Vadested".

Vandagre. Hø. [*æ ˈvaŋ·ˌåʊəɹ̇, -ˌaqəɹ̇*]. L 1774 Vester Vandager, Øster Vandager, Vandager; U 1775 Öster Vand-Agger, Nör Vand-Agger, Vand Agger, Wond Agger; I 1912 Vandagre. — Af Subst. Vand.

Vandløkke. L. BU 1793 Vand-Lykke; U 1793 Vand Lyke. — Jfr. Vandagre ovfr.

Vaseagre. Hø. [*æ ˈva·sˌåʊəɹ̇*]. — Maaske samme Lokalitet som Hvasager ovfr. Udtalen skyldes da Omtydning til Subst. Vase (se Indl.).

Vegersig. L. [*ˈvæsdə vɛgəˈsɪ̨ɖəx, ˈmɛ'd vɛgəˈsɪ̨ɖəx, ˈo̤sdə vɛgeˈsɪ̨ɖəx*]. BU 1793 Vigger-Siig; U 1793 Wigger Siig; TM Westerweggesig; Midtweggesig, Osterweggesig; I 1912 Vegersig. — Af Plantenavnet jy. Veger, ifl. Feilb. (under vægger) Navn paa forskellige Baandpile.

Vesterenge. E. [*æ væsdəˈʀæŋə*]. TM Wester-Enge; I 1912 Vesterenge.

Vesterfenne. Hø. [*æ ˈvæsdəˌfæn·*]. I 1912 Vesterfenne. — Hv. TM Wester Fenner.

Vesterhede. Hø. [*æ ˈvæsdəˌhe·*]. U 1775 vester Heede; Flurn. 1844 Westerheide. — L. TM Wester Hede.

Vesterkær. E. BU 1773 vester-Kier; U 1774 Vester Kierrer; TM Wester Kjaer. — R. TM Wester Kjoer.

Vesterled. Hv. MB 1683 Wester Leds Ager.

Vestermark. R. [*æ ˈvæsdəˌmaɹ̇'g*]. U 1774 Vester Mark; TM Wester Mark; I 1912 Vestermark. — Hv. I 1912 æ Vestermark.

Vestermærsk. Hv. U 1771 vester Mærsk.

Vesterskifte. E. I 1912 Vesterskifte.

Vestertoft. E. TM Wester Toft; I 1912 Vestertoft. — Hø. U 1775 vester Toft.

Vildfod. Hv. MB 1683 Wildfoed ager; U 1771 Vildfod. — Forleddet er antagelig Subst. Væld, vestslesvigsk *vẹl* (Feilb.), der i tryksvag Stilling kan udtales *vel-* og skrives Vild-. Sidste Led er Subst. Fod, anvendt om en Terrænformation, der har Lighed med et Menneskes Fod, her vel om en Krog af en Mosestrækning eller lgn. Samme Efterled forekommer i mange norske Stednavne, bl. a. i Navne paa Fjorde og Vige af Indsøer (NG XVI 296).

Vived. Hø. [*vivəɹ*]. L 1774 Vigwad, Viwad; U 1775 Vii-Vad; TM Wiwer; I 1912 Vyved, Viver, Vyvevejen. — Samme Lokalitet som Vived i Rejsby S. 3086, hvor MB 1683 har Formerne wiwet wang, Wiwut Wangs Tegt. Efterleddet er snarest glda. with „Skov", der er udviklet til [*-və*] og senere har faaet tilføjet et [*ɹ*], muligvis i Analogi med Navne i Pluralisform paa -er. Forleddet er usikkert. Som Muligheder maa anføres, at der kunde foreligge Subst. Vi „Helligdom" eller Plantenavnet Vidje.

Vrangager. Hø. [*vʀɔŋəɹ*]. L 1774 Synder Wrangager, Nør Wrang Agre; U 1775 Wrang-Agger, Nör Wrang-Aggre, Sönder Wrang-Agger; I 1912 Vraanger (Vrangagre), Vronger. — Af Adj. vrang „skæv" eller Subst. Vrang, „Afkrog, Udmark", se Vrangagre, Spandet S. 3083.

?**Værgemose Kast.** L. BU 1793 Vergemos-Kast-Vey, Vergemos-Kast; U 1793 Værgemoß-Kast, Vergemoß-Kast. — Kunde indeholde Subst. Værge i Betydningen „rækværk til værn", (Feilb., der som Eks. anfører: *sæt veṛə får æn mæṛqəlgraw*). En anden Mulighed er Subst. glda. hwærf, hvorom se ovfr. under Versig, Spandet S. 3083. Det er dog heller ikke udelukket, at r-et i de to, formentlig ikke uafhængige Kilder beror paa en Fejlhøring, saaledes at Forleddet kan være det samme som i Vegersig; begge Lokaliteter ligger i Lundsmark.

Østeragre. L. TM Osteragerfenne; I 1912 Østeragre.

Østerdige. R. [*æ o̤sdəˈdiqəɹ*]. MB 1683 Øster dige; TM Oster Diget; I 1912 Østerdige. — Navn paa et Stykke Agerjord, gennemskaaret af Grøfter.

Østereng. L. TM Ostereng.

Østerfenner. Hø. [*æ ˈo̤sdəˌfænˑ*]. TM Osterfenner; I 1912 Østerfenne. — Hv. [*æ ˈo̤sdəˌfænəɹ*]. I 1912 Østerfenner. — E. TM Oster Fenner. — L. TM Osterfenne. — R. U 1774 Öster Fenne.

Østergade. R. U 1774 Öster Gade.

Østerhede. L. [*æ ˈo̤sdəˌheˑ*].

Østerkær. Hø. U 1787 Øster Kier.

Østermark. Hø. L. 1774 Øster Marck. — R. [*æ ˈo̤sdəmaɹg*]. TM Ostermark; I 1912 Østermark.

Østermærsk. Hv. U 1771 öster Mærsk; I 1912 Østermærsk.

Østerskifte. E. I 1912 Østerskifte.

Østertoft. Hv. MB 1683 Østertofft ager.

3086. REJSBY SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Rejsby [*ræj·sby*]. NecrRip 1240—1440, NecrRip 1305 Risby; $^{9}/_{8}$ 1309 (Terpager) Risby; 1309 (1553 ÆDA V 452) Resby; NecrRip 1349 Rjjsby; RO 1330—48 Riisby; $^{19}/_{4}$ 1400 Rysbü; $^{6}/_{11}$ 1424 Riisby; $^{31}/_{1}$ 1425 Risby; $^{11}/_{5}$ 1425 (RO) Riisby; $^{18}/_{7}$ 1429 Risby; $^{13}/_{10}$ 1436 Riissby; $^{3}/_{11}$ 1438 Risæby; $^{7}/_{4}$ 1442, $^{12}/_{3}$ 1446 Risby; $^{11}/_{4}$ 1452 Rysby, Risby; $^{5}/_{2}$ 1453 Riisby; $^{1}/_{5}$ 1459 Resby; $^{17}/_{12}$ 1462, $^{16\text{-}28}/_{8}$ 1475 (Terpager) Riisby; $^{17}/_{7}$ 1480 Risby; $^{27}/_{9}$ 1484 (LB) Reesebui, $^{16}/_{5}$ 1485 (LB) Ryssby; $^{12}/_{10}$ 1489 (18. Aarh.) Riisbye; $^{26}/_{3}$ 1492 (LB) Risebuj; $^{2}/_{6}$ 1494 Riisby; $^{7\text{-}14}/_{7}$ 1494 Riisbii; $^{17}/_{11}$ 1494 (LB) Risebuj; $^{29}/_{3}$ 1498, $^{1}/_{6}$ 1500 Riisby; Iver Bisp i Ribe 1501—33 (1553 ÆDA V 385) Resby; $^{24}/_{7}$ 1503, $^{24}/_{7}$ 1512 Riisby; $^{20}/_{2}$ 1520 (LB) Reyssby; Sk 1524 Rysby; Jb 1530 Resby; $^{1}/_{4}$ 1532 (LB) Reessby, Riissby; Sk 1541 Resbwy; Sk 1542 Reesbwy, Resbuy, Resbw; Sk 1543 Risby; Reg 1580 Reßbuy; Jb 1605 Reesbiu; Præsteindberetn. 1638 Reisby; Jb 1639—40 Resßbiue; Mejer 1649 Resbuy; Danckw 1652 Ressby; M 1662 Reisby; M 1664 Reyßbye; Jb 1672 Reisßbiue; M 1688 Reißbye; Jb 1690 Reißbiue; Jb 1737 Reysbye; DAtl, VSK Reisbye; Gst 1857—58 Rejsby; Trap[1], TGst Reisby; Postadr9, Gst Rejsby. — Samme Navn som Rejsby i Ballum S., 3111, og Riseby i Svans. Af Subst. glda. rīs, oldn. hrís „Krat", jfr. Indl. under Ris.

Brunhøj, Gd. [*'bru·n,hyj*]. Trap[4] Brunhøj. — Af Naturn. Brunhøj, se ndfr. under B.

Dyrhede, Gd. [*'dy·ɹ,he·*]. Postadr9 Dyrhede. — Af Naturn. Dyrhede, se ndfr. under B.

Haved, Lb. [*håsə*]. $^{7}/_{10}$ 1482 (LB) Hawedt; Sk 1542 Hauidt, Hawitt; Reg 1580 Haue?, Hauit; Jb 1605 Hauitt; Præsteindberetn. 1638 Haud; Jb 1639—40 Haffuitt; Mejer 1649 Haufith; Danckw 1652 Haffuitz Meyerhoff; M 1662 Hauwett; M 1664 Haued; Jb 1672 Haffuet; M 1688 Havedsbye; Jb 1690 Haffuet; Jb 1737, U 1774 Haved; DAtl Haued; VSK, Gst 1857—58, Trap[1], TGst, Postadr9, Gst Haved. — Forleddet er sandsynligvis Subst. glda. haghæ „Indhegning", jfr. Indl. under Have. — Efterleddet Ved, se Indl.

Havedgaard, Gd. Postadr9 Havedgaard; Trap[4] Havedgd. — Landsbyn. Haved, se ovfr.

Jægerslyst, Gd. [*'jæ·qəs,lœsd*]. Postadr9, Gst, Trap[4] Jægerslyst. — Forleddet er Gen. af det til Appellativet Jæger omtydede Naturnavn Jæger, se ndfr. under B.

Kærbølling [*ǩjæɹ'bløŋ*]. $^{18}/_{7}$ 1429 Kærbøll; Iver Bisp i Ribe 1501—33 (1553 ÆDA V 385) Kierbølling; Overskrift 1553 ÆDA V 332, Jb 1530 Kierbøllingh; Præsteindberetn. 1638 Kierbølling; Jb 1639—40 Kierbullingh;

Mejer 1649, Danckw 1652 Kierpling; M 1662, M 1664, Jb 1672 Kierbølling; M 1688 Kerbeling; Jb 1690, Jb 1737 Kierbølling; DAtl Kierbolling; Gst 1857—58, Trap[1] Kjærbølling; TGst Kjerbölling; Postadr9, Gst Kærbølling. — Formen fra 1429 tyder paa, at Efterleddet opr. er Bøl; Forleddet er Subst. Kær, se Indl. Jfr. iøvrigt Indl. under Bøl og Bølling.

Rejsby Østermark, Gde [*ɒsdəma.ig*]. TGst Reisby Osterfeld; Gst Østermark; Trap[4] Rejsby Østermark.

Søndergaard. $^{18}/_{7}$ 1429 Syndergarth; $^{6}/_{5}$ 1431 Søndergard; $^{3}/_{11}$ 1438 Søndhergaardh; 1608 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 60) Søndergaardt.

Vesterby, Del af Rejsby. U 1769—75 Westre-Byen; Trap[4] Vesterby.

Østerby, Del af Rejsby. Trap[4] Østerby.

B. NATURNAVNE.

Aabølling Bæk [*ɔv'løŋ'bæk*]. TM Aubolling Bach, Awbölling Bach; TGst Obeling Bek; Gst, Trap[4] Aabølling Bæk. — Efter Landsbyen (Vester-) Aabølling, Brøns S., 3087.

Aakær. 1818 (Flurnamen 1724—1863) Aakjer Eng; I 1912 Aakjær.

Abildager [*æ avəl̥ə*]. MB 1683 Abild Agers Tegt; U 1769—75 Aveleer, Aweler; U 1776 Aveler; TM Abeler. — Forled Trænavnet Abild „Æbletræ". Efterleddet Ager er svækket til -er, -e; da Navne paa -e < -ager i Alm. ikke har foransat Artikel, tyder den moderne Udtale paa, at -e er opfattet som Flertalsmærke.

Almsbøl. TM Almsboel. — Antagelig af Mandsn. Alm, som sikkert ogsaa indgaar i Almstofte, Sneslev S., Ringsted H. og Almstrup, Uge S., Lundtoft H. Eller muligt af Subst. Almisse, som i Sønderjy. udtales [*aḷəms, aḷms*] (Feilb.); jfr. Almisseblok, Løgumkloster S. 3118. Efterleddet er Bøl eller Bol; se Indl.

Alsæd. U 1770—74 Alsæd; U 1776 sönder Alse. — Subst. Alsæd, se Alsæd, Højrup S., 3082.

Aset [*a'sə*]. MB 1683 Synder Asebloche, Norder Aßebloche, Norder Asewangs agris Tegt, Norder Are wangs ageres tegt, Synder Asewangs Tegt, Synder arrewangs tegt; U 1769—75 Ase-Vey, söndre Ase; U 1770—74 Nör-Aset Fierding; I 1776 Ase Vei; TM Aser, Aset; I 1912 Aset; I 1925 Aset, Asit. — Formodentlig samme Navn som Landsbynavnet Asset [*a'səd*] ($^{10}/_{12}$ 1503 (LB) Assithe marck), Løgumkloster Lds., 3119. Dette Navn maa sikkert tolkes som et *Askwith af Trænavnet Ask. Efterleddet -with udvikler sig i Alm. til [*-əd*], men i Hviding H. oftest til [*-ə*], jfr. Spandet, 3083, Haved, 3086, Aaved, 3088. Nör-Aset Fierding i U 1770—74 er Navn paa et Areal, antagelig den Del af en Vang, som tilkom en af de Grupper, Fjerdinger, som Byens Gaarde var delt i; Navnet Nör-Aset Fierding bruges da ogsaa om selve Lodsejerne. Tilsvarende Forhold finder vi ved Nørre-Hyrdefjerding, Rajfjerding, Dyrhede-Fjerding, Østerfjerding og Magerfjerding ndfr. Se iøvrigt Indl.

Bankfenne [*æ 'baŋ'g‖fæn'*]. — Subst. Banke, „Bakke".

Bastholm. I 1912 Bastholm. — Bast(e) forekommer som Forled i en Række Stednavne, hvis Efterled i Reglen er Aa, Holm, Holt, Kær,

Lund eller Mose, derimod aldrig Skov eller Ved; Bast synes da at betyde „Kratbevoksning paa lavtliggende Sted"; jfr. O. Nielsen i UBl I p. 326 f. og Steenstrup, Indl. Stud. p. 83 ff. Ordet indgaar i sydslesvigske og holstenske Naturnavne i Betydningen „Weiden- oder Lindenholzung" (Mensing I p. 244).

Birkemose. U 1770—74 Birk-Moose. — Trænavnet Birk.

Bjærgager [*bjæ·i·*]. MB 1683 Bier Ager; TM Bjerrer.

Bjærgene [*æ bjæ·i·*]. TM Bjergene.

Bjærget [*æ bjæ·i'ə*]. TM Bjerget; I 1912 Bjærget.

Bjærgfenner [*æ ˈbjæ·i·ˌfænəˑi*]. TM Bjerg Fenner; I 1912 Bjergefenne.

Bjærgskifter [*æ ˈbjæ·i·ˌsgyɐ'dəˑi*]. TM Bjerg Skifter; I 1912 Bjergeskifte.

Blokagre [*æ ˈblɔ·gˌåɐəˑi*]. MB 1683 Bloch agerne, Anden Blach ager; U 1776 Blokke; TM Blokagre. — Blok, se Indl.

Bolfenner [*æ ˈbɔlˑfænəˑi*]. TM Bolfenner; I 1912 Bolfenne. — Af sønderjy. Bolle „Tyr".

Brofenner [*æ ˈbʁɔfænəˑi*]. TM Nord-Brofenne, Sönder Brofenne, Oster Brofenner; I 1912 Brofenne. — Lille-Brofenner. TM Lille Brofenne.

Brunhøj [*ˈbʁuˑnˌhɥj*]. TM Brunhöi. — Adj. brun.

Brøns Fenne [*æ ˈbʁönˑsˌfænˑ*]. — Landsbyn. Brøns, 3087.

Dam. MB 1683 Donc Ager, Dambager; U 1776, U 1793 Dammen. — Dam, se Indl.

Digekrog [*diqkʁɔ*]. TM Dükroe; I 1912 Digkrog; I 1925 Di(g)kro.

Dyrhede [*ˈdyˑiˌheˑ*]. U 1770—74 Dyr Heede-Fierding; TM Dyrhede; I 1912 Dyrhede. — Forleddet Dyr- er ofte udviklet af et *dyghær, en labialiseret Form af Adj. gilda. dighær „svær, stor", se DS I p. 10, DS II p. 149 f., jfr. BrN GG I § 133. Her kunde dog mulig foreligge Subst. Dyr „stort Vildt", idet Dyrhede ligger mellem Jordstykker, hvis Navne tyder paa gammel Skovbevoksning. Fjerding, se ovfr. under Aset.

Engvej, Nørre- [*æ ˈnöˑiˑˌæŋˑˌvæj*]. TM Nörengweg. — Sønder-Engvej [*æ ˈsønəˌæŋˑˌvæj*]. TM Sönderengweg.

Eriksholm. TM Eriks-Holm. — Mandsn. Erik.

Faarefenne [*æ ˈfåˑˌfænˑ*]. I 1912 Fårefenner.

Faaremærsk [*æ ˈfåˑˌmæsg*]. U 1769—75 faare-Mæsken; U 1770—74 Faare-Mærsken; U 1776 Faare-Marken, faare-Mærsken; TM Faaremorsk.

Foldager [*foˑlˌəˑi*]. — Subst. Fold.

Foldfenner [*æ ˈfoˑlˌfænəˑi*]. TM Foldfenner; I 1912 Foldfenne. — Subst. Fold.

Folkeng [*fɔlgˈæŋˑ*]. U 1769—75 folk-Eng; U 1776 folk-Eng, Folkeng; I 1912 Folkeng. — Subst. Folk (i Betydn. Tjenestefolk?).

Forte [*æ foˑid*]. I 1912 Forte. — Fortefenner [*æ ˈfoˑidˌfænəˑi*]. U 1776 foorten; TM Fortfenne. — Forte, se Indl.

Fælledbo [*fælˌəgœˑi*]. U 1770—74 Fælleboe; TM Follebo; I 1912 Fællebo. — Udtaleformen beror paa en Omtydning til -gaard. Fælled, se Indl., Efterleddet snarest Bod, se Indl.

Gade, 2 Gange. [*æ gaˑi*]. U 1770—74, U 1776, U 1793 Gaden; TM Gade; I 1912 Gaden. — Gadedige. U 1769—1775 Gad-Diige, Gadedigen; U 1770—74 Gadedigen; U 1776 Gad-Diige. — Gadefenne. U 1769—75 Michel Lauritzen Nielsens Gadefenne. — Gade, se Indl.

Galgebjærg. I 1912 Gallebjerg. — Subst. Galge.

Galgepælen. U 1769—75 Gallie-Pählen. — Subst. Galge.

Galgevang [*gal̥əˈvŋ*]. U 1769—75, U 1770—74 Gallie-Vang; U 1776 Ballie-Vang; TM, I 1912 Gallevang. — Subst. Galge. Ballie- i U 1776 er formodentlig Fejl for Gallie-.

Gammelby [*gaməlby*]. MB 1683 Gammelbye Wangs tegt, Gammebye Wangs Tegt, Nörre gammellbye Agre; U 1770—74 Nör Gammelbye Aggre, Gammelbye; U 1769—75 Nørr gammelbye Aggerne; U 1776 Nørre-Gammelby-Aggere; TM, I 1912 Gammelby. — Agerjord, som ligger umiddelbart V. for Rejsby By og Ø. for Kirkens Toft. Da Rejsby er en Langby, der strækker sig fra V. til Ø., og da Jordstykket Gammelby har samme Bredde som Byens Gadejord og Tofter tilsammen, ligger det nær at antage, at Byen tidligere har strakt sig længere mod Vest, saaledes at Gammelby er forhenværende Gade- og Toftejord.

Gammelfold. TM Gammel Fold; I 1912 Gammelfold.

Gammeljord [ˈ*gaməl̥ˌjoˑɹ*]. U 1769—75 Gammel Jord; U 1776 Gammel-Jord; TM, I 1912 Gammeljord.

Gammel-Landevej [*æ* ˈ*gaməl̥ˌlanˌvœj*]. TM Alte Landstrasze.

Gassesjøv [*gasəˈs̠jåʊ*]. U 1769—75 Gasse siøue; U 1776 Gasse-Siöus Veye, Gasse-Siöue; TM Gassesjöv. — Forleddet er Fuglenavnet Gasse, jfr. Gassehem, Højer S., 3103, eller maaske Bynavnet Gasse i Skærbæk S., 3089.

Grønnemose. U 1770—74 Grönne-Moes; TM Gronnemose, Gronnemoos; I 1912 Gronnemos; I 1925 Grønnemose. — Forleddet er maaske et *Grønager, jfr. Grønnereng, Løgumkloster S., 3118.

Grønshede [ˈ*gʁøˈnsˌheˑ*]. TM Grönshede, Gröns Hede; I 1912 Grønshede. — Antagelig af Slægtsnavnet Grøn.

Hajkær [*hajˑkɟəɹ*]. MB 1683 Øster Haikers ager, Wester haykier ager; U 1770—74 Hadkier; TM Haikjor, Haikjorweg; I 1912 Hajkjer. — Forleddet kan være Subst. oldn. haddr, i Sv. brugt som Plantenavn om „Eriophorum vaginatum", en Kæruldart (Jenssen-Tusch p. 83). Eller det kan være et Personnavn, enten glda. Haddi eller det Mandsn., der indgaar som Forled i Harlev, Sb. i Framlev H. (c. 1200 Hathelef).

Hans Hovros Eng [*hans* ˈ*håʊ.əˑs* ˌ*æŋ*]. — Formodentlig af et Øgenavn Hovro, udtalt [*håʊ.əˑ*], „Morskab", eller maaske det tilsvarende Adj. [*håʊ.əˑs*] „morsom", brugt som Øgenavn.

Haved Skov [*håʊəˈsgɔʊ*]. TM Skoven. — Landsbynavnet Haved, se ovfr. under A.

Havervadfenner [*æ* ˈ*håʊˑɔˌl̥ˌfænəɹ*]. MB 1683 Hauerwolds Wang; TM Havervadfenner, Havervadfenneweg; I 1912 Havervadfenne. — Landsbynavnet Havervad, Brøns S., 3087.

Hedeagre [*heˑəɹˑ*]. MB 1683 Heede agerenes Tegt, Heedeagerens Wang; TM Heer, Heer-Weg; I 1912 Heer.

Hedeeng [*æ* ˈ*heˑˌæŋ*]. TM, I 1912 Hedeeng.

Hedefenne [*æ* ˈ*heˑˌfænˑ*]. I 1912 Hedefenne. — Hedefenner [*æ* ˈ*heˑˌfænəɹ*]. TM Hedefenner; I 1912 Hedefenner.

Hedeskifter [*æ* ˈ*heˑˌsgyʁˈdəɹ*]. TM Hedeskifter.

Hedevej. TM Hedeweg.

Hjerris [*jæɹˑs*]. MB 1683 Lille Hierris Ager, Storre Hierris Wang, Stoere Jerris Wangs Tegt; U 1769—75 Liden Jerres; U 1776 Liden Jerris; TM Ierris, Iervis; I 1912 Jeres. — Med dette Navn maa sammenstilles Hjerresdal, Valsgaard S., Hindsted H. (1611 Hieredzdall), Hjerresholm

(1758 Hierres-Holm), se DS I p. 57, og Hjerris, Skærbæk S., 3089 (1683 Jeres). Efterleddet er sikkert Ris, se Indl. Forleddet Hje(r) kunde maaske være en diftongeret Form af Subst. Hede eller maaske snarere af den tilsvarende Enstavelsesform, som forekommer i sjællandske Naturnavne, se DS II p. X.

Horsbøl [*hɔsbøl*]. U 1770 - 74 Horsböll, Haarsböll, Haarsböll-Mærsk; 1818 (Flurnamen 1724—1863) horsbüll; TM Horsböl, Horstbölweg, Nörre Horsböl, Sönder Horsböl; I 1912 Horsbøl, Hosbøl, Horsbølbro. — Agerjord, som støder op til Horsbøl i Hviding S., 3085. Forleddet er Dyrenavnet glda. hors „Hest", jy. Hors „Hoppe".

Horsmærsk. U 1770—74 Haars-Mærsk. — Dyrenavnet Hors.

Hulpøt. U 1793 Holpøt. — Subst. jy. Hol „Hul".

Hundtoft [*hun'tɔst*]. MB 1683 Hunde Tofft ager; TM, I 1912 Hundtoft. — Dyrenavnet Hund.

Hvirvelgab. TM Hoirvelgaf.

Hyrdetoft. MB 1683 Hyrdetoften; U 1770—74 Hyrde-Toften; U 1769—75, U 1776 Hyrde-Tofften.

Høj [*æ hʏj*]. U 1769—75 den saakaldede Höy; U 1776 Hye, Hoy; TM Höi. — Højvej [*æ 'hy'ˌvæj*].

Jæger [*jæ'qə*]. MB 1683 Jege wangs Tegt; U 1770—74 Jægger, öster Jægger, Jæger; TM Jäger, Westerjoger; I 1912, I 1925 Jæger; I 1925 Vester-Jæger. — Jægerbro. U 1770—74 Jegger-Broe. — Jægerdige. MB 1683 Jege dige. — Jægerhjørne [*jæqə'jön'*]. TM Jägerhjörne; I 1912 Jægerhjørn. — Jægervej. U 1770—74 Jegge-Vey; TM Jägerweg. — Forleddet er en diftongeret Form af Plantenavnet Eg, Efterleddet er Ager, svækket til [*ə*]. Formerne i U 1770—74 viser, at Vokalen i første Stavelse oprindelig var kort; Forlængelsen maa skyldes Omtydning til Subst. Jæger.

Kagager. MB 1683 Kagagrenes Tegt; TM Kaa. — Forleddet er maaske Subst. Kag, som kendes i Vendsyssel i Betydn. „en skarp, mager gård med sandede jorder" (Feilb.). Fjernere Muligheder er ænyda. kag „Skampæl" og Subst. Kage „Brød". Jfr. DS I p. 58 Kagager. Formen i TM skal vel antyde en Udtale [*ka'(ə)*].

Kalvefenne [*æ 'kal'ˌfæn'*].

Keldseng ['*kjæl'sˌæŋ*']. — Mandsn. Keld.

Kilefenne. U 1769—75 Kieler, Kiele; U 1776 Kieler; TM Kielfenne.

Kirkens Toft ['*kjiə'gənsˌtɔst*]. MB 1683 Nye Kirche Toffts agre, Kirche Toffts Agrenis Tegt; TM Kirkens Toft; I 1912 Kirkenstoft.

Klintager [*klteŋ'dəə*]. MB 1683 Storre Klintes agr, Klint agers Tegt; U 1770—74 Klindt-Agger Vey; TM, I 1912 Klinter. — Agerjord umiddelbart oven for Marsken. Klint, se Indl.

Klinten [*æ klteŋd*]. U 1770—74 Klinten. — Navn paa Marsken uden for Havdiget. Klint, se Indl.

Knoldfenne. TM Knoldfenne; I 1912 æ Knoldfenne(r).

Kofenne [*æ 'kOˌfæn'*]. TM, I 1912 Kofenner.

Kog [*æ kåə*]. U 1770—74 Kau-Aggre; TM Koug; I 1912 Koug. — Geestagre Øst for Rejsby By. Kog, se Indl.

Kors. MB 1683 Korswangs Tegt; U 1769—75 Kors, Korsager; U 1770—74 Kors-Veyen; U 1776 Kors, Korsagre.

Korsbøl. MB 1683 Kors Bölle ager, Kores Bölle ager; U 1770—74 Korsböll; I 1912 Korsbøl.

Krogene [*æ kʀo·q*]. TM Krog. — [*æ kʀo·q*]. U 1770—74 Kroeg-Eng; TM Krogene; I 1912 Krog. — Krog, se Indl.

Krovej [*æ ˈkʀoˌvœj*]. TM Kroweg.

Kær [*æ kjæ·ɹ*']. U 1770—74 Kierret, öster Kier; TM Kjor; I 1912 Kjær.

Langager (Rejsby) [*tɔŋəɹ*]. MB 1683 Lang agerne, Langagrene; TM Langagre; I 1912 Langager. — Nedre-Langager (Rejsby). MB 1683 Neier Lang ager. — Østre-Langager (Rejsby). MB 1683 Øster lang ager. — Langagre (Rejsby) [*æ ˈtɔŋˌåsəɹ·*]. — Langager (Haved). MB 1683 Lang ager Tegt.

Langenge [*æ ˈtɔŋˌæŋ·*]. U 1770—74 Öster Lang-Eng; TM Langenge, Landenge; I 1912 Langeng.

Langkroge [*tɔŋˈkʀo·q*]. TM Lang Krog; I 1912 Langkrog.

Langskifter [*æ ˈtɔŋˌsqyʁˈd*]. TM Langskifte.

Lavenge. U 1776 Lav-Enge.

Lavst Jønnes Eng [*tåʁsd ˈjönəs ˌæŋ*']. — Af et sammensat Mandsnavn Lavst Jønne.

Lenes Gade [*ˈleˈnəs ˌga·ɹ*]. — Kvinden. Lene.

Lergrave [*æ ˈleɹ·ˌgʀåʁ·*]. TM Lehmgrube, Lergrave; I 1912 Lergrav, Lergravfenne.

Lillebæk [*æ ˈleljəˌbæk*].

Lillefenne [*æ ˈleljəˌfæn·*]. TM Lille Fenne; I 1912 Lillefenne.

Lund [*æ ˈtugən, æ tuˈn*]. U 1793 Lund; I 1912 æ Lund. — Lundager. MB 1683 Lundagers Tegt. — Lundeng [*æ ˈtu·nˌæŋ*']. — Lund, se Indl.

Magerfjerding [*æ ˈmåʁ·ˌfjæɹ·n*]. TM Wester Magre Fjerdinger, Oester Magre Fjerdinger, Magre Fjerdinger; I 1912 Magerfjerding, Magrefjerding. — Navn paa et større Areal Nordøst for Rejsby. Fjerding, se ovfr. under Aset.

Middagssted [*meɹ·sdæj*]. U 1770—74 Middags Stædet i Kierret; TM Mittagstedet; I 1912 Middagssted. — Se Middagssted, Løgumkloster S.

Midttoft. TM Midt Toft.

Midtvej. TM Midtweg; I 1912 Midtvejen.

Mjølmstreng [*ˈmjøl·mˌsdʀæŋ*']. MB 1683 Mellem strengs Agre; U 1769—75 Mellem Streng, Möllemstreng; U 1776, TM Mellemstreng. — Skrivemaaden Mellem- beror paa en Omtydning. Mjølm- kunde tolkes som Dat. Plur. af Subst. jy. Mjølle, i Vestjyll. Navn paa Flyvesandsbanker (se Feilb. under Mele, jfr. oldn. melr m. „Sandbanke"); snarere maa det dog opfattes som et opr. sammensat Stednavn, f. Eks. et *Mjøholm, af Adj. gilda. miō „snæver"; som en fjernere Mulighed kan nævnes Subst. Melmænd, vestslesvigsk [*mjølmæň*] „Meldrøjer" (Feilb.).

Moseagre [*æ ˈmo·sˌåsəɹ·*]. MB 1683 Mosse ager Tegt; U 1769—75 Mosager, Moes-Agger; U 1770—74 Moos-Aggrene; U 1776 Moos-aggrene, Moes-Agre; TM Mosager. — Moseagerfenne [*æ ˈmo·saqəˌfæn·*]. TM Moosagerfenne.

Mærsk [*mæsg*]. TM Oster Morsk, Wester Morsk, Morsk; I 1912 Østermærsk, Mærsk. — Mærskvej. TM Morskweg; I 1912 Mærskvejen. — Mærsk, se Indl.

Mølleblok [*æ møl·blɔk*]. MB 1683 Mölle Blachene; TM Mölleblok; I 1912 Mølblok.

Møllevej. U 1769—75 Mølle-Veyen; U 1776 Mølleveyen; TM Alter Mühleweg.

Nordenaa Agre. MB 1683 Norden aae Agris Tegt. — Agrene Nord for Rejsby Aa.

Nyjord. MB 1683 Nye Jord Ager, Nye Jords Tegt, Nye Ager.

Nyvang. MB 1683 Nye Wangs Agre, Nyewangs Wester Agre.

Nørreeng. U 1769—75 Nørre-Engen; U 1770—74 Nör-Enge; U 1776 Nörre-Engene; 1818 (Flurnamen 1724—1863) Nørre-Eng.

Nørre-Hyrdefjerding. U 1770—74 Nör Hyrde Fierding. — Antagelig Reduktion af eller Ellipse for *Nørre Hyrdeager-Fjerding el. lign. Se ovfr. under Aset.

Nørre-Hyrdegrob. U 1770—74 den saa kaldede Nör Hyrde-Grob.

Nørrekær. MB 1683 Nörre Kiers Tegt.

Nørretofter [*æ ˈnɔ̀ɹ̇ˌtɔʁ'd*].

Overgaards Ager. MB 1683 Ofuergaards Ager.

Overmose. MB 1683 Ofuer Moeße, Ofuer Moese Ager.

Ovre. U 1770—74 Ovren; U 1776 Overen, Auere. — Ovreeng. U 1769—75, U 1776 Over-Eng. — Ovre, se Indl.

Pebelenge. U 1770—74 Pebel-Engene. — Subst. Pebel, se Indl.

?**Plaseblok.** MB 1683 Plase Bloches Tegt. — Maaske af Subst. Plas, der findes i Jy. i Betydn. „plet f. eks. på gulvet, af flydende snavs" (Feilb.); jfr. Subst. sønderjy. [*plaəsrœn*] „stærk Regn" (Feilb. under plaskregn).

Pytter. Inden Pytterne. U 1776 inden Pøtterne. — Uden Pytterne. U 1776 uden Pøtterne. — Pyt, se Indl.

Raaland [*ʀɔtan̩*]. MB 1683 Rolands Tegt; TM Raaland, Raaland Weg; I 1912 Raaland. — Skønt Stedet ikke ligger umiddelbart op til Bymarkens nuvær. Grænse, er Forleddet sandsynligvis Subst. Raa „Stang, Grænsepæl, Grænse".

Rajfjerding. U 1770—74 Ray-Fierding. — Om Fjerding se ovfr. under Aset. Maaske Fejl for Roj, se ndfr., eller Subst. Rad „Række".

Rejsby Bæk [*æ ˈʀæj̇·sbyˌbæk*]. — Landsbyn. Rejsby, se ovfr. under A.

Rejsby Mosevej. U 1793 Reisby Mosevei. — Landsbyn. Rejsby, se ovfr. under A.

Revlager. MB 1683 Refuelager Tegt. — Rimeligvis af Subst. jy. Rebel „Strimmel", om Tøj, Hø, Jord (Feilb. under Revl), af ænyda. ribel (se Kalkar under Reble og Ribbel); jfr. no. ripel „Strimmel".

Roj [*ʀɔ̀j̇*]. TM Roy; I 1912 Roi. — Rojager. U 1770—74 Royagger; U 1776 Royagger. — Rojfenner [*æ ˈʀɔ̀j̇ˌfænəɹ̇*]. TM Royfenner. — Roj „Rydning", se Indl.

Rydager. MB 1683 Rye ager Tegt. — Se ndfr. under Rydfenne.

Rydblok. MB 1683 Tader Blachene eller Ryblocke. — Se ndfr. under Rydfenne.

Rydfenne [*æ ˈʀy·ˌfæn·*]. I 1912 Ryfenner. — Fenne i Nærheden af Haved Skov. Forleddet er Subst. glda. *rȳth, en Aflydsform til ruth, jfr. oldn. rjóðr, no. rjod „aaben Plads i en Skov, ryddet Plet"; eller maaske Subst. Ryde, som findes i Jy. i Betydn. „krat, moradsigt engdrag med risbuske" og lign. (Feilb.). Jfr. Indl. under Roj og Ryd.

Røde Vadested. U 1770—74 det röde Vadstæd, den röde Vadstæd-Siil, den Röde Vadsted Vey.

Røgel [*ʀøqəl̩*]. TM Oster Röggel, Wester Röggel; I 1912 Røggel. —

Udtaleformen er rimeligvis Plur. af Subst. Røgel, „langstrakt, lav Forhøjning“, se Indl.

Sandbjærg. U 1770—74 Sandbierre.

Sigbro. U 1770—74 Siig-Broen. — Sig, se Indl.

Skidenast. U 1769—75 Skiden Ast; U 1776 Skiden-Ast. — Se Skidenøst, Tønder 3092.

Skilrimme [*æ ˈsgɛt̚ˌʀɛm·*]. U 1769—75 Skell Rem, Skill Rem; U 1776 Skill Remm; I 1912 Skjelrem. — Forleddet er Skil [*sgɛt̚*] „Muslingeskal“; paa Skilrimme har man ifl. Meddelelse 1929 brændt Kalk af Muslingeskaller (jfr. K. Aagaard, Tørning Lehn 1815 p. 164, Feilb., Dansk Bondeliv I p. 26). Subst. Rimme er alm. i Jy. i Betydn. „lav vold, langagtig forhøjning“ (Feilb.), se Indl. Jfr. Skælbanke ndfr.

Skolefenne [*æ ˈsgo·t̚ˌfæn·*].

Skovfenner [*æ ˈsgåʊ·ˌfænəɹ*]. TM, I 1912 Skovfenner.

Skraavej. TM Skraaweg; I 1912 Skraavej(en). — Adj. skraa.

Skælbanke. U 1770—74 Skiælle-Banker. — Antagelig samme Lokalitet som Skilrimme ovfr.; 1770 beslutter Lodsejerne, at der bør „dog intet Skiæll-Brænderie herefter derpaa meere at skee“.

Smaaenge. 1711 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 17) Haved smaa enge.

Smallefenne. [*æ ˈsmat̚ˌfæn·*].

Smedeeng. [*æ ˈsmæj̚·ˌæŋ'*].

Snurom. U 1769—75 Snorrom; U 1770—74 ved Snorrom; U 1776 Snorrum. — Se Snuromsdige, Højer 3103.

Stenenge [*ˈsdɛn·ˌæŋ'*]. U 1770—74 Steen-Eng; U 1776 Stene Eng; TM Stenenge.

Storeenge [*æ ˈsdo·ˌæŋ·*].

Strandenge. TM, I 1912 Strandenge.

Svinedam. U 1793 Sviindammen.

Sønderast. U 1769—75 Synder Ast; U 1776 Sönder Ast. — Formerne kan antagelig ikke henføres til Aset, da de samme Kilder for dette Navn har Formen Ase; Sønderast er da snarest en elliptisk Form for *Sønder Skidenast, se Skidenast ovfr.

Sønderenge, Marskjord [*æ ˈsøŋ'əɹˌæŋ·*]. U 1770—74, TM Sönder Enge; I 1912 Sønder Enge.

Sønderfenner [*æ ˈsøŋ'əˌfænəɹ*]. TM Sönderfenner; I 1912 Sønderfenner.

Sønderhede [*æ ˈsøŋ'əˌhe·*].

Sønderkær. MB 1683 Synder kiers Tegt. — Sønderkær Vej. TM Sönder Kjorweg. — Jfr. Nørrekær ovfr.

Søndermark [*æ ˈsøŋ'əˌmaɹg*]. U 1770—74 Sönder-Mark. — Navnet findes baade i Rejsby og Haved.

Søndertoft [*æ ˈsøŋ'əˌtɔʊ'd*]. MB 1683 Lars Nielsens Synder Tofftagre; TM Söndertoft.

Tadderblokke. MB 1683 Tader Blachene eller Ryblocke. — Af Planten. sønderjy. Tadder „Boghvede“.

Tagpyt [*ta·pʊt*]. U 1770—74 Tag-Pött; TM Tapöt, Nörd Tapöt, Sönder Tapöt; I 1912 Tagpøt udt. nærmest Tarpøt. — Forleddet er Planten. Tag „Tagrør“.

Tapenge. U 1769—75, U 1770—74 Tap-Enge. — Tap i Betydn. „Spids“, jfr. Tapfenne i Højer, 3103.

Termans Mark. — Se under Brøns S., 3087.

Tidselager. MB 1683 Tidsell ager Tegt.

Toftager. MB 1683 Tofft agrene, Norden Tofftagrene, Norder Tofftagre, Wester Tofft Agre.

Tornstykker. MB 1683 Tornstychers Agre. — Træn. Torn „Tjørn".

Tryskeblokke. MB 1683 Trösche bloche. — Med Forleddet kan sammenstilles et Adj. trysk, som Molbech (efter Terpager) anfører fra Ribe brugt „om Agerjord der ligger til Hvile". Jfr. Tryskeland i Roager S., 3084.

Tvedagre [*twe·əɹ·*]. MB 1683 Tuedu ager; TM Tveed; I 1912 Tved. — Tved, se Indl.

Tøjreeng [*æ ˈtyɐəɹˌæŋ'*]. MB 1683 Tiur Engen; U 1769—75 Tyder-Engen, Kierbølling Tydring; U 1776 Tyderingen, Tyder-Engen. — Af Verbet tøjre. Formerne Tydring, Tydering maa skyldes Tilslutning til Subst. Tøjring, se Indl.

Vang [*æ vɔŋ'*]. U 1776 Vang-Land; TM, I 1912 Vang. — Nyvang. MB 1683 Nye Wangs Agre, Nye Wangs westeragre, Oster Nye wangß Tegt; U 1769—75 Ny Vang, Nye Vang; U 1776 Nye Vang. — Nørre-Vang. MB 1683 Nörre Wang. — Søndervang. MB 1683 Synder Wang; U 1769—75 søndre Vang, Sønder Vange, Sønder-Vangs-Dige; U 1770—74 Synder Vang; U 1776 Synder-Vang; TM Sönder Vang. — ?Østervang. MB 1683 Österum Wangs Tegt. — Vangender. TM Vangender, Söndre Vangender, Vangenderweg. — Vangfenner. TM Vangfenner. — Vangvej. TM Vangweg. — Vang, se Indl.

Vanrad. U 1769—75 Vaanrad; U 1776 Vanraad; I 1912 Vanråd. — Se Vanrad, Arrild S. 3081.

Vesterager. MB 1683 Wester agers Tegt.

Vesterenge. U 1793 Vester-Engene.

Vesterfenner. TM Westerfenner.

Vestermark [*æ ˈvæsdəˌmaɹg*]. TM Westermark; I 1912 æ Vestermark.

Vestertoft. TM Wester Toft; I 1912 Vestertoft.

Vived [*vivəɹ*]. MB 1683 wiwel wang, Wiwut Wangs Tegt; U 1770—74 Wiwe; TM Oster Wiwed, Wester Wiwed; I 1912 Vived. — Vivedbro. U 1770—74 Vivet Broe. — Vivedvej. TM Wiwedweg. — Se under Vived i Hviding S., 3085.

Østeragre [*o̤sdəˈʀåɐəɹ·*].

Østerfenner [*æ ˈo̤sdəˌfænəɹ*].

Østerfjerding. U 1770—74 den öster-Fierding. — Se ovfr. under Aset.

Østerhede [*æ ˈo̤sdəˌhe·*].

Østermark [*æ ˈo̤sdəˌmaɹg*]. TM Ostermark; I 1912 Østermark.

Østerskifte. TM Osterskifte; I 1912 Østerskifte.

Østertoft TM Oster Toft.

3087. BRØNS SOGN.

A. BEBYGGELSESNAVNE.

Brøns [*bʀön·s*]. VJb 1231 (13. Aarh.) Brytyenes; NecrRip 1240—1440 Brydinees; $^{28}/_{5}$ 1285 Brytijnaes; $^{31}/_{4}$ 1286 (Hvitfeld) Brytenes; RO 1291 Brytinees; $^{13}/_{7}$ 1299 (Jens Grands Proces) Bittenæs; RO c. $^{24}/_{6}$ 1317 Brytines; RO 1330—48 Brydinæs; $^{28}/_{9}$ 1350 Brydynes; $^{25}/_{9}$ 1394 Brydenes, Brydenees; $^{15}/_{9}$ 1396 Brygenes; $^{7}/_{1}$ 1398 Brødenees, Brydenees; $^{18}/_{5}$ 1400 Brodens; RO 15. Aarh. Brodenes; $^{13}/_{1}$ 1415 Bredenes; $^{23}/_{8}$ 1424, $^{6}/_{11}$ 1424 Brødnes; $^{3}/_{11}$ 1438 Brødenss; RO 1439 Brødnes; $^{7}/_{4}$ 1442 Brødens; $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Brøns; $^{12}/_{7}$ 1473 Brønsæ; $^{16\text{-}23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Brøtnes; $^{7}/_{10}$ 1482 (LB) Brøns; $^{16}/_{5}$ 1485 (LB) Brønsse; $^{7}/_{8}$ 1486 Brøns; $^{19}/_{9}$ 1491 Brøthnes; $^{26}/_{8}$ 1492 (LB) Brønss, Brønsse; $^{23}/_{7}$ 1492 Brøns; $^{4}/_{4}$ 1493 Brøthenss; $^{11}/_{5}$ 1493 (Kopibog) Brønz; $^{2}/_{6}$ 1494 Brønze; $^{7\ \text{el.}\ 14}/_{7}$ 1494 Brøthnes; $^{17}/_{11}$ 1494 (LB) Brønsse; $^{24}/_{7}$ 1503, $^{31}/_{7}$ 1503 Brøns; $^{26}/_{8}$ 1507 Brønze; $^{10}/_{4}$ 1508 (LB), $^{24?}/_{1}$ 1513 (1741), $^{14}/_{8}$ 1513 (1741), Jb 1530 Brøns; Beg. 16. Aarh. (Kirkehist. Saml. III p. 669) Brøtnes; $^{1}/_{4}$ 1532 (LB) Brønsse; Sk 1541 Brøns; Sk 1542 Brons, Broens; udat. (1548 ff. ÆDA V 263) Brøns; 1553 ÆDA V 325, 333 Brønsze; $^{25}/_{8}$ 1567 (LB) Brøns; Reg 1580 Brons; Jb 1605, Præsteindb. 1638 Brøns; Jb 1639—40 Brönsß; Mejer 1649 Bronss; Danckw 1652 Bröns; M 1662, M 1664 Brøns; Jb 1672 Brønsß; M 1688 Brøns; Jb 1690, Mandt 1707, Jb 1737 Brønß; DAtl, VSK Brøns; Gst 1857—58 Brønæs; Trap[1] Brøns; TGst Bröns; Postadr9, Gst Brøns. — Af Subst. glda. brytæ „Godsbestyrer" (Brøns var ifl. VJb Krongods). Efterleddet er Subst. Næs, se Indl.

Aabølling, Vester- [*ɔʁ·təŋ, væsdəˈʀɔʁ·təŋ*]. $^{24?}/_{1}$ 1513 (1741), $^{2}/_{5}$ 1513 (1741) Obeling; Sk 1524 Ublingk; Sk 1541 Abelingk; Sk 1542 Oblingk, Obelinge; Sk 1543 Obbelingh; Reg 1580 Ubling; Jb 1605, Præsteindb. 1638 Obeling; Jb 1639—40 Obbellinngh; Mejer 1649 Wester Obeling; Danckw 1652 Westeröbeling; M 1662 A Belling(?); M 1664 Aabeling; Jb 1672 Øbbelling; MB 1683 Aabling-bye, Obling-bye; M 1688 Wester Øbling; Jb 1690 Øbbeling; Jb 1737 Obbeling; DAtl Vester-Obling; VSK Vester Obeling; Gst 1857—58 Vr Aabølling; Trap[1] Vester-Aabølling; TGst Wester Öbeling; Oldekop Wester-Obeling; Postadr9 V.-Aabølling; Gst Vr Aabølling. — Forled Subst. Aa; om Bølling, se Indl.

Agernæs, forsv. Bebygg. (her?). NecRip 1240—1440 Akernes.

Astrup [*a·sdʀʁp*]. $^{3}/_{5}$ 1336 (her?) Augestorp, Aghæstorph; Dag? 1453 (Reg Chr I) Aszdorppe; $^{20}/_{12}$ 1462 (16. Aarh.), $^{16\text{-}23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Asdrop; $^{7}/_{10}$ 1482 (LB), $^{27}/_{9}$ 1484 (LB), $^{16}/_{5}$ 1485 (LB) Assdrup; $^{20}/_{5}$ 1488 (1736—43), $^{1}/_{5}$ 1489 (1736—43), $^{22}/_{6}$ 1489 (Orig?) Astrup; $^{19}/_{9}$ 1491 Asdrop; $^{11}/_{5}$ 1493 (Kopibog) Aastrup; $^{7\ \text{el.}\ 14}/_{7}$ 1494 Asdrop; $^{17}/_{11}$ 1494 (LB) Asdrup, Hassdrup; $^{30}/_{5}$ 1502 Aysstrvp; $^{31}/_{7}$ 1503, $^{14}/_{8}$ 1503 Astrop;

5/6 1508 (Grønlund), 13/2 1509 (1736—43), 24/1 1513 (1741), 2/5 1513 (1741), 30/5 1513 (1741) Astrup; 20/2 1520 (LB) Assdrup; Sk 1524 Asdrup; Jb 1530, Sk 1541—43 Astrup; Sk 1542 Asdorpp, Asdorp; Sk 1548 Asdrup; udat. (1553 ÆDA V 333, 334) Astrup, Astrop; Overskrift 1553 (ÆDA V 333) Astrop; 25/8 1567 (LB) Assdrup; Reg 1580 Astorp (eller Ostorp?); Jb 1605 Astorp; Jb 1607 Asterup; Præsteindb. 1638 Astrup; Jb 1639—40 Aasterrup; Mejer 1649, Danckw 1652, M 1662 Asterup, M 1664 Aasterup; Jb 1672 Asterup; Sk 1676 Astrup; MB 1683 Aastrupbye; Jb 1686 Asterup; M 1688 Aastrup; Jb 1690 Astrup; Jb 1697 Aßterup; Reg 1704, Mandt 1707, Reg 1709, Jb 1723, Jb 1737, DAtl, VSK, Gst 1857—58, Trap[1], TGst, Postadr9, Gst Astrup. — Af Mandsn. glda. Aghi, glsv. Aghi, med yngre Genitiv paa -s, forudsat at Navneformerne fra 1336 skal henføres hertil.

Astrupgaard, Gde. DAtl Astrupgaard; Oldekop Aastrupgaard; Trap[4] Astrupgd.

Atkær, forsv. Gd. Sk 1542 Attkier, Atkier; Reg 1580 Atkier. — Af Mandsn. glda. Atti, glsv. Atte.

Bjærg, Gd [*æ bjæɹ'ə*]. I 1927 Bjerget.

Brønsmark, Gde og Hse. Oldekop Brönsfeld; Trap[4] Brønsmark.

Brøns Mølle. Jb 1605 Brønsmøle; Præsteindb. 1638 Brøns mølle; Jb 1639—40 Brønss møhll; Jb 1672 Brönsß-Mühl; Jb 1690 Bröns Mühle; DAtl Brøns-Mølle; U 1774—81 Bröns Mölle; VSK Brøns Mr.; Gst 1857—58 Brønæs Ml; Oldekop Brönsmühle; Postadr9 Brøns Mølle; Gst Brøns Ml.

Galgevang, Gd [*ˈgatəˌwɔŋ'*]. Postadr9 Gallevang; Gst, Trap[4] Galgevang. — Se Galgevang under Naturnavne.

Granly, Villa. Postadr9 Granly.

Havervad [*håsˑw0j*]. 25/9 1394, 7/1 1398 Hawerurt; 18/5 1400 Hauerword; 1400 (1553 ÆDA V 335) Hawerwadt; 3/11 1438 Hawerordh; 16-23/8 1475 (Terpager) Hauervodh; 7/10 1482 (LB) Hawerway; 12/10 1489 (18. Aarh.) Hawerword; 26/3 1492 (LB) Hawerwad, Hawerwadh; 7 el. 14/7 1494 Haffwerworth; 10/4 1508 Haffuetwatth; 14/3 1513 (1741) Haverwad; 20/2 1520 (LB) Haffuerwaang; Jb 1530 Haffuerwadt; 1/4 1532 (LB) Hagerwadt, Hawerway; Sk 1541 Hauerwadt; Sk 1542 Hauerwat, Hawerwadt; 1553 ÆDA V 325 Hawerwadt; 25/8 1567 (LB) Hawerwad; Reg 1580 Hauerwat; Jb 1604—5, Jb 1605 Hauerwatt; Præsteindb. 1638 Haffvervadt; Jb 1639—40 Haffuerwadt; Mejer 1649 Haverwath; Danckw 1652 Haverwatt; M 1662 Hauervad; M 1664 Hawerwad; M 1672 Haffuerwad; M 1688 Havervad; Jb 1690 Haffuerwad; Jb 1737 Haberwadt; DAtl Hauervad; VSK, Gst 1857—58, Trap[1] Havervad, TGst Haverwatt; Postadr9, Gst Havervad. — Forleddet er Subst. Havre, eller muligvis et Tiln. svarende til oldn. Hafri (Lind Bin. Sp. 127), gsv. Hafre (Xenia Lideniana p. 98). Efterleddet synes at være Subst. glda. urth, der muligt forekommer i Sammensætn. steen ordh „Stendynge" i Dok. 1/9 1492. Ordet er formelt identisk med Subst. oldn. urð, f. „Stendynge ved Foden af et Fjæld", men har antagelig her en oprindeligere Betydning „Indhegning" ell. lgn.; jfr. det etymologisk identiske mnty. wort, wurt f., der indgaar i Stednavne i Betydningen „Hofstätte, Hausstätte" (Förstem. NO II Sp. 1443 ff.). I Slutningen af Middelalderen er der sket en Omtydning til -vad, muligvis paa Grund af Beliggenheden i Nærheden af Brøns Aa.

Havervadgaard [*håɜʊ0jˈgɑ̊ˈɹ*]. DAtl Hauervadgaard; U 1773—74 Havervad Gaard; Oldekop Haverwattgaard; Postadr9, Gst Havervad Gd.

Havervad, Vester-. H. U 1770—79 Vester Haverwad. — Navn paa den vestlige Del af Havervad By.

Hellevang, Gd. Oldekop Hellewang.

Holmgaard [*ˈhɔtˑmˌgɑ̊ˈɹ*]. $^{31}/_{7}$ 1503 Hallum; $^{24?}/_{1}$ 1513 (1741), $^{14}/_{3}$ 1513 (1741), $^{30}/_{5}$ 1513 (1741), Sk 1542, Reg 1580, Jb 1605, Præsteindb. 1638 Holm; Jb 1639—40 Holmb; Danckw 1652, Jb 1668 Holm; Jb 1672, Jb 1690 Holmb; DAtl, U 1774—81 Holmgaard; VSK Holme Gd; Gst 1857—58 Holmgd; Trap[1] Holmgaard; Oldekop Holmgard; Postadr9, Gst Holmgaard. — Holm, se Indl.

Højborg, forsv. Bebygg. Jb 1755 Hyburg.

Hømed, forsv. Bebygg. NecrRip Beg. 14. Aarh. Hømæth.

Høns, forsv. Hgd. NecrRip 1240—1440 Hønnes. — Jfr. Høns som Marknavn ndfr. under Naturnavne. Efterleddet er Subst. Næs, Forleddet antagelig Subst. glda. hōnæ „Høne".

Kalmar, (forsv.?) Hs. I 1927 Kalmar. — Se Kalmartoft under Naturnavne.

Kærgaard [*kjæˑɹˑgɑ̊ˈɹ*]. Postadr9, Gst Kærgaard.

Kærmark, Gd. [*kjæˑɹˑmaˑig*], uden for Sognet: [*bʀönsˈkjæˑɹˈ*]. TM Kjärmarkgaard; TGst Kjärmark; Ortschaftsverz. Kjermark; Postadr9, Gst Kærmark. — Af Naturnavnet Brøns Kær ndfr.

Lillebo, Hus. I 1930 Lillebo.

Normsted [*ˈnɔɹˑmˌsdʒ*]. $^{26-31}/_{12}$ 1314 Normenstedhe; $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Normstedt; $^{27}/_{9}$ 1484 (LB) Normansted; $^{2}/_{6}$ 1494 Vormstedh; $^{10}/_{4}$ 1508 (LB) Normstedt; Kornsk 1541—43, Sk 1542 Normstede; $^{17}/_{11}$ 1578 (LB) Normsted; Reg 1580, Jb 1605 Normstede; Præsteindb. 1638 Normsted; Jb 1639—40 Nörmestedt; Mejer 1649, Danckw 1652 Normstede; Jb 1672 Normsted; Jb 1693, Jb 1737 Normstedt; DAtl, VSK, Gst 1857—58, Trap[1] Normsted; TGst Normstedt; Postadr9, Gst Normsted. — Af Mandsn. glda. Northman, der forekommer paa en Mønt fra 11. Aarh. (Oda. Personn. p. 68), oldn. Norðmaðr.

Nyvang, Gde [*ˈnyˈˌʊɔŋˀ*]. Oldekop Nywang; Postadr9, Gst, Trap[4] Nyvang.

Pinborg, Hs [*piˑnbɑ̊ˈɹ*]. Jb 1768 Pienburg; U 1773—74 Pienborre, Pienbore; U 1773—78 Piinborg; TM Pienborg, Pinborg; I 1912 Pinborg; I 1927 Pinborg. — Ifl. I 1927 Navn baade paa Jorden og Huset. Et spottende Navn, givet paa Grund af Jordens ringe Beskaffenhed. Pinborg forekommer ogsaa som Navn paa et Hus i Ø.-Løgum S. (3204).

Slot, Hse [*æ stɔt*]. Oldekop Slot; I 1927 Slottet; Trap[4] Slot.

Solvang, Hus. Postadr9 Solvang. — Ogsaa kaldet Trippenborg, s. d.

Svendsgaard, forsv. Gd. U 1709 Svendsgaard. — Af Mandsn. Svend.

Svornumgaard, forsv. Gd. U 1709 Svornum gaard. — Rimeligvis omtydet af et *Svorengaard, af Particip. s(v)oren, altsaa en Gaard, hvorom der er aflagt Ed i en Proces.

Søndernæs [*sønˌnæɜs*]. U. D. 1296 Synderneez; RO 1300—20 Syndærnees; $^{28}/_{9}$ 1350, $^{25}/_{9}$ 1394, $^{7}/_{1}$ 1398 Syndernes; $^{23}/_{8}$ 1424 Søndernes; $^{6}/_{11}$ 1424 Syndernes; RO 1439 Søndernes; $^{7}/_{4}$ 1442 Søndhernes; 1442 (1553 ÆDA V 329) Syndernes; $^{18}/_{6}$ 1470 (LB) Syndernis; $^{16-23}/_{8}$ 1475 (Terpager) Sønderness; $^{27}/_{9}$ 1484 (LB), $^{16}/_{5}$ 1485 (LB), $^{20}/_{5}$ 1488 (1736—43), $^{1}/_{5}$ 1489 (1736—43) Syndernis; $^{22}/_{6}$ 1489 (Orig?) Synderness; $^{12}/_{10}$

1489 (18. Aarh.) Syndernesz; 26/3 1492 (LB) Syndernis; 4/4 1493 Synderness; 2/6 1494 Syndherness; 17/11 1494 (LB) Syndernis; 24/7 1503, 14/8 1503 Syndernes; 24?/1 1513 (1741), 14/3 1513 (1741), 30/5 1513, 20/2 1520 (LB) Syndernis; Jb 1530, 1531 (1553 ÆDA V 334) Syndernes; 1/4 1532 (LB) Syndernis; Sk 1541—43 Sodernis; Sk 1542 Sundernis, Sundernes; Sk 1543, Overskrift 1553 (ÆDA V 325), udat (1553 ÆDA V 333, 334) Syndernes; 25/8 1567 (LB), 17/11 1578 (LB) Syndernis; Reg 1580, Jb 1605 Sundernis; Præsteindb. 1638 Søndernis; Jb 1639—40 Søndernisß; Mejer 1649 Sundenis; Danckw 1652 Sundeniss; M 1662 Søndernis; M 1664 Synderniß; Jb 1672 Søndernisß; MB 1683 Syndernisbye; M 1688 Syndernis; Jb 1690 Søndernis; Jb 1737 Sünderniß; DAtl Søndernes; VSK Sondernes; Gst 1857—58, Trap[1] Søndernæs; TGst Söndernis; Postadr9, Gst Søndernæs.

Tingskrivergaard. I 1927 Tingskrivergaarden.

Tollergaard. I 1927 Toldergaarden [æ tå·l'go̱r]. — Se Tollerdam ndfr. under Naturnavne.

Trippenborg, Hs [*tʀɛbənbå.i·*]. — Ifl. Opt. 1930 boede her en Fiskehandler Trip.

Vandborg, Hse [*vaŋ·bå.iə*]. U 1770—79 Vandborrig Toft; VSK Vandbierg Hse; Gst 1857—58, Trap[1] Vandbjerghuse; TM Vandborgweg; Oldekop Wandburg; I 1912, Postadr9, Gst, I 1927, Trap[4] Vandborg. — Forleddet er Subst. Vand, Efterleddet er maaske opr. Bjærg, senere omdannet til Borg ved Analogi fra talrige Bebyggelsesnavne paa -borg.

Vangsbo, Gd [*ˈvaŋ'sˌbo'*]. Oldekop Wangsho; Postadr9, Gst, Trap[4] Vangsbo.

Virkelyst, Gd, Hs [*ˈvɛi'gəˌto̱sd*]. I 1922, Postadr9, Gst, Trap[4] Virkelyst.

B. NATURNAVNE.

Ejerlavene (Kortdistrikterne): Astrup (A), Brøns (B), Havervad (H).

Aabølling Bæk. TM Aabeling Aue, Kabølling-Bach, Aabølling-Bach; TGst Öbeling Bek; Gst, Trap[4] Aabølling Bæk.

Aaeng. 2 Steder i B. [*ɔæŋ, æ ˈnɔ̈i' ˈɔˌæŋ·, æ ˈsɥŋ'ə ˈɔˌæŋ·*]. 8/3 1578 (Registr. 1576—80, F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 54) Bruns enge; 19/6 1579 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 58) Brønß Aa eng; U 1709 Aa Engen; U 1773 Aae Engene; U 1774—82 Aa Engen; U 1774—81 Aaengen, Aae Eng Fennerne; TM Aaeng; I 1912 Aaeng, Sønder Aaeng, Nørre Aaeng, Nørd Aaeng; I 1927 Aaengen, Nr. og Sdr. Aaeng.

Aaland. B. [*ɔtaŋ*]. U 1709 olland Block; U 1770 Oland; U 1774—81 Oland Fenne; TM Olland; I 1912 Aaland, Aalland, Olland; I 1927 Olland. — Af Subst. Aa. Grænser til Marsklandet N. for Brøns Aa.

Aamade. B. I 1912 Aamade.

Aavenvaand. B. Grandebog 1748 owenwand; Grandebog 1750 Aaemund Vaand; Grandebog 1751 ofven wand; Grandebog 1756 Aaemund Vaand; Grandebog 1759 oven Vaand, oven Vaand forten; Grandebog 1766 Aamendvaands 20 schar; Grandebog 1773 Aaben vaand; U 1774—81 Aawenwaand, Aawenwaands Krog. — Skriveformen Aaemund i Grande-

bogen 1750 og 1756 beror antagelig paa ældre Tradition, saaledes at Forleddet er Subst. jy. Aamund eller Aamunde „Aamunding". Overgangen fra m > w, der foreligger allerede i den ældste Form fra 1748, skyldes antagelig Paavirkning fra Præp. oven. — Vaand, se Indl.

Agevej. B. U 1774—81 Ag Veyen. — Agevej „Kørevej".

Almos. B. [*al·m0s*]. Grandebog 1773 Almoßfenne; TM Almis; I 1912 Almus, Almis; I 1927 Almose. — H. [*al·m0s*]. TM Almis; I 1912 Almis, Almus; I 1927 Almose. — Almos i Brøns er Navn paa et Stykke Marsk og Almos i Havervad synes at være Agerjord, saaledes at Efterleddet næppe kan være Subst. Mose. Snarest Subst. Almisse, udt. med o-Lyd; jfr. glda. almusæ, almosæ. Smlgn. Almisseblok i Seem S., 2707.

Astringager. H. MB 1683 Astring Agers Aasz; U 1773—74 Adstrenger. — Snarest af et Indbyggernavn *Astring, dannet af Bynavnet Astrup i samme Sogn.

Astrup Banke. Gst Astrup Banke. — A. Astrup Eng. Jb 1704 Astrupeng. — A. Astrup Lund, forsv. Skov. Oldekop Aastruplund. — Se Astrup ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Atkær. A. [*a'dʒɜ.i*]. MB 1683 Alkiers Aaß; U 1770—79 Atkier-Fenne; I 1912 Atkjær; I 1927 Atkjær. — Se ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Attenskaar. H. [*ˈa'dən,sga.i*]. TM Ottenskar; I 1912 Attenskar; I 1927 Atten Skaar.

Bagager. A. MB 1683 Bag Ager. — Samme Lokalitet som Bovang ndfr.; antagelig Skrivefejl for *Bog Ager.

Bagerfenne. B. [*æ ˈba·qe,fæn·*]. TM Bager Fenner; I 1927 Bagerfenne.

Birkekær. A. [*bɛ.i'gʃɜ.i*]. MB 1683 Bierk Kier Aaß; U 1770—79 Birkkier-Ender; TM Birkekjoer, Birkekjaerweg; I 1912 Birkkjær; I 1927 Birkkjær.

Bjærg. A. [*æ bjæ.i'ə*]. TM Bjerg; I 1912 Bjerg, Bjergfenne; I 1927 Bjerget. — A. Bjærgskifter. TM Nör-Bjergskifter.

Bjørnkær. A. U 1770—79 Biörnkier Fenne. — Af Dyrenavnet Bjørn.

Blaabærhede. B. U 1774—81 Blaaebær Heeden; I 1912 Blaabærhede.

Bomeng. A. U 1770—79 Bom-Eng. — Af Subst. Bom.

Borgeng. H. [*bœ.iˈæŋ·*]. U 1773—74 Borer Eng; TM Borre Eng, Borreeng Veg; I 1912 Burager, Borreeng, Borrereng; I 1927 Boreng (eller Borgeng?). — Forleddet er antagelig et Stednavn eller Appellativ Baareager „Ager, udlagt til Græs". Formelt er der ogsaa Mulighed for Subst. Borg, men noget Voldsted findes ikke i Nærheden.

Borgtoft. A. [*bɒ.iəˈtå.ɯt*]. U 1770—79 Borre-Toft; TM Borgtoft; I 1912 Borgtoft, Borretoft, Bostoft (her?); I 1927 Borgtoft. — Samme Forled som i Borgeng ovfr. Efter Sagnet skal her have ligget en Borg (Opt. 1930).

Bovang. A. [*bo·əm*]. MB 1683 Bog Vang, Boe-Vang-taut eller Hyldtofft; U 1770—79, TM Boang; I 1912 Boing; I 1927 Boem(?) — A. Bovang Ris [*b0mˈʁi's*]. MB 1683 Bang Rieß Aaß. — Efterleddet er Subst. Vang, i tryksvag Stilling svækket til *-əŋ* og derefter videreudviklet til *-əm*. Forleddet kan være Subst. Bo „Bolig" eller mulig Mandsn. Bo.

Bredager. B. Nørre-Bredager [*nöˈbʁe·ə.i*]. U 1709 Nör Bred Agger; U 1770 Nör Breed Agger; Grandebog 1773 Nör Breed Ager; U 1774—71 Nör Breager; U 1774—82 Nörbreager; TM Nordbrede, Norbrödagre; I 1912 Nørbreer, Nørbrede, Nørbreder; I 1927 Nørre Bredager. — B.

Vester-Bredager. U 1709 Wester Bred Agger; U 1770 vester Breed-Agger; U 1774—81 Wäster Breeager; U 1774(—82) Vester Breeager; I 1912 Westerbrede, Vesterbredager, Vesterbreder.

Brødager. H. Nørre-Brødager. [*nöɔˈbʁøˑɔ*]. MB 1683 Norden Bröd Agers Aaß; U 1773—74 Nor brøder, Norden Bröder; TM Nørre Bröder; I 1912 Nørbrøde, Nørbröder; I 1927 Nørre Brøder? — H. Sønder-Brødager. [*sønɔˈbʁøˑɔ*]. MB 1683 Synder Brød Aggers Aaß; U 1773—74 Synden Bröder; TM Sönder Bröder, Sönder broder; I 1912 Sønderbrøde, Sønderbrøder; I 1927 Sdr. Brøder? — Brød, se Indl.

Brødland. B. [*bʁœtanˌ*]. U 1709, U 1774—81 Brölland; Grandebog 1786 Brolland; TM Bröland; I 1912 Brölland, Brødland, Brøllund; I 1927 Brødlund. — Brød, se Indl.

Brøns Kær. B. U 1747 Kieren; Grandebog 1752 Brönßkier; L 1793 Kieren, Brönskier, Kjæren; VSK Brønskiær Krat; LBU 1793 Kiær, Kjör, Bröns-Kiær; L 1793 Brönskier; K Aagaard, Tørning Lehn 1815 p. 307 det saakaldte Kjær; TM Kjär, Kjör; Oldekop Brönskjer; I 1912 Kjær. — Kær, se Indl. Ifl. Aagaard skal der i ældre Tider have været Skov og i Grandebogen 1752 omtales ogsaa Rishugst i Brøns Kær.

Brøns Plantage. Gst Brøns Plantage.

Bundeseng. B. [*buˌnɔsˈæˌ*]. TM Bundeseng; I 1912 Bundeseng; I 1927 Bundereng. — Forleddet indeholder antagelig Subst. Bonde, i Sønderjy. udt. [*buˑˌ*], enten anvendt som Personnavn eller sammensat med Ager; jfr. Bunder i Vodder S., 3088.

Buskene. B. TM Buskene; I 1912 Bosk. — Busk, se Indl.

Busktoft. A. [*bOsgˈtåsˈd*]. TM Bostoft; I 1912 Busktoft, Bostoft; I 1927 Busktoft. — Busk „Krat", se Indl.

Bygland. B. L 1779 Bygland.

Bysted. H. [*bysdəɔ*]. MB 1683 Byg Sted Aaß; U 1773—74 Byested; TM Bysted; I 1912 Bysted, Byster; I 1927 Byggested. — H. Bysted Høj. Præsteindber. 1638 Bydstedhøy. — Subst. Byggested „Sted, hvor en Bygning har staaet".

Bytoft. H. U 1773—74 Byetoft.

Bønnings Ager. H. MB 1683 Bønnings Ager Aaß. — Navnets Etymologi er uklar. Mulig en Sammensætning med Eng eller en ing-Afledning af Subst. Bund.

Damgaard. A. 1786 (F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 29) en frie bleege-plads i damgaarden. — B og H. [*damˑgœɔ*]. U 1709, Grandebog 1773, U 1773—74, 1774—81 Damgaarden; TM, I 1912, I 1927 Damgaard. — Dam, se Indl.

Dammen. B. [*æ damˈ*]. I 1927 Dammen. — Dam, se Indl.

Digsbøl. A. [*diˑsbœˌt*]. U 1770—79 Diigsböll; MB 1683 Diegsbøl; TM Digsbol; I 1912 Disbøl, Digsbøl; I 1927 Diisbøl. — Af Subst. Dige eller den tilsvarende Enstavelsesform; se under Gammeldige i Møgeltønder S., 3102.

Dobbeltfenner. B. [*æ ˈdɔvˈəld ˈfænəɔ*]. TM Doppeltfenner, Doppelfenner; I 1912 Dobbeltfenne, Dobbeltfenner, Doveltfenn; I 1927 Dobbeltfenner.

Dravkær. B. I 1912 Dravkier. — Drav, se Indl.

Drift. B. TM Dreft, Drevt; I 1912 Drift. — H. U 1773—74 Drövten; U 1773—78 Paa Driften. — Driftvej. A. [*æ dʁåsˈdˌvæj*]. — Drift, se Indl.

Drosager. H. MB 1683 Droß Ager Aas, Draas Ager Aas; U 1773—74 Droßager; U 1773—78 Droß Agger. — Snarest af Subst. ænyda. drosse „Dynge" (Kalkar efter Moth), sv. Dial. dråse „hög, hop" (Rietz), glsv. *drosi, drosse.

Dunsmose. A. [*'dun's¸mo·s*]. I 1912 Duensmose; I 1927 Duhns Mose. — Mulig af Tiln. glda. Dūn: Esbernus Dwn RJb c. 1370 (SRD VII p. 70), Lasse Dwn $^{10}/_{2}$ 1449 (Rep. Nr. 7855), maaske samme Ord som glda. dun „Tjener". Duun kendes i øvrigt som Tilnavn paa Rømø, hvor det antagelig staar i Forb. med Stedn. Dunby.

Dyndbæk. H. U 1773—78 Dönebæckis grob. — Af Subst. Dynd, i Vestslesvigsk udt. *dø̆n* (Feilb.).

Dyrvede. A. MB 1683 Dyrwed, Dyr Væde Aaß rett. fra Drøff Væde Aaß. — Af et Subst. glda. *diūr(æ)wēthæ „Dyrefangst" og derefter „Sted, hvor der fanges Dyr"; til Verb. glda. wēthæ „jage". Jfr. oldn. dýraveiðr f. „Jagt efter vilde Dyr" (Fritzner).

Egestoft. B. [*'e'əigəs¸tåʊt*]. L 1779 Eeges Toft; L 1781 Eeges Tofft; TM Ekstoft; I 1912 Extovt, Erikstoft, Eggestoft; I 1927 Eriks Toft. — Af Kollektivet glda. ekæ n. „Egebevoksning". Formen Erikstoft er en sen Forvanskning.

Enemark. A. [*jæn·maɹg*]. TM Enemark; I 1912 Enemark, Jenmark; I 1927 Enmark. — Enemark „Særjord", se Indl.

Engfenner. B. [*æ 'æŋ·¸fænəɹ*]. U 1774—81 Vester Engfenne; TM Engfenner; I 1912 Engfenne; I 1927 Engfenner.

Enggrøft. A. TM Enggröft.

Engtoft. B. [*æ 'æŋ·¸tåʊt*]. L 1779 Engetoft, Engetoft Dige; L 1781 Enge-Tofft, Enge Tofft Diigen; TM Engtoft; I 1912 Engtoft, Engtovt; I 1927 Engtoften.

Faarholm. H. U 1773—74 Faar Holm. — Af Dyren. Faar.

Falkevang. A. [*'fɑt'g¸wɔŋ'*]. I 1912 Falkvang, I 1927 Falkevang. — Af Fuglenavnet Falk. Der har antagelig været et Falkeleje her i ældre Tid; et saadant omtales ved Løgumkloster fra Slutningen af Middelalderen (Trap[4] IX p. 270).

Fireskaar. B. U 1770 Fire Skarr Toftland. — Skaar, se Indl.

Firkanterne. B. [*æ 'fi¸kaŋ'də*]. I 1912 Firkant; I 1927 Firkanterne.

Flæskland. H. [*ftæsglaŋ*]. U 1773—74 Flesklander; TM Fleskland, Flesklandsweg; I 1912 Flæskland; I 1927 Flæskland. — Forleddet kunde være Subst. Flæsk. I saa Fald et „rosende" Navn, der sigter til Jordens Godhed. I lignende Betydning antages Ordet at indgaa i norske Gaardnavne; jfr. f. Eks. Fleskum, NG II p. 130. En anden Forklaring af Fläsk- i Naturnavne er givet af H. Lindroth i Fornvännen 1915 p. 7, der antager et fläsk- i Betydn. „något slängande l. slinkande, en lapp, trasa, flik, slamsa, ett stycke av bestämt utseende", som hører sammen med sv. Dial. flask „löst hängande bit av kött, hängande trasa på kläder", jy. Flaske „Kjortelflig" og lign.

Fogedeng. B. [*æ 'fåʊəɹ¸æŋ'*]. I 1912 Fogedeng, Fovereng, Fureng; I 1927 Fogedengen.

Fogedtoft. H. [*æ 'fåʊə¸tåʊt*]. U 1773—74 Foged Toften; TM Foged Toft, Foget Toft; I 1927 Fogedtoften.

Fold. A. [*æ fo·l*]. TM, I 1912 Fold; I 1927 Folden. — B. [*æ fo·l*]. LBU 1793 den nörre Fold, den österte Fold; I 1912 Fold, Folden; I 1927

Folden. — B. Foldbanke. TM Foldbank; I 1912 Foldbank. — Af Fold „Indhegning".

Foreng. B. [æ ˈfɔ·iˌæŋˑ]. U 1768 For-Eng; Grandebog 1772 foreng Leed; U 1774—81 Foreng; TM, I 1912 Foreng; I 1927 Forengene. — H. [æ fɔ·iˑˌæŋˑ]. U 1773—74 Foreng; TM Forenge; I 1912 Foreng; I 1927 Forengen. — Den forreste Eng.

Forte. To Steder i A. [æ fo·id]. TM Ford; I 1912 Forte; I 1927 Forten. — A. Fortefenne. TM Fortefenner; I 1912 Fortfenner. — B. [æ ˈfo·idˌfænəi]. TM Fortfenne, Fortefenne; I 1912 Fortefenner, Fortefenne, Foertfenn; I 1927 Fortfenner. — A. Forteland. A. TM Fortland, Ferreland, Forreland. — B. U 1774—81 Fohrte Land; L 1779 Foorte Land; Grandebog 1792 bröns fohrte; TM Fortland. — H. U 1773—74 Forteland. — Forte, se Indl.

Fuglesjøv. H. [fuˑtʂjæs]. TM Fuglhjem; I 1912 Fuglsjøv; I 1927 Fuglesjøv.

Fælledfenne, Øster-. B. TM Osterfällefenne.

Fælleseng. B. [æ ˈfælˈəsˌæŋ]. I 1912 Fælledseng; I 1927 Fælleseng.

Gaaseager. B. [gɑ·səi]. TM Gaaseager, Gaasager; I 1912 Gaasager, Gåser; I 1927 Gaase.

Gaasekrog. B. Grandebog 1761 gaaß Krog.

Gade. A. [æ gɑ·i]. U 1770—79 Gaden; TM, I 1912 Gade; I 1927 Gaden. — B. (Brøns). [æ gɑ·i]. U 1774—81 Bröns Gade; TM Gade; I 1912 Ga (her?), Gaden; I 1927 Gaden. — B. (Normsted). [æ gɑ·i]. TM Gaade; I 1912 Gade; I 1927 Gaden. — H. (Havervad). [æ gɑ·i]. Grandebog 1773 Hauerwad gade; U 1773—74 Havervad Gade; TM Gadeweg; I 1912 Gade; I 1927 Gaden. — H. (Aabølling). [æ gɑ·i]. U 1773—74 Obeling Gade; TM Aabeling Gade, Aablinggade Weg, Gade; I 1912 Aablinggade, Oblinggade; I 1927 Gaden.

Gadedam. H. TM Gadedam.

Gadefenne. A. TM, I 1912 Gadefenne.

Gadevej. B. TM Gadeweg, Nörre Gadeweg, Söndre Gadeweg.

Galgebro. B. LBU 1793, L 1793 Galle-Broen.

Galgeklint. B. U 1709 galle Klinten.

Galgevang. B. [ˈgɑtɔˌwɔŋ]. U 1709 Sönder gallewang, it Block paa Nör gallewang paa galliestedet; U 1773 Nör eller liden Gallie Vang; U 1774—81 Liden Galle Vang, Galle Vang, Gallie Vang; U 1774—82 Sønder Galle Vang, den lille Galle-Vang; LBU 1793 Galle-Vang; TM Gallewang, Gallevan-Weg, Gallevang-Weg; I 1912 Gallevang, Gallevong; I 1927 Gallevang (Galgevang).

Galrad. A. [gɑtˑʁɑj]. U 1770—79 Gall-Raad; TM Galrad, Galradweg; I 1912 Galrad, Galerad; I 1927 Galraad. — Navnet forklares paa Stedet af, at det er et „galt Raad" at drive Kvæget ind i denne Fenne, da Græsset er blandet med Giftplanter, der forvolder Kreaturernes Død. Det er da givet som en Parallel til Vanrad ndfr., der forstaas som „daarligt Raad".

Gammelaa. B. [æ ˈgɑməlˌɑˀ]. I 1927 Gamle Aa. — Navn paa en Eng.

Gammelmærsk. A. [ˈgɑməl ˈmæsg]. U 1770—79 Gammel Marsk, Gammel-Mærsk; TM Gammel-Moerks, Gammel-Moersk; I 1912 Gammel Mærsk, Gammelmærsk; I 1927 Gamle Marsk. — A. Gammelmærsk Høj. TM Gammel-Moerskhöi.

Geddebro. B. LBU 1793 Gieddebroe.

Geest. A. TM Geest, Gast, Lille Gast; I 1927 Gesten. — Geest, se Indl.

Gelkær. H. [*gjæl·kjə.i, gjælkjɜˈmo·s*]. MB 1683 Giel Kiers Aaß, Gield Kierß Aaß; U 1773—74 Gielkier, Gielkier Moese; TM Gjelkjaer, Gjelkjaermoose; I 1912 Gjældkjær, Gjælkjær, Gjælkærmose, Gjælkjærmos; I 1927 Gældkær. — Mulig af Plantenavnet Gejl „Gyvel".

Godsager. B. [*gɔsə.i*]. U 1709 godtz Agger; U 1770 Godsagger; U 1773 Gaadsager; U 1774—81 Godsager, Godsagerfenne, Nör Godsager; U 1774(—82) Nørr Gods Agger; TM Godsagre; I 1912 Godsager, Gosser, Gaasse; I 1927 [gåsər].

Grobenge. B. U 1773 Grob Eng; U 1774—81 Grov-Engene, Grob Eng; U 1774(—82) Grobengen, Grov-Engene. — Grob, se Indl.

Græsgaard. A. I 1912 Græsgaard. — H. U 1773—74 Greißgaard. — Subst. sønderjy. Græsgaard „Toft" (Feilb. fra Fjolde). Jfr. Græsgaard i Højrup S. 3082.

Grøftestykke. B. I 1912 Grøftestykke.

Grønhøj. Præsteindberetn. 1638 Grønhøy.

Hadager. B. Grandebog 1757 Hadager; Grandebog 1775 Det gamle fold eller Hadager kaldet. — Se under Hajkær i Rejsby S. 3086.

Hale. B. [*æ ha·l*]. I 1927 Halen. — B. Nørrehale. [*æ ˈnöˌ ˈha·l*]. U 1747 Nör-Hale; LBU 1793 Nör-Halen; L 1793 Nörre-Halen; TM Nörhall; I 1912 Nørhal, Nørhale; I 1927 Nr. Hale. — B. Sønderhale. [*æ ˈsɥŋˈə ˈha·l*]. U 1747 sønder Hale; U 1793 den sønder Hale; TM Sønderhall, Sønderhale; I 1912 Synnerhale, Sønderhale; I 1927 Sdr. Hale. — Hale, se Indl.

Haleeng. A. [*ha·lən*]. $^{27}/_{10}$ 1567 (1741, F. C. Sommer, Slægten Astrup, Bil. p. 53) Halling; U 1770—79 Hal-Eng; TM Halinger; I 1912 Haling, Haleeng; I 1927 Haleengen. — B. I 1912 Haling. — Hale, se Indl.

Halvotting. B. [*æ ˈhalˌə'dəŋ*]. TM Halvotting; I 1912 Halvotting, Halotting; I 1927 Halvotting. — Otting, se Indl.

Ham. A. U 1770—79 Hammen. — Ham, se Indl.

Hasbøl. H. MB 1683 Haßbölle, Haßbol Agers Aaß, Haß böll Tißling. — Mulig af Subst. ænyda. has „et stykke jord særlig indhegnet til græsgang for en sommer" (Kalkar efter Moth). Om Tißling se ndfr. under Tisland.

Haveeng. B. [*æ ˈhåwˌæŋ'*]. U 1747 Hau-Eng; Grandebog 1782 Hauenge; LBU 1793 Hau Engene; TM Hav-Eng, Nord Hav-Eng; I 1912 Haueng, Haveng; I 1927 Haveng. — Have, se Indl.

Havfenne. A. I 1912 Havfenne, Havfenner.

Havmark. H. TM Norre Havmark, Sönder Havmark.

Havremærsk. H. [*æ håw·mæsg*]. MB 1683 Hauer Mesch Aaß; U 1773—74 Nör Havermærsk, Synder Havermærsk; U 1773—78 Havre Mærsk; TM Nörre Havmarsk; I 1912 Haumærsk; I 1927 Havmarsk.

Havvej. A. U 1770—79 Hav-Veyen. — A. Havvejfenne [*æ ˈhåw·vœjˌfæn'*]. U 1770—79 Hav-Vey Fenne; TM Havveifenne; I 1912 Havveifenne; I 1927 Havvejfenne.

Hedeager. B (Brøns). U 1709 Hee Agger. — B (Normsted). [*he·ə.i*]. U 1770 Hee-Agger; TM Hedeager, Hede Ager, Hier; I 1927 Heder. —

H. [æ ˈheˑˌåɐɔɹˑ]. MB 1683 Hie Ager Aaß; U 1773—74 Heeager; TM Hedeagre, Hedeagerweg; I 1912 Hedeagre, Hedeager; I 1927 Hedeager. — B (Normsted). Hedeagerskifte. L 1779—81 Heerskift.

Hedefenne. A. TM Hedefenner. — B. [æˈheˑˌfænəɹ]. TM Hedefenne; I 1912 Hedefenne, Hedefenner, Hefenn; I 1927 Hedefenner. — B. Sønder-Hedefenner. [æˈsɥŋ̍ˈə ˈheˑfænəɹ]. TM Sönder-Hedefenner. — B. Vester-Hedefenner. TM Westerhedefenne, Westerhedefenner.

Hedeland. B. TM Hede-Land.

Hedeskifte. A. I 1912 Hedeskifte, Hedeskifter. — B. TM Norhedeskift.

Hellesgrob. A. [hætəsˈgʀoˀf]. U 1770—79 Helleds Grob; I 1927 Hellesgrøft. — Forleddet er Subst. sønderjy. Helled „en fold, hvori markmanden sætter kreaturer ind, når han har fanget dem løsgående“ (Feilb.) eller mulig et Stednavn *Hellet; jfr. Hellet i Arrild S. 3081.

Helligaandsholm, Eng. M 1688 Den hellig Aands Holm. — Engen har antagelig Navn af, at den har tilhørt et Helligaandskloster (-hospital?).

Helligland. B. Grandebog 1750 Hellig Land. — Antagelig et Appellativ Helligland med lignende Betydning som fris. halligland og nty. hilgenland, der i de sydligere Marskegne brugtes om Kirkejord, opr. om ikke inddiget Marskland, der tilhørte Kirken; se herom Skautrup i DSt. 1924 p. 184 ff.

Hestvad. B. [hæˑsdwɔ̍ʝ]. U 1768 Hestwad; Grandebog 1773 Hestvad; U 1774—81 Hestevad Fenne; TM Hestvad; I 1912 Hestevad, Hestvoj, Hestvad; I 1927 Hestevad.

Hjortbæk. Tingsvidne 1545 (1733) Hjortbæk Ende.

Hjutoft. H. MB 1683 Hiug Taft Aaß; U 1773—74 Jutoft. — Af Plantenavnet Hyben, udtalt [juˑ]; jfr. Feilb. *ju̯bær* fra Agerskov. Formen i MB 1683 kunde tyde paa en ældre Udtale med Spirant hvormed kan sammenlignes Former som *ju̯ək̚, juk̚ə* (Feilb. fra Sundev., Ang.).

Hode. A. TM Hode. — Fejl for Hede?

Holm. B. [hɔt̚ˈm]. TM, I 1912 Holm. — Holm, se Indl.

Holmager. A. U 1770—79 Holm-Agger. — Holm, se Indl.

Holmkrog. B. TM Holmkrog. — Holm, se Indl.

Holmmark. B. [ˈhɔt̚ˑm ˈmaɹg]. U 1774—81 Holm Mark, Hollem Mark; TM Holmmark; I 1927 Holm Mark. — Efter Holmgaard; se ovfr. under A.

Holmmærsk. B. I 1912 Holmmærsk. — Holm, se Indl.

Holmskifte. B. U 1747 Holm-Skift. — Holm, se Indl.

Hornshede. B. L 1793 Horns Hede; LBU 1793 Horns Heede. — Af Subst. Horn „Hjørne“, se Indl.

Hundshøj Ager. H. U 1773—74 Hunds Hyer. — Snarest af Dyrenavnet Hund.

?**Husager.** H. MB 1683 Hauß Ager.

Husbøl. A. [huˑsbo̯t̚]. MB 1683 Huusbøl Ager Aaß; U 1770—79 Huusböll; TM Husböl; I 1912 Husbøl; I 1927 Husbøl. — Af Subst. Hus.

Hussted. B. [ho̯sdəˈʀæŋˑ]. U 1709 Hodster Enge; U 1774—81 Hodstar, Hostro Eng; U 1778 Hodster-Enge; L 1779 Hodsted Ager; L 1781 Hodsted-Agger, Hedsted Agger; TM Hoister-Eng; I 1912 Haastereng, Hosterenge, Østereng; I 1927 Østereng? — Hussted „Sted, hvor et Hus har staaet“.

Hvidager. Tre Steder i A. [wɛɹˑ, wɛɹə]. MB 1683 Huid Ager Aaß;

FORELØBIG LISTE OVER RETTELSER

Pag. 12. **Ridevold.** Linien udgaar.

- 19. **Kampesfenne.** Snarere af Slægtsnavnet Kamp, se under Kamphøj i Vodder S., 3088.
- 20. **Rojfenne.** „Roj i Møgeltønder S.", læs: Raade i Møgeltønder S.
- 22. **Vilbare.** Forklaringen udgaar; se **Vildtbane** p. 312.
- 34. **Bjærgum, Uder-.** Belæggene flyttes til p. 51.
- 34. **Trasborg.** Læs: **Tradsborg.**
- 38. **Pugflo.** Peder Nielsen kaldet Puk: Terpagers Læsning er fejlagtig, da Originaldokumentet har pusl (jfr. Nicholai Jønß Pusæl, Dok. $^{19}/_{1}$ 1346). Tilnavnet kommer derfor ikke i Betragtning her.
- 76. **Rankær.** Forklaringen udgaar; se Ravnkær p. 213.
- 93. **Skiddenbro,** læs: **Skidenbro.**
- 98. **Enemark.** „en Sideform til", læs: omtydet fra.
- 100. **Jeskær.** „Af Mandsn. Jes", læs: Af Trænavnet Eg eller maaske af Mandsn. Jes.
- 100. **Jægerlund.** „Træn. Eg eller maaske af" udgaar.

FORELØBIG OVERSIGT OVER DEN ANVENDTE

DANIA-LYDSKRIFT

i, *y*, *u* er Rigssprogets Lyd i ile, ryge, ude.
i̯, *y̯*, *ʉ* ligger imellem henholdsvis *i* og *e*, *y* og *ø* og *u* og *o*.
ɤ er en Midttungelyd, som ligger mellem *ʉ* og *y̯*.
e, *ø*, *o* er lidt mere lukkede end i Rigsspr. ene, øde, Ole; de lange Lyd er undertiden ret stærkt diftongerede (i Retn. af *eⁱ·*, *øⁱ·*, *oᵘ·*).
ɛ, *ø̯*, *O*, *ɷ* ligger mellem *e* og *æ*, *ø* og *o* og *o* og *å* (*O* er mere lukket end *ɷ*).
æ, *ɐ*, *å* er undertiden lidt mere lukkede end i Rigsspr. æde, Høne, Aage.
æ, *ö* er Rigsspr. Lyd i sætte, Søn.
ɔ er mere lukket og rundet end i Rigsspr. Kop, Haand.
ä, *ɔ̈* er Rigsspr. Lyd i stærk, grøn; forekommer kun i r-Forbindelser.
ȧ, *ɔ̇* ligger mellem henholdsvis *a* og *ä* og *ɔ* og *ɔ̈*.
a, Rigsspr. a-Lyd i Gade, Hat, forekommer i Vestslesv. kun foran Palatal og foran vokalisk r; *maŋ'* Mand, *gaːr* Gader.
ɑ, Rigsspr. a i bange, er i Vestslesv. den normale a-Lyd.
ɐ er mere aaben og forekommer i Rigsspr. i r-Forb. som Arm.
i̯, *æ̯*, *å̯* forekommer kun i Diftongerne *i̯ʉ*, *æ̯ʉ* og *å̯ʉ* og betegner temmelig variable Lyd, hvis Rigtighedsbredde kan strække sig fra *i* (*i̯*) til *y* (*y̯*), fra *æ* (*æ̯*) til *ö* (*ɤ*) og fra *ɔ* til *ɐ*.
ə er den svage, ubestemmelige Mellemvokal (Rigsspr. e i tale).
ɤ, *ɨ*, *ʋ* betegner lidt stærkere Mellemvokaler, hvis Kvaliteter kan bestemmes som liggende i Nærheden af *æ*, *i*, *a*.

p, *t*, *k*, *b*, *d*, *g*, *m*, *n*, *v*, *f*, *s*, *h*, *j*, *l* svarer alle til Rigsspr. Lyd. Dog er p, t, k lidt mindre pustede end i Rigsspr.; den upustede Lyd betegnes altid ved *b*, *d*, *g*: *sdeˀn* Sten.
ƙ, *ɠ* betegner palatale k- og g-Lyd, noget mere fremskudte end i Rigsspr. kj- og gj-Forbindelser (Kjole, gjort).
ʈ, *ɖ* er palatale t- og d-Lyd. Artikulationsstedet ligger længere fremme i Munden end ved *k*, *g* og længere fremme end ved *ʇ*, *ɖ*.
ʇ, *ɖ* betegner samme Lyd som i Rigsspr. tjene, Stjerne.
ɋ er Rigsspr. g-Lyd i bage, Dige.
x er den tilsvarende ustemte Lyd (lidt svagere end ty. ch) i sønderjy. *baːx* bage, *diːx* Dige.
ɯ svarer omtrent til engelsk w.
ŋ betegner sidste Lyd i Rigsspr. lang.
ŋ̍, *l̍* er palataliseret *n* og *l* (*n* og *l* med j-Klang): *maŋ'* Mand, *fɔl'* Fald.
ɭ er det hule (kakuminale) l, som udtales med en noget stærkere Hævning af Bagtungen end det engelske l i full.
ɾ betegner snurret og usnurret Tungespids-r.
ʁ betegner snurret Bagtunge-r (Drøbel-r).
ɹ er et vokalisk Fortunge-r, f. Eks. i vestslesv. *sdɔ̈ɹ* større.
ʕ er et vokalisk Bagtunge-r som i Rigsspr. varm.

ˑ og . betegner, at den foreg. Lyd er henholdsvis lang eller halvlang.
ˈ betegner Stød paa den foregaaende Lyd.
ˈ og ˌ angiver, at den flg. Stavelse har henholdsv. Hovedtryk ell. Bitryk. Naar der ikke er sat Tryktegn, betyder det, at Forleddet har Hovedtryk, mens Efterleddet er trykløst.

DANMARKS STEDNAVNE

Af denne Skriftserie, i hvilken efterhaanden Stednavnene fra alle Dele af Danmark vil blive Genstand for Behandling, er hidtil udkommet følgende Numre:

Nr. 1. **Samsøs Stednavne.** 1922. Bogladepris 4 Kr.

Nr. 2. **Frederiksborg Amts Stednavne.** 1929. Bogladepris 4 Kr. 50 Øre.

Under Udgivelse er:

Nr. 3. **Sønderjyske Stednavne I,** Indledning og Register.

Nr. 4. **Sønderjyske Stednavne II,** Haderslev Amt.

Nr. 5. **Sønderjyske Stednavne III,** Tønder Amt.

Nr. 6. **Sønderjyske Stednavne IV,** Aabenraa Amt.

Nr. 7. **Sønderjyske Stednavne V,** Sønderborg Amt.

Sønderjyske Stednavne agtes udsendt i ca. 18 Leveringer à ca. 10 Ark til en Subskriptionspris af 30 Øre pr. Ark eller 3 Kroner for en Levering paa 10 Ark. Subskription, der er bindende for hele Værket, kan tegnes i alle Boglader. Enkelte Hæfter sælges ikke.